

شاہین

نیشاپور

د

Ketabton.com

لیکوال:

قریب الرحمن سعید

د نیشاپور شاہین

د نیشاپور شاہین

لیکوال :
قریب الرحمن سعید

WWW.LARAWBAR.COM

د کتاب ټول حقوق د لیکوال سره خوندي دي .

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:

د نیشاپور شاهین

لیکوال:

قریب الرحمن سعید

کمپوز:

خیله لیکوال

د پښتۍ طرحه او انلاین چاري:

مختار احمد احسان - د لراو بر دات کام برېښنایي کتابتون

www.Larawbar.com

سریزه

بسم الله الرحمن الرحيم

د نیشاپور د شاهین د لیکلو نه مخته مې د تاریخ د هغو پاڼو دارولو اراده کړې وه چې په کې په شلمه پیړۍ کې یو چنگیز خان د اسلامي فرهنگ مرکزی هیوادونه لکه سمرقند ، بخارا ، صفایان ، ترمز ، تاشقند ، او نور بناړونه په خپله ولکه کې راوستلې و. خو د څو علتونو له مخې مې چې په کې په دې اړه د موادو د لاسته راوړو ستونزې هم شاملې وې ، په دې موضوع د لیکنې جرئت و نه شو کولې . خو بیا هم په گجرات کې د الحدید د اونیزې خپرونې د مدیر بناغلي مسعود الرحمن نه ممنون یم چې هغه زه په دې موضوع باندې د لیکلو له پاره په پرلپسې توگه هڅولم . په هر صورت ما د هغه سره ژمنه کړې چې یوه ورځ به هرو مرو امو او سیهون د دریا بونو په دغه کانال شکله لیکي باندې د قلم د راپورته کولو جرئت کوم .

د صلیب او حرم په اړه د لیکلو نه وروسته مې د کومې نوې موضوع د پیدا کیدو له پاره په تذبذب کې شپې او ورځې سبا کولې . کله کله به مې د پوره ته موضوع په اړه زړه غوښتل خو همت مې نه شو کولې . اخر مې خپله موضوع بدله کړه او د هغو حالاتو په خپرلو مې پیل وکړ چې د محمد غزنوي نه وروسته د یوې خلا په څیر په هندوستان کې راپیدا شوي وو . هر څومره مې چې په دې موضوع فکر کاوه همغومره مې یې په اړه دلچسپې زیاتیدې . ډیر وخت به مې په خوب کې د سرسوتي د دریا په غاړه د تراوړي په میدان کې د تیرو شوو جنگونو منظر کوت . خو کله به مې چې سترگې پرانیستې نو همغه کوټه به وه چې د څو خپرو ورو تاریخي کتابونو څخه په کې اخوانور څه نه تر سترگو کیدل .

دا هغه وخت چې په هندوستان کې د محمود غزنوي د پرلپسې حملو له مخې د هند مسلمانانو د شودرانو یا (د هندوانو د هغه قوم څخه چې هلته ډیر ذلیل او پست گڼل کیږي) څخه هم خراب ژوند درلود . د هغوی حال د اوسانو د هغو گلو په څیر و چې څرونکې یې نه وي ، هغوی د هغو وزو د گلې په څیر د هرې لورې څخه تر گواښ لاندې و چې چوپان او شپون یې نه وي ، په داسې حال کې چې د نهر و لا څخه تر نگر کوټ او د بتهنډا څخه تر بنارس پورې د هندوستان راجه گانو پتهورا او کهانډې رای ، د دوو وینه زبیبونکو لیوانو په څیر هرې لورې ته خعاستل د هیڅ مسلمان عزت

د نیشاپور شاهین

ترې خوندي نه وو... هیچا مذهبي ازادي نه درلوده... په همدې حالاتو کې په داسې وخت کې چې د کرشن مراري پرېت دهند د خوشحالی په خاطر د انسانیت قرباني ورکول کیده ، د شعوره ډک قدرت او ځواک په حرکت راغې او د غزني هغه کلې یو ځل بیا په لړزیدا شو او ترې داسې یو ستر او ویاړلې شخصیت او بُت ماتوونکې را ووت چې د کابل نه تر سومنات او د سیستان نه تر کشمیر پورې یی لړزه او خپله قهرماني خپره کړه.

دا ځل دهندوستان د حالت د بڼه کولو له پاره چې قدرت د کوم شخصیت انتخاب کړې و ، هغه شهاب الدین غوری و ، او دا هغه لمړنۍ مسلمان حکمران و چې په برخه یی په هندوستان کې د یوه مضبوط او مستحکم حکومت قیام لیکل شوې و.

نن یو ځل بیا اسلامي امت د همغسې حالاتو سره مخ دې ، که له یوه اړخه مونږ د رنگ ، نسل ، ژبې او وطن په ترکیبي برخو باندي ویشل شوي او تنگ لمني شوی یو ، خو د بله اړخه زموږ د همدې کمزورتیا څخه دگټې اخستلو سره سم یو شمیر غرنی لیوان د افغانستان د خلکو ویني زیښې ، هلته د سرو لمبو نڅا روانه ده. د تباهی اور او د ناهیلیو تیاري هرې لورې ته خپرې شوې دي او د بنمن زموږ د سترگو تر مخه زموږ د قسمت ډیرې بدې کرښې لیکي.

اخر د افغانستان د ازادۍ د غورځنگ ننگیالي به تر څه وخته پورې په غارونو او تیاریو سمخو کې پټ او د بې نومه مجاهدینو په څیر به د خپلې ازادۍ او ځان ځاری تاریخ لیکي... تر څو به د چنگیز خان د روح پیروان د خپل لیونتوب له مخې د جهان سوزولو او تباهیو لوبه لوبوي... تر څو به د اسلام په سرکښه څپو سکوت حاکم وی... تر څو به د یوه ستر قوم ملا کړه شوي وي او تر څو به یو خالي خول د خپلې ملغلرې په لټه کې تیند کونه خوري... دا داسې یوه پوښتنه ده چې د فنا د غږ او تاریخ دود په څیر هرې لورې ته خپریږي... خود اسلامي امت سره یی هیڅ ځواب نه شته !!؟

درنو لوستونکو ! مونږ خود د لمر د ډوډیدو منظر کتلې شو خو عبرت ترې نه شو اخستلې. مونږ (د وجد او سماع) د ذکر په یوه ډیر بې مفهومه دور کې ور پریوتی یو ، مونږ په یخو بنایسته خوبونو کې خپل ځانونه ډوب کړي دي خو دغه ژوند بڅښونکې رنگین خوبونه به مونږ تر ډیره وخته پورې و نه شي ساتلې ، راتلونکې ځوان نسلونه به یوه ورځ هرو مرو زموږ څخه پوښتنه کوي چې مونږ ولي د شاهینانو تر منځ د توتکیو او کارغانو په څیر ژوند تیراوه. ولي مو د لیوانو په ډله کې د

د نيشاپور شاهين

پتيدونکې او بې وسه هوسۍ په خيږ کړ چار تر سره کړې.... اخر به مونږ په کومه هيله ، د کوم طلايي سهار په اميد خپل ځوان نسل ته ددې ويلو څخه تينبسته کوو چې دننمن ولې زمونږ د کوپړيو څخه دخپل ځان له پاره گلدانونه جوړوي!

څرگنده نه ده چې هغه به څوک وي ، چيرې به وي چې د اسلامي امت دغه ډوډيدونکې کشتۍ ساحل ته را وکارې ، خو زه ايمان لرم چې هغه وخت به هرو مرو راځي چې زمونږ د مقدر يو ساتونکې به را پورته کيږي ، په هغه ورځ به ملي ريښې يو د بل سره تينگښت مومي . خو ماته ډاگيزه نه ده چې د ملت هغه مهمه دفاعي کلا به څوک وي . خو بيا هم د ژوندانه د لوت کړل شوو کاروانونو د لارښوونو له پاره به قدرت هرو مرو وي څوک ټاکي ، هغه ورځ به انسانيت د نوي ژوند خاوند شي . او وينه زيبسونکي ليوان به بيرته خپلو تيارو غارونو ته په تينبسته شي .

په اخر کې زه دميرپور د ښارگوټي د کالگري د سيمي دخپل هغه مربي ډيرزيات ممنون يم چې په خپلې مادي او اخلاقي مرستې يې زما له پاره داسې چاپيريال تيار کړ چې زه په کې د نيشاپور د شاهين کتاب دخپل ټاکل شوي وخت نه مخته په پوره برياليتوب سره پاي ته ورسوم ، زما دا محسن او مربي محمد رفيق العصري نوميرې .

اسلم راهي - ايم ، اې .

۱۴۲ / حيدرآباد ښار ، موهني روډ ، لاهور ، پاکستان

لومړی برخه

د سختې یخنی اوږدې شپې د تیارو د یخو دیوالونو د تتر سره په تکر کې خپل ټول اعضاء او غړی له لاسه ورکړي و. په هره شپه به د نیشاپور په لور تلونکې ، په غرونو کې کنل شوې شاهراه د وخت په وخت د خپرې شوې زمانې په چپو او د اسرارو نه د ډکولو محو په ژورو نالو کې ډوبېده. هرې لورې ته خاموشي خپره وه. سکوت و. ددې غرنۍ شاهراه دواړو خواو ته بنکلې بوتې ولارو و چې په ځینو ځینو ځایو کې به د اوبانو کتارې او اغزن بوتې هم تر سترگو کیدل. یو ناڅاپه د کوهستان دغه وړانه ویجاړه لمن د آسونو د تیزو قدمونو د خړپار نه ډکه شوه. لږه شیبه وروسته په دې لاره درې کسان را څرگند شول چې خپل آسونه یې په وهلو وهلو د هرات نه د نیشاپور په لور په ځغاسته کړي وو.

د زړه وړونکې دغه بیابان هره زړه چې د خاموشۍ تر څادر لاندې یې ځان را نغاړلې و ددې آسونو د قدمونو د خړپار سره سم را پورته شوه. ټوله وادي د تیږو د یخو اهوونو څخه ډکه شوه. د شپې هیبت نور له منځه تلونکې او خپل اخر ته رسېدونکې و. درې واړو سپرو یو ځای خپل آسونه د کوهستان د یوې ویالې تر څنگ تم کړل. بیا دهغوی څخه یوه یې د شرق لورې ته وکتل او خپلو دواړو ملگرو ته یې وویل:

«ملگرو! د سهار د لمانځه وخت شوې دې ، راځئ چې لمړۍ خپل لمونځ ادا کړو او بیا خپل سفر ته دوام ورکړو.» درې واړه سپاره د آسونو څخه را بنکته شول ، خپل آسونه یې د تیږو سره وتړل او بیا د ویالې تر څنگ کیناستل او د لمانځه له پاره یې او د سونه کول پیل کړل.

د شرق له لورې د یلدا د شپې د سهار په خیر تباشیر شکله رڼا را بنکاره شوې وه. د البرزد کوهستان په لور د شمال غرب څخه را الوتونکې توپانې سیلیو د لیونتوب بڼه خپله کړې وه. په همدې خاطر دهوا یخوالې زیات شوې و. درې واړو سپرو د او د سونو کولو وروسته خپل آسونه پرانستل او د یوه غره سر ته وختل. هلته یې د خپلو آسونو څخه قیضې وویستلې او هغوی یې د خوراک او څرلو له پاره ازاد پریښوول. بیا ددوې د ډلې څخه همغه چې خپلو نورو ملگرو ته یې د سهار د لمانځه له پاره ویلي وو په یوه تیرېه ودرید او اذان یې وکړ ، لهجه یې خالصه عربي وه او ددې څخه دا ډاگیزیده چې اذان ورکوونکې کوم عرب دې. د اذان د اواز د اوریدو سره سم د ځنگل مرغان هم را پورته شول او په فضا کې یې د نوې سهار د پیلیدو الهام ورکړ.

د نیشاپور شاهین

درې واړو یو ځای د سهار لمونځ ادا کړ ، بیا یې خپلو آسونو ته قیضې واچولې ، د شرق څخه د تیارو د له منځه تلو سره سم د سهار بادبان هم را څرگند شوی و. بیا لمر را و خوت ، چې شعلو یې یو په بل پسې پر ځمکه د راپریو تو سره سم د ویلي شوو سرو زرو د نڅاکونکو شعاعو ستر قرمزي جال خپور کړې و . اوس نو په دې نوي سهار کې توتکیو هم خپلې ځالې پریښې او د هوا په څپو کې یې الوت کاوه . د اوږدې شپې ورو مرغانو د درود او سلام نغمې په ډیرو ښکلو او زړه وړونکو او ازو سره زمزمه کولې او دخپلې روزی په لټه کې د نا معلومو زمکو په لور په الوت کې ډوبې وې . خپلو آسونو ته د قیضې د وراچولو په وخت کې دغو دریواړو ټکان و خوړ او په ډیره حیرانتیا او تعجب سره لاندې د ویالي په لور په ځیر شول ، هغوی کتل چې څو کسه آسپ سواره دهغوي په لور په ډیره بیړه وروان دي . د ویالي په دا بله خوا کې د شمال غرب له لورې د البرز د کوهستان تر ټولو ستر ، د واورو ډک ، غرونه را څرگند شوي و . هغه شاهراه چې لږه شیبه مخکې یې پرې خپل آسونه را ځغلول ، اوس بلکل په څرگنده توګه تر سترګو کیده ، دهغې دواړو خواو ته د صنوبر ډیرې پخوانۍ ونې داسې ولاړې وې لکه پهره داران چې تر لرې لرې پورې خپاره شوي او ددې ګونګې لارې د وړانو ویجاړو د واټن څارنه کوي .

ورځې ته د سهار د رڼا وړانګې ورسیدلې وې . د رڼا شعاعګانې تر ډیره لرې پورې خپرې شوې وې ، ونې د تیزو هواګانو په واسطه د زانګو په څیر زنگیدې ، او پانوی یې شرارې کولې ، هغوي درېواړه د غره په څوکه و دریدل او ددې راتلونکو آس سپورو د را رسیدو انتظار یې پیل کړ . د کومې ناڅاپې پېښې سره دمقابلې له پاره دریواړو خپلې تورې له تیکو را ویستلې وې ، لږه شیبه وروسته دغه آسپ سپاره د ځنګلي ګلونو او بوټو دهغې وړانو ویجاړو څخه را بیرون شول کومې چې د ویالي له لورې دې غرنیزې څوکې ته را تلې . دهغوي شمیره دولس کسان و ، او په ډیرو ښو جنګي وسایلو سنبال شوي و ، هغوي د را رسیدو سره سم ددې دریواړو تر منځ د خپلو آسونو څخه پیاده شول ، بیا دهغوي د ډلې څخه یوه یې ، چې دهغوي سرخیل او لارښود معلومیده ، دې دریواړو ته مخ کړ او ورته یې وویل :

«تاسې څوک یاست او کومې لورې ته ځئ؟»

هغه عرب چې ددې غره په سربې په یوه تیره د سهار اذان ویلي و ، څو قدمه ورمخته شو او ورته یې وویل : «مسافر یو او د نیشاپور په لور روان یو .» هغه ترې یو ځل بیا وپوښتل چې : «د کومه ځایه راغلي یاست؟»

هغه عرب په داسې حال کې چې قدم په قدم بدلیدونکي حالات او خپل احساسات یې تر کنترول لاندې نیولي و د خپلې مضبوطې او مستحکمي لهجې له مخې وویل : «مونږ د نیشاپور د یوې

د نیشاپور شاهین

تجارتی قافلې سره یو ځای د هغوې د ساتونکو په څیر دهند په لور تللي وو. هغه تجارتي کاروان د خپلې گټې او راکړې ورکړې وروسته بیرته راستون وې دې. اوس هغه تجاران ټول هلته د هرات په ښار کې اوسېږي. هغوې به هلته یو څو ورځ تم کېږي، څرنگه چې هغوې مونږ ته خپل مزدوري راکړې، په دې خاطر مونږ اوس په نیشاپور کې دخپلو کورو په لور روان یو.»

د راغلیو وسلوالو کسانو مشر ترې یو ځل بیا وپوښتل: «ایا تاسو د نیشاپور اوسیدونکي یاست؟» عرب ورته دا ځل په ډیره ستومانه او بیزاره لهجې وویل: «د نیشاپور څخه څلور فرلانگه جنوب کې یو کلي دي چې د سمرآباد (دا د نیشاپور یوه بنایسته غرنې کلي دي چې اوس هم همغسې په خپل ځای پاته او اباد دي) نومېږي، مونږ دريواره دهغه کلي اوسیدونکي یو.»

د څو لمحو د خاموشۍ نه وروسته د راغلي ډلې مشر یو ځل بیا وویل: «تاسو دريواره زمونږ سره یو ځای د ناصرالدین ځای ته ولاړشئ، هغه تاسو دريواره بللي یاست» (ناصرالدین د سلطان شهاب الدین غوری خورین او د هرات والي و)

دا ځل عرب لږ څه ناخوالې شو او ورته یی وویل: «ناصرالدین څوک دي او زمونږ سره څه کار لري، مونږ یی ولې وربللي یو؟»

هغه مقابل لوري ورته په ډیره مینه وویل: «ناصرالدین د شهاب الدین غوري د خور زوی او د هرات والي دي، په دې ورځو کې هغه هلته د لک (د هرات سره نژدې یو ډیر بنایسته ښار گوټې و، د شهاب الدین غوري د مړینې وروسته، کله چې پرې جنگیز خان یرغل راوست نو دا ښاری په کنډوالو بدل کړ، اوس ددې ښار نښې نښانې هم نه ترسترگو کېږي) په ښار کې اوسېږي. دا ښار ددې ځایه دوه مایله لرې واټن کې پروت دي، د کومه ځایه چې تاسو همدا اوس راغلي یاست. هغه د یوه داسې ځوان په لټه کې دي چې بهادر، جرئتمنده، میړنې او د سترې حوصلي خاوند وي، هغه غواړي دغه ځوان ته د سلطان له اړخه په هندوستان کې داسې یو کار و سپاري چې داسلامي امت خیر او ښیگنه په کې را نغښتي وي.»

دا ځل ورته هغه عرب په ماته لهجه او نښتي اواز سره وویل: «ایا دا کار د اسلام د خپرولو او ترویج سره هم اړیکې لري؟»

د هغه ډلې مشر ورته پرته له ځنډه وویل: «هو! ستاسې خبره او اټکل سهې دی» د عرب لهجه نوره هم خوږه او خوشحالوونکې شوه «که چیرې همدا سي وي نو د لک ښار خو پرېږده چې مونږ د دنیا هغې سر ته هم دتللو لپاره تیار یو. ددې خبرې سره سم په خپل آس سپور شو، دهغه ملگرو هم دهغه په پیروي سره په خپلو آسونو پښې را واپولې، بیا دغه دريواره

د نيشاپور شاهين

مسافر دهغو دولسو کسانو سره يو ځای دهرات د بنار په لور بيرته ستانه او په لويه راغلي لاري
خپل آسونه ځغلول.

دوهمه برخه

د تولک د بناره بیرون په کوهستانی لړۍ کې دننه په یوه پخوانی شکل د جوړه شوي حویلی تر مخې دغه ټول آسپ سپاره و دریدل. بیا ددوې څخه یو یی د خپله اسه را بنکته شو او په منډه دغه حویلی ته ورننوت. لږه شیبه وروسته د ساتونکو تر منځ یو کس په ډیره بڼه بڼه د حویلی څخه را بیرون شو، دا د هرات والي ناصرالدین و. دهغه په کتلو سره ټول آسپ سپاره دخپلو آسونو څخه را بنکته شول او نیغ ودریدل، هغه عرب هم دخپلو دوو ملگرو سره یو ځای پیاده شوي و او ولاړ و. ناصرالدین نیغ په نیغه دهغه عرب په لور ورغې او دهغه سره یی روغبړ وکړ او ورته یی وویل: «زه د هرات والي ناصرالدین یم. که چیرې ستا د جسم او قواري څخه مې غلط اټکل نه وي کړې نو ته همغه ځوان یی چې زه یی په لټه کې یم. کیدې شی چې همته زما شرط پوره کړای شې. نوم دې څه دې؟»

دې عرب ترې د روغبړ لاس رابنکود او ورته یی وویل: «حسن نومیرم، حسن بن خلدون، ایا راته ویلې شي چې څه شرط لري؟ او څه ډول کار راته سپارل غواړي؟» ناصرالدین دهغه بنیې لورې ته ورنژدې شو او ورته یی وویل: زما سره را ځه، زه به هر څه درته ووايم.

هغوي ټولو د آسونو واگې و نیولې او دهغه پسې روان شول. ناصرالدین هم په ویلو پیل وکړ. «واوره! زه د یوه داسې بهادر او میرني ځوان په لټه کې یم چې هندوستان ته ولاړ شي او هلته د سلطان شهاب الدین له پاره جاسوسی وکړای شي. سلطان غواړی ډیر ژر په هندوستان باندی حمله وکړي خو د حملي نه مخته هغه غواړي دخپلو جاسوسانو په واسطه دهند د مختلفو راجاگانو د عسکرو او ځواک د څرنګوالي په اړه معلومات ترلاسه کړي. په دې وخت کې هلته په هند کې زمونږ یو شمیر جاسوسان په کار کولو بوخت دي، خو میاشتي مخته مو د دې ځایه یو ځوان دهند د ټولو جاسوسانو دامیر په څیر وراستولې و چې په میرانه او بهادری کې یی نمونه نه وه. هغه ایلیک خان نومیده او د کوهستان د البرز دیوه کلي او سیدونکې ترک نژاده و. تر شپږو میاشتو یی په ډیره بڼه توګه خپله دنده ترسره کړه او ډیر مهم اطلاعات یی برابر او دلته را ولیرل خوبیا یو ناڅاپه غایب شو او زمونږ سره یی اړیکې و شلیدل. داسې څرګندېږي چې هغه به نیول شوي وي. اوس مونږ ته دهغسې یو ځوان پیدا کول اړین دي چې هندوستان ته ولاړ شی او هلته د مسلمانو جاسوسانو امارت په غاړه واخلي او تر څنګ یی د ایلیک خان د ځای څیړی د پیدا کیدو

د نيشاپور شاهين

لتون هم وکړي ، همدا راز د هند د راجاگانو د ځواک او عسکرو په اړه هم ښه معلومات برابر او را وليږي ترڅو سلطان دهمغې اطلاعات له مخې په هندوستان باندې د حملې کولو له پاره ځان تيار کړي.»

ناصرالدين په تلو تلو کې په غرونو کې د را چاپير کوچني ميدان تر منځ و دريد . په دې ميدان کې دهغه تر مخه د صنوبر يوه ستره او اوږده ونه ولاړه وه . ددې ونې په ډډ باندې د سنډو يوه مضبوطه رسۍ تړل شوې وه . ناصرالدين ددغې ونې په ډډ باندې د را چاپيره تړل شوې رسۍ په لور اشاره وکړه او ويی ويل:

«دهندوستان د جاسوسانو دامير د ټاکلو له پاره د ايلک خان انتخاب هم ما پخپله کړې و . دهغه له پاره هم همدا سې يوه رسۍ د ونې څخه را تاوه کړل شوې وه ، هغه د زمري په خير ترک نژاده ځوان د ارسۍ رابنکوده او دوه ځايه يې کړه . اوس هم زه دهمدا سې يوه ځوان په لټه کې يم چې د ايلک خان په خير د ارسۍ را کاري او ويی شلوي . حسن بن خلدونه ، واوره ! ستا دا دوه نور ملگري کمزوري او نري وچ کلک دي ، خو ته ځواکمن ، غښتلي او زړه ورنښکاري ، مخته ورشه او خپل قمست وازمايه.»

حسن بن خلدون تر لږې شيبې پورې د ناصرالدين په لور په حيرانتيا سره وکتل ، بيا يې خپلو ملگرو ته هم په سرسري توگه وکتل او د لږ څه فکر کولو نه وروسته د صنوبر دهغې تنومندې ونې د ډډ په لور وروان شو چې د سنډو يو مضبوطه رسۍ ترې را تاوه شوې وه . د رسۍ يو سر په تير لورپه زمکه پروت و خو بل سري د ونې د ډډ سره تړل شوې و .

حسن مخته ورغې او دغه درنده رسۍ يې را واخسته ، څو ثاني يې هغې ته وکتل ، بيا يې خپل لستونې راپورته کړ او زور يې پيل کړ . حسن تر ډيره پورې زور واهه خو د رسۍ په شلولو کې ناکامه شو ، رسۍ يې پرېښوده او خپل ځای ته راستون شو او سرښکته ودرید ، د ناصرالدين حالت هم د ناهيليو گواهي وبله . هغه په ژور فکر کې ډوب و ، کله چې حسن بيرته راغې او دهغه تر څنگ و دريد نو هغه ورته په غمژنه لهجه وويل:

«زه افسوس کوم چې ماستا د قوت او ځواک په اړه غلطه انگيرنه کړي وه ، اې ځوانه ! تازه په ستونزو کې لتار کړم ، زړه مې وايي چې اجازه درکړم چې ولاړ شي ، ترڅو ستا څخه دبل کوم ښه ځوان په لټه کې شم ، خو دبله اړخه مې زړه وايي چې نه ، تا بايد همدلته له ځانه سره وساتم ، شونې ده چې ستا په خير بل داسې ځوان به راته تر لاسه نه شي چې د ارسۍ و شلوي . په هغه وخت کې به ته ماته ډير مناسب شخصيت اوسې . په دې خاطر چې».....

د نیشاپور شاهین

د حسن یو عرب ملگري ناصر الدین ته مخ کړ او ورته یی وویل: «دا ځوان پریرېده چې ولاړ شی او که نه دده مشر ورور که خبر شی نو توپان به جوړ کړي او په زوره به خپل ورور ددې ځایه بوځي، هغه داسې یو ځوان دې چې په خپل ژوند کې یی دهیچا نه ماتې نه ده خوړلې.»

ناصر الدین دهغه عرب په لور متوجه شو او سمدلاسه یی په حیرانوونکې لهجې سره وویل: «ایا دده مشر ورور په ځواک کې دده نه پورته او ارفع دې؟»

هغه عرب ورته سینه تانده کړه او ویی ویل: «هغه له ده څخه لس هومره ځواکمن او قوي دي، هغه د تیږي او فولادو په خیر دروند، د بلوط د ونې په خیر دقد خاوند، او زړه ورتیا او میرانه یی بې انتها او استقامت یی لا محدود دې. هغه د تقدیر جوړ کړل شوې موحد انسان دې، هغه د اسمان د هسکوالې او د زمکې د بنکته والي په خیر مضبوط او د نه تسخیریدو وړ شخصیت لري.»

ناصر الدین په خپل مخ باندی د راخپریدوونکې خوشحالی د کنترولو وروسته وویل: «ایا راته د ولس د دغه زمري انسان نوم بنوولې شې، چې تایی دوامه ستاینه وکړه؟»

دغه عرب یو ځل بیا دپخوا په خیر په همغه لهجه وویل: «دهغه نوم حماد بن خلدون دې، او هغه داسې یو ځوان دې چې د سراب نا تالاب جوړوي او سمندر په څاڅکو کې ډوبوي.»

د ناصر الدین حالات بدلیدل، حسن ته را وړاندې شو او په ډیره حیرانوونکې توگه یی ورته وویل: «ایا هغه څه دې چې ملگري وویل هغه سهي دي؟ او یا دا چې ما به سهي نه وي اوریدلي؟»

حسن ورته په خندا وویل: «هو! هغه څه چې زما ملگري وویل هغه سهي دي. زما ورور همدا سې او سپنه ماتوونکې دې، په ځواک او قوت کې یی هیڅوک د مقابلې نه شته. هغه زمونږه غراو زمونږ ځواکمن برج دې. دهغه پیژندوونکې هغه ته د نیشاپور شاهین وایی، کله چې هغه په خپل د بنمن باندی حمله کوي نو دهغه په زړه او ذهن باندی را پریوځي او د گلال د لوبو په خیر یی توتې توتې کوي، تر اوسه چې چا ورسره تکر کړې نو دهغه بنایست او عزت یی د هغه دماتې غاړې غاړه کی گړځولې.»

حسن څو لمحې تم شو او یو ځل بیا یی په خپل دروند او از سره وویل: «ناصر الدینه، واوړه چې! لکه څنگه چې د جهاز لاره په سمندر کې، د مار لاره په غرونو کې، او د شاهین لاره په فضا کې نه شي موندل کیدې، په همدې توگه زما د مشر ورور مقابل هم څوک نه شي پیدا کیدې، هغه دخپلو دوستانو او خپلوانو له پاره د چراغ او امصا په خیر دې خو د بنمنانو له پاره د برق، او هلاکت نه هم زیات تیز دې.»

ناصر الدین د حسن دواړو ملگرو ته وکتل او بیا یی په خپل غټ غټ غږ په حکمانه بڼې سره وویل: «ورشئ، تاسو دواړه نیشاپور ته ولاړ شئ او ددې ورور حماد بن خلدون ته ووايست چې

د نیشاپور شاهین

ناصرالدین یی وروړ نیولې ، نو که همت لري نو د توري په زور دې یی له ما څخه خلاص کړي ، هغه ته دا هم ووايست چې په دې وخت کې ناصرالدین د هراته لري د لک په ښار گوټي کې مقیم دې .
د حسن دغو دواړو ملگرو په ډیره قهرجنه توگه د ناصرالدین په لور وکتل ، د حسرت نه په ډکو سترگو یی تر نظره تیر کړ ، بیا په خپلو آسونو سپاره شول او لږه شیبه وروسته د هرات څخه د نیشاپور په لور په لویه لاره یی خپل آسونه په ځغاسته کړي وو .

ناصرالدین د حسن په لور وکتل او ورته یی وویل : «لما سره راځه ، ...»

حسن خپل خټ را تاو کړ او د آس په لور یی لاس وراوړود کړ او دهغې واگې یی و نیولې ، دهغه په آس یوې لوري ته یو لوی تیر او بلې لوري ته قران پاک را ځوړند و . هغه کرار کرار د ناصرالدین او دهغه د ساتونکو سره یو ځای دهغه پخوانی حویلي لوري ته روان وو .

لږه شیبه وروسته هغوی ټول حویلی ته ورننوتل ، ساتونکو د ناصرالدین او حسن آسونه د آسونو د اصطبل په لور یوړل ، ناصرالدین حسن له ځانه سره یوې خونې ته یوړ او په یوه ناستځای کې یی خپل ځان ته مخامخ کیناوه . او ورته یی وویل :

«که ماته د خپل وروړ حماد بن خلدون په اړه لږ څه ووايي . زه غواړم په پوره تفصیل سره دهغه په اړه معلومات ترلاسه کړم . ایا هغه د هند د زمکو سره بلدتیا او اشناپی لري ؟»

حسن ورته لږ څه په اند یښني سره وویل : «لمړی خو ماته زما د یوې پوښتنې ځواب راکړه»

ناصرالدین ورته په خندا وویل : «ووايه څه پوښتنه لري ؟» ...

حسن ورته وویل : «ایا زه ریښتیا هم له تا سره بندي یم ؟ او زما وروړ به راځي او ما به د توري په زور له تا خلاصوي ؟»

ناصرالدین ورته په خندانه ژبه وویل : «ته بندي نه یی ، زما میلمه یی ، او کله چې هم وغواړي هیڅوک ستا مخه نه شي نیولې ، که چیرې ما ستا ملگرو ته داسې نه وو ویلي ، نو کیدې شي چې وروړ دې دلته نه وور اغلې ، اوس چې ستا د بندي کیدو په اړه خبر واورې نو هرو مرو به دلته را ځي . نو که چیرې هغه زما د شرایطو په مطابق وخت نو دهغه څخه به د مذهب او ملت له پاره هغه کار واخلم چې دهغې په واسطه به یواځي دهغه د نیوي ژوند نه بلکه عاقبت هم ښایسته شي ، اوس نو چې ما دهغه په اړه له تا څخه څه پوښتلي ، ماته یی ځواب راکړه »

اوس نو حسن په ډاډه زړه سره خبرې پیل کړې «مونږ درې ورونه یو ، زه یی تر ټولو کشر یم ، دوه نور زما نه ستر دي ، تر ټولو مشر حماد او دویم یی حارث نومیري ، زما پلار خلدون نومیري او د مور نوم مې زبیب دې . مور مې شله شوي ده . له آسپه لویدلې وه اوس یی یو پښه بیکاره شوې ده خو دامصا په مرسته تللې شي . حماد او حارث د نیشاپور د ښاره بیرون د چوڼي په تنورونو کې

د نيشاپور شاهين

ورځ مزدوري کوي ، پخوا هغه دواړه ورو نه هم زما په څير ، هند ته د تجارتي کاروانو د ساتونکو په څير تلل . هغوي دواړه د هند د زمکې په اړه پوره معلومات لري .

زما مور تر ټولو زياته مينه دخپل مشر زوي حماد سره کوي ، لمړۍ خو هغه دهغې مشر زوي دې او دويم داچې هغه زمونږ څخه زيات دخپلې مور خدمت کوي ، هره ورځ مور سره د اوداسه په کولو کې مرسته کوي ، دهغې پښې پرېمنځې . څرنگه چې زمونږ کور د يوې غونډۍ په سر پروت دې او ددې غونډۍ لاندې يوه چينه بهيرې ، نو حماد ورور هره ورځ مور را په شا کوي او دغونډۍ نه لاندې يې تر چيني پورې راوړي . هغه ددې چيني تر څنگ يو کوچنی شانته دځان پرېمنځلو ځاي او يو بې ديوالو جومات هم اباد کړې دې ، مور مو د اوداسه کولو وروسته د حماد سره يو ځاي همدلته لمونځ ادا کوي . دحماد ورور سره دمور دعا گانې هم شاملې دي ، په دې خاطر هر کار ته چې هغه لاس وروړي هغې کې ورته برياً په برخه کيږي .

يو ځل مې پلار ، په داسې حال کې چې ځوان و د يوې تجارتي قافلي سره هندوستان ته تللې و ، هغه وخت زه او حارث کوچنيان و خو حماد ورور مو د پوره پوهې خاوند و . بدقسمتۍ سره مو مور ډيره سخته ناروغه شوه ، ما او حارث به دمور د ناروغتيا حالت کوت او ژړل به مو . خو ورور مو مونږ ته دتسلۍ را کولو تر څنگ دمور خدمت هم کاوه . او دنيشاپور څخه به يې طبيب راغونښت او دهغې علاج به يې کاوه .

په همغو ورځو کې چې مور مې سخته ناروغه وه يوه ورځ دنيمي شپې په وخت کې ، په داسې حال کې چې زه او حارث په خواږه خوب ويده شوي و ، او ورور مو د مور د کت تر څنگ ويښ ناست و ، مور مو د خوبه را بيداره شوه او اوبه يې وغوښتې ، زما ورور چې کله منډه کړه تر څو اوبه راوړي نو ويې کتل چې صراخي خالي ده ، صراخي يې را واخسته او د غره لاندې چيني ته يې منډه کړه ، صراخي يې را ډکه او سمدلاسه بيرته را ستون شو ، کله يې چې اوبه په پيال کې واچولې او مور ته يې ورژدې کړې نو ويې کتل چې مور بيرته ويده شوې ده .

هغه و نه غوښتل چې مور بيرته د خوبه را بيداره کړي ، په دې فکر کې و چې هسې نه چې دمور خوب مې خراب نه شي . بيا يې د اوبو هغه پيال په لاس کې ونيوله او هملته د مور د کت تر څنگ و دريد . مور تر سهاره پورې په خواږه خوب ويده وه او ورور مو د اوبو ډکه پيال په لاس تر سهاره پورې دهغه د کت څنگ ته ولاړ و . سهار چې دمور سترگې پرانستل شوې نو ويې کتل چې ورور مې ورته د اوبو نه ډکه پيال په لاس ولاړ دې او سترگې يې دخوبه ډکې وې ، مور مې د ورور ددې خدمت نه ډيره اغيزمنه شوه ، او دخپل رب په دربار کې يې په ډيره عاجزۍ سره د ورور حماد په

د نيشاپور شاهين

حق کې دعا وکړه. زه داسې گڼم چې دا به دمور ددعاو پایلې وي چې ورور مو په هر میدان کې بریالي او کامران دي.»

حسن د لږڅه دمې وروسته یو ځل بیا وویل: «ورور مې د تات لباس اغوندي»
ناصرالدين بې خبرې ورپرې کړې او ترې ویی پوښتل: «ولې د تات لباس اغوندي؟»
حسن ورته په خدا کې وویل: «په پیل کې مې د مور او پلار اولاد نه پیدا کیده، حماد ورور مې ورته الله تعالی د ډیرو دعاگانو وروسته ورکړې دي، مور مې ورته په کوچنیوالي کې په دې خاطر د تات کالي اغوستل چې دخلکو د بد نظر نه خوندي پاته وي. خو د تات دغو کالیو دهغه ذهن دومره مانوس کړ او په هغه کې یې دومره عاجزي او نکسار را پیدا کړ چې اوس د ځوانۍ په وخت کې هم د تات د کالیو پرته نور څه نه اغوندي. مور مې ورته په خپلو لاسو ډیر بڼه او بڼایسته کالي جوړوي خو هغه په یوې نه یوې بهانې سره دمور خبره شاته غورځوي او درخت د کالیو د اغوستن څخه ډه ډه کوي. کله چې د کوره د کوم کار د انجامولو په خاطر بیرون ځي نو زمونږ پلار، په دې خاطر چې زوی یې دخلکو د بدو سترگو نه خوندي پاته وي دهغه خوله چوف کوي.
حسن خاموشه شو، ناصرالدين ترڅو لمحو پورې په ژور فکر کې ډوب ناست و، بیا دخپله ځایه را پورته شو او ویی وویل: «زه درته ډوډۍ رالیرم، دهغې نه وروسته ته آرام وکړه، ستا د ورور حماد بن خلدون تر راتلو پورې ته زما د ډیر معزز او دروند میلمه په خیر همدلته اوسه»
ناصرالدين پورته شو او بیرون ولاړ، او حسن په نالیدلي سوچونو کې ډوب پاته شو.

درېمه برخه

د نیشاپور د ښاره نژدې دوه فرلانگه لرې په یوه کوهستانی سیمه کې دننه تر لرې لرې پورې پراته د چوني تنورونو سره را پورته کړي و. په دوې کې د یو څو څخه دود خوت خو نور خاموشه وو ، خو په دوې کې هم تیرې ایښوول کیدې ، د یوې ډیرې پخوانۍ زمانې د تنور تر څنگ یو زوړ سپرې په تیره ناست و او په ډیر غور او دقت سره یې دې تنور ته کتل. دا د حسن پلار خلدون و. دهغه ډیره او د سرو وینستان سپین شوي وو. دهغه ښې لورې ته د غره په لمن کې دوو ځوانانو کدالونه را خیستې و او د چوني له پاره یې سترې سترې گټې را پورته کولې او د غره نه به یې لاندې را رغړولې ، لاندې ولاړو دوه نورو ځوانانو به دا تیرې را اخستې او بتۍ ته به یې راوړې ، کله به هم چې دغو دواړو ځوانانو کومه تیره د پورته نه ښکته لورې ته را ورغړوله نو په لوړ او ازبه یې د خبردار غږ کاوه ، دهغوی د غږ سره سم به د تیرو پورته کونکي دواړه ځوانان متوجه کیدل او ځانونه به یې خوندي کول.

د غره نه د تیرو را رغړوونکو دواړو ځوانانو یو ځل د تیرې د را رغړولو په وخت کې په پوره زور سره د خبردار غږ وکړ ، ځکه چې دا ځل هغوی یو ډیر ستر گټ را رغړاوه ، په تیره ناست خلدون دخپله ځایه پورته شو ، کله چې دغه دروند گټ لاندې را ورغښت او تم شو نو یو ځوان یې د پورته کولو له پاره ور نژدې شو ، دا د حسن مشر ورور او د خلدون تکړه ځواکمن زوی حارث و. حارث د ډیر ښه قد و خال خاوند او ځواکمن انسان و ، ورښکته شو او غوښتل یې تیره را پورته کړي ، خو ناهیلې شو ، ځکه گټ یې له ځایه پورته نه شو کړاې. گټ ډیر ستر او دروند و. خلدون د حارث په لور وکتل او ورته یې په ډیره شفقت سره وویل:

«زویه ! په پلک یې دوه ځایه کړه ، بیا به یې په اسانۍ سره یو وړاې شې»
حارث د پلک د را خستو او ددې گټ ددوه ځایه کولو په ځای په خپل څنگ کې ولاړ د بل ځوان په لور وکتل ، کیدې شې چې هغه به اشاره کوله چې را ځه چې دغه درنده تیره دواړه یو ځای پورته کړو. هغه بل ځوان چې د حارث څخه لږ څه لوړ او د قوي غړو خاوند و ، د حارث په لور وکتل او په خدا شو ، هغه د تپان زوړ او رژیډلي لباس اغوستې و او هغه حماد بن خلدون و. د حسن تر ټولو مشر ورور او د خلدون ستر زوی. دهغه سترگې د اورد سکر وټو په خیر تیزی او د لمبو ډکې وې ، وینستان یې تور او سترگې یې غټې او شریانونه یې د ویني څخه ډک و.

د نیشاپور شاهین

متې يې د ونو د مضبوطو تنو په څير وې او خپره او تانده سينه يې د تير لورې غره په څير پراخه وه. خهره يې د راختونکې لمر په څير بنايسته او سره بښنه وه. لاسونه يې د څيرونکو ځناورو په څير مضبوط او گوتې يې د ونو د کلکو جرړو په څير سختې وې. په لاسو کې يې د اوسپنې يوه ستره او درنده امصا وه چې کيدې شي د تيرو د ماتولو له پاره به يې ترې کار اخست.

کله چې حارث دغه دروند کاني پورته نه کړاې شو، او د ډيرې بې وسې په حال کې يې د حماد په لور وکتل نو د حماد په مخ بې شميره جذبې او احساسات خپاره شول، مخ يې لکه د وينې په څير را روښانه شو، په لاس کې نيولې او سپنيزه درنده امصا يې و غورځوله، په دې وخت کې يې په جسم کې د برق په څير تيز والې راپيدا شو، د خوله اچونکې شغلې په څير مخته ورغې، وربښکته شو او هغه درنده تيره يې په خپلو دواړو لاسو کې ونيوله، بيا پښې کلکې کړې او د تيرې د پورته کولو هڅه يې پيل کړه، په دې وخت کې يې په خپل پوره ځواک سره غږ کړ چې: «الله». د غږ سره سم يې دخپل يوه ټکان سره هغه تيره را پورته کړه او اوږې ته يې ورسوله، د زور خلدون په مخ د خوشحالي څپې تلې راتلې، په منډه ورغې او د حماد په خوله يې چوف وکړ، ترڅو د نظره نه شي. حماد دا تيره را پورته کړه او د تنور په لور يې يوړه، خلدون او حارث دواړو هغه په ستايونکو سترگو کوت.

حماد او حارث دواړو ورونو تيرې پورته کولې او د چوني تنورونو ته ور رسولې، خو پلار يې په يوې تيره ناست او دخپلو دواړو زامنو دغه دروند کار ته يې په شفقت او محبت سره کتل. تر غرمې پورې هغوي دواړه هغه تنورونه ډک کړل او خپل کار يې پای ته ورساوه، دواړه ورونه دخپل پلار خواته راغلل، دپلار کالي يې هم شليدلې او رښيدلې و. زور خلدون را پورته شو او دخپلې اوږې دستمال يې را واخست او دخپلو دواړو زامنو دکاليو څخه يې د گرد په څنډولو يې پيل وکړ. بيا دوي هر يو هلته پراته خپل خپل پوستينونه را واخستل او وايي غوستل. د حارث پوستين د اوبښ د پوستکي څخه جوړ شوې و، خود حماد پوستين هم د ټاټ څخه جوړ و. هغه د ټاټ په دواړو اړخونو کې وړې ايسودې وې او ورته يې د پوستين بڼه ورکړې وه. حماد خپله د اوسپنې امصا را واخسته او دواړه دخپل پلار سره يو ځای دکور په لور روان شول. د هغوي سره يو ځای هغه دواړه ځوانان چې د غره څخه يې دکدالونو په مرسته تيرې را ويستلې او لاندي يې را رغړولې هم خپلو کورونو ته ولاړل.

درې واړه پلار او زامن خپل کلي سمر اباد ته راغلل. دا کلي د نيشاپور څخه جنوب لورې ته څلور فرلانگه لرې په يوې بنايسته کوهستاني سيمه کې پروت و. ددې د اوسيدونکو کورونه د غره په تيرو کې اويا هم د غره په لمن کې خواره واره پراته و. هغوي درې واړه د غره په لور په يو کوچني

د نيشاپور شاهين

بنايسته کور ته ورننوتل ، هلته يوې بنځې ډوډۍ پخوله. دا د خلدون بنځه او د حماد او حارث مور زيب وه. ددوې کورته د ورننوتلو سره سم زيب د يوه لرگې په مرسته دخپله ځايه راپورته شوه مخته ورغله او د حماد او حارث مخونه يې بنکل کړل. دهغه يوه پښه بيکاره وه ، گوډه گوډه تله ، درې واړه يې په خپله کوټه کې کينول او بيا يې ورته غذا وروړه.

د خوراک څښاک وروسته دوې ټولو د لرې شيبې لپاره ارام وکړ. بيا راپورته شول ، د ماسپښين د لمانځه وخت شوې و ، حارث او پلار يې خلدون دواړو هملته په کور کې د لمانځه له پاره ځانونه تيار کړل او هملته يې لمونځونه ادا کړل ، حماد دخپلې مور خواته راغې ، مور يې همله په انگرې کې منتظره ناسته وه. هغه دخپلې مور زيب خواته راغې او هملته ورسره په زمکه کيناست. زيب خپل لاسونه دهغه په خټ کې را واچول او دهغه په ملا باندې سپره شوه ، حماد دهغه امصا هم له ځانه سره واخسته ، بيا دکوره ووتل او دغره لاندې برخې ته روان شول او دغره په لمن کې د بيبونکي چيني خواته ورغلل.

دواړه مور او زوې لاندې راغلل ، دواړو اودسونه وکړل ، بيا حماد يوه تيره راپورته کړه ، او دخپلې مور پښې يې پرې و مښودې او پاکې يې کړې ، بيا دواړه مور او زوې راپورته شول او د چيني تر څنگ په بې ديوالو اودروازو جومات کې يې د ماسپښين لمونځونه ادا کړل.

خلدون او حارث هم خپل لمونځونه ادا کړل او بيرون را ووتل او دخپل کور چار چاپير شنو غنمو او اوربشو کې د گوډاي کار پيل کړ. دهغوې دکور څلورو خواو کې ان دغره تر لمنې پورې په تدريجې نشيب او ناستې سره نژدې لس ستر کرنځايونه وه چې دهمدوې خپل ملکيت و. په دې کرنځايو کې غنم ، جيوار ، اوربشي ، وريجې او ... کرل کيدل. ددې کرنځايو په غاړو ميوه لرونکي بوټي ، دگلاب گلونه ، او نور ډول ډول بوټي او وني ولاړ وو ، د نري باد په لگيدو سره به ددوې څخه ډير خوږ غبر را پورته کيده. دا وني او بوټي هم ددوې خپل ملکيت و. په ميوه لرونکو ونو کې يې گني د منو ، انځرو ، بادامو ، الوچو ، زيتون او لوکاتو شاملې وې.

څلورمه برخه

دواړه پلار او زوی د اسونو د قدمونو په غبرګا پورته شول ، دوی دواړو هلته په خپله زمکه کې کار کاوه. هغوی وکتل چې دوه آسپ سپاره په دغه نړۍ غاړه باندې خپل آسونه را ځغوي ، دالاره د هرات څخه د نیشاپور په لور د تللي لارې څخه را جدا شوې او ددوی دکور په لور راغلي وه. د هغوی تر سترگو لاندې دغه دواړه آس سپاره په غره را پورته شول او د هغوی زمکو ته را ورسیدل او هملته دخپلو آسونو څخه را کيوتل. خلدون او حارث دواړه ورمخته شو او د هغوی سره یی ډیر ښه روغېر وکړ. داسې څرګندیده چې دغو پلار او زوی دا دواړه آس سپاره د پخوا څخه پیژندل. دا همغه آس سپاره وو چې د حسن د نیولو خبر یی له ځانه سره راوړې و. پخوا له دې چې دا دواړه خپله خبره وکړي ، خلدون پرې را مخته شو او ورڅخه یی وپوښتل:

«زوی مې حسن چیرې دې ؟ ... ولې له تاسو سره یو ځای نه دې راغلي ؟»

د هغوی دواړو څخه یوه یی په ډیر ادب سره وویل : «حماد چیرې دې ؟»

خلدون یو ځل بیا په خپل نیولې اواز سره وویل : «هغه خپله مور لاندې چینی ته وړې ده ، هغوی دواړه هملته هره ورځ لمونځونه کوي ، اوس به بیرته راستانه شوي وي»

سپور ورته په زړه نیونکې اواز سره وویل : «مونږ تاسو ته یو خراب خبر له ځانه سره راوړې دې. د هرات حاکم ناصرالدین حسن له ځانه سره بندي کړې دې.» خلدون یی خبره پرې کړه او ورڅخه یی وپوښتل:

«ولي یی زما زوی نیولې او بندي کړې ؟»

سپور په ناهیلۍ سره ځواب ورکړ او ورته یی وویل : «مونږ ته یی علت نه دې ویلې ، داسې څرګند یږي چې هغه یوه زړه ور ، میړني او ځواکمن ځوان ته اړتیا لري. او غواړي هغه ته کوم ډیر مهم کار وسپاري ، حسن یی د همدې مقصد له پاره له ځانه سره بندي کړې دې ، مونږ ته یی ویلي دي چې : دهغه مشر ورور حماد بن خلدون ته ووايست چې که چیرې همت لری نو دلته دې راشی او خپل ورور دې له ما خلاص کړي»

دا ځل ترې خلدون په ډیر مدهم اواز سره وپوښتل : «ناصرالدین اوس چیرې قیام کړې ، او زما زوی یی په کوم ځای کې محبوس کړې دې»

هغه سپور ورته یو ځل بیا وویل : «هغه په دې ورځو کې د تولک د ښاره بیرون دشمال په لور په غرنۍ حویلی کې مقیم دې او حسن یی هم هملته له ځانه سره بندي کړې دې.»

دا ځل خلدون ورته په ډيره مينه وويل: «راځئ، دلته كينئ، زه به ستاسو د خوراك څښاك غم وكړم. خو حماد ته دا خبره مه كوئ چې حسن بندي كړل شوې دې. كه نه هغه به د اور لمبه شي او د ناصرالدين څخه به د بدلي په لور منډه كړي. او دا به زمونږ له پاره ډيره بده ثابته شي.»

دغه سپور په خپل اس د سپريدو په وخت كې وويل: «مونږ ستاسو مننه كوو، مونږ به هرو مرو دلته تم شوې واي، خو مونږ غواړو سمدلاسه خپلو كورونو ته ستانه شو. په دې خاطر دلته نه شو تم كيدې»

دواړو سپرو د خپلو آسونو مخونه را وڅرخول او غوښتل يې چې د هغه ځايه يې په ځغاسته كړي چې په همدې وخت كې حماد را څرگند شو. دهغه مور د هغه په شا باندې سپره وه، داسې معلوميدې چې هغه د ديوال تر څنگ ولاړ و او ټولې خبرې يې اوريدلې وې. او كله چې هغه دواړه سپاره بيرته روان شول نو هغه د ديوال د اړخ څخه را ښكاره شو او په خپل دروند اوازي وويل:

«تم شئ، زما د يوې پوښتنې ځواب را كړئ بيا درځئ»، دواړه سپاره و دريدل، حماد ترې وپوښتل:

«ناصرالدين په كومه سيمه كې زما ورور بندي كړې دې؟»

هغه سپور ورته يو ځل بيا ځواب وركړ: «مونږ دريو اړه د خپلو كورو په لور را روان وو چې د ټولك د ښار نه بيرون په څو ميله واټن كې مو د غره د پاسه د سهار لمونځ ادا كړ او بيا مو غوښتل بيرته د خپلو كورونو په لور ولاړ شو چې د ناصرالدين دولس كسان سپاره په منډه منډه راغلل او مونږ دريو اړه يې ونيولو او د ټولك ښار ته يې بوتلو. هلته يې هغه حويلې ته يوړو چيرې چې ناصرالدين او سپرې، د حويلې نه بيرون د صنوبر د يوې تنومندې ونې د ډډ څخه يوه رسۍ تړلې وه، ناصرالدين حسن ته وويل چې كه چيرې دارسۍ دې را كش كړه او و دې شكوله نوزه به درته داسې يو كار وسپارم چې د مذهب او ملت دواړو له پاره به گټور وي، خو حسن هغه رسۍ و نه شوه شكولې، په دې خاطر ناصرالدين هغه له ځانه سره تم كړ او مونږ ته يې هغه پيغام را كړ چې تاسو ته مې ووايه.»

د دې خبرې د كولو څخه وروسته هغه دواړه سپاره روان شول، د غره څخه كيوتل او په هغه لاره يې خپل آسونه په ځغاسته كړل چې دنيشاپور او هرات د لوی لارې په منځ كې د سترې شاهراه سره يو ځای كيږي.

حماد ډير اندېښمن شوې و، هغه داسې حال ته راغلي و لكه ديو ډير شنيع اوبد كار پيلونكي چې وي. دهغه د منځ څخه داسې ډاگيزيده لكه چا يې چې په زړه كې د اور لمبې بلې كړي وي، هغه خپله مور پورته كړه او په پټه خوله كور ته ننوت. خلدون او حارث هم خپل كارونه پريښول او د

د نیشاپور شاهین

حماد تر شا کور ته ننوتل. حماد خپله مور د کور په انگرې کې کیوسته. کله چې هغه د خپلې امصا په مرسته ودریده نو حماد ورته په ډیر ادب سره وویل:

«اې زما مورجانې! اجازه راکړه چې دخپل ورور د خلاصون پسې ولاړ شم. هغه به د بندیتوب په حال کې ما غواړي، که زه ورنه شم نو څوک به دهغه مرسته وکړي، هغه زما ورور او زما د وجود یوه برخه ده.» زبیب خپله امصا په زمکه وهله او مخته ورغله، او په ډیره مینه یې د حماد په ملا لاس کش کړ او ورته یې وویل:

«هرو مرو ولاړ شه، زویه. خو حسن د سولې او امن له مخې خلاص کړه. د چاسره جنگ جگړه و نه کړې، که چیرې حسن کوم جرم نه وي کړې نو دهرات والي به یې هرو مرو را پرېږدي، اې زما زویه! ته زما د کور چراغ یی، ژر بیرته راستون شه، زه به ستا انتظار کوم. زویه! زما نصیحت له یاده و نه کارې، تا تل د خپلې مور د خوشحالولو هڅې کړي دي، الله تعالی به دې په هر میدان کې بریالي لري، او هیلې به دې تل د نښکڼو ډکې وي»

حماد لا دهغه ځایه خوزیدلي نه و چې پلاری یې خلدون او ورور یې حارث هم انگرې ته را ننوتل او تر څنگ یې ودریدل. بیا زاړه خلدون ورته په ډیره ښه لهجه او مینې سره وویل:

«اې زما زوگیه! زه پوهیږم چې تا څه اراده کړې ده. ما خو ویل چې زه به پخپله حسن پسې ځم او راوړم به یې. خو اوس دې زه نه منعه کوم. ځکه زه پوهیږم چې زما د اقدام څخه به ته ناهیلې شې، خو ځانته دې نه پرېږدم. حارث به درسره یو ځای لېږم. بچیانو! تاسو ددې کور چراغ او روښنایی یاست. په کور کې زما او دزبیب سره نور هیڅ نه شته، یواځې همتاسو زموږ د سترگو رڼا او زموږ د زړونو راحت یاست. اوس ته او حارث دواړه دخپل منزل په لور و خوځېږئ، زه به په ډیره ناکراری ستاسو د درېو او ورونو د بیرته راستنیدو انتظار کوم.»

حماد او حارث دواړه وروڼه د کور د ښیې برخې په لور ورغلل، هلته د آسونو په اخور درې آسونه ولاړو، دواړو ورونو په خپلو خپلو آسونو باندې زینونه و تړل، یو ځل دواړه وروڼه کوتې ته ورغلل، وسله یې را واخسته او بیرته بیرون را ووتل. حماد دخپل ټاټ کالیو د پاسه زره اغوستې وه د زرې د پاسه دهغه د ټاټ نه جوړ شوي پوستین و او بیا یې د دې ټولو د پاسه د عربو روایتی چپنه واغوسته، چپنه هم د ټاټ څخه جوړه شوې وه. په سړی د او سپنې خولۍ، په مټوبی د اوسپنو درانه بازو بندونه او په ملا یې توره را څوړنده شوې وه. په یوه لاس کې یې یو ستر ناقوس او په بل لاس کې یې جنگي تبر و او په آس یې خورجین را څړول شوې و.

د نيشاپور شاهين

هغه خپل جنگې وسایل په خپل آس باندې په ترتيب سره کينبول ، هملته په آخور يې خپل کمانونه او د غشو څخه ډکې خلطې د آسونو د زینونو سره وتړل ، بيا يې آسونه را پرانستل او د کوره بیرون راووتل.

هله په دروازه کې يې مور زيب دخپلې امصا سره ولاړه وه . په يوه لاس کې يې قران کریم پورته کړې و ، ترڅنگ يې زور خلدون هم ولاړ و ، چې په يوه لاس کې يې دنقدي پیسو کڅوړه او په بل کې يې دواړو ورونو ته د لارې توخه وه . کله چې دا دواړه ورته را نژدې شول نو هغه دغه دواړه شيان د حماد د آس په خورجين کې ورواچول ، مخته ورغې او ددواړو زامنو مخونه يې بنکل کړل او د سوبې او خير دعا يې ورته وکړه . دواړه ورونه ور مخته شول او بيا بيا يې دخپلې مور زيب لاسونه او په لاسو کې نيولې قران کریم بنکل کړ . بيا زيب ورته په ډيره مينه او شفقت سره وويل :
ورشئ زامنو ! زه تاسو ته خداي پامانی وایم . دواړه ورونه په خپلو آسونو سپاره شول او دخپلې تنگې لارې څخه په وتلو د هرات په لورې په تللې لوي شاهراه کې ورننوتل ، هره لمحې يې دخپلو آسونو ځغاسته زياتوله او يې په پوره تيزي سره ځغلول ، هغوي اوس د تولک د بناړ په لور روان وو ، چيرې يې چې کوچنې ورور حسن منتظر ناست و .

پنځمه برخه

یوه ورځ په داسې حال کې چې حسن د سهار د لمانځه د ادا کولو وروسته دعا کوله، چې په همدې وخت کې څو کسه سپاره په تیزی سره د خپلو آسونو سره یو ځای دهغه حویلی ته ورننوتل. حسن په دغه حویلی کې د بندي په څیر شپې سبا کولې، هغه ته شک پیدا شو چې کیدې شي دهغه ورور حماد بن خلدون راغلي وي، دعا یې ژر ژر خلاصه کړه او بیرون راووت. ویی کتل چې د حویلی په انگر کې څو کسه سپاره د ناصرالدین تر څنګ ولاړ دي او دهغه سره خبرې کوي، حسن ډیر ناهیلې شو، ځکه هغه سپاره اجنبي خلک و او دهغه ورور حماد په کې نه تر سترگو کیده. هغه سپاره څو لحظې د ناصرالدین سره ولاړ وو او خبرې یې کولې بیا بیرته په خپلو آسونو سپاره شول او په کومه چې راغلي وو په همغې لاره بیرته ستانه شول. حسن وکتل چې دهغې سپرو د بیرته ستنیدو نه وروسته ناصرالدین لږ څه اندیښمن شوي غونډې ښکاري. کرار کرار راغې او د ناصرالدین تر څنګ ودرید. او په ډیره مینه یې ترې وپوښتل:

«ایا دې خلکو تاسو ته کوم بد خبر له ځانه سره درلود. ځکه ته ډیر اندیښمن او غمگین ښکاري؟» ناصرالدین ورته په نښتې او ازو ویل: «ستا اندازه سهې ده، دا سپاره د جیحون د دریا ب د غاړو څخه راغلي و، هلته په دې ورځو کې زموږ د سلطان شهاب الدین او د خوارزم د حکمران سلطان شاه تر منځ د نه پای ته رسیدونکې جنگونو یوه لړۍ روانه ده، دې خلکو ماته د سلطان شهاب الدین له اړخه یو پیغام راوړې و. سلطان د یوه ډیر بد خبر سره یو ځای د خوراکي او عسکري توکو مرسته هم غوښتې ده».....

حسن ترې په مینځ کې یو ځل بیا وپوښتل: «هغه بد خبر څه ډول دې؟» ناصرالدین ورته وویل: «چې په یوه جنگ کې د خوارزم حکمران سلطان شاه زموږ یو جرنیل قطب الدین ایبک نیولې او هغه یې د اوسپنې په یوې پنجرې کې بندي کړې دې (دا هغه قطب الدین ایبک دې چې قبر یې د لاهور په یوه سړک پروت دې. په هغو ورځو کې چې د سلطان شهاب الدین او د خوارزم د حکمران سلطان شاه تر منځ سرحدي نښتې روانې وې نو قطب الدین د سلطان شهاب الدین د آسونو د اصطبل ملازم و. د جنگ په ورځو کې یوه ورځ هغه د خپلو لښکرو د یوې ډلې سره د لښکرو د آسونو د خوراک له پاره د شنو وښو د راوستلو په خاطر ځنګل ته ولاړ. نو د خوارزم شاه د لښکرو ډلې پرې حمله وکړه، قطب الدین په ډیر جرئت سره دهغې مقابله وکړه خو څرنګه چې د ملګرو شمیره یې ډیره لږه وه نو ماتې یې وخوړه او دهغې په لاسو کې بندي

د نیشاپور شاهین

شو، هغه یی د خوارزم حکمران ته یوړ ، خوارزم ورته د او سپني یوه پنجره جوړه کړه او قطب الدین یی په دې پنجره کې بندې کړ .

اوس هغه نوموتی جنریل چې د خوارزم په بند کې دې دپوره میرانې او بهادری څرگندونه یی کړې او ویلي یی و چې: «ایا دا به زمونږ له پاره شرم نه وي چې دوه مسلمان حکمرانان یو دبل په مقابل کې د جنگ په لیکو کې ولاړ وي.» ریښتیا هم د غزني سلطان شهاب الدین او د خوارزم حکمران سلطان شاه په خپلو منځو کې جنگ کول همدا سې دي لکه یو ورور چې دبل په خلاف توره ویستلی وي»

ناصرالدین دخبرې د ختمولو په وخت کې وویل: «دا یوه معمولي سرحدي شخړه ده چې ډیره ژر به ددواړو مسلمانو حکمرانانو تر منځ هواره کړل شي ، ددې وروسته به سلطان شهاب الدین خپل ټول ځواک دهندوستان په لور متوجه کوي ، زه به نن تر ناوخته پورې ستا د ورور انتظار وکړم که چیرې هغه را ورسید نو زما اوستا ددواړه دخوښۍ ځای به وي او که چیرې هغه را نه غې نو زه به سبا سهار وختي د هرات په لور کوچ کوم او دهغه ځایه به د ډیرې زیاتې مرستې سره یو ځای د جیحون د دریاب په لور ورځم ، هملته سلطان شهاب الدین په جنگ کې بنکيل دي ، او ته به هم زما سره په دې جنگ کې د برخې د اخستوله پاره ورځي.»

حسن لږ څه فکر وکړ او بیایي وویل: «ایا نن یو ځل بیا زه دهغې رسی د رابنکودو اوستا د شرط دپوره کولو موقع تر لاسه کولې شم .؟ شوني ده چې زه به نن هغه رسی و شلوم . اوستا شرط به پوره کړم.»

ناصر الدین ورته په خوشحالی سره وویل: «ته همدلته تم شه ، زه به ددې کار له پاره تیارې ونیسم .»

ناصرالدین حویلی ته ورننوت ، لږه شیبه وروسته بیرته راووت . دا ځل یی خپله ساتونکې ډله هم له ځانه سره راوړې وه ، ټولو د اصطبل څخه خپل آسونه را وویستل او سپاره شول او د حویلی شمال لورې تیرلورې غرنۍ سیمې ته چیرې چې د صنوبر هغه پخوانۍ او تنومنده ونه ولاړه وه روان شول ، دهمدې ونې سره د شرط هغه رسی هم تړلې وه .

د صنوبر دغې ونې ته د رارسیدو سره سم ټول دخپلو آسونو څخه رابنکته شول ، ناصرالدین د همدې رسی تر څنګ ودرید او ویی ویل: «دخلدون زویه ! که نن دې دا رسی و شلوله نو داسې و گڼه چې د یوه ډیر ستر کار له پاره ستا ټاکنه پوره شوه.»

حسن ورمخته شو او څنګه یی چې رسی و نیوله او د هغې درابنکلو اراده یی وکړه ، چې ټکان یی وخور ، ناڅاپه یی رسی پرېښوده او دیوه اواز د اوریدو هڅه یی پیل کړه . دکوهستانو تر منځ

د ناقوس (بنکر چې په پوه کولو یی او از تر لرې لرې پورې رسېږي) یو زهرناکه او تیز راغبرگیدونکې او از یی تر غوږو شو. په داسې لهجې سره لکه یو څوک چې بل څوک په ډیره مینه او محبت رابولي. حسن ټکان وخور او د ناصرالدین په لور یی وکتل او ویی ویل چې:

«د ناقوس او از په غور سره واوره، داسې وگڼه چې زما ورور حماد بن خلدون را رسيدونکې دې په خدای سوگند چې دا دهمغه د ناقوس او از دې او ماته بلنه را کوي.»

حسن خپله ساه و نیوله او یو ځل بیا یی وویل: «ناصرالدینه واوره! په غور سره د ناقوس او از واوره. زما ورور را رسيدلې دې او هغه همدلته د کوم غر په سر ولاړ دې. د خپل ناقوس په غږولو سره ماته او از کوي، پوهیږې چې هغه په ناقوس کې څه وایی؟ هغه ماته او از کوي او وایی چې: اې زما وروره! ته چیرې یی؟ ناصرالدین او د هغه ساتونکې ډلې هم دغه او از اوریده، د ناقوس دغه اغیز کونکې او از په دې وادي کې راغبرگیده.

حسن د خپل آس په لور منډه کړه او ویی ویل: صبر وکړئ، زه هم د خپل ناقوس د غږولو په واسطه خپل ورور ته خبر ورکوم ترڅو هغه خبر شي چې زه د غلته یم. حسن د خپل آس څنگ ته ورغې، د آس د زین سره را ځړول شوې ناقوس یی را خلاص کړ او هغه یی پوه کړ، کله یی چې ناقوس د خپلې خولې څخه لرې کړ نو ټوله وادي په پوره خاموشۍ کې ډوبه شوه ځکه چې د هغه بلې لورې هم ناقوس بند کړل شوې و. لږه شیبه وروسته د آسونو د قدمونو توپانې او از تر غوږو کیده، او بیا د لږ ځنډ وروسته د دغه کوچني میدان په هغه برخه کې چې د صنوبر ونه ولاړه او د تنې څخه یی رسی. تاوه شوې وه، حماد او حارث دواړه را څرگند شول.

د هغوی په کتلو سره د حسن مخ د خوشحالی نه وغوړید، حماد چې کله دمیدان منځته را ورسید نو د خپل آس واگې یی را بنکودې، آس یی هم د خپل ځواک په غرور په دوو پښو ودرید او و شنړید. حماد سمدلاسه د آسه را بنکته شو او د حسن په لور یی ورنښه کړه او هغه یی کلک په غیږ کې ونیوه. د هغه وروسته حارث هم د خپل ورور حسن په لور راغې او هغه یی په غیږه کې کلک کړ. کله چې د روغېر څخه خلاص شول نو حماد د ناصرالدین په لور اشاره وکړه او ویی ویل چې: «که زه غلط شوي نه وم نو دا به د هرات والي ناصرالدین وي چې ته یی له ځانه سره بندي کړې یی.»

حسن ورته په ډیر لطافت سره وویل: «اې وروره! هغه زه نه بندي کړې او نه محبوس کړې یم. هغه داسې یوه ځوان ته اړتیا لري چې هندوستان ته ولاړ شی او د خپل مذهب او ملت خدمت وکړي، خو د هغه ځوان د انتخاب له پاره شرط دادې چې هغه به د صنوبر د ونې د ډډ نه را تاوشوې پرې شلوي. اې زما ورور جانه! ددې ډول ځوان څخه چې ناصرالدین کوم ډول کار اخستل غواړي په هغې کې د اسلام خپرول او ترویجول هم شامل دي. ما یو ځل مخته په دې رسی باندې خپل زور

د نیشاپور شاهین

ازمایلی دې ، خو په شلولو یی نه یم توانیدلې . نن یو ځل بیا دخپل زور د ازمیښت په خاطر راغلې یم ، ما رسی په لاس کې نیولې وه چې ستا دناقوس غږمې واوړید ، اوس یو ځل بیا په دې رسی باندې خپل زور ازمایم ، کیدې شي په کې بریالی شم .»

حسن د رسی په لور ورغې ، ناصرالدین مخته راغې او دحماد او حارث سره یی روغېر وکړ او ویی ویل: «چې زه که غلط شوې نه وم نو تاسو دواړه به حماد او حارث یاست ، زه په دغه وادي کې تاسو دواړو ورونو ته ښه راغلاست وایم .»

ناصرالدین خاموشه شو ، ځکه چې حسن د رسی سره خپل زور ازمایي کوله . حسن ترډیره پورې خپل زور و ازمایه ، خو د رسی په شلولو بریالی نه شو ، په دې خاطر یی رسی پرېښوده او بیرته ټیټ سر را وگرځید . شاته شو او دخپلو ورونو تر څنگ و درید او په ډیر رحم غوښتونکو سترگو یی هغوی ته وکتل .

دا ځل حارث ورمخته شو ، او په رسی یی خپل زور و ازمایه . هغه هم ترډیره پورې د رسی د شلولو هڅې وکړې خو بریالی نه شو . بیرته راستون شو او د حماد په لور یی په کتلو پیل وکړ . په دې وخت کې د حماد حالت دکتلو وړ و . دهغه مخ په ښایسته توگه ځلیده ، مخته راغې ، رسی ته ور نژدې شو ، خپله د ټاټ چپنه یی وویستله او په زمکه یی کینښوده ، بیا یی دسر نه خول لرې کړ ، دټاټ پوستین یی هم له ځانه لرې کړ او په زمکه یی کینښود . اوس نو دهغه د ټاټ په کالیو باندې دهغه زړه ځلیده . بیا یی دناصرالدین په لور وکتل او ورته یی وویل:

«اې دخداې بنده ! په دغه رسی خو زما دواړو ورونو خپل زور ازمایلی دې ، په دې خاطر دا کمزورې شوې ده . زما په لاسو به ډیره ژر وشلیږي . ایا بله نوې رسی نه لرې ، چې زه پرې زور و ازمایم او ته هم زما توان او طاقت وویښې .»

ناصرالدین ورته په ډیرې مینې او محبت وویل چې: «دا رسی کمزورې شوې نه ده ، همداسې ده ، که تا وشلوله نو زما شرط به دې پوره کړې وي .»

حماد ورته یو ځل بیا وویل: «نوبیا دا رسی دوه هومره کړه او بیا یی دصنوبر د ونې د ډډ څخه را تاوه کړه او بیا یی وویښه . چې زه یی څه ډول شلوم .» د ناصرالدین په حکم دهغه سپاهیان ورمخته شول ، او رسی یی دوه هومره کړه او بیا یی د صنوبر د ونې د ډډ څخه راتاوه کړه او ویی ترله . حماد ورمخته شو ، دوه هومره شوې رسی یی په خپل مټ کې را ونغاړله او خپل دواړه لاسونه یی د اسمان په لور په دعاییه شکل پورته کړل ، بیا په دواړه زنگونو په زمکه کیناست او په ډیرې عاجزی سره یی په دعاو پیل وکړ .

د نیشاپور شاهین

ای زما پالونکیه! هر صفت او صمدیت همتا لره دې، ته د سهوي او خطا نه لاریب یی. ستا په حکمت کې دشکایت کولو مجال نه شته. ای جلیل ذاته! ته همغه ذات یی چې د تاج خاوندان په خاورو کینوې، ای زما ربه! زما دعا واوره، او دخپل نوم په برکت دې ما په دغه از مینست کې بریالی کړه. ای الله! ته زما محکم برج او زما مضبوطه تکیه گاه یی. په ما نظر وکړه او له ما سره مرسته. ما ته همت را، ترڅو په دې امتحان کې بریالی را و وځم.» د دعا د پای ته درسیدو سره سم حماد نیغ و درید. دهغه دمخ شغلي لمحہ په لمحہ په یوه توپان بدلیدې. داسې انگیرل کیده چې دغه زړه وړ انسان د زمکې درزونه پرانیځي. هغه دومره قهریدلې و لکه چې د غرونو د ټوټه ټوټه کیدو او زمکه د هلاکت په کندو کې د ورغورځولو له پاره پیدا شوي وي. بیا یی د تیرو په څیر د ځواکمن هوډ سره رسۍ په دواړو لاسو و نیوله دهغه د اوسپنې په څیر متی بنه راپرسیدلې وې او دسترگو څخه یی د اور د سکورتو په څیر لمبې راختلې، بیا یی په خپل ټول توان سره غږ کړ چې:

(الله). دهغه دغه په غرونو باندې لږزه راوړونکې او ازهرې لورې ته خپور شوې و، ددې سره سم یی یو ځل زور وکړ او دخپل لمړني ټکان سره سم یی دوه هومره شوې رسۍ یی په منځ کې دوه ټوټې کړه

ناصرالدین ورمخته شو او هغه یی کلک په غیږ کې و نیوه او ورته یی وویل: «په خداي سوگند چې ته همغه یی چې ما یی لټه کوله. هغه بې عیبه ذات د ملت د یوه ډیر مهم کارد تر سره کولو په خاطر همته انتخاب کړې یی. لمړی مې اراده کړې وه چې سبا سهار به له دې ځایه کوچ کوم، اوس چې ته راغلي نو ما خپله اراده بدله کړه، زه به همدا نن شپه دهرات په لور روانیږم. او دهغه ځایه به له ځانه سره کومکې شیان اخلم او د جیحون د دریا ب څنډو ته به ځان رسوم چیرې چې سلطان شهاب الدین خیمه وهلې. ته به هم له ما سره ولاړ شې، او په دې جنگ کې به برخه اخلې، دا دوه گټې لري، لمړی دا چې زه به ستا د جنگ کولو څارنه وکړم، او دویم دا چې تا به د سلطان سره معرفي کړم. په دې جنگ کې د برخې داخستلو وروسته به ته هندوستان ته ځي.

څه موده کیږي چې همستا په څیر یو ځوان مو هندوستان ته د کار کولو او هلته د مسلمانو جاسوسانو د مشر په څیر لیږلې و. هغه هم د همدې ځایه هندوستان ته روان شوې و. هغه هلته یواځې څو میاشتې کار وکړ خو یو ناڅاپه تري تم شو. زه ویریرم چې هغه نیول شوې نه وي. هلته کار کوونکې مسلمان جاسوسان دهغه په لټه کې دي. هندوستان ته به د تللو سره سم ته د ایلیک خان لټه کوي، که چیرې هغه درته په لاس درشي او ژوندې وی نو ته به یی امیر یی، او هغه به ستا تر لاس لاندې کار کوي، خو که چیرې هغه شهید کړل شوې وې نو بیا به په هندوستان کې کار کونکي ټولو مسلمان جاسوسان ستا تر لاس لاندې وي او ته به یی امیر یی. ته به هلته د

د نیشاپور شاهین

هندوستان د راجه گانو د فوځي ځواک اندازه معلوموي، د هغوې د عسکرو د نقل و حرکت څارنه به کوي او مونږ ته به يې په اړه خبر راکوي، ځکه سلطان هوډ لري چې ډير ژر په هندوستان باندې حمله وکړي، هلته به ستا د قومندې لاندې څو تيز تلونکې اسپ سپاره وي چې زما او ستا ترمنځ به د پيغام رسولو کارونه تر سره کوي. هغه لورې ته د تللو نه مخته به دې زه د ټولو تفصيلاتو نه خبر کړم. او درته به ډاگيزه کړم چې هندوستان ته د ورسيدو وروسته به ته د چا چا سره وينې، څوک څوک زمونږ باوري جاسوسان دي، او د هغوې د اوسيدو ځايونه چيرې دي.»

کله چې ناصرالدين خاموشه شو نو حماد ورته وويل: «زما پلار زور او مور مې فلج شوې ده، زما خور نه شته چې د هغوې خدمت وکړي، همدا زه د هغوې څارنه او خدمت کوم. لمړې به زه کور ته ولاړ شم که چيرې زما پلار او مور ماته ددې کار کولو اجازه راکړي نو زه به هرو مرو ستا په خدمت کې حاضر شم. او که نه، زما مجبوريت ته به گوري.»

ناصرالدين ورته وويل چې زه لږه شيبه وروسته له دې ځايه د هرات په لور خوځيږم. دهغه ځايه مرستندويه مواد له ځانه سره اخلم او د جيحون په لور ورځم، په دې توگه نيشاپور زمونږ تر مخه دي، زه به ستا دمور او پلار نه ستا له پاره اجازه واخلم، زه هڅه کوم چې ستا په خير حارث او حسن هم په خپلو لښکرو کې شامل کړم.»

کله چې ناصرالدين خاموشه شو، نو دهغه د وينا سره سم ټول خلک حويلۍ ته ولاړل، لږه شيبه وروسته ناصرالدين، حماد، حارث او حسن دخپلې ساتونکې ډلې سره يو ځاي واخستل او د هرات په لور روان شول.

شپږمه برخه

شپه شوې وه... د شپې ناوې څلورو خواو ته دخپلې سپوږمکۍ وړانګې شیندلې وې، د اسمان په ځینو برخو کې سپینې وریځې خوزیدې، په کوهستانو کې دننه کږې وږې او نه تم کیدونکې لارې وړانې ویجاړې پرتې وې، سپوږمۍ او دهغې تر څنګ نژدې ستوري دواړه دخپلو هستوي مرکزونو سره نښتې کرار کرار د غرب په لورې په سفر بوخت و، داسې بریښیده چې دوه محبوبان یو دبل نه خوابدي او په جدا جدا لارو روان وي.

څلدون او زبیب د ماخوستن د لمانځه څخه فارغه شوی و او ناست و، په دې وخت څلدون متوجه شو او خپلې ښځې ته یې وویل:

«زبیب... اورې! دا اواز په غور سره واوره».....!

د زبیب په مخ دخوشحالیو څپې خورې شوې وې او په خندا یې وویل:

«زه د آسونو د قدمونو اواز اورم، دا اواز لمحہ په لمحہ زمونږ د حویلی په لور را نیژدې کیږي، زړه مې وایې چې حماد او حارث به حسن هم له ځانه سره را وړستې وي.»

څلدون ودرید او ویی ویل: «لږ صبر وکړه، زه یې گورم چې څوک دي. که جیرې هغوي زما زامن وي نو زه به مخته ورشم او ښه راغلاست به ورته ووايم.» څلدون دخپله ځایه راپورته شو او په ډیره بیړه دکوره ووت.

لږه شیبه وروسته ویی کتل چې درې اسپ سپاره د غره د پاسه را خيژي، بیا هغوي د حویلی نه بیرون دخلدون تر مخه دخپلو آسونو څخه رانښکته او پیاده شول، هغوي حماد، حارث او حسن درې واړه و. څلدون ورمخته شو او بیا بیا یې درې واړه ته غاړه ورکړه. او بیا یې له ځانه سره دننه کور ته بوتلل. خپل آسونه یې هملته دانگر په منځ کې و تړل او بیا ټول د زبیب په لور ورغلل. د زبیب مخ دخوشحالیو نه غوړیدلې و. پورته شوه او دریواړه یې دمورني محبت په غیږ کې و نیول او بیا یې دخپله ځانه سره کینول. څلدون دخپله ځایه راپورته شو او ویی ویل:

«تاسو دریواړه دخپلې مور تر څنګ کښینۍ او خبرې کوئ زه به مو آسونه په اخور و تړم. او بیرته به راشم.»

حماد سمدلاسه راپورته شو او خپل پلاری یې له لاسه و نیوه او اوپه خپل ځای یې کینوو. ورته یې وویل: «ته دلته کینه زه له تاسو څخه درخصت داختسو په خاطر راغلي يم.»

زبیب ترې په حیرانتیا سره وپوښتل: «درخصت اجازه؟»

د نيشاپور شاهين

خلدون ترې هم وپوښتل: «تاسو خو حسن له ځانه سره راوست، اوس تاسو چيرې تلل غواړئ؟»
 حماد لمړۍ په ډير غور او دقت سره د حارث او حسن په لور وکتل او بيا يې وويل: ناصرالدين
 غواړي ما د سلطان شهاب الدين په لښکرو کې شامل کړي او هندوستان ته مې واستوي، شهاب
 الدين ډير ژر په هندوستان حمله کوي او زما کار به دا وي چې زه به هغه ته دهغه ځای دراجاگانو
 د عسکري ځواک او دهغوې د عسکرو د نقل و حرکت په اړه معلومات را ليرم. هغوې غواړي حارث
 او حسن هم په خپلو لښکرو کې شامل کړي.»

زور خلدون يې په خبرو کې ورپريوت او ترې وپوښتل: «ايا دکوم کار له پاره چې ته هندوستان
 ته استول کيږي په هغې کې د اسلام خپراوي او رواجول هم شامل دي؟»
 حماد ورته په خوشحالي سره وويل: «اې زما پلارجان! شهاب الدين خود اسلام د خپرولو له
 پاره په هندوستان حمله کوي،»

خلدون ورته دخپلې پريکړې د اعلانولو په وخت کې وويل: «که چيرې همداسې وي، نو بيا واورئ
 چې: ته او حارث په لښکر کې د شمول په خاطر ور تلای شي خو حسن به زمونږ سره دلته اوسي.
 ستا په نشتوالي کې به دخپلې مور خدمت کوي او زما سره به په زمکو او کيله او کرهڼه کې مرسته
 کوي.»

حماد د زيب په لور وکتل او ترې وپوښتل: «مورجانې ته په دې اړه څه وايي؟»
 زيب د حماد په سرلاس رابښکود او ورته يې وويل: «زه مو د پلار پريکړه تائيدوم.»
 حماد دخپل پلار خلدون په لور وکتل او بيا يې وويل: «يا مهربانه پلاره! څه نصيحت راته وکړه»
 خلدون د څو لمحو له پاره خاموشه وو، په ناسته ځای کې هم هرې لورې ته چپه چپتيا وه. بيا خلدون
 کرار کرار خپل ټيټ سر را پورته کړ او په ډيره فقيرانه توگه يې د حماد په لور وکتل او ورته يې
 وويل:

«اې زوي جان! کله چې د اسلام د دښمنانو په مقابل کې د جنگ موقع او فرصت درته ترلاسه شي
 نو په خپل ټول توان او ځواک سره دهغوې په خلاف و جنگيږه. د دښمن په مقابل کې د يوې لمحې
 له پاره هم د پټ سترگې او يا کمزورتيا څرگندونه ونه کړې، که چيرې د لښکرو دکومې برخې
 قوماندانې درته وسپارل شي نو دخپلو ملگرو له پاره دوستۍ د سهار په خيرونه او دهغې ونې
 په خيږ خوشگواره اوسه چې د ويالې په غاړه ولاړه وي او پانې يې هيڅکله هم نه مړژواندې کيږي

خلدون خو لمحې تم شو او بيا يې وويل: «زويه! شپې د خوب په واسطه نه را لندېږي او نه ورځ يواځې د غلطو کارونو په کولو سرته رسېږي. په جنگ کې د (لايموت فيها ولا يحيي) په خير، او دخپلو گرمو نارو په زور او ځواک سره د کفارو په خلاف جهاد وکړه. اې زما زويه! په ياد ساته، چيرې چې د نمرود د اور کړې شتون ولري هلته زمونږ الله تعالي د خليل گلزار هم جوړ کړي وي، که چيرې ته د اسلام په ترويج او خپراوي کې د کفارو په خلاف د اور د سکروټو او د اسماني تندر په خير ور و غورزېږې نو زما دې په هغه کور، چې خلک يې په چار چاپير کې طوافونه کوي، زما رب به ستا په پښو او قدمو کې کهکشان هم په گرد او غبار بدل کړي

د څو لمحو د خاموشۍ وروسته خلدون يو ځل بيا وويل: يابنې (اې زما زويه!)، ډاډه زړه، د جسم قوت او روح وي، خو حسد او کينه انساني هډوکې وراسته کوي. خپل ضمير او احساس بيداره ساته، او خپلې دندې په پوره دقت سره سرته رسوه. ته ددې کور چراغ او رڼا يې، زه او زيب به د ورځې په رڼا کې او د وروستۍ شپې په ستورو کې ستاسو د دواړو ورونو د بري له پاره دعاگانې کوو. ايا تاسو دواړه ورونه به ځانته د خوارزم د زمکو په لور روانېږئ؟»

حماد خپل ټيټ سر را پورته کړ او ورته يې وويل: «د هرات والي ناصرالدين، د سلطان د مرستې له پاره ددې ځايه د يوه لښکر سره روان دې مونږ دواړه ورونه به د هماغه سره څو، هغه دخپل لښکر سره يو ځای د غره په لاندې برخه کې ولاړ دې او په ډيره بې صبرۍ سره زمونږ انتظار کاږي. هغه مونږ ته ويلي و چې دخپل مور او پلار نه اجازه واخلي او ژر بيرته را ستانه شئ، که چيرې هغوي تاسو ته په جنگ کې د گډون د کولو اجازه درنه کړه نو زه به پخپله هغوي ته ورځم او ستاسو له پاره به ترې اجازه اخلم.

خلدون په حيرانتيا سره ورته وويل: «نوبيا ژر ورشئ او دهغه په لښکرو کې ورگډ شئ، ستاسو د ځنډيدو څخه هغه ته داسې څرگنده نه شي چې ووايي يو عرب خپل زوی د اسلام د خدمت د نيکبختيو څخه بې برخې کول غواړي.»

د حماد د ځواب د ورکولو څخه مخته زيب را پورته شوه او حماد ته يې وويل: «لږ څه تم شه زويه. زه همدا اوس بيرته راځم» هغې خپله امصا را واخسته او د يوې کوتې په لور روانه شوه. حماد د حارث په لور وکتل او ورته يې وويل: «ولاړ شه زما او خپل آس دې را وکاره. زه همدا اوس درځم»

خلدون، حارث او حسن درې واړه بيرون راووتل. حماد هغه کوتې ته راغې چې د خوب له پاره يې استعمالوله. لمړۍ يې د ديوال څخه خپل دروند گرز را واخست او په زمکه يې کيښود. بيا يې

د نيشاپور شاهين

د اوسپنې څخه جوړه شوي پنجه راواخسته ، د دې اوسپنيزې پنجه گوتې ډيرې کلکې ، مضبوطې او د شاهين د پنجه په څير جوړې کرل شوې وې. بيا يې د ديوال څخه د مضبوطو رسيو يوه کرې هم راواخسته ، دا ټول شيان يې راواخستل او بيرون په حويلۍ کې يې دخپل آس د زين سره وتړل. لږه شيبه وروسته زيب هم خپله امصا په زمکه وهله او د کوټې څخه راووتله ، دهغه په لاسو کې يوه ټوکړۍ وه چې د حماد او حارث له پاره په کې غذا ايښوول شوې وه ، هغې هغه ټوکړۍ د حماد د آس د زين سره وتړله ، بيا يې خپله کرپه ملا سمه کړه او د حماد په لور د کتلو وروسته يې وويل: «زويه ! که په جنگ کې يو ځای واست نو د حارث خيال به ساتې ، د خداي نه وروسته يې همته محافظ او څارونکې يې. او زما زامنو غوړ شئ چې ! دخپل پلار نصيحت مو د زړه په ديوالو وليکئ او عمل پرې وکړئ»

زيب د لږ څه وخت له پاره خاموشه شوه ، بيا يې د بنديخاني د بندي په څير د سندريز او ازي په ويستلو په غمناکه توگه وويل: «اې زما زامنو ! تاسو زما د کور روښانه چراغ ياست. هسې خو به زه په ډيره نا کرارۍ سره ستاسو د بيرته راستنيدو انتظار کوم. خو د دې سره سره بيا هم زه له تاسو دا هيله لرم چې د اسلام د دښمنانو سره د جنگ کولو په وخت کې به هغوي ته شانه ورگرځوئ ، زما بچيانو ! په جنگ کې په دښمن باندې داسې گزار کوئ.. داسې گزار لکه د گردونو لاندې زمکه چې د چا څخه پوښتنه کوي. تاسو دواړه دخپلې سوبې په نعرو باندې د دښمن په پنځو وارو حواسو باندې د غم وريځې را ماتې کړئ ، که چيرې تاسو په خپل مقصد کې مخلص واست نو فطرت به پر تاسو باندې ټول رازونو الم نشرح کړي ، اوس تاسو روان شئ ، زه تاسو دواړو ته د الله پاماني وایم»

حماد او حارث دواړه په خپلو آسونو باندې کيناستل ، او د لاندې ولاړ ناصر الدين لښکرو ته يې ځان ورساوه. خلدون ، زيب ، او حسن درانه درانه او خراب طبيعت سره بيرته د حويلۍ په لور ستانه شول.

اوومه برخه

سلطان شهاب الدین د جیحون د دریاب په غاړه خپله خیمه وهلې وه ، او نژدې پنځه مایله واټن کې ورته د جیحون هغه غاړه او د (ارا) د بحیرې په غاړو د خوارزم شاه توپانې لښکرې پرتې وې. دوی د جنگ د پیلولو انتظار کاوه. خو داوړو حکمرانو یو په بل د جنگ د پیلامې څخه ډډه کوله. اما اوس د شهاب الدین له پاره دا جنگ ضروري گرځیدلې و. ځکه چې خوارزم شاه یی جرنیل قطب الدین ایبک نیولې و او هغه یی د اوسپنې په پنجره کې بندي کړې و. قطب الدین ایبک داسې یو جرنیل و چې شهاب الدین ته ډیر گران او دهغه د زوی حیثیت یی درلود (دا باید یاده وې چې سلطان شهاب الدین کوم زوی نه درلود ، یواځې یوه لوری یی وه چې هغه ته یی هم په خپل ژوند کې قبر تیار کړې و ، خو د قدرت کارونه داسې وو چې سلطان د شهادت وروسته په خپله په همغې قبر کې ښخ کړل شو. د زوی د نه درلودلو له مخې سلطان شهاب الدین ، قطب الدین خپل زوی گرځولې و)

د شهاب الدین خیمه دلښکرو په مینځ کې پرته وه. دا د څرمنې څخه جوړه شوې ډیره ښایسته او پراخه خیمه وه ، ددې په مینځ کې د پردې په واسطه دوه کوچنۍ کوچنۍ کونې جدا کیدې ، د خیمې په دروازې د اطلس پردې را ځوړول شوې وې او د څرمنې داخلي رنگ یی په ورینسمي ټوټې باندې پوښلې و. د کمري فرش د غبرگ ټاټ نه جوړ شوې و او په همدې ټاټ د سلطان بستره هم غوځیدلې وه..

یوه ورځ په داسې حال کې چې د یخنی لمر نور د غرب په لمنو کې ډو بیده دهرات حکمران ناصرالدین د حماد سره یو ځای د شهاب الدین د خیمې تر مخه د خپلو آسونو څخه را ښکته شول. ناصرالدین حماد ته هملته د تم کیدو اشاره وکړه او پخپله نیغ د سلطان شهاب الدین خیمې ته ورغې ، د ناصرالدین د کتلو سره سم د خیمې ساتونکو خپل سرونه ټیټ کړل او یوې لورې ته شول ، ناصرالدین خیمې ته ورننوت..... سلطان د سختو یخو بادونو څخه د خوندي پاته کیدو په خاطر په خپله بستره ناست و. د ناصرالدین د کتلو سره سم راپورته شو ، برستن یی یوې لورې ته کړه او مخته راغې او د ناصرالدین سره یی کلک روغې وکړ.

«ته په ډیر ښه وخت کې راغلې یی ، ما نن شپه او یا سبا سهار د قطب الدین د اخلاصولو له پاره جنگ پیلاوه».

بیا شهاب الدین خپل خورین له لاسه و نیوه او په خپله بستره یی کیناوه. سمدلاسه یی ترې وپوښتل چې «د هراته دې څومره ځواک له ځانه سره راوړې دې؟»

د نیشاپور شاهین

ناصرالدین په خپلو پښو باندې د بړستني د را اچولو وروسته وویل: «ما له ځانه سره پنځه زره کسيز فوځ راوستې، چې همدا اوس یی ستا دمقدمة الجیش په اړخ کې پراو کړې دي.»

سلطان ترې یو ځل بیا وپوښتل چې: «ایا د هندوستان څخه دې دایلیک خان په اړه کوم خبر ترلاسه کړې؟»

ناصرالدین لږ څخه اندیښمن شو او په داسې حال کې چې خټ یی تیت کړې و وویل: «زه د ایلک خان په اړه ډیر اندیښمن یم. دهغه ورک کیدل ماته ډیر ستونزمن گرزیدلي دي اوزه یی په عذاب کړې یم.»

شهاب الدین په داسې حال کې چې خلا ته یی کتل، په اندیښمنه توگه وویل: «دایلیک خان په خیر میړني ځوان د ښه بختور و میندو په کورو کې پیدا کيږي. که چیرې هغه ته زیان ورسیري نو دا به زموږ له پاره ډیر دروند تمام شي، د ایلک خان په خیر ځوان باید د یوه لښکر قوماندان او او سالار په خیر کار وکړي، هغه ډیر میړني او زړه وړ انسان و...»

ناصرالدین یی خبره ور پرې کړه او ورته یی وویل: «ما ددې زیان تلافي کړې ده...»

شهاب الدین ترې په حیرانوونکې توگه وپوښتل چې: «د داسې زیان تلافي به څه ډول او څنگ وکولې شي...»

دا ځل ناصرالدین خپل سر را پورته کړ او سینه یی تانده کړه او ویی وویل: «ما داسې یو ځوان پیدا کړې چې د ایلک خان څخه هم زړه ور، ځواکمن او میړني دي...»

سلطان ترې په نا کراری سره وپوښتل «هغه اوس چیرې دي او څه نوم یږي؟»

ناصرالدین د سلطان د نا کراری نه خوند واخست او ورته یی وویل: «هغه د نیشاپور او سیدونکې دي، نوم یی حماد بن خلدون دي او خلک ورته د نیشاپور شاهین وایی... دغه پنځه زره لښکر مې چې له ځانه سره راوړې په هغې لښکر کې هغه او دهغه کوچني ورور هم شامل دي...»

«تاته لازم و چې هغه دي هم له ځانه سره دلته ماته راوړې و.»

دا ځل ورته ناصرالدین په خندا کې وویل: «ته نا کراره کيږه مه، هغه همدا اوس ستا دخیمې نه بیرون ولاړ دي، زه غواړم هغه له تاسره د پیژندگلوی وروسته هندوستان ته ولیږم، هغه زما درسی د پریکولو شرط هم پوره کړې دي...»

سلطان بړستنه یوې لورې ته کړه او دبسترې څخه را پورته شو او ویی وویل: «تا خو په هغه ظلم کړې چې دخیمې څخه بیرون دي حیران او پریشانه منتظر درولې دي. په خدای سوگند چې په ملت کې داسې ځوانان هره ورځ نه ترلاسه کيږي، زه به دخپلې خیمې څخه بیرون ورشم او دهغه ښه راغلاست به وکړم.»

د نیشاپور شاهین

ناصرالدین سمد لاسه راپورته شو او دخیمي ددروازې په لور ورغې او ویی ویل: «ته کینه ، زه یی له ځانه سره راوړم»

لږه شیبه وروسته ، کله چې ناصرالدین بیرته راستون شو نو حماد یی هم له لاسه نیولې و . دخیمي ددروازې تر څنګ ورته سلطان خپل د روغبر لاس ورو اړود کړ ، په ډیره خوشحالی او روڼ تندي یی ورته وویل:

«زه په خپله خیمه کې دنیشاپور شاهین ته ښه راغلاست وایم»
حماد لږ څه خپل څټ ښکته کړ او په خپلو دواړو لاسو یی د سلطان د روغبر لاس و نیوه په ډیر درنښت او احترام یی ورته وویل: «دا زما له پاره ډیر ستر سعادت دې چې زه ستا په خیمه کې ولاړ یم اوله تاسره روغبر کوم» .

سلطان دوې دواړه دخیمې هغه بلې خونې ته له ځانه سره یوړل ، او درې واړه په هغې بستري کیناستل چې په فرش باندی خپره شوې وه . بیا سلطان حماد ته وویل:
«ماته ستا په اړه ناصرالدین ډیر څه ویلي دي ، ایا د هندوستان دزمکو سره اشنایی لري؟»
حماد ورته په ډیره عاجزی سره وویل: «زه زیات وخت د تجارتي قافلو سره هندوستان ته ځم راځم ، تاسو چې کوم کار ماته راسپاری ، زه به هغه ستاسو د خوښې او هدایت په مطابق تر سره کوم ، هیڅکله به تاسو ناهیلې نه کړم» .

سلطان ورته په اوږه لاس کینښود او ورته یی وویل: «ته همدا نن شپه دخپل منزل په لور روان شه ، ستا لمړی کار به هلته دایلیک خان لټون وي ، که چیرې هغه دې وموند ، نو په راتلونکې کې به هغه ستا تر لاس لاندې کار کوي . په دې اړه به ناصرالدین درته لیکلي لیک هم درکړي ، ناصرالدین به درته دا هم ووايي چې هلته څوک څوک ستا دوست او دمصیبت په وخت کې د چا سره کتلې او مرسته ترې اخستلې شې ، که چیرې ایلک خان ژوندې وې نو هغه په هر کار کې ستا مرسته کولې شي . هغه ډیر مخلص او نفیس انسان دې او ستا تر لاس لاندې په کار کولو به خوشحالی احساس کړي ، خو که چیرې هغه دکومې حادثې ښکار شوې وي نو بیا هلته په رسیدو سره به ته خپله لار په خپله پیدا کوي»

شهاب الدین د څو لمحو دخاموشۍ وروسته بیا وویل: «هلته به د رسیدو سره سم د تجارت کارو بار پیلوې ، دهمدې دندې تر سیوري لاندې ته هر چیرې تللې شې او هر چیرې خپل کار پیلولې شې ، هندوستان ته د ورننوتلو سره سم دابوالفتح سره وینه ، هغه د (سرسوتې) ددریاب په غاړه د (بهیم سین) په کلي کې اوسېږي ، هغه هسې هندو ښکاري ، (بدري ناتھ) نومېږي ، خو هغه دهغه ظاهري ښه ده . هغه څه موده مخته دیوه مسلمان مبلغ په لاسو مسلمان شوې خو هیچا ته یی دا نه

د نيشاپور شاهين

دي ويلي چې مسلمان دي ، هغه د خپل لمړني مذهب په لباس کې اسلام او مسلمانانو ته جاسوسي کوي ، هغه دي په هر مصيبت کې په کار راتلې شي . ابو الفتح به پخپله هم د ايلک خان لتون کوي ، شوني ده چې ستاتر ورسيدو پورې به هغه د ايلک خان کوم درک خرک هم لږولې وي .»

کله چې شهاب الدين خاموشه شو نو حماد ورته وويل : «يا زه په دې جنگ کې چې همدا اوس ورته تاسو پړاو کړې دي د شريکيدو اعزاز نه شم تر لاسه کولې ؟ زه له تاسو سره ژمنه کوم چې په دې جنگ کې د گډون نه وروسته به زه خپل کور ته د تللو په ځاي نيغ د هندوستان په لور مخه کړم»

شهاب الدين ورته پرته له ځنډه وويل : «بلکل تاته اجازه ده»

ناصر الدين او حماد دواړه د سلطان د خيمي څخه بيرون ووتل او هغه ځاي ته راغلل چې دهراته راغلي لښکر په کې پړاو کړې و . ناصر الدين د آسه بنکته شو او خپلې خيمي ته ولاړ ، دهغې د خيمي خوا ته وسله وال ساتونکې ولاړ و . حماد د ناصر الدين د خيمي په بني اړخ کې د خيمي د تنابونو سره خپل آس و تره . او په خپله همغې خيمي ته ورننوت . هلته يې ورور حارث منتظر ناست و . د حماد په کتلو سره سم حارث ورمخته شو او ترې ويې وپوښتل : «وروره ! د سلطان سره دې وليدل ؟»

حماد يې تر مخه کيناست او ورته يې وويل : «هو ! د سلطان سره مې وکتل ، زه به په دې جنگ کې د برخې اخستو وروسته د هندوستان په لور روانيږم .»

حارث ترې په حيرانتيا سره وپوښتل : «اوزه ؟»

حماد ورته په خدا شو او ويې ويل : «ته به همدلته د سلطان په لښکرو کې اوسې ، که چيرې ته په خلوص او ځان څارنې سره کار وکړې نو نوم به پيدا کړې .»

حارث خاموشه شو ، بيا يې د خيمي په يوه ځاي کې خپله غذا را وويستله او دواړه ورونه کيناستل او په مينه يې هغه وخوره . . .

اتمہ برخه

بله ورغ ماسپښين ناوخته د سلطان شهاب الدين او خوارزم شاه لښکرې يو بل ته مخ په مخ ولاړې وې ، ددوي دواړو ترمنځ يوه ډيره کوچنۍ سرحدی شخړه پيدا شوې وه خو د قطب الدين ايبيک د نيولو نه وروسته يې د يوه خطرناک جنگ بڼه خپله کړه . اوس نو په يوه ازاد ميدان کې ددواړو پادشاهانو لښکرې يو بل ته د جنگ او وينو تويولو له پاره ولاړې وې . شهاب الدين دخپلو لښکرو په ميمنه کې خپل کاکازوي ضياء الدين د لښکرو سالار و ټاکه . او دميسره قومنده يې خپل وراره محمود ته او په مينځ کې يې پخپله سلطان دخپلو لښکرو سره و دريد . هغه لښکرې چې دهرات خڅه دمرستي له پاره راغلې وې هغوي ته يې دمقدمة الجيش بڼه ورکړه او قوماندان يې پخپله د سلطان خورين او دهرات والي ناصرالدين وټاکل شو . حماد و حارث هم د لمړۍ ليکو په عسکرو کې ولاړ وول .

د سلطان او ناصرالدين ترمنځ دا ويل شوي و چې کله چې جنگ په قوت سره روان وي نو ناصرالدين دې په هغه ځای حمله وکړي چيرې چې خوارزم شاه خپل پړاو کړې دې او بيا دې دهمغه ځايه قطب الدين ايبيک ازاد کړي او يوه خوندي ځای ته دې يې ورسوي ، د جنگ د پيلامې نه مخته ناصرالدين درې زره تکړه ځوانان د حماد په قومنده کې ورکړل او هغوي ته يې دنده و سپارله چې په همغه ځای دې حمله وکړي چيرې چې قطب الدين ايبيک بندي دي ، هغه به ازادوي او له ځانه سره به يې راوړي . کله چې ددواړو حکمرانانو ترمنځ جنگ پيل شو ، ناصرالدين سمدلاسه په پړاو کې په پرتو عسکرو حمله وکړه او دهغوي توجه يې په خپلې لورې راواړوله . ددې سره سم حماد دخپلو درې زرو ملگرو سره يو ځای په هغه ځای يرغل وروست چيرې چې قطب الدين ايبيک بندي و .

قطب الدين ايبيک د خوراکې موادو دخيمو ترمنځ په ډير سخت تکليف او ستونزو کې په پنجره کې بند ژوند تيراوه . حماد دخپلو ملگرو سره هلته ورورسيد او غوښتل يې قطب الدين دهغې شکنجې نه ازاد کړي خو هره هڅه يې ناکامه شوه ځکه چې پنجره د اوسپنې داسې مستحکومو سيخانو څخه جوړه شوې وه چې ماتول يې اسانه کار نه و . د پنجرې وره او کوچنۍ دروازه هم په داسې اوسپنيز کلف باندي بنده شوي وه چې هلته يې ماتول شوني نه و . حماد هغه د پنجرې سره يو ځای دهغه ځايه راپورته کړ ، په خپل آس يې له ځانه سره کيناوه شاو خوا يې ساتونکي وټاکل او په داسې حال کې چې ساتونکي يې په جنگ کې اخته و ، قطب الدين

د نيشاپور شاهين

بي دهغه ځاښه وويست. كله چې ناصر الدين ته خبر ورسيد چې قطب الدين ازاد كړل شوي دي نو په پراو بي خپله حمله بنده كړه او د حماد سره يو ځاښ شو. بيا بي يوه اوږده پتي. ووهله او دخپلو عسكرو شاته را ستون شو ، هملته بي كلف مات كړ او قطب الدين بي د دي ازاره راويست. د پنجري څخه د راوتلو او د حماد سره د پيژندگلوۍ وروسته قطب الدين د حماد سره غاړه غړي شو او دهغه ممنونيت بي ادا كړ.

«تا ماته نوې ژوند را كړ. كه كله وخت راغي نو د دي احسان بدله به دي هرو مرو اداء كړم.» د دي خبري وروسته قطب الدين دخپلو پيژندگلو خلكو ليكو ته ورغي.

كله چې سلطان شهاب الدين ته د قطب الدين د ازاديدو خبر ورسيد ، سمدلاسه بي جنگ بند كړ او خپل پراو بي دهغه ځاښه پورته كړ او د شپي په تياره كې دخپلو لښكرو سره يو ځاښ د غزني په لور روان شو. خو حماد د سلطان او ناصر الدين د ويناو سره سم هندوستان په لور وخوځيد.

نهمه برخه

سلطان شهاب الدین دخپلو لښکرو سره یو ځای د امود دریا (د جیحون دریا) غاړه پرېښوده لمړۍ د مشهد په لور ولاړ ، بیا دهغه ځایه دهرات په لور وخوئید ، ناصرالدین یی دخپلو لښکرو سره هملته دهرات په ښار کې پرېښود او هلته د یوې شپې دم کیدونه وروسته خپله برخه لښکریی له ځانه سره راواخست او د جنوب شرق په لور روان شو ، لمړۍ د هلمند دریا څخه تیر شو (د هلمند دریا د کابل د غرنیو سیمو څخه پیلېږي او د جنوب په لور بهیږي ، دا دریا د خش ددشتې تر څنګ تیریږي او د ایران د سیستان ولایت خړوبه کوي).

بیا د ارغنداب دریا څخه تیر شو (دا دریا د غزني د شاوخوا سیمو څخه پیلېږي او د قندهار څخه څو مایله تیت د هلمند دریا سره یو ځای کیږي). او په دې توګه خپل سلطنت غزني ته را ننوت.

حماد د امود دریا په غاړه غاړه د شرق په لور سفر کوو ، د یخنی د واورو او بارانونو د پروا کولو پرته یی خپل سفر جاري ساته. د ترمز څخه را تیر شو او د کندوز سیمې ته را ورسید ، دلته د امود دریا یو معاون خپل مخ د جنوب لورې ته بدلوي په دې خاطر هغه د دریا په غاړه غاړه د جنوب په لور روان شو او د بغلان کوهستانی ښار ته راننوت (بغلان ، په شمالي افغانستان کې یو مشهور ښار دې ، د دې ښار چار چاپیر اوږده غرنۍ لري. دامود دریا د یوه معاون دریا سرچینه ګڼل کیږي). دلته یی یوه شپه او یوه ورځ ارام وکړ او دخپل ځان له پاره یی د خوراک څښاک شیان وپیرل او بیرته د شرق په لور یی خپل منزل ته دوام ورکړ.

د دیر او سیدو د سیمو تر منځ هغه د هندو کش د کوهستانی سیمې ستره څوکه وو هله او د باجوړ سیمې ته را ورسید (دا سیمه د سوات او د کابل دریا تر منځ منځنۍ سیمه ده). اوس نو دهغه تر مخه د کوهستانی لړیو لور په سیمه پرته وه ، تر څنګ یی په ځینو ځایو کې په مایلو مایلو پراخه دشتې او میدانونه تر سترګو کیدل. په دې خاطر هغه په ډیره چټکتیا سره خپله مخه وهله ، خود نیلاب دریا غاړې ته د را رسیدو سره سم تم شو (د سند دریا پخوانی نوم دې). د یخني دموسمي بارانونو په واسطه د نیلاب دریا سیلابونو توپانې کړې و. هلته تر لړې لړې واټن پورې کوم پل هم نه تر سترګو کیده، ترڅو پرې دریا څخه بلې لورې ته تیر شي ، د دې نه علاوه دریا په غاړه ، کوم ځای چې هغه تم شوې و ګڼ ځنګلونه وو ، او ډیر زیات تم کیدل ورته د خطر او ګواښ نه خالي نه و. په دې خاطر یی د دې توپانې دریا څخه د تیریدو پریکړه وکړه.

د نیشاپور شاهین

حماد د آس د زین سره ترلې رسی را پرانسته ، او غوتې غوتې یی کره . د رسی یو سری د دریا د غاړې دیوې تیرې سره و تره او بل سری د خپله خانه پورې و تره . بیرته خپل آس ته راغې او د خورجین څخه یی خپله او سپنیزه پنجه را وویستله او د آس د زین څخه یی یوه رسی را پرانسته او د پنجه د لاندې برخې د یوې گوتې سره یی و ترله ، بیا د دریا د غاړې ته راغې او ودرید . او خپله او سپنیزه پنجه یی په پوره قوت سره و څرخوله او د دریا د منځته یی ورواچوله او بیا یی کرار کرار د خپل ځان لورې ته رانکوده ، او سپنیزه پنجه د دریا په منځ کې د تیرو تر منځ کلکه ونبسته . حماد رسی په پوره قوت سره رانکوده او د پنجه نبتل یی په خپل ځواک سره و ازمایل . بیا د نیلاب د دریا د څپو ته ورننوت او د او سپنیزې پنجه سره د ترلې رسی په مرسته هغې تیرې ته ورسید چې د او سپنې پنجه په کې نبتې وه . دهغې تیرې څخه یی د خپلې او سپنیزې پنجه د خلاصون وروسته یی دا پنجه یو ځل بیا د پخوا په څیر په پوره قوت سره و څرخوله او د دریا په منځ کې یی ورویشته . دوه درې ځلې یی رسی د مختلفو خواو څخه کش را کش کره او په یوې بلې تیره کې د پنجه په ورنسلولو بریالی شو . په دې توگه د خپلې او سپنیزې پنجه په مرسته هغه کرار کرار د دریا د توپانې څپو څخه دهغې بلې غاړې ته ورنژدې شو .

هلته یی یو ځل بیا همغسې خپله او سپنیزه پنجه استعمال کره ، حماد د رسی په مرسته د دریا د څخه ووت او د دریا د غاړې ته وروخوت . تر ټولو لمړی یی خپله پنجه له رسی پرانیسته ، او هغه یی دملا پورې و ترله ، بیا یی دملا پورې ترلې رسی دیوې ونې سره و ترله . اوس ددې د اوږدې رسی یو سر د دریا د هغې غاړې د تیرې سره ترل شوې و او دې غاړې ته هم د یوې مضبوطې ونې د ډډ سره ترل شوې و او په دې توگه رسی د دریا ددې غاړې څخه تر بلې غاړې پورې په پوره توگه غوځیدلې وه .

حماد د پنجه رسی را پرانسته او د خپلې ملا پورې یی و ترله ، او د ترل شوې رسی په مرسته هغه د دریا د هغه بلې غاړې ته بیرته را ستون شو . هلته یی آس ترلې و . د تیرې سره ترلې رسی یی را پرانسته او د خپل آس د زین سره یی و ترله او بیا په آس سپور شو او آس یی د دریا ته وروغورځاوه . څرنګه چې آس د رسی سره ترلې و ، په دې اساس په اسانۍ سره د دریا په تیزو څپو کې په چټکۍ سره د دریا بلې غاړې ته ورسید . او د دریا په غاړه را پورته شو . هلته د ور رسیدو سره سم هغه د رسی هغه بله خوا هم د ونې څخه را پرانسته او بیرته یی د زین سره و ترله . د پنجه په گډون یی دهغې رسی او نور شیان ټول بیرته د زین سره و ترل او په خپل اوږد سفر روان شو .

د ټانگا پربت د غرونو (ددې غره څوکه ۲۲۲۰ فته لوړه ده) سترې او اوږدې کوهستانی لړۍ یی یو په بل پسې شاته پریښودې او په لاره کې د ډیر کم تم کیدو وروسته مخته ولاړ او د ولرد جهیل (دا جهیل د ټانگا پربت او سرینگر په منځ کې پروت دې،) څخه د تیریدو وروسته یی خپل مخ د جنوب شرق لورې ته واړوو. او پیرینجال (د سرینگر په شمال غرب کې پروت دې) او جهیل دل (د سرینگر په شمال شرق کې پروت دې) څخه په تیریدو سره په توپانې شکل مخته روان و. په لاره کې یی د پهت او چناب دریا بونه دخپلې او سپنیزې پنځې په مرسته همغسې ووهل لکه څنگه یی چې د نیلاب دریا ب و هلی و. او س نو هغه د چمپا له لارې مدهیا پردیش ته ورننوتې و. بیا یی ددې ځایه د جنوب په لور حرکت وکړ او د کوهستانو څخه په تیریدو سره د سرسوتی د دریا ب په لور ورو و غوځید. هلته یی د سلطان شهاب الدین د لارښوونو سره سم لمړۍ د بهیم سین کلي ته ولاړ ترڅو بدري ناتھ سره وویښي، ددې سړي نوم ابو الفتح و او د سلطان له پاره یی جاسوسی کوله. یوه ورځ د ماسپینین نه لږ څه مخته په داسې حال کې چې د سرسوتی د دریا ب په لور د کوهستانی لړۍ تر منځ د بهیم سین د کلي په لور په گړندی توگه ور روان و، یو ناڅاپه د خپل آس په درولو مجبور کړل شو. دلته کوهستانی لړیو په لوړو ژورو کې د یوه انسان چیغې واوریدل شوې. داسې چیغې لکه یو انسان چې د گاډۍ د غوا یی په څیر حلالوي.

حماد هلته تم شو او په فکر کې ډوب. دغه د اندیښنو او عواقبو نه ډک، ویروونکې او غمژنونکې او از یی یو ځل بیا په غوږو شو. حماد خپل آس همغې لورې ته ورو گړځاوه او دهغې په ځغاسته یی پیل وکړ. خو آس هملته ودرید او خپلې پښې یی هوا ته پورته کولې خو هغه لورې ته د تللو نه یی معذرت غوښت. په دې وخت کې یو ځل بیا هغه زړه داغونکې او از واوریدل شو او بیا کرار کرار داسې ډوب شو لکه په چا چې ستومانیا او او خوب غلبه کړي وي. او یا دهغه مرغه په څیر چې دخپلې جالې په لټون کې سرگردانه او ستومانه شوي او چیري پریوتې وي.

حماد دخپل آس څټ و ټپاوه او په محبت یی ورته وویل: بې زړه کیږه مه، حوصله وساته. مضبوط اوسه او ویره مه کوه. کیدې شې په دغه اجنبي زمکه باندي دا زما اوستا لمړنی ازمیښت وي.

حماد د هماغه او از په لور خپل آس ورو وځغلاوه، لږه شیبه وروسته یی یو ځل بیا خپل آس و دراوه. او سمدلاسه یی د آسه را ټوپ کړ. په دې وادي کې دهغه تر مخه د یوه ځوان په وینو ککړ لاش پروت و. حماد ورمخته شو او ویی کتل، هغه یو ډیر توانمند او د ښه شکل هندو ځوان و، حماس یی ساه وکتله، هغه لا ژوندي و. کیدې شي چې هغه به بې هوشه شوې و، په ډیره ستونزمنه توگه یی ساه اخسته.

د نیشاپور شاهین

حماد خپل آس ته راغې د زین څخه یې د ابو پتک پرانست او لږې لږې اوبه یې دهغه ځوان په وجود ور وشیندلې. اوبیا هملته ودرید تر څو دخپل کار عکس العمل وویني. څو ساعته وروسته هغه ځوان سترگې پرانیستې او د حماد په لور دکتلو سره سم یې وویل:

(اې منش «انسانه» ته څوک یې؟.... د څهرې او کالیو څخه مسلمان معلومیري»....

حماد یې خبره ور پرې کړه او ورته یې وویل: «لمړۍ ته ووايه چې څوک یې، او ولې په داسې حالت کې ککړ شوي یې؟»..

هغه په چغو سره وویل چې: «نوم مي پشپال دې... دخپلې خور سره مې د نگر گوت په لور تللم، خو زمونږ د بنمنانو زمونږ لاره څارله او پرمونږ یې حمله وکړه. هغوي زما خور له مانه یورپه.... هغوي زه مړ و گنلیم او را څخه ولاړل.... ته زما له پاره دیوتا وگرځیدلې، زه تاته ستا دخدای او ستا د رسول صلی الله علیه وسلم واسطه کوم او هیله درڅخه لرم چې زما دخور عزت را ته وساته»...

پشپال خاموشه شو. کیدې شي یو ځل بیا بی هوشه شوې وې، حماد وکتل چې په کوم ځای کې چې پشپال پروت و هلته د آسونو د پنبو ننبې نښانې هم موجودې وې، حماد ور تیت شو او په ډیر غور سره یې دهغې قدمونو جایزه واخسته. په دې وخت کې یو ځل بیا د پشپال او از دهغه غوږو سره ټکر وکړ.

«ته خوماته د قواري او وجود څخه ډیر تر توانمند او تنومند انسان بنکاري، په ډاډمنه توگه به ته دهغوي څخه زما خور را خلاصه کړې. کیدې شي چې زه تر ډیره ژوندې پاته نه شم. خوزه درته د خپلې خور ننبې نښانې وایم. هغه د لوړ قد خاونده او بنایسته پیغله ده. دهغې بنایستوالي دهغې اوزما دواړو له پاره مصیبت گرځیدلې دې، گوره دیوتا! دهغې په تندې ټیکه، په لاسو کې یې بنکري، په غاړه یې غاړه کی، په غوږو کې یې غوږوالی، او.....

حماد یې خبره پرې کړه او ورته یې وویل: «زه به لمړۍ ستا ژوند خوندي کړم بیا به دې دخور د را خلاصون هڅې کوم. ته اندیښنه مه کوه، ما دهغوي د آسونو د قدمونو څارنه کړې اوس که هغوي د زمکې منځ ته ور کوز هم شی بیا به یې هم زه د لتون څخه لاس و انخلم».

پشپال په لږ زیدلي او از وویل: «زما فکر مه کوه، زه اوس ډیر د پاتې نه یم. ولاړ شه او زما خور دهغوي څخه خوندي کړه، او که نه هغه خلک به یې».....

پشپال یو ځل بیا خاموشه شو، ځکه یو ځل بیا هغه بې هوشه شوې و. حماد سمدلاسه حرکت وکړ..... دخپلې خرچین څخه یې د ملهمو او پتیو سامان را وویست، لمړۍ یې دهغه په ټولو زخمونو دوا ولگوله، او پتي یې پرې وتړلې، بیا یې پشپان را پورته کړ او په خپل آس یې کیناوه، پخپله هم سپور شو او هغې لورې ته ولاړ چیرې چې د آسونو د قدمونو ننبې نښانې معلومیدې.

د نیشاپور شاهین

پنځه مایله واټن به یی وهلې و چې پشپال بیا په هوش کې راغې ، او د حماد څخه یی اوبه وغوښتې . د حماد مشکیزه (پتک) خالی شوې و ، د اوبو د لټون له پاره یی دخپل آس په تلو کې نوره هم چټکتیا راوسته . نژدې یونیم میل واټن وهلو وروسته یی د یوه مندر طلايي مناره وکتله ، په دې خاطر یی خپل آس همغې لورې ته وروگرځاوه .

لږه شیبه وروسته هغه د یوه ستر مندر تر مخه ولاړ و . د غرونو په لمن کې جوړ شوې دا مندر ډیر پراخه او دښه عمارت خاوند و . تر مخه یی د اوبو یو ستر ډنډ و ، په غاړو کې یی کوچنی لارې وې ، د مندر سره څنگ کې یو بل عمارت ولاړ و چې کیدې شی هغه د پنډ تاتو داوسیدو ځای و . د تالاب په غاړه یو پنډت ناست و ، حماد دهغه سره نژدې دخپله آسه را کیوت ، کله یی چې خپل پتک واخست او د حوض په لور وروان شو نو پشپال ورته په زگیروي شکله اواز وویل :

«دیوتا ! زه ستومانه شوې یم ، ما هم له آسه ښکته کړه ، ترڅو لږ څه آرام وکړم ..»

حماد هغه په دواړو لاسو ونیو اولاندې یی رابښکته کړ . اودیوې تیرې د پاسه یی کیناوه . هغه دوباره خپل پتک راواخست او د حوض غاړې ته راغې او هڅه یی وکړه ترڅو یی د اوبو ډک کړي ، یو ناڅاپه پرې د حوض په غاړه دناست پنډت سترگې وښتې او پرې نارې یی کړې چې :

«ای ځناوره ! صبر وکړه ، ولې ټول ډنډ مردار وې ، » حماد یی په لور هیڅ توجه و نه کړه او دخپل پتک ډکولو ته یی دوام ورکړ . پنډت د غصې او قهر نه خوتیدلې راپورته شو او نژدې راغې او حماد یی د پښې په زنگون باندې په سختۍ سره وواهه او ورته یی وویل :

«ته څوک یی مرداره ! ته نه پوهیږې چې دا حوض یواځې او یواځې د پنډتانو له پاره دې»

پخوا ددې چې حماد څه ووايي ، پشپال پرې دقهر او غصې نه ډک اواز کې وویل : «مهارجه ! ولې دلارې د ډنډ له پاره جگړه کوي ...»

حماد خپل پتک د اوبو ډک کړ او راپورته شو او هغه پنډت ته یی په قهرجنو سترگو وکتل . پنډت هم په قهرجن او لړزیدلي اواز وویل :

(ای ذلیل انسانه ! ماته مسلمان ښکاري ، تا څه فکر کړې ؟ زه به درته ددې گناه په مقابل کې سخته سزا درکړم»

پشپال په داسې حال کې چې د پنډت د کنټرولو هلي ځلي یی کولې وویل : «ستا کار خو امن ته وده ورکول دي . مهارجه ! دهر انسان روح او فکریو شان اوسي ، توپیر یواځې په عبادت او یوگ کې راپیدا کیږي . همدغه شیان دې چې یو انسان دبل څخه جدا کوي ، ددې نه اخوا هر انساني بیلتون هسې دوکه اوفریب دې»

پنډت د غوايي په خير تاو راتاو شو او پشپال ته يي وويل: «نجسه! ته خو هندويي، تا هم خپل هندويت له لاسه ورکړې، ايا ته هم د مندر د اصولو په خلاف روان يي؟»
 اوس نو د حماد غصه اخر ته رسيدلي وه، په يوه درز سره يي خپله خليدلي توره راويستله، او په ډير قهر سره يي وويل:

«ته څه څنگه پنډت يي، چې دانسانيت بوي هم نه لري. ايا ستا مذهب تاته همدا در نبيي چې د کوم اړمند اړتياوې مه پوره کوه. يو تيرې پريږده چې ومري، خو اوبه مه ورکوه. زه به دې اوس دا هر څه د خاورو سره خاورې کړم. ايا نه پوهيږې چې الله تعالي دغه ټول شيان دانسانانو د گټو له پاره پيدا کړې او ټول انسانان ترې يو شان گټه اخستلې شي. اې گنهگاره انسانه! ته نه وينې چې دا او بود نم، دا ور د خليدا، د لمر د گرمي، او د هوا د لمسولو څخه هر انسان دخپلې خونې په مطابق گټه اخلي. بيا تاسو پنډتانو دا حق چا ورکړې چې بسکته او پورته طبقات پيدا کړئ، حماد په خپلو شونډو باندي ژبه رابښکوده او ويي ويل:

«دا گنگا، جمن، دجله، سرسوتي، سرجو..... راوي، نيلاب... دريا بونه دانسانانو له پاره د عظيم او ستر خداي له اړخه تحفي دي. تاسو پنډتانو هسې په هسې خپل هندو قوم په څلور ډلو ويشلې، (پنډت منو په خپل کتاب هرم شاستر کې هندوان په څلورو طبقو ويشلي: براهمن، کشتري، ويش او شودر. دهغه د وينا له مخې برهمني زوې جنتي وي، درياضت له پاره کشترا نيا جنتي دي ځکه چې هغوي د جنگ په ميدان کې تر مرگه پورې جنگيږي. ويشاني جنتيان دي ځکه چې هغوي حيوانات خروي او ساتي يي. او د شودرو بچيان به ددې پورته درې ډلو خدمت کوي.» ايا ته اچهو تان مردار او کثيف گني، هغوي انسانان نه دي، ان تردې چې تاسو يي د گنگا درياب ته هم نژدې نه ور پريږدئ. گنگا خو د چا ملکيت نه دې، هغه يو درياب دې چې هر انسان ترې دخپل ضرورت په اندازه گټه اخستلې شي...»

حماد خپله توره په هوا کې خوځوله او مخته راغې او په ډيره غصه يي پنډت ته وويل: «خپل کوم ديوتا يا بگوان را ياد کړه ځکه چې زما توره به دې اوس دوه نيمه کړي»
 پنډت د سر نه تر پښو پورې په لرزان و. د يخني سره سره دهغه وجود دخولو نه ډک شو. په دې وخت کې پشپال حماد ته راغږ کړ چې: «ديوتا! گناه د انسان څخه کيږي، ددې څخه هم خطا شوې ده، غصه د گناه جرړه ده. لري يي وغورځوه، تويي کړه او دې بيچاره ته بښنه وکړه...»
 هغه پنډت ناڅاپه رامخه شو او د حماد په پښو کې ور وغورځيد. راجن (راجه) ته په ريښتيا هم ديوتايي... ماته بښنه وکړه، اوس به کله هم داسې خطا نه کوم»

د نیشاپور شاهین

د حماد په شونډو خندا راغله ، کیدې شي چې هغه به هغه پندت هسې ویراوه . هغه یی په وړانه وواهه او ورته یی وویل : « پورته شه او زما دخبرې ځواب راکړه . یاد ساته که درواغ دې وویل نو خت به دې همدلته پرې کړم » .

پندت ورته په لړزانده اواز وویل : « ووايه مهاراجه !

حماد ورته په سختې لهجې وویل : « ایا ددې ځایه دې داسې تلونکي څلور کسه سپاره کتلې چې یوه پیغله یی هم له ځانه سره وړی وي »

پندت ورته سمدلاسه وویل : « ستاسو د راتلونو نه څو لحظې مخته هغوي ددې ځایه ولاړل . خو هغوي چې په کوم رفتار سره تلل که په همغه رفتار سره روان وي نو هغوي به ډیر تر ډیره یو میل واټن وهلي وي » .

حماد سمدلاسه پشپال ته ورغې ، اوبه یی ورکړې ، پندت هم دهغوي څنگ ته راغې او دپشپال په لور یی اشاره کولو سره وویل : « شاید چې دا ډیر زخمي شوي وي ، دا ستا څه کیږی ؟ »
حماد په غور سره د پندت په لور وکتل او ورته یی وویل : « همغسې لکه یو انسان یی چې د بل سره لري »

پندت په اندینمنې لهجې یو ځل بیا وپوښتل : « ته مسلمان یی ، دا هندو دې ، ستاسې ددواړو عقیده او فکر یو دبل سره نه لگي ، بیا تاسو دواړه څه ډول ملگري شوي یاست » .
حماد په خفگان سره ورته وویل : « ایا د انسان د ذات په نسبت دهر انسان د بل انسان سره څه اړیکي نه شته » بیا حماد پشپال پورته کړ او په خپل آس یی کیناوه او پندت ته یی وویل :
« ته زموږ وخت ضایع کوي ، ... ورځه او په مندر کې دې عبادت کوه . زه دوخت د ضایع کیدو پرته د یو چا په تعقیب پسې روان یم ... »

حماد په آس سپور شو او هغه بیچاره پندت ورته په حیرانه سترگو کتل .

حماد خپل آس مخته ځغلاوه ، په دې وخت کې دهغه مخته ناست پشپال ترې وپوښتل :
« دیوتا ! تر اوسه دې را ته خپل نوم ونه ښوده ؟ »

حماد یی په اورولاس کیښود او ورته یی وویل : « زما نوم حماد دې ، حماد ابن خلدون »
« ایا عرب یی ؟ »

« هو ! »

« دکومه ځایه راغلې یی ؟ »

« د نیشاپور څخه »

« څه له پاره ؟ »

«تجارت کوم»

دلبر وخت د چپتیا وروسته پشپال وویل: «د حوض په غاړه دهغه پنډت سره ستا خبرو زما روح ته ارام ورکړي».

حماد ورته په خدا وویل: «زه داسې وپوهیدم چې ته خفه او ناراضه شوې یی»
پشپال ورته په ډاډ او اطمینان سره وویل چې «که څه هم زه کشتري یم ، خو ماته د مسلمانانو تر منځ د اوسیدو لور پوره وخت تر لاسه شوې ، ماته ستاسو نظریه او عقیده ډیره محبوبه ده ، دا چې خدای هر ځای موجود دې او زوال نه لري»

حماد یی تائید وکړ او ویی وویل: «هو ! الله تعالی هر ځای موجود دې ، او هغه دازل څخه تر ابده پورې دې ، هغه ته فنا او زوال نه شته»

حماد یو ناڅاپه متوجه شو او په حیرانتیا سره یی وویل: «پشپاله ، مخته وگوره ، څلور کسه آس سپاره روان دي ، هغه پیژنې ، ایا هغوی خو همغه نه دی چې ته یی زخمې کړې یی او خور یی در څخه وړې ده»

د پشپال په منځ د خوشحالی نښې را څرگندې شوې او په ډیره خوشحالی یی وویل: «هو ! دوی همغه مجرمین دي ، هغه گوره ، تر ټولو مخکې یی زما خور له ځانه سره کینولې ده» .
حماد خپل آس نور هم تیز کړ او هغوی ته په ورتږدې کیدو سره یی په خپل لور غږ وویل: «و درېږئ !»

هغوی څلور واړه و دریدل او په ډیره بده یی حماد او دهغه سره سپور پشپال ته وکتل ، بیا دهغوی څخه یی یوه ، چا چې د پشپال خور له ځانه سره کینولې وه د پشپال په لور په حیرانتیا سره وکتل او ویی وویل:

«ته تراوسه ژوندې یی ؟» ...

پشپال ورته په ډیر قهر او غضب وویل: «هو ! زه د بگوان په مرسته او د دې دیوتا د په وخت د رارسیدو سره ژوندې یم . تاسو خوزه مې وشمیرلم او راڅخه ولاړئ ، خو مرگ او ژوند د بگوان په لاسو کې دې» ...

حماد د آسه راکیوت ، پشپال یی هم د آسه راکیوست او په یوه تیره یی کیناوه . بیرته په خپل آس سپور شو او خپله توره او ډال یی واخستل او دهغوی مخې کې ودرید او ورته یی وویل:

«د کوهستانې لړۍ په دې ځای کې تاسو څلور واړه دخپل مرگ له پاره تیار شئ»

په ځواب کې هغوی هم خپلې تورې را وویستلې ، د پشپال خور ته موقع تر لاسه شوه او د آسه را کیوته ، ځکه هغه چا چې هغه له ځانه سره سپره کړې وه هغه خپله توره او ډال راخیستی و او دغه

پيغله يی د پنجو څخه ازاده شوې وه. هغه نيغه را غله او دخپل ورور پشپال تر څنگ کيناسته دهغه سر يی په خپله غيږ کې کينښود او پوښتنه ايگنه يی ترې وکړه.

کوم ځوان چې د پشپال خور له ځانه سره کينولې وه، هغه خپل آس څو قدمه د حماد په لور ور نژدې کړ او په خپل لور غږ يی ورته وويل:

«بې عقله! زموږ په کار کې خنډونه را پيدا کوي، زه به دې روح او جسم دواړه ټوټې ټوټې کړم او لاش به دې همدلته په دې وادي کې ښخ کړم. بد بخته! تاته زموږ د لارې د بنديدو هيڅ اختيار نه شته. زموږ د لارې څخه لرې شه او که نه زه به په ځانته ځان ستا مقابله وکړم او ژوند به دې نشت سره مخ کړم. دلته به ستا څوک مرستندويه هم پيدا نه شي. ياد ساته. موږ کشتربان يو او په جنگ کې د مرگ نه وروسته کشتري ته جنت ور کول کيږي»

کله چې هغه خاموشه شو نو حماد خپله درنه توره په لاس کې اړوله را اړوله، او ورته يی وويل: «رامخته شه او پر ما حمله وکړه، زه تاسو څلورو واړو ته په يوه ځل د جنگ بلنه درکوم. خو ياد ساتئ چې د دې کوهستاني سيمي په داخل کې له تاسو سره زما مقابله به زما د ټول عمر د رياضت ازمينست وي، ياد ساتئ: لکه څنگه چې اسپ دخپل مالک او غوايي خپل څرونکي پيژني په دې توگه زه هم د جنگ په فن پوهيږم. زه به ستاسو ټوله بدې پريمينځم او ستاسې موجوده به سر نيغ کړم. زما تر مخه به ستاسو هيڅ فرياد اوريدونکي نه وي، زه تاسو ته ډاډ درکوم چې ستاسو هيڅ واړه پر ما اغيزونه وکړي، او زه به دې د تورې په زور د خاورو په څير خپل مطيع او فرمانبرداره وگرځوم او د تيارو په څير به دې وړوند کړم. کله چې زما توره په تاسو را پريوځي نو بيا به تاسو د څرونکي د سپي په څير احمق او گونگيان وگرځئ، راشئ، اوس پر ما باندي يرغل وکړئ تر څو زه پر تاسو باندي خپلې ټولې بدې پريمينځم.»

هغه يواځې ورمخته شوي ورته يو ځل بيا وويل: «ته ځانته مسلمان يی، زموږ د څلورو سره يو ځای مقابله کول، زموږ د کشتريانو سپکاوي دې. ځان ټينگ کړه، زه درباندي حمله کوم، او بيا وينم چې ته د څومره توان او طاقت خاوند يی.»

حماد هم خپل آس ورمخته کړ تر دې وخته پورې هغه مقابل کس خپل اس رامخته کړې و او په حمادي حمله کړې وه. خو حماد يی گذار په خپل ډال باندي واخيست او خپل ځان يی ترې خوندي کړ. په ځواب کې يی چې کله حماد خپل گذار وکړ نو هغه و نه توانيد د حماد د گذار په مقابل کې تم شي، د حماد توره دهغه د خټ تر څنگ ولگيده او دهغه ټول جسم يی څيري کړ او د آس د ملا پورې ورسیده.

د نیشاپور شاهین

په فضا کې یوه هولناکه چیغه پورته شوه. اوس نو دهغو لار و هونکو یو ملگري دخپل آس سره یو
خای ددې نړۍ څخه تللې و. پاته درې کسان هم دحماد تر مخې ټینگ نه شول، حماد پرې د توپان په
خیر حمله وکړه، څرنگه چې هغوی وارد مخه دخپل ملگري دمرگ پینښه کتلې وه نوپه دې اساس
حماد یې دهمدې کمزورتیا څخه گټه واخسته اوپه څو لمحو کې یې هغوی هم د تیغه تیر کړل.
خپله توره یې وچه کړه او په نیام کې یې کیښوده او د پشپال څنگ ته راغې، پشپال ورته په خدا
وویل: «دیوتا! ستا توان او طاقت په ریښتیا هم لامحدود دې» بیا یې دخپلې خور په لور اشاره
وکړه او ویی ویل:

«دارتنا زما خور ده» په همدې وخت کې یې خپلې خور ته وویل:

«دا حماد بن خلدون دې، زما له پاره دیوتا ثابت شو. که دا نه و راغلې نو تر اوسه به زما روح له
ماسره خدای پاماني کړې وه. اوس ما محسوس کړې ده چې زه به ژوندې پاته شم.»
رتنا راپورته شوه او دحماد تر مخه یې احترام په ځای کړ، بیا یوې خواته شو او خاموشه ودریده.
حماد د لمړي ځل له پاره هغې ته په غور سره وکتل. هغه د تازه شودو په خیر زړه وپرونکې، او په
کوم بهار کې دیواځنې گل په خیر مړژواندې ولاړه وه. هغه دحماد تر مخه داسې ولاړه وه لکه په
تیاره شپه کې چې سپوږمۍ را ختلې وي، حماد دهغې په دغې معجزه شکله څهره کې ورننوتې
شانته و. خو سمدلاسه یې ځان سنبال کړ او د پشپال په لور دکتلو سره سم یې څه ویل غوښتل خو
رتنا پرې را دمخه شوه او ورته یې وویل:

«تا چې زما د ورور سره کومه مرسته کړې ده دهغې په بدل کې خدای تا سربلنده وساتي. ستا
کشتۍ دې لازواله اوسي، او ارمانونه دې پوره شه. زه درته ډاډ درکوم چې که کله هم کوم تکلیف
درته پیدا شي نو مونږ خپل مرستندویه او دوستان وگڼه، د بگوان په مرسته به ستا هر کار پوره
کړل شي.»

د رتنا او از داسې خوږ و لکه دپخې شپې په دریمه اخري برخه کې چې د مرغابیو د افسوس ساز او
اواز اوریدل کیږي. هغې دحماد په لور په کتلو سره د شرم احساس کاوه، دهغې رنگ د گندن په
خیر ځلانده و. او دگلاب په خیر بنایسته او غټې غټې سترگې یې تر لرې لرې پورې د شرم څخه
ډکې اوښتې را اوښتې.

حماد د څو لمحو پورې رتنا ته کتل بیا یې خپلې سترگې داسمان په لور واپولې او پشپال ته یې
مخ کړ او ویی ویل:

«پشپاله، پشپاله: داسمان په لور ووینه، وریځي څومره گڼې او خوځنده دي، مونږ باید ددې
ځایه کوم خوندي ځای ته ولاړ شو او که نه دپخې دا باران به زمونږ له پاره مصیبت وگرځي.»

د نیشاپور شاهین

پشپال دهغې دخبرې سره خبره یوه کره او ویی ویل: «ستا خبره سهې ده ، خود تللو مخکې یوه کار کوو . ته گوري چې هغه خلور کسان چې تا ووژل دهغوي سره سپر آسونه و. خلور دهغوي خپل و او دوه یی زمونږ دخور او ورور و. زمونږ د آسونو په خور جینو کې د ډیرزیات شمیر نقدي رقم نه علاوه قیمتي زیورات ، دخوراک خبناک شیان او د سرو زرو او سپین زرو خو لوښې پراته و.»

حماد یی خبره پرې کره او ورته یی وویل: «ستا مقصد دادې چې لمړی هغه آسونه را ونیسو ، »

پشپال چې دخپلو زخمونو درد په مشکله توگه هضم او ، ویی ویل: «ستا خبره سهې ده»

حماد کرار کرار مخته ورغې ، کرار کرار یی ټول آسونه را و نیول ، او پشپال او رتنا خواته یی راوستل. لمړی یی د پشپال او رتنا د آسونو تر څنگ دوه نور آسونه هم دهغوي سره و تړل. اوس نو دوه آسونه پاته و ، چې په یوه یی رتنا سپره کره او په بل یی پشپال دخپل ځان سره سپور کړ او دهغه ځایه روان شول.

لږ څه مخکې تلو سره سم هغوي د پشپال نه پوښتنه وکړه: «په دې کې څه حکمت دې چې تا خلور آسونه دخپل آس پورې و تړل او پخپله دهغو لټیرانو په اس سپور شوي»

حماد ورته په خدا کې وویل: «څرگنده ده چې زمونږ او ستاسو آسونه زمونږ سره اموخته دي ، هغوي به هرو مرو زمونږ سره را روان وي ، په دې توگه هغه دوه آسونه چې دهغوي سره تړل شوي دي هغه به د تینبتي نه ووځي ، او دغه دوه آسونه چې مونږ پرې سپاره یو ددوي د تینبتي خو پوښتنه هم نه را پیدا کیږي.»

پشپال د اطمینان ساه واخسته او ویی ویل: «ته ډیرزیات زړه ور او نیک انسان یی»

حماد د څو ساعتو د ځنډ نه وروسته ترې وپوښتل: «پشپاله: تا خو ماته و نه ویل چې کومو خلکو چې تاته زیان در رسولې و دهغوي سره دې څه ډول دښمني درلوده»

پشپال یوه سره ساه واخسته او ویی ویل: «ما هم همدا فکر کاوه چې ته به راڅخه دا پوښتنه هرو مرو کوي ، مونږ د اجمیر او سیدونکي یو. زما دخور بنایست زما له پاره د مصیبتونو سبب گرځیدلې دې. دنن څخه څه موده مخته د اجمیر راجه (راي پتهورا) دخپلې مشرې لور سوئمبر لمانځه. په بدقسمتی سره هلته زما مور و پلار ، زه او زما خور رتنا هم شریک وو. هلته د کرم پهوتن د راجه سترگې زما په خور ورسپې شوې او سمدستي پرې عاشق شو. د سوئمبر نه سمدلاسه وروسته هغه زما د مور و پلار سره اړیکې و نیول او درتنا سره یی د واده کولو غوښتنه وکړه. زما مور و پلار بانه جوړه کره او دا خبره یی شاته و غورځوله او ورته یی وویل چې رتنا یی نه مني. هغوي پوهیدل چې راجه رای یو ذلیل او اوباش انسان دې ، کومه بنایسته پیغله چې خوبه کړي دهغې سره واده کوي او کله یی چې زړه سوړ شی نو وژني یی. دهغه هوس تر دې ځایه زیات

د نیشاپور شاهین

شوي دې چې د اجمير په راجمندر کې چې کومې منجاورانې او عبادتکونکې بسځې دي دهغوي عزت ترې هم خوندي نه دي پاته شوي. هغه د ډير لالچ له مخې زما په مور او پلار فشار راوست تر څو د رتنا سره دواډه کولو هوکړه وکړي، خو هغوي ترې په څرگندو ټکو انکار وکړ. په دې وخت کې هغه زه او رتنا د يوه دوست کور ته واستولو، هلته مونږ په يوې تاخاني کې او سيدو. زما مور او پلار راجه راي ته وويل چې پشپال او رتنا چيرې تبتيدلي دي.

راجه په دې خبره ډيره قهريدلې شو او زما مور و پلار يې دواړه ووژل او په ډيره بېرېه يې زمونږ د دواړو د پيدا کيدو هڅې پيل کړې. لږه موده مخته زه او رتنا د اچھوتانو په کاليو کې د ښار نه را ووتلو او دې لورې ته را و تبتيدو. خو دراجه خلکو مونږ د سپيو په څير بوي کولو او زمونږ تر شا شا را روان وو. مونږ دخپلو ځانو دخلاصون له پاره ډيره هڅه وکړه خو بريالي نه شو، هغوي زه زخمي کړم او رتنا يې راڅخه و تبتوله. مخته چې څه وشول هغه ټول تا پخپله وکتل.»

حماد ترې يو ځل بيا وپوښتل: «هغوي دکومه ځايه ستاسو تعاقب پيل کړې و؟» پشپال په ستونې کې نبتې خبره را وويسته او ويې ويل: «هغوي د جمنا او سرسوتي د دريابونو تر منځ د يوه کوهستاني کلي نه بيرون زمونږ تعقيب پيل کړې و، او دا تعقيب دومره اوږد شو چې مونږ يې پوره ستومانه کړو. اخر هغوي پر مونږ باندې راوختل. ددې تعقيب په جريان کې مونږ خپل اصلي منزل پريښود، ځکه مونږ غوښتل چې بهيم سين کلي ته ولاړ شو، خو د تعقيب نه مجبور شو لاره بدله کړو.»

حماد ترې يو دم بيا وپوښتل «د بهيم سين په کلي کې د چا خوا ته تللي؟» پشپال په زړيرونې غږ وويل: «هلته زما دوه ماماگان او سپرې، د يوه نوم بدري نات او د بل نوم ليکھراج دي»

حماد په فکرونو کې ډوب شو ځکه چې هغه هم د سلطان شهاب الدين د هدايت له مخې د بدري نات سره کتل. پشپال يو ځل بيا دخپلو خبرو له مخې هغه په فکر کې ډوب کړ.

«ليکھراج زما مشر ماما دي، دهغه د زوي ارجن او رتنا تر منځ نکاح هم شوي ده. ارجن د هستناپور د راجه کهانډا راي په لښکرو کې جرنيل دي، په بهيم سيم کې هم مونږ دواړه ورور او خور په احتياط سره غواړو و اوسو. ځکه دا ټوله سيمه د هستناپور (د دهلي د ښار پخواني نوم دي) د راجه کهانډا راي په حکومت کې شامل دي. او دې د اجمير د راجه پتهوراې سکه ورور دي. په دې خاطر مونږ ته دلته هم خطر ه شته. خو مجبور يو، ددې نه اخوا بل کوم ځاي هم نه لرو.

پشپال خاموشه شو، په فضا کې نرې نرې باران هم پيل شوې و، دوي د سرسوتي د درياب څخه تير شول اوس ددوي تر مخه د خامو کورونو او جونپړيو اباد يو کلي پروت و. ددې څخه بيرون په

لښتنيو او ويالو کې د سرسوتي د درياب او به بهيدي. حماد ددې ويالو څنگ ته را ورسيد او هلته يې د يوې نجلی څخه وپوښتل:

«خوري! مونږ مسافريو، زما دا ملگري ډير سخت زخمي دي، باران ورپري. اوشپه هم را غله. ايا ستاسو په دې کلي کې به مونږ ته د سرد پټولو کوم ځای پيدا شي؟ کله چې باران تم شي نو مونږ به دوباره روانيږو.»

دغې نجلی ورته په غمښنه لهجه وويل: «زه د رزبل او ټيټ قوم لوريم، شايد تا راته هسې په هسې د خور غږ کړې وي، زه شوره يم او د دې کلي او سيدونکې ټول شوردري. په داسې حال کې چې ستا ملگري او دغه نجلی د کاليو څخه کهشتريان معلوميري، خو ته راته مسلمان بنکاري، زمونږ په مسلک کې مونږ ته نجس او پليت ويل کيږي. حال دا چې تا ماته د خور غږ وکړ.»

حماد دهغې حوصله وزياته کړه او ورته يې وويل: «زه خو هغه دهرم او مسلک نه منم چې د انسانيت عظمت او وقار و نه پيژني. زه چې په کوم مذهب ايمان لرم په هغې کې د عزت خاوند هغه څوک دي چې پر الله تعالي ايمان راوړي، او نیک کارونه وکړي، ددې نه علاوه زما مذهب دنورو گروهو او عقيدو خاوندانو ته هم د عزت او درنښت په سترگو د کتلو درس ورکوي»

پخوا له دې چې هغه پيغله ځواب ورکړي، رتنا دغصې نه تاوه راتاوه شوه او په حماد يې ورغږ کړ او په ډيره کرکه او نفرت سره يې ورته وويل:

«تا ته چا دا واک درکړې چې زمونږ د عقيدې او گروهې په خلاف خوله خلاصه کړې، ته پخپله نجس، ناولې، گنهگار او پليت يې. هغه څه دي چې زمونږ د عقيدې او گروهې په خلاف وويل دهغې سزا به هرو مرو وينې. دهر چا عقیده دهغې خپله ده، يو انسان عبادت کوي، بل انسان معبد او مندر ته ځي، يو کلیسا ته ځي بل جومات ته. څوک د بنو خلکو په خير نیک کارونه کوي او څوک د شيطان له ويرې د بگوان په لور پناه وړي.» رتنا تر ډيره پورې په غصې او قهر کې اوخته را وخته.

«ته پخپله بې شرمه يې، د کومه وخته چې برهما دغه پيدا کړې نو دهمغه وخته زمونږ دهرم د وطن په هره برخه کې خپور شوې دي، که چيرې ستا په خپل ځان کې کوم کمي نه وي نو زمونږ د عقيدې په غاړه چاره مه را کاره. خو گوره يوه خبره ياده ساته. څوک چې پاک دي همغوي زمونږ دهرم ښه پيژني، زه تاته څه نه وایم، خو داسې خبره چې زمونږ دهرم په خلاف وي د بل چا سره يې که وکړې نو گردن به دې پرې کړل شي.»

حماد په ډيره سره سينه رتنا ته وويل: «ته نه يې پوه شوې، ما ستاسو دهرم په خلاف هيڅ نه دي ويلي، ما دهغو رسمونو او رواجونو په خلاف خبره کړې چې خلک يې په زوره په خپل دهرم کې

راننباسي. او که نه زما مذهب هر بل مذهب ته په احترام او درنښت سره گوري او دهمدي درس راکوي.»

رتنا يو ځل بيا په قهرجنه لهجې سره وويل: «ستا مقصد څه دي، ايا زموږ په دهرم کې خلکو په خپله غلطې خبرې را ننويستي؟ واوره»....

رتنا مجبوره شوه چې خوله بنده کړي، ځکه پشپال چې تر اوسه يې په پوره صبر سره هر څه اوريدل په غصې او قهر کې رتتا ته مخ کړ او ورته يې وويل:

«ذليلي، کميني! خوله ونيسه، پوهيري ته د چا په خلاف چاپيره يې. حماد زما محسن دي، نوموړي ډير نیک او نیک خويه انسان دي، زما له پاره ديوتا دي، هغه ديوتا چې خلک يې عبادت کوي، ته د مذهب په تعصب کې رنده شوې يې. که چيرې داسې کومه خبره دي چې د حماد په خلاف وي د ژبې څخه را ووتله نو زه به دي د بيتي په خيږد غهس تيزه ژبه په بيخ کې پرې کړم. بيا پشپال خپل دواړه لاسونه جوړه کړل او د حماد په لوري وکتل او ورته يې وويل:

«مه راجه! ستا په مقابل کې د خپلې خور دناروا سلوک په خاطر ستا نه بنسټه غواړم.»

حماد د پشپال جوړه شوي لاسونه په خپلو لاسو کې ونيول او ورته يې وويل: «ته په دي مه غمښت کيږه، ستا د خور خبرې ماته د زخم او ذلت سبب نه گرځي، که چيرې ماته په بدو سپکو ويلو دهغي زړه ته سکون پيدا کيږي نو دا زما له پاره د ثواب او نيکبختۍ سبب گرځي،» بيا حماد هغي بلې پيغلي ته وويل:

«خوري! تا زما د خبرې ځواب را نه کړ. په داسې حال کې چې ته ويني چې باران هره شيبه زياتيږي او زما دغه ملگري زخمي هم دي»

هغي نجلۍ ورته په ژرغوني اواز وويل: «مه راجه! تاسو اکاش ياست، او زه دهرتي يم. ماته دوباره د خور د ويلو په خاطر ته دا خبره هيروي، چې زه شودريم او شودريان د خدمت له پاره پيدا کيږي.»

حماد ورته د خوږې نغمې په څير وويل: «خپل ځان دومره بنکته مه گڼه، دا اسمان زما د خداي جلال اوزمکه او فضا دهغه صنعت ډاگيزوي، ټول انسانان د ادم اولاد دي او د ادم ضمير د حق او تعجيل څخه خلط جوړ شوي دي. د خاورو څخه په دغه جوړ شوي کالبد کې لغزش او سهو اخلکل شوي ده. زه يو ځل بيا تاته د خور په نامه غږ کوم» هغه پيغله په ژړا شوه، دسترگو څخه يې د اوبسکو سيلاب را روان و، حماد ترې په ډيره غمښنه لهجه وپوښتل:

«خوري، ته خو ژاړې. که چيرې ته موږ ته په خپل کور کې پناه نه شې راکولې نو خير دي، زما د خداي زمکه ډيره پراخه ده، همغه به زموږ له پاره هرو مرو يو نه يو پناهځاي راکړي،»

د نیشاپور شاهین

ددې خبرې سره سم حماد خپل اس ته لغته ورکړه او مخته ولاړ ، ویی ویل : « که چیرې زما په خبرو تاته کوم تکلیف در رسیدلې وي نو زه در څخه بښنه غواړم »

هغه پیغله په بیره ور مخته شوه ، په یوه لاس یی په سر اېښودې منگې و نیو ، او په بل لاس یی د حماد د آس واگې و نیولې او ورته یی وویل :

« صبر وکړه وروړه ! زه به دې هرو مرو خپل کور ته یوسم ، زما دا اوبسکې د خوشحالی دي ، په دې دنیا او په دې ځای کې هیڅوک دهیچا نه دي ، هر سرې د خپل ځان په غم کې دي ، زه وروړنه لرم ، ترننه پورې ماته چا د خور غږ نه دې کړې ، ته لمړی انسان یی چې ماته دې دا عزت را وېښه . وروړه واوره ! زه وینا نومیرم . زما مور او پلار دواړه مړه شوي دي . زه په کور کې د خپل نیکه سره اوسیرم . هغه ته زه بابو وایم . هغه به ستا په کتلو ډیر خوشحاله شی . لږه شیبه صبر وکړه زه دا منگې را ډک کړم بیا له تاسو سره یو ځای کور ته ځم . نورو شودریانو نجونو دا خبرې په ډیر غوراو حیرانتیا سره اوریدلې خو هیچا څه و نه ویل .

کله چې وینا درباب ته ولاړه تر څو منگې را ډک کړي ، نور تنا د مار په څیر په راتاوه ټپه پشپال ته وویل : « ستا دې دیوتا خو یوې ذلیلي نجلۍ ته خور وویله ، زموږ له نظره اوس دا هم ذلیله دې . ددې دلا سو هر شې پر مونږ حرام دې . زه به ددې شودرانو په کلي کې و نه اوسیرم . وروړه ! ته د برهمنو په څیر زړه سواندې کیږه مه . کهشتریان تل بې رحمه وي ، که د برهمنو دهرم زړه سواندې دې نو د کهشتریانو دهرم قهرجن دې ، وروړه ! راځه چې دواړه وروړو او خور دغه ذلیله اوسپک مسلمان پرېږدو . او که نه هرې لورې ته به زموږ د ذلت او سپکاوي خبرې خبرې شی . او په دې توگه به زموږ دهرم دمرگ سره مخ شی . »

پشپال رتنا ته په خوړونکې لهجې وویل : « ذلیلي ، کمبختې ، ستا زړه د تیرې او کلیجې دې د اوسپنې جوړې دي . زه درته وایم چې د تفریق او بې اتفاقی خبرې مه کوئ ، زه به د حماد سره یو ځای ددې شودرانو کلي ته هرو مرو ور ځم . که چیرې ته بلې لورې ته تلل غواړې نور ور ځه ، ورکه شه ددې ځایه . دا ټول مصیبتونه او غمونه چې پر مونږ بار شوي همستا په خاطر دي ، خپله ژبه دې بنده کړه او که نه ستا په څیر سخت زړې به زه هیڅکله هم و نه بښم . ته د کوم دهرم خبرې کوې ، دهغې دهرم چې د ټیکدارانو په کورونو کې یی هم ستا عزت خوندي نه و . او زه دې کوڅه په کوڅه او ځای ځای د عزت د خوندي ساتلو په خاطر ستومانه کړې يم »

پشپال خاموشه کړل شو ، ځکه چې وینا خپل منگې را ډک کړې و او بیرته راستنه شوې وه . هغې د حماد په لور وکتل او ورته یی وویل : « را ځه وروړه چې څو »

حماد خپل آس ته لغته ورکړه او رتتا هم ورسره شوه. خالي آسونه چې يو د بل سره تړل شوي وو دهغوي ترشاشا روان و.

لږه شيبه وروسته دوي د شودرانو هغه کلي ته ورننوتل چې درې خواو ته يې د سرسوتي د درياب ترڅنگ ډير زيات ځنگلونه خپاره پراته و. ددې ځنگل تر مخه د کلي نه دوه مایله لرې واټن کې د يوه ستر غره په سر يو مندر و چې دخپل عمارت او جوړښت له مخې ډير زيات پخوانې ښکاریده. د شودرانو دا کلي چې سدانير نومیده ډير سترو ، تر لرې لرې ځايو پورې د لرگيو کورونه خپاره پراته وو. په دې کورونو کې څه يې دوه منزله هم وو. په ځينو ځايو کې يې د لرگيو ستر ستر ديوالونه تاو کړي و او دکورونو انگرڼونه يې پرې خپل کړي و. په دې انگرڼونو کې به وزې ، مېرې او نور حيوانات اوسيدل.

ځایي اوسيدونکو به د هغه ځای د حکومت په معاش ددې ځنگلونو څخه لرگي پريکول او خپل ژوند به يې پرې تيراوه.

حماد ، پشپال او رتتا درې واړه د وينا سره يو ځای د لرگيو يو ډير ښکلي کور ته ورننوتل. کور ډير ستر انگرې هم درلود. په يوې خوا کې يې يوه غوا تړلې وه ، حماد د رتتا او پشپال سره يو ځای د کوره بيرون تم شو ، وينا دننه ولاړه ، د سرد پاسه يې داوبو ډک منگې د لرگيو په گرونجې باندې کيښود ، او د دروازې په لور يې مخ کړ او حماد ته يې وويل:

«وروره ! بيرون ولې تم شوی ، دننه راشی دا ستاسو خپل کور دی.» حماد دخپلو ملگرو سره يو ځای دننه ورننوت. څرنگه چې باران نور هم تيز شوې و په دې اساس وينا دهغوي آسونه او خپله غوا او خوسکې ټول يوې خونې ته ورننويستل او هملته يې وتړل. بيا يې دوي يوې پاکې کوټې ته يوړل. حماد پشپال په خپلو لاسو را پورته کړ ، وينا د يوه کټ په لور اشاره وکړه ترڅو حماد پشپال هملته ځملي.

د کوټې په منځ کې يو بل کټ هم و. پر هغې باندې رتتا کيناسته. حماد وينا ته وويل: «زه به د آسونو څخه زينو نه او خورجينونه را کيباسم. ستا بابو چيرې دي» وينا ډيره زياته خوشحاله شوه او ورته يې وويل: «مونږ څلور وزې هم لرو ، وروره ، باپو هغه څرلو ته بوتلې دي. څرنگه چې باران اوري په دې اساس به ډير ژر را ستون شي.»

حماد هغه کوټې ته راغې چيرې يې چې آسونه تړلي و. د ټولو آسونو څخه زينو نه او قيضي لرې کړې او لاندي يې کيښودې ، په همدې وخت کې رتتا هم دغې کوټې ته راننوتله. او دخپل او پشپال د آسونو څخه يې خپلې تړلې بستري را پرانيستي او خورجينونه يې هم له ځانه سره

واخستل ، په دې وخت کې هغې ته دا احساس شوه چې د وینا باپو هم را ورسید. ځکه په انگرې کې د کوم نارینه دروند او از اوریدل کیده چې د وینا سره یی خبرې کولې.

بیرون په انگرې کې وینا تر لږې شیبې پورې دخپل باپو سره خبرې کولې ، هغې ورته د حماد سره دمخکیدو ټول حالات وویل. کله چې هغوی دواړه خاموشه شول نو حماد را پورته شو او بیرون را ووت ځکه هغه اوس دخپل کاره فارغ شوې و. خود کوټې څخه د راوتلو په وخت کې هغه یو ځل بیا وپښه نیولې شو. ځکه چې د وینا د باپو او از اوریدل کیده ، هغه د دخپلې لمسی وینا څخه وپوښتل: «په کور کې دخوراک څښاک څه شته او که نه؟» وینا په ډیره بې وسۍ سره په ډوب شوي او از کې وویل: «په مټکې کې لږ څه اوږه شته ، او په ډبلي کې لږ څه غوړي هم شته»

هغه زور دهغې د حوصلي په خاطر وویل: ته همدلته اوسه زه به له چا څخه لږ څه قرض راوړم. که چیرې چا راکړل خوښه به وي او که نه د وزو څخه به یوه وپلورم. ته مه ویریره لورجانې. که هغه ستا ورور دې نوزه به دهغه په خدمت کولو کې هیڅ کمې ونه کړم. کله چې هغه زور بیرون وتلو ته چمتو شو حماد په منډه راغې او د وینا په نیکه باپو یی غږ کړ چې:

«صبر وکړه»...

هغه زور ودرید او بیا دحماد په لور ورمخته شو او خپل دواړه لاسونه یی جوړه کړل او په ډیره عاجزی او انکسار سره یی ورته وویل: «رام رام مهاراج»

حماد مخته ورغې او د زور سپرې پښی یی و نیولې او ورته یی وویل «ته زما دمشرانو په ځای یی ، ولي زما تر مخه په دومره عاجزی سره دواړه لاسونه جوړه کوي؟ هغه زور دوباره خپل لاسونه جوړه کړل او په خپل لږزانده او از یی وویل: مونږ شودران خو ستاسو نوکران یو ، مهاراجه زمونږ کار ستاسو خدمت کول دي ، ته ولي زما پښې لمس کوي؟»

حماد خبره بدله کړه او ورته یی وویل: «زما نوم حماد دې ، زه دوینا ورور یم ،»

زاړه په ډیره خوشحالی سره وویل: «زما نوم سیوارام دې ، دوینا نیکه یم ، خودا ماته باپو وایي ، تاسو کینی زه ستاسو دخوراک څښاک غم کوم.»

حماد د سیوارام مخه و نیوله او ورته یی وویل: «ما ستا او د وینا ټولې خبرې واوریدلې ، تا ته دخپلو وزو او یا دهغې د بچیانو دپلورلو ضرورت نه شته ، له ماسره پوره نقدي رقم شته»

وینا سمدلاسه مداخله وکړه او ورته یی وویل: «نه وروره ! ته به ولي مصرف ورکوي»

حماد ورته په سختۍ سره وویل «ته چپ شه. کوچنی خویندې د ورونو تر مخه خبرې نه کوي ،»

هغه یو ځل بیا سیوارام ته وویل:

د نيشاپور شاهين

«تم شه ، زه په خپله له تاسره بيرون ځم ،» حماد هغه کوي ته ورننوت چيرې يې چې آسونه ترلې و ، هغه دخپل آس د زين څخه يوه بورۍ او يو لوي ټاټ راواخست . سيورام ترې په ډيره مينه وپوښتل :
«په دې بورۍ او ټاټ کې به څه راوړې ؟»

حماد ورنژدې شو او ورته يې وويل : «په بورۍ کې د آسونو له پاره دانه ، او په ټاټ کې ورته وابنه او گيا ه راوړم.»

سيورام ورته په خدا شو او ورته يې وويل : په کور کې وچ بوس شته ، هو ! دانه به راوستل غواړي . حماد د څه فکر کولو وروسته ورته وويل : ايا په کلی کې کوم بازار شته ؟»

«هو ډير ستر بازار دې د ضرورت هر شې په کې تر لاسه کيږي»

«له ماسره څلور فالتو آسونه دي ، که چيرې زه هغه پلورل وغواړم ، نو ايا څوک اخستونکې به يې پيدا شي»

سيورام ورمخته شو او د حماد د لاسه يې بورۍ او ټاټ واخست او ورته يې وويل «دا دواړه شيان ماته راکړه ، ته آسونه له ځانه سره را وړه ، که چيرې ستا آسونه بڼه او په غوښه پټ وي نو هلته به د رسيدو سره سم وپلورل شي.»

د آسونو د راوستلو نه مخته حماد يو ځل بيا د سيورام څخه وپوښتل : «وينا به تاته ويلې وي چې زما يو ملگري سخت زخمي دي ، ايا دهغه د علاج له پاره به کوم حکيم پيدا شي ؟»
«ته آسونه را وړه ، دهر څه بند و بست به وکړل شی.»

حماد چې د رتنا دعزت د خوندي ساتلو په خاطر هغه څلور کسان وژلي و ، دهغوې څلورو واړو آسونو حماد را پرانستل او د سيورام سره بيرون ووت .

اوس نو باران نور هم تيز شوې و . اوس يې د پرېنک په ځای په پوره ځواک سره اورښت پيل کړې و . وينا کوي ته ولاړه او دغوا او وزو څخه يې د شيدو لوشلو کار پيل کړ . رتنا چې دخپلو آسونو د خورجينو څخه سامان را ويستلې و دغه ټول حال په سترگو کوت . هغې دپشپال په لور وکتل او ورته يې وويل :

«وروره ! ته به وړې شوې يې ، ايا څه خورې ؟»

که څه هم پشپال ترې خفه شوې و خو بيا يې هم په ډيره نرمۍ سره ورته وويل : «حماد بيرون تللي تر څو هغه بيرته را ستون نه شي غذا ته زمونږ ددواړو لاس وروړل هم گناه ده . هغه چې راشی نو بيا به ټول يو ځای ډوډۍ و خورو . رتنا خاموشه شوه او نژدې راغله او دپشپال په خوا کې کيناسته .
کرار کرار يې دهغه سرزور کاوه او بيا يې په مينه کې د ضد کولو په بڼه وويل :

«وروره! زه خو دهغوې ډوډۍ او دهغوې لوبنو ته لاس هم نه وروړم. زموږ سره د خوراک کافي شیان او لوبني شته دي.»

پشپال ورته دا ځل په نرمۍ سره وويل: «هر هغه څه چې ته غواړې ويې کړه. زه پوهيږم چې ته د دهرم په اړه ډيره سخته يې. خو بيا هم يوه خبره ياده ساته. کله چې زه د حماد تر څنگ کينم او غذا خورم نو ته به خاموشه اوسې. دخولي نه يو بد لفظ هم را ونه کارې، او که نه زما اوستا ترمنځ به جنگ وشي.»

رتنا کوم ځواب ورنه کړ، هغه خاموشه وه او کرار کرار يې دخپل ورور سر زور کاوه. لږه شيبه وروسته دواړه ورور او خور په حيرانتيا سره بيرون وکتل چې حماد کور ته را ننوتې دي، دهغې په يوه اوږده دانو ډکه بوجۍ ده او په بله اوږه يې په ترلې ټاټ کې د يوه ستره گنډه ده. انگړ ته د راننوتلو سره سم دهغه پنبه و خويده او په ډيره خرابه توگه په خټو کې ککړ شو. هلته په کوټه کې پشپال يو ناڅاپه چيغه کړه.

«حماده... حماده... کوم ځای خو به دي زخمي شوي نه وي؟» رتنا بې حسه او بې حرکت په خپل ځای کې ناسته وه. د بلې کوټې څخه وينا هم په يوه منډه بيرون راووتله، په دې وخت کې حماد بيرته راپورته شوې و خو د ټاټ کالي يې په خټو کې لیت پیت شوې و، وينا ترې په انديښنې سره وپوښتل.

«وروره! څه درپيښ شول؟» حماد ورته په خندا شو او ويې ويل:

«د پنبې په خويده باندې لاندې را پريوتم، باران خو خټې جوړې کړې دي،» د وينا تر سترگو يې هغه درنه بورۍ په يوې جټکې سره اوږې ته واچوله او هغې کوټې ته ولاړ چيرې چې آسونه ترلې وو. وينا ور مخته شاو او په ټاټ کې يې ترلې گنډې ته وکتل، حيرانه شوه چې په هغې کې د خوراک څښاک ډير زيات شیان ترل شوي دي. حماد بيا بيرون راووت او وينا ته يې وويل:

«دا ستاسو له پاره د خوراک څښاک سامان دي، دا چيرې کيږدم؟»

وينا د يوې کوچنۍ کمرې په لور اشاره وکړه او ورته يې وويل: «هلته يې په پخلنځي کې کيږده.»

حماد هغه گنډه را واخسته او پخلنځي ته يې راوسته، وينا يې هم تر شا شا را روانه وه. په زمکه باندې د گنډې د ايښوولو وروسته کله چې حماد خپله ملا نيغه کړه نو وينا ورته په ډيره بې وسه احساس سره وويل:

«وروره! دا دومره سامان دي د څه له پاره اخستې دي، په دې خو به تا ډيرې زياتې پيسې

مصرف کړي وي. زموږ کار ستاسو خدمت کول و، خو برعکس تاسو پرمونږ احسان بار کړ»

د نیشاپور شاهین

حماد ورته په خدا وویل: «ته بې عقله یی، په خویندو به د ورونو احسان لڅه وي. ته خو زما خور یی ستا د هر ضرورت پوره کول زما په غاړه دي»

وینا ورته په ډوب شوي اواز کې وویل: «تاسو خو د اسمان ستوري یاست، وروره! څوک به د چا داسې خیال وساتی.»

حماد غوښتل څه ووايي چې په دې وخت کې سیوارام کورته راننوت. دهغه سره یو حکیم هم و چې په لاسو کې یې د پوستکي څخه جوړه شوې یوه خلطه نیولې وه. سیوارام هغه حکیم له ځانه هغه خونې ته یوړ چېرې چې پشپال اورتنا دواړه پراته و. حماد هم وینا ته د څه ویلو پرته دهغوي تر شاشا ورغې، وینا په پخلنځي کې کیناسته په ډوډۍ پښولو یې پیل وکړ.

کله چې سیوارام، حکیم، او حماد ټول هغه کمرې ته ورننوتل نو رتتا دخپل ورورد کټ نه پورته شوه او لږ څه شاته ولاړه او هملته ودریده. حکیم د پشپال په لور په اشارې کولو سره د سیوارام څخه وپوښتل:

«دا څه ډول زخمې شوې دي؟» پخوا له دې چې سیوارام څه ووايي حماد په خبرو پیل وکړ. او درتتا په لور یې اشاره وکړه او ویی ویل:

«دغه مخته ولاړه پیغله ددې زخمې ځوان خور ده. دهغه څو پیژندونکو خلکو دهغه څخه دهغه دخور لاس و غوښت، خودوي ونه منله، په همدې خاطر یې هغوي د بنمنان شول، دموقع اوفرصت نه یې په گټې اخستو سره ددوي مور او پلار دواړه ووژل. خودوي دخپله کوره په تینسته بريالي شول خو هغوي ددوي پسې لاره و نیوله. او دا ځوان یې زخمې کړ او خور یې ترې و تښتوله. اتفاقاً چې زه هم دهمغې لارې څخه تیریدم. ما ددې زخمې پشپال سره مرسته وکړه او دهغه د بنمنانو سره و جنگیدم او دهغه خور مې ترې خوندي کړه. بس همدومره کیسه یې ده.»

حکیم په ډیرې حیرانتیا سره د حماد په لور وکتل او په ډیرې خوشحالی سره یې ورته وویل «که زه غلط شوي نه یم نو ته راته مسلمان بنکاري»

حماد ورته په ډیره انکساری سره وویل: «ستا خبره سهی ده. زه مسلمان یم»

حکیم یو ځل بیا د روغېر په خاطر د حماد په لور لاس وراوړود کړ او ورته یې وویل «السلام علیکم»

حماد په ډیره حیرانتیا سره د حکیم په لور لاس وراوړود کړ او دهغه لاس یې په خپلو لاسو کې ونيوه، پخوا له دې چې ددې دواړو څخه کوم یو څه ووايي، هلته ولاړ سیوارام حماد ته وویل: «حکیم صیب هم مسلمان دي، او ابوبکر نومیرې»

حماد یو ځل بیا د ابوبکر سره په ډیره مینه روغېر وکړ او د پشپال د علاج هیله یې ورڅخه وکړه.

د نیشاپور شاهین

ابوبکر ورمخته شو ، رتنا ته یی یوې لورې ته د لرې کیدو وویل . بیا یی د پشپال د زخمونو پټی را پرانیستی او د حماد په لور د کتلو په وخت کې یی وویل:

«که زه غلط شوي نه یم نو دا پټی به همدا ترلې وي ، ځکه چې د جراحی او د مرهمو او پټی دغه ډول ترلو طریقو په منځني ختیځ کې مسلمانانو رواج کړې ده.»

حماد ورته په ځواب کې سر و خوځاوه .

ابوبکر ، اوبه را وغوښتې او لمړی یی ټول زخمو په بڼه توگه پریمینځل ، بیا یی په زخمونو باندې دوه ډوله سفوف و شیندل او هغه یی وچ کړل . بیا یی ټول زخمو د مرهمو څخه ډک کړل او پټی یی پرې و ترلې ، بیا یی خپل سامان په خپله خلطه کې د ایښودو نه وروسته پشپال په اوږه و تپاوه او ورته یی وویل:

«که زما الله و غواړی نو لږه شیبه وروسته به دې د زخمونو درد راټول شي او په ډاډ سره به ویده شي . زه اوس ځم او سبا بیا راځم»

حماد دخپلو کالیو څخه څو سیکې را وویستلې او د ابوبکر په لور یی لاس وروغځاوه او ورته یی وویل چې «داله ځانه سره کیږده...»

ابوبکر یی خبره ونه منله او ورته یی وویل: «زما سره دالله تعالی له اړخه راکړل شوې هر څه شته ، زه دې ته اړتیا نه لرم ، په دې زمکه تاسو اجنبیان یاست ، ستاسو اړتیاوې زما څخه ډیرې اړینې دي ، زه دانه اخلم»

حماد ورته په زوره هغه سکې په جیب کې واچولې او ورته یی وویل: «دا ستا حق دې ، ته په دې سخت باران کې دلته راغلې یی ، همدا ستا مهرباني ده»

ابوبکر پاڅید او د حماد لاس یی پوره زور کړ او ورته یی وویل «ته له ماسره بیرون راشه ، بیرون اوس تیاره شوې ده ، زه به ددې په اړه تاته احتیاطي تدابیر و بنايم» .

بیرون کوڅي ته د راوتلو سره سم ابوبکر یو ځل بیا د حماد لاس و نیوه او په راز داره توگه یی ورڅخه وپوښتل:

«دکومه ځایه راغلې یی؟»

حماد ورته په ډیره عاجزی سره وویل: «د نیشاپور څخه»

ابوبکر ترې یو ځل بیا وپوښتل: «د راتگ مقصد دې څه دې؟»

حماد خبره گول مول کړه او ورته یی وویل: «زه د تجارت په سلسله کې ډیر ځم راځم . خو اوس مې منزل د سرسوتي د دریا په غاړه د بهیم سیم کلې دې ، هلته به دیوه سوداگر بدري نات سره ملازمت کوم ، هغه زما سره پیژندگلوي لری ، او زه هم پرې پوره باور او اعتماد لرم» .

د نیشاپور شاهین

ابوبکر په تیزو سترگو د حماد په لور وکتل او ورته یی وویل: «ستا د سترگو ژور والی او عقابى بڼه، ستا د جسم دغه توانایی او د مخ نښې نښانې دا هرڅه دا ډاگیزوي چې ته د تجارت له پاره نه یی پیدا شوی، که زه په غلظه نه اوسم نو قدرت ته د یوه خاص کار له پاره ټاکلې یی. او په ډاډ سره به په هغه کار کې زما د ملت او مذهب ارامتیا او اسودگي پټه وي» حماد ځواب ورنه کړ او خاموشه شو.

ابوبکر یو ځل بیا ورته وویل: «زه نه غواړم چې ته ماته کوم راز ووايي. خو د عا کوم چې د کوم مقصد له پاره دغو اجنبی زمکو ته راغلي یی، زما رب درته برې او کامیابي در کړي»

حماد او زور ابوبکر په خوشحالی سره مخته روان و. د لږڅه مخته تللو څخه وروسته ابوبکر یو ځل بیا حماد ته په غوږ کې وویل: «زما د ملت زړه ور بچیه! د عمر او تجربې له اړخه له تا څخه د زیاتوالي په خاطر یو نصیحت درته کوم، واوره یی! د دې زمکو خلک په طبقاتو ویشل شوي دي او خمیر یی د تزویر او فریب څخه ډک دي دلته به ته د دوی د هر ډول فریب، مکر او غدر سره مخ کیږي، دوی به د خپل باطني خباث له مخې پر تا د تیارو په څیر د راخپريدو هڅې کوي»

ابوبکر لږ څه تم شو او بیا یی وویل: «ته به دلته هرې لورې ته مختلف ډول رنگونه ویني، خو د هر رنگ اغیز وپیژنه او په مقابل کې یی خپل عکس العمل څرگند کړه. د ضرورت په وختو کې ورته د مرغی ترانه او د بلبل اواز وگرځه، او په خرابو ورځو کې ورته سوځونکې شعله او بلونکې لمبه وگرځه، ترڅو دا خلک له تا څخه وویريږي او ستا عزت او احترام وکړي، که چیرې ته دلته ځانته د کار له پاره راغلي اوسې او کوم رهبر او رهنما ونه لرې، نو بیا زما د ملت بچیه، واوره چې! ملخان هیڅ پادشاه او لارښود نه لری خو بیا هم ټول یوه اړخ ته وزرونه ځنډي او الوزی، لکه څنگه چې کوچ د شودو د پرمینځلو څخه او وینه د پوزې د تاویدو له امله پید کیږي په همدې توگه به ته هم دلته د حکمت او تدبیر سره اوسې. زما زړه وایی چې ستاسو اړیکي به د غزني د حکمرانو سره وي، که چیرې همداسې وي نو هغه وخت به ډیر ژر راشی چې دغه بت پاله او شرک کونکې قوم، کوم چې نن مونږ مسلمانان د ذلیلو انسانانو څخه هم کم گڼي د مسلمانانو په لاسو فتحه شي او هغسې به له منځه ولاړ شی لکه څنگه چې بني اسرائیلو خداي پرېښود او دغویانو پالل یی پیل کړل او په دې توگه تباه او برباد کړل شول».

ابوبکر په یوه ځای کې تم شو او په خپل مخکې یوې دروازې ته یی اشاره وکړه او ویی وویل: «دا زما کور دي، نن شپه به زما سره دلته پاته شي او ماښامې به راسره تیر کړې، زه غواړم له تا څخه ډیر څه واورم».

د نیشاپور شاهین

حماد ورته د عذريه توگه وويل: «ماته د بيرته تلو اجازه راكړه، او كه نه هغوي به زما په اړه شك وكړي ځكه د بهيم سيم د كلي په لور چې د بدرنات سره د كتلو له پاره ورځم نو دغه دواړه هم دهغه خورين او خورزه دي او دوي هم هملته روان دي، زه به ستا د نصيحت په مطابق په دې زمكو كې محتاط اوسم».

دواړو يو دبله سره خداي پاماني وكړه او په باران او تيارو كې دواړه يو دبل سره جدا شول. ابوبكر دخپل كور په دروازه كې ودرید او تر لرې لرې يې حماد كې سترگي تومبلې وي او څاره يې. كله يې چې هغه د سترگو څخه پناه شو نو د دعا په بڼه يې لاسونه پورته كړل او دخپلو اوبنكو ډكو سترگو سره يې په ډيرې عاجزۍ سره دعا وكړه چې:

«اې زما ربه! ته كردگار او كريم يې. زما د ملت دغه پاسبان د سهار د تازه والي په خير تازه و ساته، او هره ورځ د شرق نه د راخونكي لمر په خير يې كامياب او كامران كړه» بيا زاړه ابوبكر دخپلې دروازي پله وټكوله.

كله چې حماد بيرته ستون شو نور تناد خپل ورور سره ناسته وه او خبرې يې كولې، او دهغه د زړه خوشحالولو هلې ځلې يې كولې، كله چې هغه د كوټې په لور روان و نو په دې وخت كې ويناد پخلنځي څخه را ووتله او ورته يې وويل: «وروره! ډوډۍ نه خوري؟» حماد د پشپال د كوټې په لور اشاره وكړه او ويې ويل:

«هلته يې راوړه»

حماد چار چاپير وكتل، كيدې شي چې سيوارام به يې كوت، ويې كتل چې هغه د وينا سره يوځاي هلته په پخلنځاي كې ناست دې، كيدې شي هغه ته څه را په ياد شوي وي نو په دې خاطر يې وينا ته وويل:

«وينا، وينا خوري! باپو دلته لږ را وليږه» پخپله هغه همغې كوټې ته ورننوت چې آسونه يې په كې تړلې و.

لږه شيبه وروسته سيوارام هم همغې خوني ته ورننوت او ويې ويل: «ما سره څه كار لري؟» حماد دخپل آس په شا باندې لاس راښكود او ويې ويل: «تا ويلي و چې په كور كې پروره شته» سيوارام ورته وويل: «پروره خو دلته ډيره ده. بيا يې د كمري كونج ته اشاره وكړه او ويې ويل: هلته د پرورې ډيرې پروت دې. اوس يې څه كوي يوځل ډوډۍ وخوره»..

حماد د تلل شوو چنو بوجۍ پرانيسته او ويې ويل: «لمړۍ به ددې بې ژبو د خوراك بندوبست وكړم بيا به يې په خپله وخورم»

سيوارام هم ورسره دهغه په کار کې مرسته وکړه. دواړو يو ځاي آسونو، غوا، خوشکي، او وزو ته خوراكي شيان په اخورو کې ورواچول.

سيوارام بيرته پخلنځي ته ستون شو، حماد هم لاس و مخ پريمينځل او د پشپال خونې ته ورغې. حماد د پشپال په بستره کيناست، څو لمحې په فکر کې ډوب ناست و بيا يې په ټيټ او از سره پشپال ته وويل:

«پشپاله! که بده يې ونه گڼي نو يوه خبره درته وکړم»

پشپال ورته په خندا شو او و يې وويل: «څه چې وايي، زما څخه د پوښتنې پرته يې ووايه، که بنکنځلې راته وکړې هم بده به يې ونه گڼم»

حماد خپل سر ونيژدې کړ او په غوږ کې يې ورته وويل: «راځه چې نن شپه يو ځاي د دهرم دغه گنډې ټوټې ټوټې کړو. راځه چې د لږې شيبې پورې د دغو رسيدو د جال څخه ځان ازاد کړو چې انسان يې په طبقاتي جنگ کې رابنکيل کړې. زما دوسته! راځه چې د لږ وخت له پاره دا له ياده وکارو چې زموږ د ډلې څخه څوک کشتهري دي، څوک مليچ او شودر دي او... نن شپه د دهرم ټول هغه او زونو تر مخه خپل غوږونه بند کړه چې دا حکم درته کوي چې مليچ، هندو په ټولنه کې د گلې (رمې) د تيريدو د گرد غبار دي او دا چې د پنډتانو دمقدسو سندرو اوريدل اړين دي. او نن شپه يو ځاي خپلو ميزبانانو ته دا احساس ورکړو چې مونږ ټول يواځي انسانان يو ددې نه اخوا زموږ تر منځ هيڅ ډول طبقاتي بنکته پورته وجود نه لري. ددې ځايه د وتلو وروسته زما تگلاره به د مسلمانانو په څير وي او تاسو دخپل دهرم په طبقاتي تيارو کې هر څه له ياده وکارئ. زما په مذهب کې کوم انسان زړه خفه کول ستره گناه گڼل کيږي، راځئ چې نن شپه دا ټول هر څه هير کړو او خپل شودر ميزبانان د ذهني او قلبي شقاوت نه خوندي وساتو.»

حماد لږ څه نور هم په پشپال باندې زور راوست او ورته يې وويل: ايا په دې معامله کې له ماسره لاس را کولو ته تيار يې؟»

پشپال په خوشحاله زړه او خندا وويل: «ته خو د دهرم دروغ او د سهار د رڼا په څير پاک انسان يې ستا خبرې او مرکې لکه د شهدو په څير خوږې او ژوند بخښونکې دي.» بيا پشپال د حماد څنگ ته سرور نژدې کړ او په خوشحالوونکې او از يې وويل:

«حماد، حماد! زه دخپل ماما بدري نات کور ته ډير تگ راتگ کوم، هغه د مسلمانانو سره ډير لين دين لري. ماته هلته د مسلمانانو سره دخبرو کولو ډير فرصت تر لاسه کيږي. ماته ستا په مذهب د پوهيدو په اړه دهغه ځآ په ډير معلومات تر لاسه شوي دي. زه له تاسره ژمنه کوم چې دنن نه وروسته به د ذات پات په خلاف او از پورته کوم. ماته ستا د مذهب دا فرمان ډير محبوب دي»

د نيشاپور شاهين

چې وايي: ټول انسانان يو ډول دي ، د الله تعالي په وړاندې د عزت خاوند هغه څوک دې چې ډير پرهيزگاره اوسي. حماده ، واوره ! ما ستاسو د صحرايي رسول صلي الله عليه وسلم هغه طلايي الفاظ هم لوستي چې د حجة الوداع په موقع يې فرمايلي و. زما زړه وايي چې ډير ژر به هغه وخت راشي چې زه او ته لاس په لاس يو ځاي په يوې لاره روان اوسو....

معلوم نه شوه چې پشپال کله خاموشه شو. بيا يې دخبرو مخه بدله کړه او ويي ويل: «زما ايمان دې چې دکوم انسان روح چې د خداي سره وريوځاي شي همغه مصؤن دې او همغه ته د پيداينست او مړيني نه اخوا هغې لورې ته دتللو موقع او فرصت ورکول کيږي.»

حماد او پشپال په خپلو کې خبرې اترې کولې او بل اړخ ته يې دکت په سرناسته رتندا لنډي مار په خير دقهر او غضبه او بنسته را او بنسته. په همدې وخت کې وينا هم دننه راغله. دهغې په لاسو کې يو ستر پتنوس و چې مختلف ډول سابه ، ډوډۍ او دخوراكي نور شيان يې په کې دنو په پاڼو ايښودې و. وينا هغه پتنوس دحماد تر مخه د پشپال دکت د پاسته کيښود او ويي ويل:

«حماده وروره ! داستاسو ددريوارو له پاره ده.» بيا يې په ډيره همدردۍ سره وويل:

«وروره ! کالي دې لامده شوي دي ، په خټو ککړ دي ، هغه وکاره او نور واغونډه ، که چيرې له تاسره نور کالي نه وي نوزه به د باپو اضافه کالي درته را واخلم.»

حماد راپورته شو او ويي ويل «ته اوبه راوړه ، زه به کالي بدل کړم»

حماد راپورته شو او هغه کوټي ته ولاړ چې اسونه په کې تړل شوي و. لږه شيبه کې يې کالي بدل کړل او بيرته راستون شو ، هغه دټاټ نوي کالي اغوستي و. وينا لا تر اوسه هملته ولاړه وه. دحماد په کتلو سره يې وويل:

«حماه وروره ! ته ولي دټاټ کالي اغونډې ،... ايا د سونډو اويا تار نورې کپرې نه لرې....؟»

حماد ورته په خندا وويل: «بس همداسې يې وگڼه. زما په وجود هغه کالي بنه نه لگي. نو ته لا تر اوسه همدلته ولاړه يې ، اوبه نه راوړې؟»

وينا په غمژن غږ سره وويل: وروره ! که له تاسره کوم لوبښې وي نورايي کړه په همغې کې به درته اوبه راوړم.»

حماد ترې په حيرانتيا سره وپوښتل: «ايا له تاسو سره کوم لوبښې نه شته؟»

«لوبښې خوزيات دي وروره ! ما داسې انگيرله چې کيدې شي تاسو زمونږ په لوبښو کې خوراک څښاک بنه و نه گڼئ ، په دې خاطر مې په پاڼو باندي سابه او نور خوراكي شيان کيښودل اورا مي وستل.

د نیشاپور شاهین

حماد د خوراک څخه ډک پتنوس بیرته وینا ته ورکړ او ورته یی وویل: دا ټول بیرته یوسه اوهر شپې په خپل خپل لوبني کي کیرېده. ته زما خوری یی، او ددی نه اخوا بله ستره رشته به له کومه شي!»

وینا ولاړه او څو لمخې بیرته راستنه شوه، دا ځل یی په پتنوس کې د خوراک شیان ټول په خپلو خپلو لوبنو کې ایښودي و، تر څنگ یی داوبو لوبني هم راوست. هغې دا ټول شیان د حماد تر مخه کینبول او پخپله بیرون ووتله. حماد رتنا ته د څه ویلو پرته پخپله هم په خوراک پیل وکړ او پشپال ته یی هم د خورلو وویل. رتنا د خپل آس د زین څخه د خپل خوراک شیان را وویستل، هغه یی د سرو او سپینو زرو په لوبنو کې کینبول او د اوبو پتک یی خپلې مخې ته کینبوند او په خپل خوراک یی پیل وکړ.

وینا یو ځل بیا کمرې ته راننوتله، او د خوراک د خالي لوبنو د پورته کولو په وخت کې یی حماد ته وویل: «تاته به هم په همدې کمره کې کټ واچوم».

حماد راپورته شو او ویی ویل: «نه، زه به په هغه کمره کې ویده کیرم چیرې چې آسونه ولاړ دي. او واوره! ماته کټ او بستره مه راوړه، ما له ځانه سره د ویدو کیدو پوره شیان راوړي دي».

وینا ترې په خفگان سره وپوښتل: «هلته خو هیڅ نه شته نه بستره شته، نه کټ، تا له ځانه سره څه راوړي دي او هلته چیري ویده کیري؟»

حماد په چینګه خوله ورته وویل: «هلته هر څه شته، له ماسره بستره شته، او هلته په کمره کې د وینو ډیر لوی ډیرې پروت دي ما دهغې ډیرې څخه وانه خواره کړي دي او دهغې د پاسه خپله بستره او اروم، اوس ماته نه د بستري ضرورت شته او نه د کټ».

وینا ورته په تروه توګه وویل: «نه وروړه! زه به درته په وینو د ویده کیدو اجازه درنکړم. زه به په همدې کمرې کې ستا کټ او بستره هم جوړه کړم. ځکه د شپې له اړخه به ته د خپل زخمې ملګري خیال هم ساتي»

حماد دوینا په سرلاس رابښکود او ورته یی وویل: «زما د ملګري غم مه کوه، دهغه سره یی خور شته، همغه به یی د شپې خیال ساتي، تر څنگ یی د حکیم مله مو دهغه د زخمونو درد راکم کړي دي، د شپې به هغه ته یو آځي د اوبو اړتیا پیدا کیري، خو دهغې له پاره رتنا شته، او درتنا سره مشکیزه هم شته. ددی سره سره بیا هم که چیرې اړتیا ورته پیدا شوه نو ماته په دې څنگ کوټه کې غږ کولې شي».

پشپال هم څه ویل غوښتل خو د حماد په اشارې سره خاموشه شو. وینا حماد ته گواښ وکړ چې که چیرې د وینو د پاسه ویده شو نو باپو ته به یی شکایت وکړي»

حماد ورته په ډیره نرمه توګه وویل: «بني خویندې د خپلو ورونو نه شکایت نه کوي»

د نيشاپور شاهين

حماد پشپال ته شپه په خيږ وويلې او بيرون راووت. وينا هم ورسره وه. دواړه هغې خونې ته راغلل چېرې چې آسونه تړل شوي و، وينا وکتل چې حماد په ريښتيا هم د کوتيې په کونج کې واښه پراخه کړي دي او دهغې د پاسه يې خپله بستره اواره کړې ده. د وښود پاسه غوړول شوې خادر هم د ټاټ و، او برستن يې هم د ټاټ څخه جوړه وه.

پخواله دې چې وينا څه ووايي، حماد خپلې يوې لورې ايښودل شوو جامو ته چې لمدي او په ختو ککړې وې اشاره وکړه او ورته يې وويل:

وينا خورې! که چيرې ته دخپل ورور له پاره څه کول غواړې نو هغه دادي چې زما دا کالي واخله او پرې مينځه.

وينا کالي له ځانه سره راواخستل او چپ چاپ د کوتيې څه راووتله. حماد اسونو، غوا، خوسکي، او وزو ته نوره گياهم ورواچوله او پخپله په بستره کې ورننوت. خو بيرون سخت او ويروونکي باران وريده.

لسمه برخه

د شپې غمجنې لمحې نورې له منځه تلونکې وې ، د لمر راځلتو او د سهار غوټیو په خپلو کې سرونه نژدې کړې و . د ټولې شپې د اوریدلي باران او د یخې هوا نه ستومانه شوو مرغانو په خپلو ججورو کې د سهار د بیدارۍ اعلان کاوه ، سهار د بندصاف په څیر را څرگند شوې و او د کائیناتو د خالق دارادې او مقصود په څیر یې د انسان د جوهر د ازمیښت کار پیل کړې و .

حماد هملته په وښو باندې په خپور کړې د ټاټ په څادر د سهار لمونځ ادا کړ . بیا را پورته شو او خپلو اسونو او نورو ولاړو حیواناتو ته یې نوره دانه او گیاه واچوله . په همدې وخت کې رتتا هم دغې کوټې ته راننوتله . د سهار په وخت کې هغه د خپل گلگون مخ او اوږد قد او اوږدو زاځوړندو زلفو او د مخ په بنایست کې څه بل منگه معلومیده . هغه حماد ته نژدې راغله او خپلې شونډې یې پرانیستي او ویی ویل :

«له تا سره څه ویل غواړم»

حماد دهغې لورې ته دکتلو پرته دخپل آس تر منځه دانه او گیاه سره گډوډوله او ورته یې وویل « ووايه»

رتتا لږ څه فکر وکړ او بیا یې د یوې جاذبې پیغلې په څیر د شر او شوخی نه په ډکې لهجې باندې وویل :

«تا خو دخپل احسان تر چتر لاندې زما د ورور دهرم اخستې دې ، تا دومره ستر کار کړې دې چې له پاره یې کومه بدله نه شته . تا زما د ورور دهرم دومره لاندې را پر بیاسلې دي چې هغه دیوه کهشتري سره سره بیا هم ستا په خاطر ملیچ گرځیدلې دې . ته چل بازه یې او زما ورور ته د لارښود او رهنما په څیر را څرگند شوې یې او هغه دې دخپل دهرم څخه بې لارې کړې دې . حال دا چې ته ښه پوهیږې چې ته مسلمان یې او مونږ هندوان یو . او په دې هم خبر یې چې ستاسو او زموږ تر منځ هیڅ ډول رسته هم نه پیدا کیږي . بیا دې ولې زما په ورور د شودرانو غذا دهغوې په لوبنو کې وخوړله» .

حماد درتتا په لور وروگرځید او دهغه خبره یې پری کړه او ورته یې وویل : «ته یواځې ددیوتاگانو او بتانو دسترگو نه وینی» . بیا یې درتتا په اوږې لاس کیښود او ورته یې وویلوي :
«دیوي ! واوره چې زه ستاسو دښمن نه یم»

رتنا د حماد خبره پوره کیدو ته پرې نښوده. او د ډیر نفرت او کرکې څرگندونه یې وکړه او سمدلاسه یې دهغه لاس دخپلې اوږې څخه هیسته تیل واهه او ورته یې وویل: «ورځه، ورځه، زما په اوږې لاس مه ږده، ستا (دمسلمان) له خوا زما د وجود لمس کول زما د دهرم او عقیدې مرگ دي»

حماد ډیره خفه شو او په غوصې او قهر سره یې وویل: «تازه د محبت او شفقت په لباس کې کتلې یم، خو کله چې زما غصه او قهر ووينې نو خپل ژوند به له یاده وکارې، خپل ځان کنترول کړه او بیا له ماسره خبرې وکړه زه خو ستا غلام یو نو کر نه یم. ما ستا د ورور ژوند او ستا عزت خوندي ساتلې او پرتاسو مې احسان کړې خپل ځان مې په تاسو نه دي پلورلې»....

رتنا دخپلو کالیو څخه یوه لویه کڅوړه را وویسته، او په ډیر قهر او غضب یې وویل: «ووايه! زموږ ددو اوږو ورور او خور سره د کومک څومره بدله غواړې»...

حماد هم په غصې کې تاو راتاو شو او ویی ویل: دا انساني جذبې او احساسات دی چې هیڅوک یې نه شی اخستلای، څوک پلورونکې یې نه شته، ورځه او ددې ځایه لري شه او مادې نه اخوا نور مه په قهر وه».

رتنا یو ځل بیا په قهریزه توگه وویل: «ته خو ماته یو معمولې او بد اخلاقه انسان معلومېږي، دلته که زما تر مخه ستا د مذهب او په خپل خدای او رسول صلي الله عليه وسلم باندي د پاخه یقین لرونکې هم وی نو دهغه ایمان به هم واخلم، ته خو هیڅ حیثیت نه لري»....

د حماد رنگ د غصې نه تک سور شو، بیا یې ښې لاس پورته کړ او رتنا یې په خولې باندي په پوره قوت سره ووهله. هغه په هوا کې پورته شوه او لري پریوته. د تکلیف او درد له مخې یې دخولې څخه چیغه ووتله. او په نازکه او سرو و سپینو غومبرو باندي یې د حماد داوسپنیزو لاسونو دگوتو ښې راډاگیزه شوې داسې بریښیده لکه دهغې مخ چې د اوسپنې په گرمو سیخانو داغل شوي وي.

ددې سره سم حماد په هغه کوټه کې په زوره ورغږ کړ چې:

«ای د حواد لونیو ذلیلترینه روحه واوره! تا زما خدای او زما رسول صلي الله عليه وسلم ته سپکاوي کړې. زما خدای زما سپر او زما رسول صلي الله عليه وسلم زما فخر او سرفرازي ده. تا چې څه لغوه او چتیاات دخولې نه وویستل په همغه اندازه زما دیني روح او زما انقلابي شعور را بیداره شوې، ته چې هر څومره زما څخه د کرکې څرگندونه وکړې په همغه اندازه زما د کرچار او وینانیکې او ریښتونوالي او زما د ایمان ضد زیاتیري. ای ذللی نجلی واوره! زه دهغه قوم سره تړلې یم چې په هغوې کې نه د حوصلي کمښت او نه د همت قحت شتون لری، که چیرې بیا دي دخپلې ناولې ژبې څخه زما دخدای، رسول صلي الله عليه وسلم او زما د مذهب او ملت په خلاف یوه خبره هم را وویسته نو خبره اوسه چې ژبه به دي پرې کړم. که چیرې ستا دهرم تاته د انسانانو

د نیشاپور شاهین

څخه د نفرت او کرکې درس درکوي نو زه د داسې دهرم څخه نفرت لرم چې انسانان په طبقاتو باندي ویشي او دهغوي ترمنځ د نفرت او بې اتفاقی تخم شیندي ، ورځه ، ددې ځایه ورکه شه ، اوبیا هیڅکله هم زما تر مخه په داسې موضوع د خبرو کولو هڅه او جرئت ونه کړې ، ته دخپل ورور ضد یی . هغه چې څومره شریف انسان دې ته همغومره شریره او ذلیل به یی»

رتنا لږ زیده او راپورته شوه او د سرو گلونو د شاخ په څیر لږ زندانه دهغې کوتې څخه را ووتله . حماد بیرته خپل کار ته دوام ورکړ . رتنا په خپل مخ باندي خپل لاس ایښودې و او خپلې کوتې ته ولاړه . هغې وکتل چې پشپال هم را وینس شوي دي ، دهغه د اوبنکو ډکې سترگې په چت نښتې وې ، کله یی چې رتنا د څنگه تیریدله نو پشپال ورته په سخت او ازو ویل:

«داسې برینسې چې حماد یواځې یوه خپیره په مخ وهلې یی . چې ته یی اوس د نښو د پتولو هڅه کوي ، رتنا ته ښځه نه یی بلکه شیطان نه یی . ما دلته په ملاسته ملاسته ستا او د حماد خبرې دهغې بلې کوتې څخه اوریدلې ، حماد اوتار او فریښته ده ، تا دهغه زړه مات کړې ، تا دهغه خدای ، دهغه رسول صلي الله عليه وسلم ، دهغه مذهب او دهغه د ملت سپکاوي کړې . تا غوښتل هغه په قیمت واخلي . تا دهغې د احسانانو د بدلې ورکولو هڅه کوله . تا دهغه تر مخه د خپل دهرم رازونه راپرانستل . ایا ته پوهیږې چې زمونږ دهرم انسانانو ته د نفرت درس ورکوي . رتنا کاشکې چې زه دې ورور نه وې . اونه مې ته خور وې ، تا دخپل عمل له مخې زه هم د حماد تر مخه سپک او ذلیل کړم . زه به اوس څه ډول دهغه مخ ته ورځم .» د پشپال او از ډوب شو او خاموشه شو . رتنا په خپل کت باندي کیناسته . او خپل سړی په دواړو پښو کې ننویستې و او په سلگو سلگو یی ژړل . بیرون لاتر اوسه هم سخت باران وریده . او دکمرې فضا ډیره درنده او غمښنه وه .

حیواناتو ته د گیاه او دانې د اچولو نه وروسته ، حماد دهغه کوتې څخه بیرون راووت . ویی کتل چې باران همغسې په زور سره اوري . په انگر کې هم اوبه را جمع شوي دي ، د نغري څخه دود پورته کیږي . هلته سیوارام او وینا دواړه ناست و . کیدې شي دواړو یو ځای ددې میلمنو له پاره د سهار غذا تیاروله . حماد د پشپال کوتې ته ورننوت او دهغه په تندې یی لاس کیښود او ترې ویی وپوښتل : «پشپاله څه حال دي دي؟»

رتنا کوتې ته د حماد په راننوتلو سمدلاسه آرامه شوه ، پشپال په ډیره مینه د حماد لاس په خپل لاس کې ونیوه او ورته یی وویل «تر هغې چې ستا په څیر همدرده او مهربان ملگرې ولرم د ټولې نړۍ ستونزې به هم ماته زیان ونه شي رسولې»

بیا پشپال د حماد لاس لږ زور کړ او ورته یی وویل : «حماده ! که بده یی نه گنې نو یوه خبره درته وکړم»

حماد چې دهغه تر څنگ دهغه په کټ ناست وو ، ورته يې وويل: «ووايه ، څه ويل غواړې»
 پشپال اوږده ساه واخسته او ورته يې وويل: «دا خبره مې پروڼ په زړه کې وه چې تاته يې وکړم. خو
 ستا د ستومانټيا فکر را سره شو او پرې مې ښوده. حماده واوره! د راجه راي پتهورا دخلکو ډلې
 يوه نه بلکه څو ډلگۍ زمونږ په لټه بوخت دي ، مونږ دهغوې د ډلې څخه يواځې يوه ډله له منځه
 يوړه. خو دهغوې په څير په سلگونو خلک زمونږ لټون کوي ، دغه باران چې د پروڼ ورځي راهيسې
 پيل شوې دې دې د جړيو بڼه يې نيولې ده او تر څو ورځو پورې به دوام پيدا کوي. دا زما د بگوان
 او رب نعمت وگڼه چې دهغې له مخې مونږ ته په آرام او امن سره دلته د رارسيدو او د بهيم سيم په
 لورد تلو موقع تر لاسه شوې ده. زه اراده لرم چې همدا نن شپه ددې ځايه هغه لورې ته کوچ وکړم.
 ددې ځايه د سرسوتي په غاړه غاړه به د بهيم سيم کلې درې څلور فرسانگه لرې وي. او مونږ به په
 شپه شپه کې هلته ورسېږو او ددې گوانونو او خطر اتو څخه به خوندي پاته شو. که چيرې مونږ
 د باران د تم کيدو له پاره څو نورې ورځې هم انتظار وکارو او بيا د موسم د بڼه کيدو وروسته دخپل
 منزل په لور روان شو نو مونږ به په هر صورت ونيول شو. زه پوهېږم چې په دې باران او بادونو کې به
 سفر لږ څه ستونزمن وي خو زه هيله من يم ، تا چې زمونږ سره څومره احسان کړې دې نو د يوه بل
 احسان په کولو به زمونږ څخه مخ وانه روې».

حماد په ډيره مينه د پشپال په تندي لاس راښکود او ورته يې وويل: «ستا خبره بلکل سهې ده خو
 په دې باران کې به سفر کول ستا زخمونو ته ډير زيان ورسوي. خو بيا به هم زه د سيوارام سره
 خبره وکړم. که چيرې دکوم غوايي گاډي د پيدا کيدو امکانات وي نو همدا نن شپه به مونږ ټول
 ددې ځايه هغه لورې ته کوچ وکړو».

بيا حماد د راپورته کيدو په وخت کې وويل: «زه به همدا اوس د سيوارام سره خبره وکړم»
 حماد پخلنځي ته ورننوت. دهغه په کتلو سره وينا په خوشحالي سره راپورته شوه او ويې ويل:
 «راځه وروره!» بيا يې يو کتگي را واخست او دهغه تر مخه يې کينسود او ويې ويل:
 «راځه کينه وروره!» حماد په هغه کتگي کيناست او د سيوارام په لورد کتلو سره يې وويل:
 «زه يو تکليف درکول غواړم»

سيوارام ورته وويل: «څومره به بڼه وي چې زه له تاسره مرسته وکولې شم»
 حماد ځان سنبال کړ او ورته يې وويل: «ايا ددې ځايه دکوم غوايي گاډي بندوبست کيدې شي.
 زما ملگري غواړي نن د ماښام سره سم ددې ځايه حرکت وکړي خو دهغه له پاره يو چت لرونکې
 دخلورو پاڼو غوايي گاډي ته ضرورت دې. ځکه چې د باران په اساس په ښکاره گاډي کې دهغه
 کيناستل دهغه زخم ته زيان ورسوي».

سيوارام دلبرڅه فکر کولو نه وروسته وويل: «غوايي گادي خويو نه چې بې شميره دي، ځکه چې ددې کلي خلک د همدې غوايي گادو په واسطه د ځنگله څخه لرگي او نور شيان را وړي، خو معلومه نه ده چې په دغه توپانې باران کې به کوم څوک تگ ته زړه ښه کړي او که نه. او بيا تاسو څو کومې لورې ته؟»

«مونږ د بهيم سيم د قصبې په لور ور ځو. که چيرې زمونږ د تللو وروسته زمونږ کوم دښمن دلته راشي او ستاسو څخه زمونږ په اړه پوښتنه وکړي نو ورته ووايست چې دنگر کوټ په لور تللي دي»

«ته دهغې په اړه فکر مه کوه، دا به زه سنبال کړم خو تاسو به په داسې موسم کې...»

وينا د سيوارام خبره غوڅه کړه او په ويره او اندښنه کې يې وويل: «حماده وروره! په دې سخت باراني موسم کې د بهيم سيم په لور سفر مه کوئ»

حماد ترې وپوښتل چې: «ايا په لاره کې کوم خطر شته؟»

وينا ورته په ويرې کې وويل: «هو وروره! ډيره خطر ده. د بهيم سيم په لور د تللو له پاره دوه لارې دي، يو خو د درياب نه د تيريدو نه هغه لورې ته کومې څخه چې تاسو راغلي ياست. په دې لارې به تاسو يو اوږد چکر وهی او د غرونو دننه به د منزل کولو وروسته د بهيم سيم کلي ته رسيږئ، خودا لاره به تاسو ته شپږ فرلانگه اوږده شي. تر څنگ يې دا لاره هم ډيره خرابه ده. د بارانونو په وخت کې په لاره کې ځاي ځاي د او بوگرنگونه دريږي چې د غوايي گادي تيريدل ترې شوني نه دي. بله لاره د درياب د شرقي برخې څخه سره يو ځاي ځي. لږ څه ډير مخته د تللو وروسته په درياب باندي د لرگيو پل مخته راځي او ددې پل څخه د تيريدو وروسته تاسو بهيم سيم ته ور رسيږئ. ددې لارې ټول واټن نژدې درې فرلانگه جوړيږي، د څه مودې راهيسي دا لاره بنده ده او هيڅوک پرې د تللو جرئت نه کوي.»

حماد په ډير غور سره د وينا په لور وکتل او ورته يې وويل: «څنگه خطرناکه ده؟»

وينا په نيولې نيولې لهجې وويل: «په دې اړه به درته باپوڅه ووايي»

حماد د سيوارام په لور وکتل او ورته يې وويل: «ووايه چې دا لاره ولي خطرناکه ده؟»

سيوارام لکه د ډوب شوي په خير دلرې څخه وويل: «دايو پخواني او هولناکه داستان دي، «ته يې ووايه، زه غواړم چې واي ورم.»

سيوارام په خپلو شونډو ژبه را بنکوده او ويې ويل: «واوره! څو کاله مخته خبره ده چې زمونږ د کلي په جنوبي برخې او د دهلان د درياب په لور د غره د پاسه يو ډير ستر مندر دي چې تر اوسه هم همغسې ولاړ دي. ددې مندر تر څنگ يو ډير ستر کلي و چې متهلا نوميده. هلته يو ځوان برهمن

د نیشاپور شاهین

اوسیده ، نوم یی منوهر لال و . منوهر لال ددې متهلا دکلي یوه پیغله خوښه شوه او غوښتل یی چې واده ورسره وکړي ، دا پیغله هم ډیره بنایسته او خپل سرې وه . هغې ددې برهمن د عشق او محبت ځواب په کرکې او نفرت سره ورکړ او دهغه سره یی د واده کولو څخه انکار وکړ .

دهمغې ورځي څخه وروسته هغه برهمن ددې مندر تر شا ځنگل ته ولاړ . د بگوان کار داسې پېښ شو چې هغه برهمن هملته په ځنگل کې و مړ . خو پخپل دویم پیداينست کې یی د زمري بڼه خپله کړه ، بیا یی د متهلا دکلي د اوسیدونکو څخه د انتقام اوبدلې اخستلو کار پیل کړ . او په دې کلی یی حملې پیل کړې هېڅ انسان او هېڅ ځناور یی د حملو څخه مصون پاته نه شو ، او ریدلې می دې چې هغې د متهلا یوه بنایسته او ځوانه پیغله نجلۍ له ځانه سره وړې ده . خو هلته یی په ځنگل کې هغه وژلې ، هغه نجلۍ د همدې برهمن په قوت په خپل دویم پیداينست زمري گرځیدلې ده . او دهمغه زمري سره یو ځای اوسېږي . د همدې زمري د حملو له ویرې د متهلا دکلي اوسیدونکې داسې خپاره واره شول چې کورونه یی لکه د ډیرانو په څیر په ملبو واوختل . ددې کلی گڼ شمیر خلک د سرسوتي د درياب هغه غاړې ته کډه شول . او هلته یی یو نوې کلی اباد کړ . هلته د مندر تر څنگ اوس ددې کلی کنډرې پرته دي . او هېڅ انسان هغه لورې ته د تللو جرئت نه شی کولې . هغه زمري او زمري دواړه اوس هملته په دغه وران و یچار مندر کې اوسي او د درياب په غاړه غاړه چې کومه لاره د درياب سره یو ځای لاندې ځي دهغه ځایه څوک تیریدو ته نه پریرېدي .»

حماد په طنز سره ورته په خدا کې وویل : «ته پرې هم یقین لرې ؟ او وایی چې هغه برهمن په دویم پیداينست کې زمري وگرځید ، او همغې د متهلا کلی وران او ویچار کړ ؟»

سیوارام ورته وویل : «دنه منلو څه خبره ده مهارجه ! دا خود هندو دهرم اعتقاد دې ، چې هر انسان د مرگ وروسته بیا راژوندې کیږي»

حماد یی خبره غوڅه کړه او ورته یی وویل : «زما مذهب ددې نفي کوي چې انسان دې د مرگ وروسته بیرته په دې نړۍ کې په بل شکل راژوندې شي ... هغه زمري منوهر لال پندت نه دې ، او نه هغه زمري کومه انسانه بنځه ده چې په بیا راژوندي کیدو کې په زمري بدله شوي . دا دواړه د ځنگله عام څیرونکې ځناور دي او په کوم علت به یی دا کلی وران کړي وي . کیدې شي چې ددې کلی کوم کس یی بچیانو ته زیان رسولي وي ، او یا یی کوم یو وژلې وي او دهغې نریا بنځي ددې کلی د اوسیدونکو څخه دخپلو بچیانو انتقام اخستې وي . په هر صورت هغه زمري منوهر لال پندت نه دې . دا زما د مذهب په ضد خبره ده . او زه یی هیڅکله هم نه منم . که پخوا په دې لاره نه تلم نو اوس به پرې هرو مرو ورځم . که چیرې مونږ سلامت تیر شو نو دخلکو دا عقیده به له منځه ولاړه شي او که چیرې هغه زمري یا زمري پر مونږ حمله وکړه نوزه به هغه ووژنم او دا به ثابتنه کړم چې

د نیشاپور شاهین

هغه د ځنگله عام ځناور دي. دا به دوه گټې ولري، لمړۍ دا چې هغو خلکو چې په خپلو زړونو کې یې دا غلطه عقیده ځای کړې ده، هغه به ترې لاره شي، دویم دا چې دلته به په خلکو کې د مذهب ریښتونوالي راپیدا شي. بس ته زموږ سره یوه مرسته وکړه، دخپل کلي دکوم کس سره خبره وکړه ترڅو زموږ له پاره د غوايي گاډي انتظام وکړي»

سیوارام څه ویل غوښتل چې په دې وخت کې د کور دروازه وټکیده. سیوارام په پورته کیدو کې وویل: زه به یې وویښم چې په دې سهار وختي څوک راغلي دي.» حماد هم ورسره ولاړ. کله چې سیوارام دروازه پرانستله، ویی کتل چې هلته ابوبکر ولاړ دي. سیوارام ورته په ډیره خوشحالی سره وویل: «راځه راځه، حکیم صیب».

ابوبکر د حماد په لور لاس ورواړود کړ او روغې یې ورسره وکړ او ورته یې وویل: چې پرون مې له تاسره دخبرو په دوران کې دومره اغیز اخستې و چې بیگاه ټوله شپه خوب رانه غې. فکر مې کاوه چې کله به سهار کیږي ترڅو ستا په څیرد یوه سترې سترې سره وویښم. ما ددوایانو کڅوړه هم له ځانه سره راوړې ده. فکر مې وکړ چې له تاسره دکتلو ترڅنگ به ستا د ملگري پټۍ هم بدلې کړم. ایا هغه را وینس شوې دي؟»

حماد د پشپال دکمرې په لور روان شو او ورته یې وویل: «راځه، له ما سره راځه، پوره وخت وشو چې رابیداره شوې دي»

ابوبکر د حماد سره یو ځای هغه کمرې ته ورننوت، هلته رتڼا په خپل کټ ناسته وه، د ابوبکر دکتلو سره سم پشپال خپل سر را پورته کړ دهغه بڼه راغلاست یې وکړ او بیا یې په ډیره همدردۍ سره دهغه په لور وکتل. ابوبکر دهغه پخوانۍ پټۍ را پرانیستې، دهغه زخمونه یې په مختلفو پوږو پریمینځل او بیا یې دهغه زخمونه په ملهمو ډک کړل او پټۍ یې پرې وټولې، تردې وخته پورې وینا هم د پخلنځي څخه راغلې وه او ولاړه وه. ابوبکر خپله کڅوړه را واخسته او د حماد په لور یې وکتل او ورته یې وویل:

«ته له ماسره ولاړ شه، زه دې له ځانه سره د بوتلو ته راغلي يم. د شپې مې په کور کې ستا دراتلو وینا وکړه، زما دکور لوی او واړه ټول غواړي تا وویښي او ماته یې وویل چې هرو مرو دې له ځانه سره راوړم».

وینا ورته دخبرو په منځ کې ورتوپ کړ او ورته یې وویل: «حکیم صیب! سهارنۍ تیاره ده، هغه وخورئ، بیا یې بې شکه له ځانه سره یوسه».

ابوبکر ورته په اصرار کولو سره وویل: «هلته هغوي هم دده سره یو ځای د ډوډۍ خوړلو انتظار کوي»

د نيشاپور شاهين

وينا يې خبره ونه منله. «نه حکيم صيب! اوس خوبه سهارني همدلته وي، ته يې هم ددوي سره يو ځاي وخوره بيا ورځي، زه يې همدا اوس بې له ځنډه راوړم.»

وينا بيرون راوتله او بې له ځنډه ډيره ژر راستنه شوه. خوراک څښاک شيان يې هم له ځانه سره راوړل او ددوي مخې ته يې کينډول. حماد، ابوبکر، سيوارام، او پشپال ټولو يو ځاي ډوډۍ وخوره. ابوبکر درتنا په لور اشاره وکړه او ويې ويل:

«دې لور ته به مو هم د خوراک ويلي وي، تاسو دهغې سره داسې سلوک کوئ، چې گويا دهغې سره هيڅ ډول اړيکې نه لرئ...»

پخوا له دې چې بل څوک څه ووايي، پخپله پشپال دخپلې خور په لور وکتل او په طنز سره يې وويل: هغې دخبرو دنه کولو قسم خوړلې دې، دا به خپل ځاي ته درسيده سره سم خپله خوله خلاصوي» ټولو په پوره خاموشي سره ډوډۍ وخورله.

کله چې وينا خالي لوبڼې پورته کړل او روانه شوه نو حماد ابوبکر ته وويل: «زه درته يو تکليف درکول غواړم»

ابوبکر ورته په خندانه لهجه وويل: «ستا له اړخه تکليف به ماته راحت او ډير ستر سعادت وي. ووايه څه امر دې چې په ځاي يې کړم»

«له چا سره خبره وکړه چې زمونږ له پاره د يوه غوايي گاډي انتظام وکړي. زما ملگري اراده کړي چې نن ماښام ددې ځايه کوچ وکړي خو دهغه حالات داسې دي چې په ريښتيا هم په دې توپانې باران کې بايد له دې ځايه ولاړ شي»

ابوبکر حماد ته ډاډ ورکړ او ورته يې وويل: «غوايي گاډي والا خوبه د يوه په ځاي څو کسان تيار شي، ته غم مه کوه.»

حماد ورته وويل: «داسې کوم غوايي گاډي وي چې ته پرې باور ولرې. چې د کوم چا د پوښتنې په وخت کې ورته ووايي چې مونږ د بهيم سيم په ځاي نگر کوټ ته روان يو.»

ابوبکر دخپله ځايه راپورته شو او ويې ويل: «راپورته شه او له ماسره راځه، دلته زما يودوست او ډير معتبر اوبوري گاډۍ چلوونکې شته، ته راشه او دهغه سره په خپله خبره وکړه، زه هيلمن يم چې دهغه سره په خبرو کولو به خوشحاله شي»

حماد هم راپورته شو او دواړه په هغه سخت وريدونکې باران کې بيرون ولاړل، ابوبکر چې د باران څخه دخوندي پاته کيدو له پاره د څرمنې کوم څادر له ځانه سره راوړې او په ځان يې اچولې و، اوس يې دهغې څادر نيمايي حماد ته په سر وواچوله، دواړه په خبرو خبرو کې هغې کوڅې ته را ورسيدل چې د بازار په لور ورگرځيدله.

د نیشاپور شاهین

یوې محلې ته د ورتنولو سره سم ابوبکر حماد ته وویل «دا محله ټوله دمسلمانانو ده ، او په کومه کوڅه کې چې همدا اوس مونږ روان یو ددې په بڼیې لورې کې زما کور هم پروت دې». حماد ترې په پلټونکې توګه وپوښتل: «په دې کلي کې به دمسلمانانو څومره کورونه شتون ولري؟»

ابوبکر ورته په فخر سره وویل: «پوره کورونه شته»

«ایا دمسلمانیدو نه مخته.....» ابوبکر یې خبره په خوله کې واخسته او ویی ویل:

«مونږ ټول شودروو. دمحمود غزنوي د توپانې حملو په وخت کې دمسلمانو کورنیو نیکونه او پلرونه مسلمانان شوي وو. اوس په دې کلي کې زمونږ دهم مذهبو شمیره پوره زیاته شوې ده». حماد په ځواب کې څه ویل غوښتل چې په دې وخت کې دوی د یوه کور مخې ته تم شول. ابوبکر دروازه وټکوله او په لور او ازیی وویل «اسماعیله... اسماعیله!»

لږه شیبه کې یو بنایسته لور ځوان دروازه پرانیسته ، هغه ډیر بڼه کالي اغوستې و او په سړیې لونګۍ هم بنایسته او ښکلې وه. د ابوبکر په کتلو سره یې د ډیر عزت او درنښت نه کار واخست او ویی ویل:

«حکیم صیب! ته بیرون ولې ولاړی ، دننه راځه.» بیا یې دحماد په لور اشاره وکړه او ویی پوښتل چې «دا څوک دې؟»

ابوبکر دحماد په لور په اشارې کولو سره وویل: «هو! له ده سره اشنا شه ، دا مسلمان او زمونږ مذهبې ورور دې. حماد نومیرې او دکوم مهم کار له پاره د نیشاپور څخه دلته راغلي دي. یاد ساته چې دا مهم کار هسې دې چې په هغې کې ستا او زما دملت او مذهب دواړو خیر او ښیګڼه پټه ده. ته به نن شپه دوی په خپل غوايي گادي کې د بهیم سیمي کلي ته رسوي. که چیرې دې ځانته وې نو تر اوسه به وختي په خپل آس سپور هغه لورې ته خوځیدلي و. خو له ده سره دوه کسه نور ملګري هم شته ، چې یو یې نارینه اوبل یې ښځینه ده. نارینه ډیر سخت زخمی شوی دې. زه دهغې د زخمونو علاج معلاجه کوم. دهمغه زخمي په خاطر دوی په غوايي گادي کې تلل غواړي ، ځکه په باران کې به د سفر کولو له امله دهغه زخمونو ته نور هم زیان ورسیري.»

اسماعیل سینه تانده کړه او ویی ویل: «حکیم صیب! دا خو زما مسلمان ورور دې ، بهیم سیم خو پرېږده چې د هسټناپور (دهلي) په لور تلل هم وغواړی بیا به یې هم هلته ور ورسوم»...

حماد ورته په منځ کې راټوپ کړ او ورته یې وویلې: «که چیرې زه درڅخه وغواړم چې غوايي گادي د سرسوتي درياب په غاړه غاړه په ښکته لورې بوځه نو ته خو به انکار نه کوي...؟»

د نيشاپور شاهين

اسماعيل لږڅه تم شو او بيا يې په ترتره ژبه وويل: «دهغې پخوانۍ مصيبت وهلي مندر په لاره... چيرې چې هيڅوک سلامت نه شي وتلای».....

حماد يې ايمانې جذبه را وپاروله او ورته يې وويلې: «ايا ته هم د هندوانو په څير په دې باور يې چې په هغه مندر کې چې کوم زمري او سيري هغه پندت منوهرلال دې چې دويم ځلي په دې بڼه را ژوندي شوي دي، ايا تاسو په داسې حال کې چې مسلمانان ياست هم په داسې گمراه کونکو عقيدو ککړ شوي ياست؟»

اسماعيل خپل ختد نفي په توگه وخواوو، او ويې ويل: «نه، نه، هيڅکله هم نه، زمونږ په مذهب دغه ډول گمراه کونکي عقيدو ته ځاي نه شته».

حماد ورمخته شو او د اسماعيل په اورويې د محبت او مينې لاس کينډو او ورته يې وويل: «نو واوره! چې زه په همدې لاره ځم او غواړم چې د هندوانو دا عقیده غلطه ثابته کړم. که چيرې مونږ په سلامتۍ سره دهغه ځايه تير شو نو بيا به هم دهغوي دغه عقیده زيانمنه شي، او اسماعيله دا هم واوره چې که چيرې هغې نر يا نسځې زمري پرمونږ حمله وکړه نو زه درته ډاډ درکوم چې زه به هغوي پخوا له دې چې تاته او يا ستا غوايانو ته زيان د ورسوي له منځه يو سم».

اسماعيل يو ځل بيا خپله سينه تانده کړه او ويې ويل: «ته په دې اړه انديښنه مه کوه. زه به له تاسره يو ځاي د هندوانو په دې عقيدې دروند گذار وکړم. زه له تاسره دهمدې مندر په لارې سفر کولو ته تيار يم».

اوس نو حماد ډاډمن معلومیده. يو ځل بيا يې د اسماعيل څخه وپوښتل: «ايا ستا د گادي وروستۍ برخه چت لري؟»

اسماعيل ورته په خندا شو او ورته يې وويل: «اندیښنه مه کوه زه به داسې انتظام وکړم چې د باران او به دننه رانه شي».

دا ځل ابوبکر اسماعيل ته وويل: «نو بيا نن د ماښام دلماښخه وروسته خپل غوايي گادي د سيوارام کورته راوړه»

اسماعيل ترې په حيرانتيا سره وپوښتل چې: «کوم سيوارام... ايا هغه زورځو نه دې چې لوري يې وينا زمونږ د مسلمانانو په کورونو کې کار کوي؟»

ابوبکر دهغه د خبرې سره خپله خبره يو ځاي کړه او ورته يې وويل: «هو! همغه - اوس نومونږ ته اجازه راکړه. مونږ له دې ځايه ځو. زه حماد له ځانه سره کورته بوځم. او که نه ستاسو په کور کې به هرو مرو لږڅه ناست وو»

ابوبکر او حماد د اسماعيل سره مصافحه وکړه او دهغه ځايه روان شول.

د نیشاپور شاهین

کله چې ابوبکر د کوڅي بنیې لورې ته وگرځید نو حماد ترې وپوښتل: «ایا وینا دخلکو په کورونو کې کار کوي؟»

ابوبکر ورته په ډیره همدردۍ سره وویل: «هو! دهغې بې چاره خو څوک د گټلو نه شته، په دې خاطر هغه د مسلمانانو په کورونو کې د پاکۍ او نظافت کارونه کوي. او دخپل ځان او خپل باپو د ژوند د تأمین له پاره هلې ځلې کوي.»

حماد د دې خبرې په اوریدو دروند شاتته شو. بیا یې دخبرې مخ بدل کړ او ویی ویل: «ما دلته یو څه نور هم محسوس کړل چې دهندوانو او مسلمانانو په ژبو او خبرو کې توپیر شته.»

ابوبکر ورته په خوشحالی سره وویل: «ستا خبره سهې ده، په حقیقت کې زموږ پلرونو او نیکونو د ترکانو په لاسو اسلام منلې دې، هغوی څه موده زموږ په کورنو کې اوسیدل. په دې خاطر زموږ خبرې اترې دهغوی د ژبې څخه اغیزمنې شوي دي.»

حماد نور څه و نه ویل: ځکه چې ابوبکر اوس دخپل کور دروازه ورټکوله. لږه شیبه وروسته یو ځوان دروازه پرانیسته او ابوبکر او حماد دواړو ته یې د دننه د راتلو بلنه ورکړه. هغوی یې کوټې ته یوړل چې دروازه یې پرانیستې وه او دخپل شکل او بڼې نه یو میلستون معلومیده. د لږ ځنډ وروسته دوه ځوانان راننوتل او د حماد سره یې خپله پیژندگلوي وکړه. ابوبکر حماد ته مخ کړ او ورته یې وویل:

«دا ټول زما زامن دي. بیا دوی ټول په میلستون کې کیناستل او یوځای یې دخپل مذهب او خپلې عقیدې په اړه خبرې اترې پیل کړې.»

۱۱مه برخه

د ماښام د لمانځه وروسته اسماعیل دخپل کورڅخه د غوايانو گاډي را روان کړه..... پخپله يی ځان داسې په وسلې سنبال کړ لکه د غوايانو د گاډي د چلولو په ځای چې د جنگ ډگر ته روان وي. خپل وجود يی په زړه کې را ونغاړه ، خپله توره او ډال يی په بنسټي لوري کې را وځړول او په سريی د اوسپنې خولۍ کيښوده. په گاډي کې سپور شو او د سيوارام دکور په لوري خپل گاډي روان کړ. باران اوس هم وريده. په دې خاطر د ماښام په همغه لمړيو شيبو کې شپه تياره شوې وه. خلک د ورځي د باران د پرلپسې اورخت او ديځنۍ له لاسه په خپلو کورنو کې خوندي ناست و. اسماعیل به چې کله خپلو غوايانو ته لښته خوځوله نو هغه دلويو لويو ښکرونو غوايانو به خپل ښکرونه او څټونه په زوره زوره يوي لوري ته غورځول او په تلو کې به يی بيره کوله.

اسماعیل خپل گاډي د سيوارام دکور تر مخه د ودراره. په بيره يی دخپل سره د پاسه د څرمني څادر راغبرگ کړ ، رابښکته شو او مخته ورغې او د سيوارام دکور دره يی وروټکوله. لږه شيبه کې سيوارام دروازه پرانيسته ، اسماعیل ورته وويل:

«څنگه بايو ! هغه ددې ځايه تلونکې ميلمانه تلو ته تيار دي ؟ هغوي ته زما د راتلو خبر ورکړه»
 سيوارام د دروازې دواړه درې پرانيستي او ورته يی وويل: «ميلمانه خو تيار دي خو ته دننه راشه او کينه»

اسماعیل دننه ورننوت. او د سيوارام سره يو ځای دهغې کمري په لور ولاړ ، چيري چې پشپال پروت و. ويی کتل چې هلته هغه زور مسلمان حکيم ابوبکر هم ناست دې ، اسماعیل ورمخته شو او د ابوبکر او حماد سره يی روغې وکړ او دهغوي تر څنگ کيناست ، د حماد څخه يی وپوښتل چې «
 تاسو به کله کوچ کوئ؟»

حماد د پشپال په لور وکتل او ورته يی وويل « مونږ خو تيار يو»
 اسماعیل راپورته شو « نو بيا راځئ ولي وخت ضايع کوئ»

حماد راپورته شو ، اسماعیل وکتل چې حماد هم ډير ښه جنگي کالي په ځان کړي دي. دخپل ټاټ د چپني لاندې يی يوه درنه او سپنيزه زره اغوستې ، په متانو يی او سپنيز بازو بندونه راتاو کړي په اوږو او سريی هم د اوسپنې درانه خولونه پراته دي او دملا څخه يی درنه او تيزه توره را ځنگيرې. تر ټولو دمخه رتتا او وينا يوځاي د گاډی په منځ کې د پشپال له پاره بستره هواره کړه ، هغه يی په بستره ځملاوه او د پاسه يی پرې برستن را واچوله ، تردې وخته پوري سيوارام هم دهغوي درې

د نيشاپور شاهين

واړو آسونه د اخور څخه راپرانستې و او بيرون يې راوستل. آسونه يې دغوايانو دگادې سره وتړل ،
رتنا هم گادې ته ور وختله او دخپل ورور تر څنگ كيناسته.

ابوبكر دگادې څنگ ته راغې او ودرید ، درې لوي لويې څراغونه يې په لاسو كې نيولي و ، حماد
دخپل آس د زين سره تړلې لوی او دروند تبر ، ډال او گرز درې واړه راپرانستل او اسماعيل ته يې
ورکړل.

«دا شيان دخپل گادي په لمړۍ برخه كې كيږده.» اسماعيل درې واړه شيان راواخستل او سنبال
يې كړل. او په گادې كې كيناست.

د گادې خيمه ډوله چت د څرمني څخه جوړ كړل شوې و ، څلورو خواو كې يې هم همغسې څرمني را
تاوې شوې وې په دې خاطر د باران اوبه او څاڅكې دننه نه شو ورتلاي ، د گادې په لمړۍ برخه كې
يوه بسكته پرته چچه جوړه شوې وه چې ترلاندې يې د گادې چلوونكې د بارانه خوندي پاته كيده.
ابوبكر د اسماعيل خواته راغې او درې واړه چراغونه يې وركړل او ورته يې وويل: «دكلي نه دوتلو
سره سم يو چراغ روښانه كړه او خپلو دندو ته دې سخت متوجه اوسه»

اسماعيل ورته خپله سينه تانده كړه او ورته يې وويل: «حكيم صيب ! ته انديښنه مه كوه ، در ب په
مهربانۍ سره به دوي ته هيڅ ډول تكليف ونه رسېږي»

ابوبكر د حماد خواته راغې او غوښتل يې څه ووايي چې په دې وخت كې وينا په ژړا شوه. د حماد
خواته راغله او په سلگيو سلگيو ژړا كې يې ورته وويل:

«وروره ! زه د يوه پست كورنجلۍ يم. تاته ماته دخور په ويلو عزت راكړ ، زه هيڅ ورور نه لرم ، ته
لمړۍ كس يې چې ماته دې د خور په نوم غږ وكړ. ايا داسې هيله ولرم چې بيا به هم كله دغه ورور
ددې خور په سر دمحبت لاس راكارې.»

حماد ورمخته شو او دوينا په سريې دشفقت او محبت لاس رابښكود او په ژړغوني او ازبې ورته
وويل: «وينا...وينا ! لكه څنگه چې ته ورور نه لرې دغسې زه هم خور نه لرم ، زه له تاسره ژمنه كوم
چې زه به له تاسره هرو مرو تگ راتگ كوم.» بيا حماد ناڅاپه راتاو شو او د گادې د وروستۍ
برخې څخه يې پرده پورته كړه او پشپال ته يې وويل:

«پشپاله ! ستا كوم څلور دښمنان چې ما وژلې وو ، ما دهغوې څلورو واړو آسونه پلورلي دي ،
ځكه چې په هغو آسونو ما حق درلود. دهغوې مالكان زما په لاسو وژل شوي و. خو ددې سره سره
بيا هم زه له تاڅخه اجازه اخلم چې كومې پيسې چې د هغې آسونو دپلورلو څخه ماته ترلاسه شوي
دي ايا هغه په كوم نيك كار كې خرڅ كولې شم؟»

د نیشاپور شاهین

پشپال خپل سر راپورته کړ او ویی ویل: «حماده! له ماڅخه په اجازې اخستلو ما شرمنده کوي. د هغې آسونو سره یوځای زما او رتنا آسونه هم وپلوره او په کوم نیک کار کې یې پیسې مصرف کړه. په خدای سوگند، په دې به زما روح په سکون کې شي»

حماد را وگرزید او بیرته د وینا لورې ته راغې، د خپلو کالیو څخه یې دنقدو پیسو یوه غټه خلطه را وویسته او د وینا په لور یې لاس وړاږود کړ او ورته یې وویل: «خوږې دا له ځانه سره کېږده. په بد وخت کې به دې دا په کار راشی»

وینا شاته شوه او ویی ویل: «نه وروره! زه یې نه اخلم»

حماد نور هم ور مخته شو او ورته یې وویل: «خویندې دورونو په خبره کې ډیل نه کوي... زما سره نورې پیسې ډیرې دي، دا مې د خپلو مصارفو څخه اضافه کړې او تاته یې درکوم. که چیرې تا وانه خستې نو زه به داسې وانگیرم چې تا لا تر اوسه پورې زه ددې وړ نه یم بللې چې ورور دې واوسم.»

وینا سمدلاسه ور مخته شوه، هغه دنقدي پیسو کڅوړه یې راواخسته او په داسې حال کې چې خپلې اوبنکې یې وچولې وویل: «هیڅ داسې خبره نه شته، وروره»

حماد ورته یو ځل بیا تسلی ورکړه او ورته یې وویل: «زما په نشتوالي که ستا د خپل ځان او بابو د مصارفو له پاره څه اړتیا پیدا شوه نو د ابوبکر یا اسماعیل څخه به یې قرض واخلي، چې زه راشم نو قرض به یې ادا کړم.»

پخوا له دې چې وینا څه ووایی، زور او ډنگر سیوارام په خپل ژرغوني او ازو ویل: «مه راجه! ته انسان نه یی، پیغمبر یی، کاش...»

سیوارام په خپل ژرغوني او ازباندي کنترول پیدا نه کړ او الفاظ یې په حلق کې وچ پاته شول. حماد د ابوبکر سره خدای پاماني وکړه، او د اسماعیل سره یوځای په بگۍ کې کیناست.

اسماعیل غوايانو ته لښته ورکړه. سیوارام په ډکو سترگو ورته کتل، «دا به څومره خوشبخته مور او پلار وي چې دومره نیک او بنکلی ځوان زوی یې په برخه شوې دې.» غوايي گادې په باران او تیارو کې ژرد سترگو څخه پناه شو، وینا سلگۍ وهلې او بیرته خپل کورته ورننوتله. زور سیوارام هم د خپل لنگ په پیڅکه خپلې سترگې وچې کړې، سربې بنکته کړ، کورته ننوت او دروازه یې وتړله. په درنو درنو قدمونو د پخلنځي په لور روان شو، هلته وینا ناسته وه او سلگۍ وهلې. د داسې یو انسان سره چې نه یې ورسره کومه رشته درلوده، نه یې ورسره عقیده او دهرم شریک و دلروخت دتیریدو او دهغه انسان دبنو اخلاقو پایلې وې چې دوی یې ټول تر خپل اغیز لاندې راوستي و او په بیلتون یې ټولو ژړا کوله.

۱۲ مه برخه

د کلي څخه دو تلو سمدلاسه وروسته اسماعیل خپله بگي د سرسوتي د درياب غاړو ته راوسته ، بيا يې دهغې مخ بښي لورې ته کړه او د درياب په غاړه غاړه د جنوب په لور روان شو . د اسماعیل تر څنگ حماد هم ناست و . د درياب غاړې ته په را رسيدو سره اسماعیل چراغ روښانه کړ ، د سخت باران په اساس ځاي ځاي د اوبو ډنډونه ولاړو . خو په لاره کې د تيرو د شتون له مخې غوايانو ته د گاډۍ په رانښکودو کې دومره ستونزه نه وه .

د يوه ميل د واټن د وهلو وروسته د جنوب په لور تلونکې دغه تيرلوپه لاره ، په کومه چې گاډۍ روانه وه ، د سرسوتي د درياب څخه جدا او په گڼو ځنگلونو کې ورننوته . سفر همغسې په آرام سره روان و . اسماعیل په يوه لاس کې مشال او په بل کې يې د گاډۍ د غوايانو پرې نيولي و . او دوخت د تيرولو په خاطر يې د حماد څخه اخوا ديخوا پوښتنې گرويزنې کولې . د گاډۍ دننه ناستو پشپال او رتناهم يو له بله سره په خبرو اترو کې مصروف و . ديځنۍ څخه د خوندي پاته کيدو په خاطر رتناهم ځان په پرستن کې را نغاړلې و . او په ډيره ارامه توگه د پشپال تر څنگ ناسته وه .

اسماعیل د غوايانو تگ څه نور هم گړندې کړ ، اوس نو هغوي دهغه گڼو ځنگلو څه تيريدل چې په بښي لورې يې د غره د پاسه زوړ او کار لويدي لې مندر پروت و ، تر څنگ يې د دې غره په لمن کې دهغې وران ويچار شوي کلي کنډرې پرته وې چې متهلا نومیده او تباه کړل شوې و . د مندر لاندي د دې کنډرو څخه د تيريدو په وخت کې حماد د اسماعیل څخه ، په تيارو کې د ډوب شوي دغه مصيبت وهلي مندر په لور په اشارې کولو څخه وپوښتل : « ايا هغه همدا مندر دې چې يو مصيبت گرځيدلې او د هندوانو او نورو کمزور عقيدو د خاوندانو په ذهنونو باندې سپور دې » د مندر تر څنگ د تيريدو نه وروسته يو ځل بيا دواړه خواو ته گڼ ځنگل پيل شو . گاډي هم په ډيره چټکتيا سره مخته روان و . په دې وخت کې حماد په خدا شو او د اسماعیل په لور د کتلوسره سم يې وويل :

« ما خودا سفر د مرگ او ژوند سفر گانه ، چيرته دې هغه ناولې روح ، چې له مخې يې دغه لاره د طاعون وهلي په خير ورانه ويچاره پرته ده . » اسماعیل هيڅ ځواب ورنه کړ بلکه د حماد په لور يې په محبت سره کتل او خاموشه و .

په دغه گڼ ځنگله کې به هغوي يو ميل نور واټن هم وهلي و چې د غوايانو گاډي پخپله و دريد . حماد په پريشانۍ سره وپوښتل :

«اسماعیله ! و لي دې گاډې و دراره.» اسماعیل ورته په وارخطایی سره وویل: «ما گاډی نه دې درولي، بلکه گاډې پخپله ودرید.» بیا اسماعیل په خپل غمژن او از سره وویل:

«حماده وروره ! زما زړه وایی چې څه کیدونکې دي»

حماد خپله توره را ویستلې وه. او په بل لاس کې یې خپل اوږود او قوي ډال نیولې و. په همدې وخت کې د گاډۍ دننه پشپال هم غږ راوکړ.

«حماد... حماد ! څه چل وشو. گاډې و لي و درید. خو نه حماد او نه اسماعیل د پشپال دخبرې ځوار ورکړ. په دې وخت کې رتنا هم د پردې نه سر را ښکاره کړ او د حماد څخه یې وپوښتل:

«څه چل شوې چې گاډې و درید»

حماد ورته د تسلي ورکولو په خاطر وویل: «تر اوسه څه معلوم نه دي، گاډې پخپله دریدلې دي» اسماعیل مشال راواخست او مخته ورغې دخپلو غوایانو په ملایی لاس راښکود او بیا یې دهغوې غوږونه و مخل او بیا بیرته راغې په خپل ځای کیناست، او ویی ویل.

«حماده وروره ! دلته نژدې کوم ځناوردې،»

حماد په خپل توره او ډال باندي خپله ولکه ټینګه کړه او ویی پوښتل: «ته څنګه پوه شوې!» اسماعیل په لږزانده او از وویل: که چیرې په وریځو او بارانو کې د غوایانو ملاګانې لمدې شوې نه وای نو ما به درته ویلي و چې خبره څه ده. په دې خاطر ما د غوایانو د غوږونو دننه برخه و مخله. دواړه غوایان د ویرې څخه خولې خولې شوي دي. اودوې دکوم څیرونکې حیوان بوې درک کړې او پخپله دریدلې دي.»

د اسماعیل دخبرو په اوریدو سره د رتنا ښایسته او حسینه څهره د غریبانو دمانام په څیر توره ګرځیدلې وه. دهغې شونډې لږزیدې، لږه شیبه مخته یې هغه معطره څهره اوس دکلونو کلونو د ناروغانو بڼه خپله کړې وه. د شپې چغې او سورې او بیا د ځنګل دیوه څیرونکې ځنارو دخبر په اوریدو سره رتنا د لمر د غروب په څیر تیاره کیده. داسې بریښیده چې د ویرې او ترهې له مخې لکه شمع په یوه ځای ناسته او ویلې کیده. په دې وخت کې یې همت وکړ او یو ځل بیا یې د حماد څخه وپوښتل:

«اوس تاسو دواړه څه کول غواړئ؟» د رتنا په خبرو کې ناهیلی او وحشت و. په دې وخت کې یې د حماد څخه خپله کرکه له یاده ویستلې وه. حماد دهغې د یوې خبرې ځواب هم ورنه کړ. رتنا هم په خپل ځای پټه خوله کیناسته.

داسمان بریښنا او د وریځو توپاني باران په پوره قوت سره راوړیده. د ځنګل څخه تیریدونکې دغه ناهمواره لاره دکوم تللې کاروان د کیسې په څیر خاموشه او وړانه پرته وه. په بیابانو کې

د نيشاپور شاهين

د باران د ورنست له کبله ويالي چاوديدلې ، دشپې په فرش باندې د نم نه د ډکو هو اگانو لمن خپره شوې وه . ځنگل په پوره توگه خاموشه او د سکوت نه ډک و . په همدې وخت کې د ځنگل څخه يوه وحشتناکه او ويروونکې چيغه راوخته ، او د ځنگل چاپيريال يې نور هم داسرارو نه ډک کړ .
رتنا د يوې بندې مرغۍ په څير په پوره خاموشۍ سره پرده پورته کړه او د حماد په لور يې کتل .
دواړه غوايان داسې بې حرکتو ولاړو و لکه ميړه چې دخپلو وينستو ماشينونکې تر مخه ولاړه وي .
اسماعيل سخت ويرې اخستې و ، حماد په خپلو شونډو باندې ملکوتي خدا کوله او د اسماعيل لورې ته يې کتل او بيا يې په خدا کې وويل :

«اسماعيله ... اسماعيله ! ونه ويريرې . زه کيوزم او د غوايانو مخته ځم ، ته مشال پورته کړه او زما تر شا غوايان را روان کړه . خو اسماعيله ياد ساته چې : دا زما او ستا عزم نه بلکه زما او ستا د عقيدې ، مذهب او ايمان امتحان هم دې . ځان سنبال کړه . ويريرې مه ، زه درسره يو ځای يم ، زما په موجوديت کې به هيڅ شې درته زيان ونه شی رسولاي .

دا ځل پشپال هم خپل سرد پردې نه را وويست او ويې ويل : «حماده وروره ! ټولې خبرې مې ستا اوريدلې دي ، په احتياط سره لاندې کوز شه ، کاشکې چې زه زخمې نه وای او په دې وخت کې له تاسره څنگ کې وای ترڅو ستا په کار راغلي وم .»

کله چې حماد لاندې را کيوت نو اسماعيل ورسره ضد وکړ او ورته يې وويل چې ځانته دې نه پريرېدم ، حماد ورته په گواښه توگه وويل چې : «لکه څنگه چې زه درته وایم همغسې عمل وکړه اسماعيله . په دې کې زموږ د ټولو خیر دې . کيدې شې چې د ځناورو شميره دوه وي ، زما مقصد دې چې کيدې شي بڼه او نردواړه وي . په گاډي کې ستا ناسته په دې خاطر اړينه ده چې زما په نه موجوديت کې به ته د پشپال او رتنا ساتنه هم وکړای شې .»

حماد د گاډي څخه لاندې رابښکته شو . ډال يې خپلې مخې ته کړ او په بڼي لاس کې يې خپله توره په ټينگه توگه ونيوله .

د غوايانو مخې ته د راتلو سره سم لمړۍ هغه د غوايانو په سرو په مينه لاس رابښکود ، بيا دهغوي مخکې روان شو ، اسماعيل په خپلو لاسو کې مشال پورته کړ . او غوايانو ته يې د تللو حکم وکړ .
غوايان د حماد تر شا شا روان شول . د غوايانو گاډي به ايله شل قدمه مخکې تللې و چې حماد په خپل ټول قوت سره غږ کړ چې :

«اسماعيله ... اسماعيله ! غوايان تم کړه .»

د نیشاپور شاهین

اسماعیل د حماد په اواز سره وارخطا شو. د غوايانو رسی یی رانسکودې او مشال یی پورته کړ او ترې ویی پوښتل: «حماده! څه شې دې وکوت»

حماد لاتر اوسه خبره نه وه کړې چې پشپال هم په ویریدلې اواز وویل: «حماده! څه دې وکتل»... حماد خو قدمه مخته ورغې، او ورته یی وویل: «زمرې دې. خو ځانته دې، تاسو غمژن کیرئ مه». درتنا دخولي څخه لږزیدلې اواز راووت. «های رام، مړه شومه».

پشپال بې چاره خپلې خوررتنا ته تسلي ورکول پیل کړل، حماد وویل: «اسماعیله... اسماعیله! مشال نور هم لږ څه پورته کړه. او څلورو خواو ته نظر کوه، زمرې زما تر مخه دې، کیدې شي چې بنځه یی هم همدلته چیرې پټه وي. او دخپل پتنځای څخه را ووځي او پرتاسو حمله وکړي».

کله چې مشال پورته کړل شو نو اسماعیل، پشپال او رتنا درې واړو وکتل چې د غوايي گادې څخه خو گزه واټن کې ستر زمرې دیوې ونې د ډډ سره ولاړ دې. اود باران په تیارو کې یی سترگې لکه د برقونو په خیر ځلیږي. په تیز باران او تیزه هوا کې د مشال رڼا هم نه شو کولای چې د زمري شاوخوا پوره روښانه کړي. په دې وخت کې دحماد اواز هم د ځنگل په خاموشه فضا کې را غبرگ شو.

«اسماعیل... پشپال... رتنا! تاسو درې واړه مه ویریرئ، دا خو ځانته زمرې دې، په رب مې سوگند چې که بنځه یی هم ورسره وای نو زه به ددواړو تر مخه ولاړ وم. هغه دحملې کولو پریکړه کوي خو تاسو گورئ چې زه یی څنگه له منځه وړم».

حماد ورمخته شو دهغه په چال کې ژوندې عزم او حوصله وه. اسماعیل داسې انگیرله چې څه ډول به دغه ټاټ اغوستونکې دغه عرب ددې درې واړو تر مخه (لاینام قلبی عینانی تنام) «زما سترگې ویدې دې خو زړه مې بیداره دې» په خیر دخپلو اعمالو جادو، ذوق او... دخپلو نیکونو د کیسو او حکایاتو د ژوندې کولو پیلامه کوي.

حماد کرار کرار د زمري لورې ته ورنژدې شو. اسماعیل، پشپال او رتنا ساه نیولې ولاړ وو، ځکه زمري په خپل ځای ولاړ او غریده، آسونه ډیر بد ویریدلې و، او هڅه یی کوله دتینبتي له پاره د گادې سره تړلې پړي په زور و شکوي. خو دواړه غوايان داسې ولاړ و تا به ویل چې سترگي یی پټې کړي دي».

زمري په همغه ځای کې ولاړ او دحماد په لور ویني او غوربړي، بیا یی خپل وجود و څنډه او رامنډه یی کړه او په حماد یی ورتپ کړ، رتنا یوه چیغه ووهله او په دواړو لاسو یی خپل مخ پټ کړ، زمري او حماد دواړه په زمکه را پریوتل. اسماعیل مشال پورته کړ تر څو هغوی و ویني، خو څه یی تر سترگو نه شول، زمري داسې غراهت کاوه لکه کوم شې چې په پوره قوت سره زیښي،

د نيشاپور شاهين

اسماعيل داسې وپوهيده چې كيدې شي زمري حماد تر ځآن لاندې كړې وي او همغه زيبيني ، په دې اساس يې په زور چيغه كړه.

«حماد... حماد! ته چيري يې؟»

رتنا هم دخپلو سترگو څخه لاسونه لرې كړل او هغې لورې ته يې په كتلو پيل و كړ چيري چې زمري كوم شې زيبينه. په دې توگه د زمري او حماد تر منځ سخته مقابله روانه وه.

اسماعيل يو ځل بيا په ځنگله كې چيغه كړه: «حماده... حماده! ووايه ، چيري يې... زه دې پرېشانه كړې يم ،... كه ته خبره و نه كړې نو زه هم لاندې راكيوزم» .

په دې وخت كې د حماد قهرجن اواز واوريدل شو. «هملته د گاډي د پاسه اوسه ، زه دومره كوچني او كمزوري نه يم چې دامو په دومره اسانۍ سره تر ځآن لاندې كړي.

اسماعيل ، پشپال او رتنا وكتل ، حماد د غوايانو سره نژدې يوې لورې ته ولاړ و ، دهغه د سره خود لويديلي و او يوې خواته پروت و . او زمري هغه په خولې كې نيولې و او څنډه يې . حماد يو ځل بيا غږ و كړ.

اسماعيل... ! زمري خپله حمله كړې ده اوس به پرې زه حمله كوم.

زمري په حماد باندې ټوپ وهلې و په همغه وخت كې حماد په زمري باندې دخپلې تورې دگزار كولو اراده كړې وه خو په دې گزار كولو نه و بريالې شوې . اود سر نه يې خولۍ را لويديلي او په زمكه پرته وه.

كله چې زمري خپل ځان څنډه حماد خپله توره خوځوله او په هغې يې د حملې له پاره ځآن تياراوه . زمري چې كله حماد دخپل ځان په لور راتلونكې و كوت نو دخپلې ناكامۍ غصه يې دهغه د

اوسپني په خولۍ دسړولو په ځاي يو ځل بيا پر هغې د حملې كولو هڅه وكړه ، هغه په پوره قوت سره په خپله پنجه حماد وواهه ، خو حماد د زمري پنجه په خپل ډال باندې و نيوله او كله چې زمري

خپله خوله دهغه دسړ په لور ورنژدې كړه ، دحماد بښي لاس په حركت كې راغې او خپله درنه توره يې د زمري په خت را خلاصه كړه ، تورې د زمري ملا ووهله او دوه ټوټې يې كړه ، يو ځل بيا په

ځنگل كې د زمري چيغې او واويلا پورته شوه او بيا دا چيغې په مكملې خاموشۍ بدلې شوې . ددې چيغو په واسطه نژدې ونو كې ناست مرغان ټول والوتل او نامعلومه لورې ته ولاړل .

حماد دهغه ځايه لرې شو او دخپل اس په لور راغې ، آسونو دحماد په كتلو سره خپله ويره او ترهه بنده كړه . حماد د زين څخه ناقوس را پرانست ، دا همغه ناقوس و چې د تولك دښار نه بيرون يې

دغره په څوكه وواهه او ددې په واسطه يې خپل كوچني ورور حسن ته خبر وركړ .

د نیشاپور شاهین

حماد خپل ناقوس له ځانه سره راواخست او د مړ زمري د جسد په لور راغې ، خپله چپه پنبه یې د زمري په سر کینښوده ، ناقوس یې په خوله کې ونيوه او مخ یې ورته اسمان ته کړ. او په ډیره غمگینه توگه یې دا ناقوس و غږاوه. کیدې شي چې دا به دهغه د سوبې او بري اعلان و. بیا حماد خپل ناقوس په بغل کې ونيوه او دواړه لاسونه یې د اسمان په لور پورته کړل او په ډیر عجز سره یې د الله تعالی په دربار کې دعا پیل کړه.

«اې پروردگاره ! ستا نوم څومره ستر او عظیم دې ، ستا شکر ادا کوم ، تازه په خپل مقصد کې بريالي کړم. ای زما خدایه ! ته د خپل الهامي تائید له مخې ماته د زمري او وزې د یو کولو توفیق را په برخه کړه»

حماد خپل خود را واخست او دغوايي گادې په لور را روان شو ، په دې وخت کې په فکرونو کې د ډوب اسماعیل د خیال بوتان ټوټې ټوټې شول او د حماد په لور یې په کتلو سره په ډیرې مهربانۍ او شفقت سره وویل:

«اې زما د ملت زویه ! ستا په هیبت او زړه ورتیا افرین وایم. ستا جرئت او ستا شجاعت پریکونکې دلیل دي ، تا د خپل ژوند د خوشحالی ډیره ستره څرگندونه وکړه» .
کله چې حماد را نژدې شو نو اسماعیل د گادۍ څخه را ټوپ کړ او د حماد نه یې غیره چاپیر کړه او ورته یې وویل:

«حماده ... حماده ! ته ریښتیا هم د خپلو دوستانو له پاره د سهار ستوري او د خپلو دښمنانو له پاره د ظلم ماتولو امسا یې. ته لمړۍ ځوان یې چې ما په خپل ژوند کې په دغسې زړه ورې او بریمندي څرگندونه کې کتلې».

کله چې حماد په گادې کې کیناست نو پشپال ور غږ کړ: «حماده ! د لاس خودې لږ زما لورې ته را وغځوه»

حماد خپل بڼې لاس دهغه لورې ته ور وغځاوه نو پشپال یې لاس ښکل کړ او ورته یې وویل: «حماده ! ته انسان نه یې بلکه او تاري یې. دیوتا او مهايلي یې. تا پرمونډ احسانونو بار بار کړې دي . که چیرې ته له مونږ سره نن نه وای نو مونږ دواړه ورور او خور به هلاک شوي وو .

حماد ترې خپل لاس راټول کړ او ورته یې وویل: «دومره حساس کیږه مه پشپاله. دا زما فرض و چې ادا مې کړل»

اسماعیل د غوايانو رسی را کش کړې او هغوی یې په لاره گړندي روان کړل ، هغه یو ځل بیا په دغه ویروونکې ځنگل او وړانې ویجاړې لارې دغه خطرناکه سفر پیل کړ. د لږ څه مخته تللو وروسته اسماعیل ورته وویل:

د نيشاپور شاهين

«حماد ولي خاموشه يی. لږ څه خو ووايه»
حماد ورته په خدا شو او ورته يی وويل «څه ووايم»
«کومه خبره خو وکره»
«څه خبره وکره؟»

«څه راته واوروه» اسماعيل ورڅخه په ډيرې درمندي سره وغوښتل:
«شپه او د ځنگل اوباران په دې هولناکه تيارو کې دخپل مقدس کتاب څخه راته يوه برخه واوروه

،
ما په خپل ژوند کې د لمړي ځل له پاره د يوه عرب سره ليدنه کړې ، په دې اساس به له تانه د قران
کریم اوريدل د لطف او خوند نه ډک وي. تر څنگ يی ددې چاپيريال د وړانو ويجاړو نه به هم لږ څه
خلاصون را په برخه شي.»

حماد خپله غاړه خلاصه کړه او بيا يی اسماعيل ته د النزاعت د سورې د يوې برخې تلاوت پيل کړ.

۱۳ مه برخه

نیمه شپه حماد دخپلو ملگرو سره یو ځای د سرسوتی د دریاب د پاسه د ایښوول شوو لږگیو د پل څخه تیریده. د همدې ځایه او د ځنگله د تیاره او تیرلوړې کړې وړې لارې د وهلو وروسته د بهیم سیم کلي ته لاره ور سمه شوې وه. هغه وخت چې غوايي گاډی د پل څخه تیر شو نو حماد د گاډي پرده پورته کړه او دننه یی وکتل. پشپال په خواړه خوب ویده شوې و، خورتننا خپله درنه پرستن له ځانه را چاپیره کړې وه او د لږگیو د تختو په مرسته په ناسته وده وه. د دواړو ورور او خور په څېرو کې داسې ډاډ معلومیده، چې تابه ویل چې د حماد په مرسته د سفر کولو په دوران کې هغوی ته هیڅ ډول غم او اندیښنه نه شته.

حماد بیرته پرده پرینوده او د اسماعیل په لور یی وکتل او ورته یی وویل: «اسماعیله! په بهیم سیم کې درته بدري نات کور معلوم دې؟»

اسماعیل دهغه په خبرو کې دلچسپې واخسته او ورته یی وویل:

«ایا همغه بدري نات چې د بهیم سیم سپین ریږي او ملک دې؟»

حماد ورته په ډیر معصومیت سره وویل چې: «زه نه پوهیږم چې هغه څه او څه کار کوي، ایا هلته بل کوم بدري نات هم شته؟»

«هو! یو بل بدري نات هم شته.»

«هغه څه کاره دې؟»

«اهنگر دې»

حماد لږ څه فکر وکړ او بیا یی ترې وپوښتل: «نوبیا دا هغه کس نه دې، ایا هغه بل بدري نات د تجارت کاروبار کوي؟»

اسماعیل په ډیر غور سره حماد ته وکتل او ورته یی وویل: «ستا خبره سهی ده، بل بدري نات چې د دې سمی مشري په غاړه لری هغه ډیر لوی سوداگر دې، هیڅ داسې بناړ او کلي نه شته چې دهغه نمانیدگان په کې کاروبار او راکړه ورکړه ونه لري. هغه دانساني اړتیاود هر شي کاروبار کوي»

حماد ورته په پریکنده توگه وویل چې: «بس د همدغه بدري نات د کور لورې ته ولاړ شه»

حماد خاموشه شو. غوايان مخته تلل، لږه شیبه وروسته یی مخې ته د بهیم سیم کلي راغې، د دې کلي ستر ستر برجونه په تیاره کې هم دلرې لرې څخه تر سترگو کیدل، کلي ته د ورنوتلو په

ځای اسماعیل خپل غوايي گاډې بيرون ديوې لوي حويلې تر مخ و دراوه. او د حماد په لور دکتلو په وخت کې يې وويل:

«ته د بدري نات د حويلې تر مخه ولاړ يې»

حماد ورنښکته شو او د دروازي په لور ورغې او ويې ويل: «ته گاډې همدلته و دروه زه د حويلې دروازه پرانيزم».

حماد مخته ورغې او د حويلې دروازه يې وروټکوله. هلته د سپي غپار او د دروازي په لور يې د رامنډو وهلو اواز اوريدل کيده. څو لمحې وروسته سپي د دروازي تر شا په خطرناکه توگه غرمبيري.

بيا لږه شيبه وروسته په حويلې کې رڼا را څرگنده شوه، په تيز او توپانې باران کې يو چا په تحکمانه بڼه وويل «گيانه، گيانه! راپورته شه. وگوره چې په دروازه کې څوک ولاړ دې».... ديوه لري ځايه د يوې کوټې نه ديوه چا غږ را پورته شو: «همدا اوس يې گورم مالکه» دهغه لمړي کس اواز يو ځل بيا واوريدل شو: «لمړی سپي و تره بيا دروازه خلاصه کړه».

دا ځل يو څوک دخپلې کوټې څخه راووت او په ځواب کې يې وويل: «بڼه! اوس به سپي و ترم» دلږ ځنډ وروسته يو څوک دروازي ته راغې او په خپل لږزانده اوازي يې وويل: «څوک ياست!» حماد د دروازي سره خوله يو ځای کړه او ورته يې وويل: دروازه پرانيزه، زما سره غوايي گاډې دې اوزه ستا د مالک بدري نارت سره کتل غواړم».

داسې معلوميدل چې دروازي ته راتلونکې کس لمړی خپل سپي ترلې وي، لږه شيبه وروسته يو تکړه ځوان دروازه پرانيسته، حماد يې په لور وکتل او ورته يې وويل: «ته ما دخپل مالک ترڅنگ يوسه، گوره هغه زما غوايي گاډې بيرون ولاړ دې اوزما ملگري ديځنی نه را منجيله شوي دي».

دغه ځوان دروازه په مکمله توگه پرانيسته او ويې ويل: «خپل غوايي گاډې دننه راوړئ»، حماد ورمخته شو او ورته يې وويل: «نه! اوس به غوايي گاډې همدلته ولاړ وي، زه اول ستا د مالک سره خبره کوم، ما هغې ته يوسه».

هغه ځوان چې گيان نوم يې ورته اخيست حماد له ځانه سره دننه يوړ، حويلې د زمکې څخه نژدې درې فټه پورته جوړه کړل شوې وه. د حويلې دننه پراخه لاره او نيمه دايريوي جوړه شوې برنډه درلوده. چې د ورنوتلو له پاره يې پنځه پاتخي ايسودل شوې وې، هلته د پوخ عمر يو زړه رانښکونکې شخصيت ولاړ و. په بڼي لاس کې يې مشال نيولې و او په چپ لورې کې يې يوه زړه بڼځه، چې کيدې شي دهغه بڼځه وه، او يوه ډيره بڼايسته پيغله ولاړه وه.

د نیشاپور شاهین

حماد د گیان سره یو ځای د همدې درې واړو په لور ورغې ، د پاتخو نه ورپورته شو او کله چې هغوي ته ور نژدې شو نو د گیان د خبرو نه مخته حماد هغوي ته مخاطب شو .

که چیرې زه غلط شوي نه يم او لکه څنگه چې ماته ستا د بڼې او شکل په اړه ویل شوي و دهغې په مطابق که په اندازه لگولو کې له ما څخه څه کمې زیاتې نه وي شوي نو ستا نوم بدري نات دې»
دغه اوږد قدي زړه رابنکونکې شخصیت خپل مشال د حماد مخ ته ور نژدې کړ او په ډیره اغیزمنه لهجه یې ورته وویل : «هماغه د تات اغوستونکې عرب چې زه یې منتظروم»
حماد ورته وویل : «ایا.....یا؟»

بدري نات حماد لږ څه نور هم تراغیزلاندې راوست : «د خلدون زویه ! زه د تیرو دوو ورځو څخه ستا انتظار کې ناست يم . ایا زما دا خبره سهې ده چې ستا نوم حماد ابن خلدون دې»
حماد په ترې ژبه ورته وویل «تاته زما په اړه دا اطلاعات له کومه راغلې دي ، او تازه څنگه وپیژندلم»

بدري نات نور هم حماد تر فشار لاندې راوست : «هغه حماد بن خلدون به زه څنگه ونه پیژنم چې د تولک د ښار نه بیرون یې د ناصرالدین تر مخه د صنوبر د ونې د ډډ نه را چاپیرد سونډو غبرگه رسی شلولي ده»

حماد په اندیسنه لهجه ورته وویل : «ته د داسې انکشافاتو په کولو سره زما ذهن تراغیزلاندې راوړې ، ایا زه په دې وپوهیږم چې»....

بدري نات یې خبره ورپرې کړه او ورته یې وویل : «اې زما د ملت زویه ! د اسلام ځان څاروونکيه ! ته خپل راز ماته مه وایه . زما او د ناصرالدین تر منځ د تیزتلونکو نمایندگانو په واسطه پیغام رساني کيږي ، زما پیغام راوړونکو دوره ورځي دمخه ستا په اړه ماته ټول معلومات را رسولي دي ، ایا له تاسره زما په نامه د ناصرالدین کوم لیک شته؟»

حماد د گیان ، زړې ښځې او دهغې ځوانې پیغلې په لور په کتلو سره د اضطراب په حالت کې د څه ویلو هڅه وکړه لیکن ... حماد د دې نه زیات نور څه ونه شو ویلاي . « بدري نات ورته پخپله په ویلو پیل وکړ :

«ددې درې واړو په اړه هیڅ اندیسنه مه کوه . بیا یې دهغوي پیژندگلوي وکړه او ویی ویل :
دا گیان چند نومیږي ، خومونږ ورته گیان وایو . بیا یې دهغې زړې ښځې په لور اشاره وکړه ، دا زما ښځه ساوتری ده . په اخر کې یې دهغې ځوانې پیغلې په لور اشاره وکړه او ویی ویل چې دا زما لور بملا ده . ددې درې واړو په اړه فکر مه کوه ، مونږ ټول مسلمانان یو . بلکه داسې یې وگڼه چې په دې کور کې گڼ شمیر ملازمین ټول مسلمانان دي . تاته د چا د اصل نوم د یادولو ضرورت نه

د نيشاپور شاهين

شته. ما دکور هر وگړي ته ستا دراتلو په اړه ويلي دي. ته په دې زمکه د ټولو کارکوونکو امير يی. زه هم ستا د لاس لاندې يم. او ستا د هر ضرورت پوره کول پر ما فرض دي.

حماد دخبرې مخ بلې لورې ته کړ او ورته يی وويل: «له ماسره يو غوايي گادي دې چې ستا خورين او خورزه په کې دي،»

بدرې نات ترې په حيرانتيا سره وپوښتل: «زما خورين او خورزه...» په ځواب کې يی ورته حماد د پشپال اورتننا ټوله کيسه واوروله.

کله چې حماد خاموشه شو نو بدرې نات ورته يو نوې انکشاف وکړ. «زه به درته يوه خبره وکړم چې په کوچنيتوب کې د پشپال اوزما د لور بملا تر منځ رسته کړل شوې وه. خو اوس به زه هغه رسته ماتوم، ځکه چې يوه مسلمان په پيغله د هندو هلک سره واده نه شي کولې. او واوره! زه ستا مننه کوم چې د پشپال ژوند دې خوندي کړې او درتنا عزت دې ساتلې دې. دلته د ميشت کيدو په وخت کې که څوک در څخه وپوښتي چې څوک يی او چيرې اوسې نو ورته ووايه چې زه دبدرې نات د کارکوونکو څخه يو کس يم او کار مي بنار بنار او کلي کلي ته د تجارتي اموالو ور رسول او د قيمتونو معلومول دي.

حماد د اصلي موضوع په لور راغې او ترې ويی پوښتل: «ايا دايلک خان په اړه...»

بدرې نات مشال په لاسو کې را واخست او د پاتخو څخه د کيو تو په وخت کې يی ورته وويل: «په دې اړه به زه له تاسره په مناسب وخت کې خبره وکړم. راءه چې لمړۍ خو پشپال او رتنا را دننه کړو، هغوي به پریشان شوي وي.»

حماد دهغه سره روان شو او ويی ويل: «دهغوي انديښنه مه کوه، هغوي په خواږه خوب ويده دي» گيان، ساوتری او بملا درې واره هم دهغوي تر شا روان شول.

لمړې بدرې نات گادي ته ورننوت او رتنا يی دخوبه را بيداره کړه، رتنا در ابيد اريدو سره سم کله چې بدرې نات وکوت نو سمدلاسه يی ترې غيږه چاپيره کړه او په زوره زوره يی وژړل. ددې وروسته بدرې نات پشپال هم را پورته کړ، دبدرې نات په کتلو سره پشپال خپل لاسونه جوړه کړل او دبدرې نات درنښت يی وکړ. هغه د راپورته کيدو هڅه وکړه خو د زخمونو په خاطر و نه توانيد راپورته شي. حماد اسماعيل ته ور غږ کړ او ورته يی وويل:

«اسماعيله... اسماعيله! گادي دننه را ننباسه» اسماعيل د غوايانو رسی رابنکودې او د خولي نه يی هغه مخصوص اوزرا وويست چې د غوايانو د ځغليدو له پاره به يی کاوه. په دې وخت کې رتنا د ساوتری او بملا سره هم روغېر کړې و. گيان د حويلی څو نور ملازمين هم رابللي و. تر څو د

د نيشاپور شاهين

حماد ، پشپال اورتنا سامانونه دننه يوسي. دوو ملازمينو دکور دننه يو ستر پالنگ راخيستي و ، پشپال يي په هغې کې واچوو او دننه يي يوړ.

بملا او موريي ساوتري دواړو يو ځاي يودبل په مرسته د پشپال کټ يوې خونې ته ور ننويست ، بيا بملا گيان ته وويل چې په دې کمره کې يو بل کټ هم واچوي. رتنا دبملا په لور په کتلو سره وويل: «زما کټ دلته مه اچوئ ، د ورور سره مې دې يا ماما او يا کوم بل داسې ملازم پاته شى چې په پاته شپه کې دهغه خدمت وکولې شى ، زه سفر ستومانه کړې يم او دلته پاته کيدل راته گران دي ، زه غواړم خوب وکړم او ويده شم.»

بملا وخنډل او ورته يي وويل: «ته به زما او زما دمور سره يوځاي ويده شى ، دلته به په دې کمره کې پلارجان او ورور مې ويده شى.»

رتنا ورنه په حيرانتيا سره وپوښتل چې ورور دې څوک دې؟

بملا د شونډو لاندې مسکې شوه او ورته يي وويل زما ورور حماد بن خلدون ، چې تاسو دواړه يي په غوايي گادي کې تر دې ځايه را ورسولئ ،»

رتنا ترې په اند بېنمنه توگه وپوښتل چې «ته حماد څه پيژنې؟»

پشپال ددوې دواړو خبرې په غور سره اوريدلې ، دکمري په يوه کنج کې ولاړ حماد ، بدري نات ، او گيان هم ددوې خبرې په پوره دلچسپۍ سره اوريدلې. بملا د رتنا بنايسته او نرم لاس په لاس کې ونيوه او زور يي ورکړ:

«حماد ورور! د پلارجان په کارو بار کې شريک دې ، هغه ښار ښار او کلي کلي کې گرځي او د شيانو قيمتونه او ارزښتونه يي معلوموي.»

رتنا په حيرانتيا سره وويل: «بيا خو هغه زمونږ تر مخه ددې کارو بار يادونه نه وه کړې»
بملا خپلې خبرې ته اخري غوټه ورکړه او ورته يي وويل: «تا به ترې پوښتلې نه وي او هغه به درته ويلي نه وي»

رتنا دا ځل په پريکنده توگه وويل: «هغه دلته په دې کمره کې نه شى پاته کيدې»

بملا پرې اعتراض وکړ «ولي هغه دلته نه شى پاته کيدې؟»

رتنا دخپلې غصې دضبطولو هڅه وکړه او ويي ويل: «هغه دحويلي دننه نه شي اوسيدلې ، هغه مليچ او نيچ (ناولې او ذليل) دې. تيره شپه هغه دشودرانو په کور کې اوسيدلې اودهغوي خوراک څښاک يي خوړلې او څښلې دې. ددې نه علاوه هغه زمونږ ددهرم په خلاف خبرې کوي ، پرمونږ باندې داحسانونو سره سره زه دهغه څخه کرکه کوم. که چيرې هغه دلته اوسيدلې نو دنورو ملازمانو سره دې واوسيدلې خو هغه به ددې کور په لوبنو کې خوراک څښاک نه کوي.»

د نیشاپور شاهین

د ساوترې په ذهن کې څه کشمکش راپیدا شو ، پشپال هم د غصې څخه شونډې خوړلې خو څه یې ونه شو ویلای. بدري نات رامخته شو او غوښتل یې چې رتتا ته څه ووایی ، خو حماد یې لاس و نیوه او دکمري نه یې رابرون کړ او ورته یې وویل:

«ته زما خبره واوره» گیاه هم ددې دواړو سره یو ځای شو ، درې واړه د پاتخو څخه را کیوتل بیا حماد په ډیره پټه توگه بدري نات ته وویل:

«ته په دې اړه څه مه وایه. او که نه شکوک و شبهات به راپیدا شي. اوبیا به زه په سهې توگه کوم کار و نه شم کړای. ما ته په دې حویلی کې دیوه شودر په خیر ځای را کړی ، زما بستره د گیان سره یو ځای واچوئ» ...

بدري نات ورته په سخته لهجه وویل: «دا څه ډول ممکن دي ، هغه پیغام وړونکې چې ستا په اړه د سلطان شهاب الدین او ناصر الدین پیغامونه ماته را رسولي دي په هغې پیغام کې یې ته ددې سیمې دمسلمانو کارکوونکو دامیر په خیر او دنشاپور د شاهین په خیر راپیژندلې یې. او واوره ! زما د ملت شاهین به په دې حویلی کې ولي دیوه شودر په خیر ژوند کوي ... نه ، نه ، نه هیڅکله هم نه».....

حماد یې خبره ورپرې کړه او ورته یې وویل: «ته د رتتا خبره ومنه. هغه یوه ضدي او د مذهب په اړه متعصبه پیغله ده. که چیرې تاسې یې د ضد او تعصب د ماتولو هڅې وکړې نو هغه به نوره هم زیاته و چوي ، او اندیښنه ده چې هغه به ستا په خلاف راپورته شی. په هغه صورت کې به مونږ ته څومره ستونزې راپیدا کړل شي. بس زه به د گیان سره دهغه په خونه کې اوسم.» بدري نات ورته په ستونزمنه توگه وویل: «ایا دا ستاسې حکم دي؟»

حماد د بدري نات دواړه لاسونه و نیول او ورته یې وویل: «نه ! دا زما هیله ده»
بدري نات دوباره دننه ولاړ او ویی وویل: «تاسو همدلته تم شی ، زه په کور کې څه هدايات ورکوم اوبیرته رآم.» بدري نات همغه کمري ته راغې او خپلې لور ته یې ورغږ کړ او ویی وویل:
«بملا...بملا ! دپشال سره په کمره کې زما بستره وغوروه. زه به ورسره د شپې پاته شم. رتتا تاسو مور اولور له ځانه سره یوسئ ، اوگورئ چې د رتتا لور کوم داسې ضد پاته نه شی چې پوره یې نه کړئ. دحماد په اړه تاسو مور اولور بې فکره اوسئ ، هغه به د گیان سره یو ځای د ملازمانو په احاطه کې ویده شي.

ساوترې او بملا په دې خبره باندي اعتراض کول غوښتل خو بدري نات ورته اشاره وکړه او خاموشه یې کړل. او پخپله په گړندی توگه بیرون راووت.

د نیشاپور شاهین

د حویلی ملازمینو د هغوی آسونه اخورو ته یوړل ، ویی تړل او هملته یی ورته دانه او گیاه ور واچوله. د غوايانو گاډی یی هم د اصطلیل تر مخه و دروله. بدري نات بیرته راستون شو او د حماد لاس یی و نیوه او ورته یی وویل:

«راځئ زما سره !» درې واړه د حویلی نه بیرون او د اصطلیل سره یو ځای د ملازمینو کوټو ته ور ننوتل. حماد او بدري نات په یوې بستري باندی کیناستل ، خو گیان په منډه ولاړ او یو لوی پالنگ یی راوست ، بیا بیرون ولاړ او یوه پاکه بستره یی راوسته ، ورسره یی ورینیمینه پرستن هم وه. بستره یی په ډیره مینه خپره کړه او بیا یی حماد ته وویل:

«یا امیره ! په دې بستره باندی کینه.» حماد او بدري نات پورته شول او په هغه نوې بستره باندی کیناستل او گیان یی تر مخه په هغه بله بستره باندی ناست پاته شو.

حماد د خپلې موضوع په لور را وخرخید او ویی پوښتل: «ایا د ایلک خان په اړه دې کوم خبر تر لاسه کړې دي؟»

بدري نات په اثبات سره سر و خوځاوه: هو ! زما کار کونکې د هغه په پیدا کولو کې بریالی شوي دي. ایلک خان د یوه سوالگر په کالیو کې متها ته د خپل یوه کارکن کتلو ته ورغلې و. هغه مسلمان کارکن په ښکاره توگه د هندو په کالیو کې د متها د راجه په ځای کې نوکر او د هغه د اصطلیل څارونکې و. د ایلک خان سره یوه نوې مسلماننه پیغله هم ملگرې وه ، دا نجلی هلته د نگر کوټ په مندر کې ننوونکې او بت پالونکې وه. هغه خو په ښکاره توگه د متها زیارت ته راغلي وه خود هغه اصل کار د راجه په اصطلیل باندې ولاړ ایلک خان ته د شمال دهندو راجاگانو په اړه مهم معلومات ورکول وو. ځکه د کوهستان د شوامک په سیمه کې چې څومره هندو راجه گان دی هغوی خپل ټول کارونه د نگر کوټ د ستر پروهت په مشورې او سلا سره ترسره کوي. هغه نجلی چې په مندر کې کار کوي ، او ما نومیرې ، او دلوی پنډت په سترگو کې ستر مقام لری ، دا دوه علتونه لری. لمړی دا چې دا پیغله ډیره ښایسته ده. دویم دا چې هغه د مندر په ټولو نجونو کې ښه نڅا کونکې ده. ایلک خان هم د متها د کار کونکو څخه د هغه ځای د راجه په اړه معلومات تر لاسه کول غوښتل ، ځکه په دې ورځو کې په هند کې دا افواه خپره شوې ده چې د غزني حکمران شهاب الدین ډیر ژر په هند حمله کونکې دي. په دې خاطر د دې ځای ټول راجه گان ، مهاراجه گان ، د اجمیر راجه رای ، د پتهورا راجه او دهستناپور راجه کهاندې رای تر نظر لاندې خپل ځانونه را یوځای کوي. هغوی دغه دواړه وروڼه خپل مشران منلي. ایلک خان د خپلو کار کونکو په واسطه په ډیره بیره دا معلومات راټولوو. او دا یی معلومول چې کوم راجه څومره لښکر لري او څومره دهندوانو د متحده لښکر سره را یوځای کوي.

د نيشاپور شاهين

هغه متھرا ته په همدې نيت راغلي و. هلته هغه دهمغې کارکن سره پاته شوه چې د راجه د اصطليل مشري په غاړه لري. بنايسته او ما هم هملته ور رسيدلي وه. درې واړو په داسې حال کې چې په نيمه شپه کې يې په پوره راز سره خبرې کولې و نيول شول. ځکه چې د اصطليل يو هندو ساتونکې دهغوې ټولې خبرې اوريدلې وې.

د متھرا مسلمان کارکوونکي او ما او ايلک خان دواړو ته د تينبتي فرصت برابر کړې و او پخپله يې د راجه د نوکرانو لاره نيولې وه او تر مخه يې ولاړ و او دهغوې سره جنگيده. بالاخره هغه هملته شهيد شو. ايلک خان ته د تينبتي لاره پيدا شوه او هغه د او ما سره يو ځای د نگرکوټ لورې ته و تبتيد. خود متھرا راجه د خپلو نوکرانو په واسطه دواړه تعقيب کړل، ايلک خان او او ما چې څنگه د نگرکوټ مندر ته ورننوتل نو د راجه عسکر هم هلته ور رسيدل او دواړه يې د جاسوسۍ او غداری په نامه ونيول. ايلک خان يې ونيو او بيرته يې متھرا ته يوړ، خود مندر د لوي پروهت په سپارښتنه يې او ما هملته له خپله ځانه سره وساتله. د لوي پروهت پريکړه ده چې په دې زمکه بدي او گناه زياته شوې ده په دې خاطر انساني قرباني غواړي. اوس راته څرگنده شوي ده چې او ما د دې قربانۍ له پاره ټاکل شوي او هغه به د کرشن مراري په پښو کې حلالوی. او د پروهت د وينا له مخې به د دې قربانۍ وروسته دهند په پنډتانو هر ډول مصيبت تم کړل شي.

بدری نات لږ څه تم شو او بيا يې وويل: «که څه هم دهغه کلاشکلي مندر څخه به د او ما خلاصون شوني نه وي، ځکه چې هغه په يوه لوي او ستر غر پروت دې او درې واړو اړخو ته يې د ديوالو په څير عمودي شکله ستر ستر غرونه پراته دي او لاندي ترې درياب بهيرې. مندر ته د ننوتلو له پاره يواځنۍ لاره دهغې په شرقي برخه کې ده. خو هلته هم داسې کلکه پهره ولاړه وي چې الوتونکي ترې هم دننه نه شي تللي. خو بيا هم ما متھرا ته خپل يو کس ور ليرلې دې چې د ايلک خان د ازاديدو په اړه هڅې وکړي، دغه سړي پرمانند نوميرې، هغه د يوه پنډت په بڼه هلته ورغلي دي. او هملته د متھرا د ښار دننه د شرق په لورې د جمناد درياب په غاړه (د پنډتانو په يوه شپېڅاې) اشرم کې او سپرې. د دې ځای نوم نرائن اشرام دې، دهغه سره دوه درې نور کسان هم شته. دوي ټول يو ځای د ايلک خان د ازاديدو هڅي کوي...»

حماد ژوره ساه واخيسته او ويی ويل: د دې مقصد دا شو چې زه به لمړۍ متھرا ته او بيا کوټ نگر ته ځم»

بيا حماد خپلې پښې راپورته کړې او وويی ويل: اوس به زه ارام وکړم او سبا سهار به خپله تگلاره ډاگيزه کړم»

بدری نات ورته په انديښنې سره وويل: «ايا ډوډۍ نه خوري؟»

د نيشاپور شاهين

«نه ، ډوډۍ نه شم خورلایې ، ما هملته ډوډۍ خورلې وه او راغلې يم.»
 بدري نات ترې يو ځل بيا وپوښتل : ستا گادي چلوونکې ملگرې چيرې ولاړې . هغه کس چې تاورته د اسماعيل په نامه خطاب کاوه .»

حماد په خپل وجود باندې پرستن راخپره کړه او ويی ويل : «هغه وخت چې تازه او گيان د پاتخو تر مخه و درولو او پخپله حويلۍ ته ورننوتلې په همغه وخت کې ستا نورو ملازمينو هغه له ځانه سره يوړ . زما په آند چې هغه به هملته په خواړه خوب ويده شوي وي.»

گيان هم د حماد تائيد وکړ او ويی ويل : «ستا خبره سهې ده ، کله چې ما تاته پالنگ راوړ ، هغه مې هملته کتلې و ، ما غوښتل چې هغه ته د ډوډۍ بند و بست و کړم خو هغه هملته د اصطبل تر څنگ کوټي کې په خواړه خوب ويده شوې و او خراتي يې وهلې . مایې دخوبه را بيداريدل مناسب و نه گڼل ، فکر کوم چې ډير ستومانه شوې به وي ، خو ويريرم چې هغه به وږې وده شوي وي ، زمونږ کسانو وويلي چې هغه ته يې د خوراک وړانديز کړې و خو هغه ورته ويلي و چې وږې نه دې ، ولاړ او په بستره کې پريوت او ويده شو.»

بدري نات داسې احساسوله چې حماد هم په ژور خوب کې ورننوتونکې دې ، په دې خاطر راپورته شاو دهغه ځایه ووت . حماد په خپله بستره باندې پريوت ، لږه شيبه وروسته هغه هم په خواړه خوب ويده شوې و .

۱۲مه برخه

شپه توره تیاره اوستوري یی خلیدونکې او په ډیر جبر او بې ذوقۍ سره د سهار په لور په منډه وه. حماد په ژور خوب ویده و چې گیان یی په اوږه لاس کیښود او غوښتل یی راوینس یی کړي، حماد اړخ بدل کړ او په ډیر معصومیت سره یی په خوب کې وویل: «حسنه، حارثه! ... ما پرېږدئ... مورې! حسن او حارث منعه کړه، ما ټوله ورځ کار کړې او ستومانه شوې یم دوې ما بې وخته تنگوي او د خوبه مې باسی.»

گیان نیغ ودرید او په ډیر رقت سره یی وویل: «زما د قوم زویه! تا د ملت په خاطر څومره اوږود او سخت سفر کړې او دلته را رسیدلې یی. کومې مور ته چې ته او از کوي، هغې ته دې خیر وي، که چیرې حسن او حارث ستا ورونه وي نو زما مولې دې هغوي پخپله پناه کې وساتي او ژوندې او خوشحاله دې یی کړي.»

گیان ځان سنبال کړ او دوباره یی د حماد اوږه زور کړه، ویی خوځاو او ورته یی وویل: «مالکه پورته شه» حماد سترگې پرانیستې او د گیان په لور یی وکتل. گیان د «السلام علیکم» په ویلو سره بیا وویل: «مالکه سهار شوې دې، ایا د سهار لمونځ نه ادا کوي؟» حماد راپورته شو او ویی ویل: «ډیره مننه چې زه دې راپورته کړم، او که نه زه په ژور خوب کې تللې وم»

گیان د لاسه ونيوه او ورته یی وویل «راځه چې زه دې طهارت ځای ته یوسم، هلته مې درته گرمي اوبه ایښودې دي»

حماد دهغه سره بیرون راووت، لمړی یی په گرمو اوبو غسل وکړ، بیا د گیان سره یو ځای کمرې ته راغې او ورته یی وویل «ماته د اوداسه له پاره اوبه راوړه» گیان له لاسه ونيوه او ورته یی وویل: «ته کمرې ته راشه، هلته د اوداسه له پاره گرمي اوبه ایښې دي.»

حماد بیرته په خپله بستره باندی کیناست، گیان یی د پښو لاندې یوه لویه پتيله کیښوده او ورته یی وویل: «ته اودس کوه زه به اوبه در اچوم»

حماد د خپله ځایه راپورته شو او د اوبو کوزه یی د گیان څخه واخسته او د پښو څخه یی پتيله لرې کړه او ویی ویل: «گیانه! خداي په اسمان کې دې او لاندې په زمکه مونږ ټول مسلمانان یو شان برابر یو. کله چې زه خپل کار پخپله کولې شم نو ته به مې ولې خدمت کوي...»

د نيشاپور شاهين

حماد كوزه راواخته او بيرون راوت او هملته كيناست او دس يبي و كړ ، تر دې وخته پورې بدري
نات هم راغلي و او كوتې ته ننوتې و . حماد دا داسه وروسته راپورته شو او د اسمان په لور يي
وكتل ، باران ولاړ و . اسمان صاف و ، او ستورو هرې لورې ته ځلا شيندله . حماد كمرې ته راننوت .
گيان لا دمخه يو لوي خادر خپور كړې و او بيا دوي د ټولو يو ځاي د سهار د لمانځه د ادا كولو له پاره
په جمع و دريدل .

۵مه برخه

دلمانځه وروسته بدري نات او گيان بيرون راووتل. يخني زياته وه ، حماد بيرته په خپله بستره كې ننوت او كيناست. دهغه تر مخه د برنډي په ديوال د لمبډل په واسطه انځورونه جوړ كړل شوي ، داسې احساسيده چې كوم حساس مسافر ته دخپل محبوب وطن كوڅې را په يادوي. د شپې دردونه خپل اخري پړاو ته رسيدلي و. په دې خاطر چې سهار په خپلو خنديدونكو شونډو دويار د وينو دڅاڅكو په واسطه د شپې يخ تابوت مات كړي و او تياري يې په تل پاتې بڼه په خپل ځان كې جذب كړې وې.

لږه شيبه وروسته لمر د اوسراو مركز ، دهيلو او نا هيلو ، دامن او خوړلنې ، دموجود او غائب او شته او نشته ، دلوبي دپيلولو له پاره په خنديدونكې توگه لكه د اور دتورې په خيرا خرگند شوي و. او كرار كرار دخپل ټاكلي منزل په لور روان و. رڼا... تيزه رڼا داسمان تر انتهاؤ پورې رسيدلې وه او د شپې ټول رازونه له منځه تللي و.

حماد څه فكر وكړ او راپورته شو. ډيوه يې په پوكي كولو سره مړه كړه. بيرون راووت. د هوا زور مات شوې و ، او څلورو خواو ته تيزه رڼا او گرمي خپره شوي وه. حماد اخوا ديخوا وكتل او د حويلې جايزه يې واخيسته. هغه ستره ماڼۍ وه چې د پراخې زمكې په منځ كې پرته وه. بنسټي لاس ته يې اصطلبل و. په شمال شرقي برخه كې يې د ملازمينو كوټې جوړې كړل شوې وې او په پاته چاپيريال كې ميوه لرونكي او نه ميوه لرونكي بوټي ايښوول شوي و.

حماد بنسټي لاس ته راوگرځيد او د صطلبل په لور راغې ، اسماعيل هم هملته موجود و ، هغه دخپلو غوايانو په ملاگانو وچه ټوټه وهله. دواړو يو له بله سره تود روغې وکړې ، بيا حماد دخپل آس د زين سره تړلې خورجين راپرانست او دهغې څخه يې د مښولو برس را واخيست ، بيرته دخپل آس په لور راغې. لمړۍ يې پرې په مينه لاس رابښكود ، په جواب كې يې مطيع او فرمانبرداره آس و شنږيد ، بيا حماد خپل آس په هغه برس باندې و مښود. اسماعيل هم په غوايانو باندې خپله ټوټه گرځوله ، بيا وروسته يې دحماد په ملگرتيا د رتنا او پشپال په دواړو اسونو هم وچې ټوټې وو هلي او دهغوي ملاگانې يې و مښودې.

گرمي پوره زياته شوي وه ، حماد د آسونو دشاگانو د مښولو وروسته د اسماعيل خواته راغې ، بيا دواړه دكمري په لور روان شول. گيان يې مخته راغې. هغه لږ څه قهرجن معلوميد. دحماد په لور يې وكتل او بيا يې په خپل خپور غږ سره وويل « راځۍ او سبانارې و خورئ»

د نیشاپور شاهین

حماد ورسره یو ځای کمرې ته راغې ، په کمره کې یو دسترخوان غوړیدلې و د دسترخوان د پاسه دوه پلیټه ایښودې و . په یوه کې دوه یا درې چپاټي ډوډۍ او په بل کې لږ څه جوش کرل شوې سبزی پرته وه .

حماد په پوره غور سره گیان ته وکتل . او ورڅخه یې وپوښتل « ایا تا سهارنۍ خوړلې ده ؟ » گیان په تندي او دنفرت څخه په ډکې لهجې سره وویل : « د مالک خورزه رتنا چې پرون ستاسو سره یو ځای دې حویلی ته راننوتې ده ډیره بد خلقه او مردوده نجلۍ ده . که څه هم هغه به دمخ نه بنایسته وي خو فطرت او باطن یې د خباثت نه ډک دی .

حماد نرۍ شانته خدا وکره او ورڅخه یې وپوښتل : « تاته یې څه ویلي دي ؟ » گیان د شکایت په بڼه وویل : « دې نجلۍ د راتگ سره سم د نسځوپه ځای باندي ولکه کړې ده ، زه چې نن د ډوډۍ د راخیستلو له پاره ورغلم نو ومي کتل چې د پخلنځای ټول انتظام دهغې په لاسو کې دې بملا خور هم ورسره ناسته وه ، کله مې چې ډوډۍ وغوښته نو بملا راته پخپله ډوډۍ تیاروله خور رتنا منعه کړه او ورته یې وویل : « بملا ته یې پریرده ، دې ملازمینو ته به زه په خپله څه تیار کړم . » کله چې مې ترې ستا او د اسماعیل له پاره ډوډۍ وغوښته نو رتنا په پوره قهر سره وویل : « ته یواځې خپله ډوډۍ وړلې شې ، هغوی دواړو مسلمانو ته ووايه ، چې راشی او خپله ډوډۍ پخپله یوسي . هغې دا هم وویلي چې هغوی ته ووايه چې د سابو له پاره خپل لوبڼي له ځانه سره راوړي . ځکه هغوی دواړه ملیچ دي . په دې خاطر هغوی زمونږ لوبڼې نه شی استعمالولي . مالک تللې تر څو د پشپال له پاره حکیم راوړي ، کله چې بیرته راستون شي نو زه به ورته د رتنا څخه په دې اړه شکایت وکړم . د داسې هندو ذهن خاونده او په مذهب کې متعصبه نجلۍ په دې حویلی کې نه شی اوسیدلې . »

حماد ورمخته شو او د گیان ملایې وټپوله او ورته یې وویل : ته مه په غصه کیږه او بدري نات ته یې هم په اړه شکایت مه کوه . ما ستا د مالک سره د دې رتنا په اړه تفصیلي خبرې کړي دي ، هغه یوه خپل سره نجلۍ ده ، دهغې د ضد په خلاف قدم اخستل پخپله زمونږ له پاره زیانمن ثابتیدای شي . او بیا په ځانگړې توگه هغه وخت چې مونږ ټول یې په خلاف یو موټی و اوسو . کیدای شي هغه د دې یووالي د علت د پوهیدو له پاره زمونږ د ټولو څارنه وکړي او دهغې دا ډول څارنه زمونږ له پاره زیانمنه وگرځي . ته په دې اړه اندیښنه مه کوه ، زه پخپله ورځم او دخپل ځان او اسماعیل له پاره ترې ډوډۍ را اخلم . ته راته همدومره ووايه چې ډوډۍ د کومه ځایه تر لاسه کیدې شي . »

د نيشاپور شاهين

گيان د شرم احساس وکړ او ويی ويل: «د حويلی په شاتنی برخه کې يوه کرکۍ ده ، ټولو نوکرانو او ملازمينو ته د همغې کرکۍ څخه ډوډۍ ورکول کيږي.»
حماد بيرون را ووت د حويلی باغ ته راغې هغې دوه سترې سترې پاني را پرې کړې او دخپل ټاټ په پڅکه يې پاکې کړې او بيا د حويلی شاتنی برخې ته ورغې.
د کرکۍ څنگ ته درار سيدو سره سم حماد د هغې په پله باندې لاس کيښود او ويی ټکوله. لږه شيبه وروسته رتنا راغله او د حماد په لور د کتلو سره سم يې وويل: «د سهارنی د اخيستو له پاره راغلي يې؟»

حماد يې په لور د کتلو پرته وويل: «هو!»
رتنا خپل لاس وراوږود کړ او ورته يې وويل: «خپل لوبښې راوړه. سهي ده چې ته به زمونږ محسن يې ، خو دا دهندوانو حويلی ده او ته يو مليچ انسان يې»
حماد ورته دواړه پاني ورکړې او ورته يې وويلې «په دې پانو کې زما او د گاډي بان اسماعيل ډوډۍ واچوه.»

رتنا ورته په ترڅه ژبه وويل: «د يوه محسن په څير به زه هرو مرو ستا خدمت وکړم ، خو تيره ورځ چې دهغو مليچانو په کور کې تا زمونږ د دهرم سپکاوي کړې دهغې سزا به هرو مرو تاته درکول کيږي. او ستا له پاره سزا همدا ده چې ته به دلته زما په شتون کې د يوه مليچ په څير ژوند کوي ترڅو دخپلې غلطۍ احساس وکولې شي. لکه څنگه چې اور په اوبو له منځه ځي په همدې توگه به زمونږ د دهرم څخه هم گناه لرې کيږي.

واوره ! زه دخپل دهرم سپکاوي نه شم زغملې ، ته يو ځواکمن انسان يې ، په هر ځای کې بريالي کيږي خوزمونږ دهرم ته په سپکاوي کولو به ته هيڅ برياو نه مومي.
حماد دغصې او قهر نه شين سور کيده ويی ويل: «دا ستا بې عقلي ده چې زه دلته ستا د يوه نوکر په څير او د يوه مليچ غوندي ژوند وکړم ، زه يو ازاد انسان يم او د دې ځايه همدا نن حرکت کوم. واوره ! لکه څنگه چې اور په اور نه مړ کيږي په همدې توگه ستا خبرې په ما هيڅ اغيز نه کوي ، لکه څومره چې اسمان د زمکې څخه پورته دې په همغه اندازه زما لاره له تانه جدا ده او زما خيال او فکر ستا د دې عبث او چټي فکر نه لوړ دي.
که څه هم زه يو انسان يم او د بشریت د خداي ورکړو غوښتنو څخه پورته نه يم خو دهغې سره بيا هم زه ستا د بدنيتی او بي دينی د سيلاب څخه خوندي يم.»
حماد لږ څه تم شو خو يو ځل بيا يې د توپان په څير په خبرو پيل وکړ «ته د بد شگونۍ يوه څپه يې ، او زه ستا د بې دينه کرچار پابند نه يم. په دې خاطر چې زه اوس پوهيدلې يم چې ستا ذهن تل

د نيشاپور شاهين

د بدي په لور الوت کوی، ما ستا دورور سره مرسته وکړه، ستاعتز مې خوندي کړ او بيا د باران او توپان د پرواکولو پرته مې تاسو دواړه دلته را ورسولئ، په کار خود او چې تاسو زما ممنويت کړې و، خو برعکس ته ماته مليچ وايي، ايا زه همداسې وانگيرم چې تا د روايتي هندو ذهنيت ثبوت ورکړې دې، که چيرې همداسې وي نو زه به وانگيرم چې دهندو په دې زمکو چې تر ټولو زيات مليچ دی ته دهغوې نه هم زياته لويدلې يی. ته سپکه، ذليله او پسته نجلۍ يی. کاشکې چې دکوم مليچ په کور کې پيدا شوې وي نو تاته به دا احساس شوې و چې ټول انسانان يو څير دي، نيک او ستر هغه څوک دې چې د نيکو او نورو اعمالو خاوند اوسي.

رتنا په سخته غصه او ترخې لهجې سره وويل: «زه له تانه نفرت کوم، ياد ساته چې بدن ته ورننوتلې نيزې ويستل کيږي خو نفرت ترې نه ويستل کيږي»
حماد ورته دلوتي ځواب په تيره ورکړ او ويی ويل: «خومره چې ته له ما څخه نفرت کوې دهغې لس هومره زيات زه له تا څخه کرکه او نفرت لرم، ته کمينه، ذليله او نيچ يی، کاشکې چې له تاسره نه وي مخ شوې...»

رتنا د غصې نه شونډې خورلې او ولاړه وه. خوبيا يی هم د ضبط نه کار واخست. په لاس کې د نيولو پاڼو څخه يی په يوې کې جوش کرل شوي سابه او په بل کې څو چياتي ډوډۍ کينبودې او حماد ته يی ورکړې.

حماد دواړه پاني را واخستې او د رتنا په لور يی په نفرت سره وکتل او يو ځل بيا يی ورته وويل «که په راتلونکې کې دې زما په خلاف ژبه پرانيسته نو ياد ساته چې زه به يی درنه پرې کړم».
رتنا په پوره کرکې او نفرت سره ورته وويل «ورځه ورځه، تالاراغلي ژبه پرېکونکې. ستا په څير مې ډير کتلي دي، د يو چا ژبه پرې کول داسې اسانه کار نه دې. کومه ورځ چې ته زما ژبه پرې کړې هغه ورځ به ستا د ژوندانه اخري ورځ وي، اوس ددې ځايه ورځه، له تاسره خبرې کول هم نه غواړم».

حماد بيرته خپلې کمري ته راغې، گيان او اسماعيل دواړه ناست و، ددواړو ترمنځ هغه ډوډۍ، چې گيان راوړې وه، لکه څنگه چې وه همغسې پرته وه، يوې لورې ته د اوبو منگې او د خاورې دوه درې پيالې پرته وې، حماد چې کومه ډوډۍ راوړه هغه يی هم په منځ کې کينبوده، بيا درې واړو په ډيره مينه او بڼه خوشحاله چاپيريال کې خپله سهارنۍ وخوره.

حماد، گيان او اسماعيل درې واړو په خپلو منځو کې خبرې کولې چې بدري نات يی هم کمري ته راننوت او د حماد په لور يی دکتلوسره سم وويل: «ايا تاسو سهارنۍ خورلې ده؟»
گيان ورته راپورته شو او ويی ويل: «هو! مالکه مونږه خپلې گيډې ډکې کړې دي».

دا ځل حماد بدري نات ته مخ کړ او ورته یی وویل: «ته چیرې تللې وې؟»
 بدري نات دهغه سره دهغه تر څنگ په ټاټ کیناست او ویی ویل: «ما د پشپال له پاره حکیم
 راوستې و، هغه مرهم او پټی وکړل او بیرته ولاړ. نو دهغې وروسته زه ستاسو خوا ته راغلم»
 پخوا له دې چې حماد یی په ځواب کې څه ووايي، بدري نات د گیان په لور مخ کړ او ورته یی وویل:
 «گیانه! اسماعیل له ځانه سره واخله او ددې غوایانو او نورو آسونو ته گیاه او دانه برابره کړه»
 تر څنگ یی بدري نات گیان ته خاصه اشاره وکړه، مطلب یی دا و چې اسماعیل له ځانه سره واخله
 او ددې ځایه یی وکاره. گیان وخت ضایع نه کړ او سمدلاسه یی اسماعیل له ځانه سره کړ او ووت.
 بدري نات چې سخت دریځي مسلمان و. او اصل نوم یی ابو الفتح و د حماد په لور دکتلو وروسته
 وویل: «اوس راته ووايه چې تگلاره مو څه ده؟»

حماد یی تر مخ په څرگنده توگه وویل: «اراده لرم چې نن ما بنام ددې ځایه دمتهره په لور روان شم،
 زه به دشیپې شپې خپل سفر ته دوام ورکوم. زه هیله لرم چې په متهره کې به ایلک خان ته د بې وسی
 دمرگ نه خلاصون ورکړې شم، زه به دهغه دخوندي کولو پوره پوره هڅې وکړم»
 بدري نات ورته په ډیره پټه توگه وویل: «متهره ته د ورسیدو سره سم په نرائن اشرام کې د پندت
 پرماند سره ووینه. کیدې شي چې ستا تر ورسیدو پورې هغه د ایلک خان پورې د ورسیدو
 کوشش کړي وي او دهغه د ازادۍ په اړه کومې پریکړې ته رسیدلې وي. زما یوه خبره یاده ساته چې
 په دې زمکو کې زما دملت او مذهب د کار کولو په وخت کې به څه خلک تاسې په خپلې ولکې کې د
 اخستلو هڅې وکړې، هغوی به کله دیوې لارې او کله د بلې لارې ستا د کنترولولو هڅې وکړې، یو
 شمیر خلک به ستا د وجود د بنایست او بڼه جوړښت تر اغیز لاندې راشی او تاته به د شک په سترگو
 گوري. کیدې شي هغوی ددې ځای ډیرې ښکلې نجونې نورې هم بنایسته او ستا تر مخ راوړاندې
 کړي او ستا پوهه، علم او ذکاوت تر خپل اغیز لاندې راوړي او په دې توگه له تاڅخه دداسې
 رازونو د راسپړلو هڅې وکړي، چې په کې به نه یواځې زموږ د دواړو بلکه دملت گټې هم خوندي
 وي.»

بدري نات خاموشه شو او په فکر کې ډوب شو او یو ځل بیایي وویل: «دا فکر وکړه او بیای دلته
 کار پیل کړه. په دې فکر کې شه چې د نیشاپور نه تر متهره پورې دې دا دومره اوږد واټن د څه له
 پاره وهلې دې؟ گوره چې! ددې ځای په جادوگر حسن او بنایست کې ډوب نه شي، دژوندانه په
 دې طلسم کې جمال بې ثباته او حسن یوه دوکه او فریب دې. او د ځوانۍ په تیریدو سره دا بیاد
 ویجاړو شوو غارونو په څیر وړان ویجاړ پاته کیږي»

د نيشاپور شاهين

حماد ورته په ډير عجز او انكساري سره وويل: «زما محترمه، زما مشره! زه به ځان څار كړم خو هيڅكله به هم دا ډاگيزه نه كړم چې زه څوك يم. او دا چې ته بدري نات نه بلكه ابو الفتح يي. زه له تاسره ژمنه كوم، زه به خپلي ارادې فعاله وساتم او خپلې ارزوگانې او هيلې به خاوري نه كړم. زه به د دې زمكو څخه د وفا نوې مضمون وليكم. او دخپل زړه راز به هيچاته هم څرگند نه كړم. په دې كې زما د دنيا او اخرت دواړو لازواله نقوش پټ دي. لكه څنگه چې ماهي د ويده كيدو په وخت كې سترگې نه پټوي، او لكه څنگه چې هگي د پيدا كيدو وروسته حركت نه كوي په همدې توگه به زه هم دخپل مقصد د ترلاسه كولو له پاره بيداره اوسم او خپل فرض به اداء كوم»....

حماد لږ څه نور هم ويل غوښتل چې په دې وخت كې گيان رانتوت او د حماد په لوري يې په كتلوسره وويل: «تاسې پشپال ور غوښتي ياست»

بدري نات هم ودرید او حماد ته يې وويل: «ورشه، اودهغه سره ووينه، هغه د ډيره وخته ستا پوښتنه كوي، خو ستا د تللو نه مخته زه لږ نور څه هم درته ويل غواړم.» حماد را پورته شو او د كمرې نه راووت.

۱۶ مه برخه

پشپال په خپله بستره باندې پروت و چې حماد د گيان په لارښوونه هغه کوی ته ورغې. پشپال د لاس په اشارې سره گيان ته دو تلو وويل، گيان هم بيرته راستون شو. پشپال حماد ته وويل: «حماده، دروازه وتړه او زما خبره واوره.»

حماد دروازه وتړله او د پشپال په بستره کيناست او ويی ويل: «ووايه. څه راته ويل غواړې؟» پشپال لږ څه فکر وکړ او حماد د تير وڅخه جوړ کړل شوي هغه بتان کتل چې دبسترې ښيي لورې ته د ديواله په منځ کې خوندي شوي و. حماد يو ناڅاپه تکان وخور ځکه چې پشپال پرې ناڅاپې غږ وکړ.

«حماده! ايا ته به د تل لپاره په دې حويلۍ کې پاته کيږې؟» حماد په مشکو کو سترگو پشپال ته وکتل او ورته يی وويل: «زه به درته ډير کم تر سترگو شم. کيدې شي ستا له پاره دا خبره نوې وي چې نن ما بنام زه له دې ځايه کوچ کوم.»

پشپال ترې په اند ښنې سره وپوښتل «چيرې ځي؟»
«متهر او ته ځم»

«د څه په خاطر؟»

«زما کار کلي کلي، محلي محلي او ښار ښار ته سفر کول دي او ستا دماما د تجارتي شيانو له پاره د قيمتونو او ارزښتونو معلومول دي»
«بیرته به څه وخت راستنيرې؟»

«هيڅ نه شم ويلې، کيدې شي چې په اونيو کې او يا په مياشتو کې بيرته راستون شم او يا کيدې شي چې د متهر څخه نېغ نگرگوت ته ولاړ شم»

پشپال د حماد لاس په خپل لاس کې ونيوه او ورته يی وويل: «حماده! کاشکې ددې حويلۍ په ځای ته له ماسره په کوم داسې ځای کې وای چيرې چې ماتاته پرته له ويرې ويلې شواي چې: اي زما وروره! زما دوسته! زما محسنه! ماته دخپل مقدس کتاب هغه برخه واوره کومه چې تا په هغه سخت باران او توپانې هو او کې د ځنگل تر منځ د اسماعيل په فرمايش اوروله. کاشکې زه هم د اسماعيل په څير ددې دهرم څخه ازاد شم او ستا تر څنگ ودرېرم. اه زه څومره بې وسه او مجبور انسان يم»

د نیشاپور شاهین

په فکرونو کې ډوب حماد په ډیر غور سره پشپال ته کتل: «په دې وخت کې پشپال وویل: «حماد! حماد! ایا دهغه مقدس کتاب کومه برخه چې تالوستلې وه، هغه ستا په رسول صلي الله عليه وسلم باندې د الله تعالي له اړخه نازل شوې وه.»؟»

دا ځل حماد د یوه واعظ او لارښود په څیر وویل «هو پشپاله! هغه مقدس کتاب زما په عربي رسول صلي الله عليه وسلم باندې د الله تعالي له اړخه نازل شوې دې. هغه دچا د دماغ او فکر نه راوتلې نه دې، هغه دانساني درک او او هامو د اغیز څخه پورته دې، دا دژوندانه یوه مکمل قانون دې، په دې کې د پخوانیو عبرت د پیښو د بیانولو نه علاوه حرمتونه، قوانین، امن، جنگ، دمرگ او ژوند لوايح، دفنا اوبقا، دژوند او مرگ..... یعنې د هرې موضوع په اړه مکملې لارښوونې موجودې دي. منطق یې گونگ نه دې، هر امر او هر حکم په واضحه او څرگنده توگه بیانوي..... کله چې حماد خاموشه شو نو پشپال ورته وویل: زمونږ د دهرم خلک وایی چې دمسلمانانو خداي وجود نه لري»

حماد ورته بیا په خبرو پیل وکړ: «خداي شته او هر څای موجود دې. هغه څوک دې چې د سپوږمۍ، ستورو، او دلمر نظام پرمخ بوځي. او د دې نه علاوه د بحرینو جوش او طغیان او دتوپانو قهر په خپلو ضابطو کې دننه ساتی. څوک دې چې بې اوبو چینی د اوبو نه ډکوي، څوک دې چې مور ته د بچې دپه غیږ کې د اخیستو او دپلار ته دهغه په سر دشفقت نه ډک لاس کشول ورزده کوي..... پشپال څه ډاډمن معلومیده، بیا یې خپل نبیي اړخ ته ایښوول شوو بتانو ته په کتلو سره وویل: «ددوي په اړه څه فکر کوي»

حماد ورته په عاجزۍ سره وویل: «زه دچا د دهرم او مذهب تردید نه کوم. خو دا بتان د سترگو نه رانده او د غوږونو نه کانه دی، دهغوې سماعت، دهغوې حرکات او دهغوې ژبې بندي دي، بیا به نو دا څه ډول خداي وي چې ستاسو په وجودونو ان تربیخه پورې اغیز شیندي. ایا تاسو ددې ټولو د وخت، ځای او جوړونکې په اړه معلومات لرئ، کله یې چې یو انسان جوړونکې وي نوبیا به دوي چا ته څه ورکړې شي؟»

پشپال په ډیره نارامۍ سره څرگندونه وکړه او ویی وویل: «حماد، حماد، زه دخپل دهرم څخه وځم اوستا په درم کې د ورننوتلو ژمنه کوم. ووايه چې څه وکړم چې زه هم ستا او د اسماعیل په څیر مسلمان وگرځم.»

حماد مسکې شو او بیا دهغه سره یوځای پشپال د تشهد کلیمه «اشهد ان لا اله الا الله» ولوسته

د نيشاپور شاهين

پشپال يو ځل بيا د حماد لاس په خپلو لاسو کې په ډير احترام سره ونيوه او ورته يې وويل: «حماده ، حماده ! د نن نه وروسته ته زما ورور يې . زما دوست يې ، زما مهربانه او لارښود يې ، ماته څه داسې کليمات را زده کړه چې زه يې وويلي شم . په ځواب کې ورته حماد طيبه کليمه په ياد کړله . کله چې پشپاد کليمه په بڼه توگه ياده کړه نو حماد ته يې وويل: «ته خون من متهراته ځي خو اسماعيل ته ووايه چې زه مسلمان شوي يم خو زما مسلماني به اوس په راز کې پاته وي ، هغه ته دا هم ووايه چې زما تر مکملې روغتيا پورې همدلته پاته شي ، بيا به زه ورسره پخپله تر کلي پورې ولاړ شم او څو ورځي به هلته دهغه او ابوبکر سره پاته شم او مذهبي رسوم به ترې ياد کړم» .

حماد په خوشحالي ورته وويل: «ته غم مه کوه . زه به اسماعيل و پوهوم» .

پشپال څه نور ويل هم غوښتل چې دروازه وټکيده ، خاموشه شو . کله چې حماد راپورته شو او دروازه يې پرانيسته نو رتنان راتوتله . حماد رتنان ته د کرکې په سترگو وکتل او دهغه کمرې څخه بيرون ووت . رتنان مخته ورغله او د پشپال تر څنگ کيناسته او خبرې يې ورسره پيل کړې .

۱۷ مه برخه

لمرد ماښام په تياره کوهي کې ورډوب شوي و، مرغان خپلو ځالو او حيوانات خپلو کليو او کورونو ته ورگرځيدلي و، دکوهستانو لمنې ورانې ويجاړې او غمژنې پرتې وې. داسې غمژنې لکه په سختې ناتوانۍ کې چې دلمر د پريوتو په وخت کې دکومې کونډې بنځې اوبنکې رابهيري. دبدرې نات څخه درخصت اخستو په وخت کې حماد د بهيم سيم نه ووت او د سرسوتي د درياب د لرگيو دهغه پل په لور روان و دکوم په واسطه چې هغه غوښتل د سرسوتي شرق لورې ته ولاړ شي. په داسې وخت کې چې د ماښام ځليدونکې جلوي د شپې تيارو کې ډوبې شوې او سور شفق د شپې تيارو له منځه وړې و، حماد د سرسوتي د درياب د پل څخه اخوا تير شوې و. د درياب څخه اخوا د

تيريدو وروسته هغه شاته وکتل چې د بهيم سيم دکليو لوړ لوړ برجونه د سپوږمۍ په رڼا کې د ورايه ځليدل. حماد لږ څه وربنکته شو او دخپل آس څتې يې وپياو و. بيا يې هغه په چپه پښه کلک وواهه، اس و شنړيده اوبيا يې د جنوب غرب په لور په گړندۍ توگه ځغاسته پيل کړه. شپې هم د ورځې د ټولو داستانونو باب ترلې و او دخپلو غمونو مراحل يې په ډيره چټکۍ سره طې کول..

حماد ټوله شپه سفر کاوه، سپوږمۍ د غرب په لور ټيټه او د غروب له پاره يې تيارې نيوه، شپه د خپلو ورکو شوو خزانو په لټون کې ستومانه شوې وه، د حيرانتيا په ډنډه کې پراته ټول کائينات را بيداره شوي و... په همدې وخت کې حماد په يوه گڼ ځنگل کې په سفر روان و.

د ځنگل دننه يې يو تالاب وکوت او هملته تم شو. کيدې شې چې هلته به يې د سهار لمونځ ادا کاوه. د آس دخولي څخه يې قيضه راويسته او دزين سره يې را وځړوله او آس يې د وښو خوړلو له پاره ازاد پرېښود، پخپله د تالاب په لور ور روان شو، په سپوږمیزه شپه کې د تالاب اوبه داسې بنکاريدې لکه د ځنگل په سترگو کې اوبنکه.

د اوداسه کولو وروسته حماد راپورته شو او يوې لورې ته ودرید تر څو لمونځ اداء کړي چې يو ناڅاپه يې ټکان و خوړ. د ځنگل دننه نه څه عجيب او ازونه راتلل. داسې لکه کوم روح يا کوم انسان چې پرې د حملي له پاره ځان تياروي، حماد خپله توره را وويسته او څلورو خواو ته يې وکتل. بې اختياره د حماد دخولې څخه د ځنگل په دغه ارامه فضا کې يوه خدا راپورته شوه، ويې کتل چې دهغې تر څنگ په يوه ونه کې يو گونگي مرغه دخپلې خولې څخه څه عجيب و غريب اوازونه راباسي. هغه همدا اواز اوريدلې و او ټکان يې خوړلې و.

د نیشاپور شاهین

خپل اس ته د رانژدې کیدو سره سم حماد د قبلي لورې ته ودرید او د لمانځه نیت یې کاوه چې یو ځل بیا متوجه شو. بیا یې خپله توره د نیام څخه را وویستله او د آس د زین سره را ځوړند ډال یې هم را واخست. ځکه دا ځل د ځنگل دننه د آسونو د پښو تپار راته. اودا او ازونه هره شیبه را نژدې کیدل ، آن تردې چې د حماد څنگ ته نژدې را ورسیدل او هملته په گڼو ونو کې یو ناڅاپه تم شول. داسې لکه چا چې حماد او دهغه اس لیدلې وي او ناڅاپه یې خپل اسونه درولي وي. د حماد له پاره دا حالات ریښتیا هم د اندینې وړ وو.

حماد په ځنگل کې په خپل دروند او از غږ وکړ: «څوک یاست او ولې ما پسې راځئ؟ که چیرې له ماسره کار لرئ نو زما مخې ته راشئ؟»

په ځواب کې ورته یو اشنا او از راغې ، «یا امیره ! زه گیان یم د خپل مالک په هدایت د خپلو څلورو ملگرو سره ستا په تعقیب را روان یو ، مونږ ټول ستا څخه لرې روان یو او ستا ساتنه کوو. له تاسره یو ځای زمونږ د ټولو سفر کول خطرناک و ، ته به غمه خپل لمونځ وکړه ، تردې وخته به مونږ هم خپل لمونځونه اداء کړو.

د حماد شونډې د خدا نه پرانیستې پاته شوې ، په شنو گیاهو یې لمونځ اداء کړ او بیرته په آس کیناست او د خپل منزل په لور روان شو.

۱۸ مه برخه

یوه ورځ د لمر پریواته وروسته ماښامی کې حماد خپل آس د جمنا د دریاب په غاړه غاړه د جنوب په لور ځغلاوه ، د یخنی د موسم په واسطه د دریاب اوبه بنکته شوې وې او د اوبو په ځینو ځایو کې شگې راټولې او ډیرې شوې وې ، د دریاب په منځ کې په کشتیو کې ولاړ ماښامی نیونکې د ماښام سندرې ویلې او خپل جالونه یې راټولول . حماد په کوم ځای کې د تم کیدو په ځای مخته ولاړ . لږه شیبه وروسته هغه د نرائن اشرم تر مخه ولاړ و . د آس نه د کیوتو وروسته یې لمړۍ ددې اشرم د پخواني جوړ شوي تعمیر نظاره وکړه ، ویی کتل چې د خپل زیات عمر له کبله نور رزول کیدو ته تړدې شوې دي . بیا یې خپل آس دیوې ونې سره و تړه . او اشرم ته ورننوت . دا ډیر پخوانې عمارت او داسرارو نه ډک و . تر منځ یې دهلیزونه تر لرې لرې پورې غځیدلي او یو دبل سره نښتې و . په چت او دیوالونو یې د مختلفو دیوتاگانو او دیوي گانو انځورونه جوړ کړل شوي و . حماد د عمارت دننه ورغې ، داسې ډاډه روان و لکه چې ټول عمر یې دې اشرم ته تللې راتله کړي وي . هغه د خپل ټاټ د کالیو د پاسه دهندو کشتریانو په خیر لباس اغوستې و ، د لباس ورته بدري نات ورکړې و . حماد د خپلې قواری نه هم لکه یو کشتري هندو جنگجو بنکاریده . دلبرڅه مخته تللو وروسته هغه ته یو زور پندت تر سترگو شو ، حماد ورغې کړ او ورته یې وویل : «

مهارج.....»

پندت و درید او حماد ته یې وویل « وایه هلکه ، څه خبره ده »

حماد په ډیره عاجزی سره خپل سر بنکته کړ او ورته یې وویل « مهارج ! غواړم د پندت پرماند سره وینم »

پندت ترې په سخته لهجه وپوښتل : « ته د پرماند سره څه پیژني ؟ »

حماد ورته په ډیرې نرمۍ سره وویل : « هغه زما د وطن دې »

پندت ترې یو ځل بیا وپوښتل : « ایا ته هم د بهیم سیم او سیدونکې یې ؟ »

« هو ! زه د بهیم سیم څخه راغلی يم . زه دهغه ځای د بدري نات مامور يم . دلته متها ته د

شیانو دارتیاو د معلومولو په خاطر راغلی يم ، بس فکر مې وکړ چې د خپل پندت سره هم وینم »

پندت د یوه دهلیز په لور اشاره وکړه او ویی وویل : « په دې دهلیز کې درې کوتې پرېږده او په

څلورمې کې به تاته پندت پرماند تر سترگو شي . »

حماد همغه کوتې ته راغې ، په نیمچه خلاصه دروازه کې یې وکتل چې دننه د پوخ عمر یو پندت

په مراقبې کې په پوره سکون او انجماد سره د توری اوسۍ په پوستکي ناست دې او د بگوان په

فکر کې ډوب شوې دې. حماد اخوا د یخو او وکتل ، شاوخوا هیڅوک نه تر سترگو کیدل ، دننه ورغې او هغه پندت ته یې وویل:

«که چیرې زه غلط شوي نه وم نو ستا نوم پرمانند دې»

پندت دخپل ارتکاز د حالت څخه را بیداره شو ، سربې وگرځاوه او دخپلو سرو سترگو په واسطه یې حماد ته په غور وکتل او ورته یې وویل: «ایې هلکه ! څوک یې او ولې دې زما په ځانتوالې کې لغته ووهله»

حماد سمدلاسه دخپل مطلب په لور راغې او ورته یې وویل: «زه دبهم سیم د بدري نات له لوري راغلي يم او دیوه ډیر مهم کار په لړ کې له تاسره وینم» .

پندت دخپله ځایه راپورته شو او ویې ویل «ایا هغه زما په نامه کوم مهم پیغام رالیږلې دې.» په ځواب کې یې حماد دخپلې توري د نیام څخه دبدرې نات لیکلې لیک را وویست او پرمانند ته یې ورکړ او ورته یې وویل: «دا ولوله ، تاته به هره خبره پخپله ډاگیزه شي» .

پرمانند لیک ولوست او بیا یې دکرتی په جیب کې کینبود او په ډیره خوشحالی یې د اوسې د توریو سټکي په لور اشاره وکړه او ویې ویل: «راځه مهاراجه دلته کینه ! کینه!»

حماد په خپل ځای دریدلې پاته شو او په پټه یې هغه ته وویل: «زه دکیناستو له پاره نه يم راغلي ، ماته دایلیک خان په اړه څه معلومات راکړه»

پرمانند ورته په ډیر درنښت وویل: «دا څنگه شوني ده چې د دیوتاو په دې کور کې دې زما امیر دریدلې پاته وي او پندت پروهت ته دې آرام او سکون په برخه شی. ته د اوسې په دې پوستکي کینه ، دا زما له پاره ډیره ستره نیک بختي ده» کرار کرار پرمانند دخپلو خبرو لهجه بدلوله» حماد د توري اوسې په پوستکي کیناست پرمانند یې تر مخه په درنښت سره وویل: «ایلیک خان دلته د راجه په بندیخانه کې پروت دې ، هغه ورته ډول ډول اذیتونه ورکوي ترڅو خبرې او اسرار ترې واخلي او دا ترې ډاگیزه کړي چې په دې زمکو کې یې نور څوک څوک ملگري دي او په کومو کومو ځایو کې کارونه ترسره کوي. خو ایلیک خان ډیر ثابت قدمه دې ، یواځې همدا یو ځواب ورکوي او ورته وایی چې زه نه پوهیږم» .

حماد ترې په نا کراری سره وپوښتل: «ایا دایلیک خان د ازادیدو کومه لاره تر سترگو کیدې شي. ما چې دنیشاپور نه تر متهره پورې دا دومره اوږد سفر کړې مقصد یې دایلیک خان ازادي ده» . پرمانند ورته په ناهیلۍ سره وویل: «ما دخپله اړخه بیا بیا هڅې کړې خو زما هره هڅه ناکامه شوې ده ، هو ! که چیرې ته د همت او جرئت څرگندونه وکړې نو دایلیک خان ازادیدل شوني دي» .

حماد ترې په ناکراری سره وپوښتل: «هغه څنگه»....

پرمانند لږ څه فکر وکړ او ویی ویل: «د راجه عسکر هره ورځ ایلیک خان د یوه غوايي گاډي مخته ته ترې او په ښار کې یې گرځوي، هغه ته همدا ډول اذیتونه ورکوي، په لښتویی وېهي او هغه بیچاره هم لکه د نر غوايي په څیر گاډي رانېکاري، هغوي یې ترې ساتي، ترڅو رازونه ترې واخلي خو هغه تر اوسه پورې پوره مقاومت کړې او سوگند یې کړې چې په دې اړه به څه نه وایی. هغه وخت چې ایلیک خان په بازار کې گاډي رانېکاري نو په هماغه وخت کې که ته دهغه د ازادولو هڅه وکړې نو د ازادیدو امکانات به یې روښانه وي او که نه دهغه ددې ځایه ازادیدل راته شوني نه ښکاري».

حماد دخپله ځایه راپورته شو او ویی ویل «زه په ټولو حالاتو وپوهیدم، ته اندیښنه مه کوه، که چیرې زما رب ته منظور وي نو په متهره کې به سبا ورځ د ایلیک خان اخري ورځ ثابتې شي. اوس زه له دې ځایه ځم او په کوم سراي کې شپه کوم».

دواړو یو بل ته خدای پاماني وویل او یو له بله جلا شول. حماد د نرائن اشرام څخه ووت او د جمنه د درياب غاړې ته ولاړ کله چې د یوه میل واټن د وهلو وروسته د متهره د ښار په لور راوگرځید نو څو اسپ سورو خپل آسونه را وځغلول او دهغه مخه یې ونيوله. حماد په خندا شو ځکه هغوي گيان او دهغه څلور کسه ملگري و. گيان لږ څه د حماد لورې ته را نژدې شو او په ډیر ادب یې ترې وپوښتل:

«یا امیره! مونږ ته څه حکم شته؟ ایا په نرائن اشرام کې دې د پندېت پرمانند سره دخبرو په وخت کې څه ترلاسه کړل»

حماد خپل آس څو قدمه نور هم ورمخته کړ او گيان ته یې په ډیره پټه توگه وویل: «واوره! نن شپه به مونږ ټول همدلته په متهره کې په مختلفو سرايونو کې شپه تیروو. د راجه عسکر هره ورځ ماښام ایلیک خان د غوايي گاډي مخته ترې او د ښار په منځ کې یې گرځوي، ددغه کار څخه دهغوي مقصد عبرت اخستل او ایلیک خان ته اذیت ورکول دي ترڅو دهغه څخه رازونه را وسپري، هغوي غواړي وپوهیږي چې په دې سیمو کې نور څوک دي چې د غزني د مسلمان پادشاه له پاره کار کوي. خو ایلیک خان په پوره ثابت قدمۍ سره ولاړ دی. سبا چې هغوي هغه بازار ته راوړي نو زه به په کومه بهانه دهغه گاډي ودروم. ته به هم دخپلو ملگرو سره هملته موجود اوسې. خویوي لورې ته او دخلکونه به جدا درېږي. ترڅو دهغه ځایه په اسانۍ سره د تینستې لارې درته پیدا وي. ته به زما لورې ته ویني، کله چې زه تاسو ته د ښيي لاس اشاره وکړم نو ته به دخپلو ملگرو سره یو ځای د راجه په عسکرو غشي ووروي، څه غشي هلته په ولاړو نندار چیانو هم ووروي، ترڅو هلته

د نیشاپور شاهین

دهغوي تر منځ گډوډي راپيدا شي ، په همدې وخت کې به زه ايلک خان له ځانه سره واخلم او و به يې تښتوم. تاسو به هم دهغه ځايه د تښتې هڅه وکړئ ، خو د ښار نه د وتلو وروسته به د بهيم سيم په لور نه ورځئ ، ځکه چې دا کار به زما او د بدري نات له پاره ډير خطرناکه وي ، زما تر شاشاد راتلو هڅه کوئ.

زه د ښاره وځم او د جمنا د درياب په غاړه غاړه به د جنوب په لور پنځه مايله واټن وهم. بيا دهغه ځايه به کين لورې ته د بهيم سيم او سرسوتي د درياب په لور د تلو په ځاي د جمنا څخه تيرېم او د شرق په لورې به ځم. په دې توگه که د راجه عسکر زمونږ په تعقيب پسې هم راشي نو دوکه به شي او مونږ به د جمنا د درياب په شرقي برخو کې لتوي ، زه به بيا دهغه ځايه د جنوب په لور سفر پيلوم او بيا به دهغه ځايه په عامو لارو د تللو په ځاي په ځنگلونو او گياهاگانو کې د بهيم سيم په لور د تللو هڅه کوم.»

حماد دخپل ډاډ په خاطر د گيان څخه وپوښتل: «ايا زما په مطلب باندې وپوهيدې؟»
گيان ورته په مثبت توگه سر و خو آوه او ويې ويل: «په دې اړه هيڅ ډول انديښنه ونه کړې ، زمونږ هر کار او هر حرکت به ستاسې د حکم په مطابق وي»
ددې خبرو وروسته حماد ترې جدا شو او د متهر د ښار په لور روان شو ، گيان هم دخپلو ملگرو سره يو ځاي د حماد څخه وروسته په پوره واټن ساتلو کې د ښار په لور روان شو.

۱۹مه برخه

دمندرونو په ښار متهره کي يي ايلک خان د دويمې ورځې له پاره هم د زندان څخه را وويست او د يوه غوايي گاډي مخې ته يي و تره. هغه يو ډير ښکلې او د ښه قد و قامت خاوند ځوان و ، د تورو ويښتانو او ښايسته سترگو خاوند و ، يو عسکر د گاډي د پاسه سپور و او ايلک خان يي په کوتک واهه او د ځناورو په څير يي ځغلاوو ، د گاډي دواړو خواو ته دوه دوه ساتونکي په خپلو خپلو آسونو سپاره وو او ددې گاډي د ساتنې دنده يي تر سره کوله.

د ايلک خان حال شيبه په شيبه خرابيده. کالي يي شکيدلې او رژيدلې وو. دمخ نور يي هره شيبه په تورو والي او ښت ، هغه بيچاره په پوره خاموشي سره هغه گاډي مخته رابښکوده. دندار چيانو يو هجوم يي هم شاتاه روان و. يو شمير خلکو ايلک خان ته بدې سپکې سپورې کولې او څه نورو پرې تيرې ورولې او خپله زړونه يي پرې په دې توگه يښول.

د بازار څخه د وتلو وروسته ، هغه وخت چې دا گاډي يو پراخه ميدان ته ورسيده نو د نندار چيانو څخه دوه کسه هندوان چې پخپلو کي يي سره خبرې کولې د ډلې د منځته راووتل او گاډي يي د شا څخه ونيوله او غوښتيل يي ايلک خان تم کړي. ايلک خان هم مخته زور واهه. دې دواړو هندوانو خپل زور وواهه خو ونه توانيدل چې د ايلک خان مقابله وکړي ځکه چې ايلک خان د يوه مست او بې سره نرغوايي په توگه گاډي مخته رابښکودله. دوي دواړو خپل يو بل ملگرې هم را وباله او غوښتل يي په زور سره ايلک خان تم کړي خو دوي درې واړو يو ځاي هم ايلک خان تم نه شو کړاې. او دغه دغره په څير ځواکمن ترک ځوان هغوې درې واړه هم له ځانه سره رابښکودل.

په دې وخت کې په ناڅاپي توگه حماد خپل اس دې لورې ته را وځغلاوه ، د گاډي څنگ ته را ورسيد او د آسه رابښکته شو ، او دغو درې واړو هندوانو ته يي ، چې د ايلک خان دم کولو هڅې يي کولې اشاره وکړه ترڅو وروسته شي. هغه درې واړه ځوانان شاته شول او بيرته په نندار چيانو کې ورننوتل. حماد مخته ورغې او گاډي د شا له اړخه ونيوله او تم يي کړه. ايلک خان يو ځل ودريد او په ډيره اند يښنه يي شاته وکتل ، کله چې پوه شو چې يو آخي يوه ځوان يي گاډي تم کړې ده نو د غصې څخه سور شو او په خپل پوره ځواک سره يي د گاډي د مخته تللو هڅې پيل کړې خو په خپلو هڅو کې بريالي نه شو ، حماد يي گاډي داسې تم کړې وه لکه چا چې د کوم مضبوط او مستکم خيز سره تړلی وي.

په زرگونو نندار چيان چې شاوخوا د نندارې له پاره ولاړو ، دا مقابله په ډيره دلچسپي سره کتله. دهغوې په سترگو کې د حماد قدر و عزت ډير ښت موندلې و. ځکه همغه گاډي د شا څخه نيولې وه

د نیشاپور شاهین

او مخته حرکت ته یی نه پریښوده، په داسې حال کې چې دهغه نه مخته ددې گاډۍ د تم کولو له پاره ددرې هندو ځوانانو ټولې هلې ځلې ناکامه شوې وې. ایلک خان هم نور په ډیر زور وهلو سره ستومانه شوې و، ټول وجود یی خولې خولې و، حماد لږ څه زور نور هم وواهه او گاډۍ یی د ایلک خان سره یو ځای شاته بوتله، ایلک خان هم زور وواهه او غوښتل یی چې گاډۍ د شاته تلو نه بنده کړي خو هغه بیچاره ناکامه و.

په گاډۍ کې ناست عسکر په پرلپسې توګه ایلک خان په کوټکونو واهه او چیغې یی پرې وهلې تر څو گاډۍ مخته بوزی. تر څنګ یی هغه ته سپکې سپورې کولې او د غدار، حرامی او... په ښکښلو یی نازوو.

حماد گاډۍ پریښوده او د گاډۍ چلوونکې ته راغې او په ډیر درنښت او احترام یی ورته وویل: «مهاراجه... که ستا اجازه وي زه به ددې څخه څه رازونه را وسپرم».

گاډي بان ورته په خندا وویل: «هر و مرو هڅه وکړه»

حماد ورته یو ځل بیا وویل: «لمرې به زه دهغه سره دوست په خیر خبره کوم تر څو څه ترې ترلاسه کړم خو که چیرې په هغې کې ناکامه شوم نو هغه د گاډۍ نه جدا کوم او داسې سختی به پرې وکړم تر څو پخپله چغې ووهې او ټول رازونه را وسپري».

گاډي بان په شکر کونکو سترګو حماد ته وکتل او ورته یی وویل «که چیرې ته داسې وکولې شې

نو دا به دې پرمونږ احسان وي، په دې توګه به دراجه په وړاندې زمونږ عزت نور هم زیات شي»

حماد شاوخوا وکتل او گاډي بان ته یی وویل: «ته دغه نندارچیان او ساتونکې لږ څه ددې ځایه

لرې کړه، کیدې شی دهغوی په شتون کې هغه څه ونه وایی.» گاډۍ بان د گاډۍ څخه لاندې

راکیوت او د ساتونکو په مرسته یی نندارچیان لږ څه شاته وتمبول او پخپله هم لرې ودریدل.

حماد دخپل آس قیضه و نیوله او د ایلک خان خواته راغې، او په ډیره مینه یی ورته وویلې.

«ایلک خانه... ایلک خانه! زه ستا دښمن نه یم بلکه ورور دې یم. ماته ووینه، زما ځای متهرانه

دې بلکه نیشاپور دې، ایا ته هغه د بدري نات پیژنې چې ابو الفتح نومېږي».

ایلک خان دهغه خبرې هسې یو چال وګڼلې او دهغه نه یی مخ واراوه. «زه نه کوم نیشاپورې او نه

ابو الفتح پیژنم. له ماسره تاته د ویلو هیڅ نه شته»

حماد ورته دا ځل په زړه سوځونکي او ازو ویل: «ایلک خانه د تصوراتو د گرداب نه ځان را وکاره

. او دخپلو سترګو حجاب لرې کړه او ماته ووینه.» بیا حماد ایلک خان داوږې څخه و نیوه او ورته

یی وویل:

«زما غیور او زړه ورتک وروړه! دغه اندیښنې او اضطراب پریږده او خپل جنون اولیونتوب متحرک کړه، راځه چې دواړه یو ځای د دښمنانو مقابله وکړو او له دوی سره د هایل قایل لوبه و لوبوو. او د دوی د مړینې د ایزو څخه ځانونه لرې وکارو.»

د حماد په خبرو د ایلک خان حال د برق وهلې زړې ونې په خیر گړځیدلې و، هغه د پخوانۍ زړې ونې په خیر غمژن او د کوم پخواني بُت په خیر خاموشه و. هغه و برید او څه بې ربطه کلیمات یې وویل: بیا یې په سخت او از کې وویل: «لکه څنگه چې خوند او رنگ پته نه شي پاته کیدې په همدې توگه ستاسو د هندوانو ذهنیت هم له ما څخه نه شي پتیدې.»

حماد ورته داخل په سخته لهجه وویل: «ایلک خان له ځانه سره یې ولیکه، زه له تاسره کومه ږنده عقیده نه لرم. ووايه چې زه ستا د ضمیر کوم عکس تاته رامخته کړم. که چیرې زما خبره دې ونه منله نو داخلک به دې په تیارو او تعذیبونو کې د سترگو دنور څخه هم بېغمه کړي، جسم به دې ټوټې ټوټې کړي، داسې ټوټې ټوټې لکه په سلگونو کجیران چې د خره او نورو مردارو جسمونه ټوټې ټوټې کوي. ته زما د ملت د قهرمانانو څخه یو یې. راځه.... زما وروړه! دواړه یو ځای د دوی له پاره د تېره په خیر داسې گذار ورکړو چې زخم زخم یې کړو او د دې ځایه پښې وکارو. زما آس ستا تر مخه ولاړ دې، د امونډ دواړه په اسانۍ سره له دې ځایه ویستلې شي»

ایلک خان اوس هم خاموشه و... حماد ورته یو ځل بیا په شفقت سره وویل «زما مټ وگرځه او د یوه مجاهد په څیر دې خپل ضمیر را بیداره کړه. ایلک خان ته په کومو فکرونو کې ډوب یې، خپل روح وپیژنه، سوگند دې چې که چیرې ته له ما سره لاس یو کړې نو زه به د دې دښمنانو کورونه وړان کړم او د دوی شخصیتونه به د سهار د لمر په څیر په سرو وینو رنگین کړم»

حماد لږ څه تم شو او بیا یې وویل: «ایلک خان! قسم یادوم چې که چیرې زما خبره دې ونه منله نو زه به دې دویني حرمت له نظره و غورځوم او پوره سختي به در باندې وکړم او له دې ځایه به دې وتبستوم. یاد ساته زه په زور کې له تا کمزورې نه یم، د تولک دښاره بیرون د صنوبر د ونې څخه را تاوه شوې رسی. تا هم شکولې وه او همغه رسی ما دوه هومره هم د ناصرالدین تر مخه شکولې ده او همغه زه ستا د مرستې له پاره دې دیار ته را استولې یم.»

د ایلک خان مخ یو ځل روښانه شو، په مخ یې جذبې او احساسات را بیداره شول. حماد ورته بیا خبره وکړه او هغه ته یې ټکان ورکړ: «ایلک خان! زه نه شم کولې تا دلته متهره کې د مرگ په خونه کې د دوی رحم وکړم ته پرېږدم. د دې او هغې د جذبو څخه پورته زما خبره واوره. زه به ستا دښمنان د یو موټي خاورو په خیر و شیندم او داسې گذار به ورکړم چې بیا یې د علاج له پاره هم څوک پیدا نه شي. واوره! وخت راغلی چې ته له ما سره یو ځای د دې دیار او دشتې نه وتبستې.»

د نيشاپور شاهين

دايلک خان په شونډو نړۍ شاتته خندا را پيدا شوه، خو هغه دومره صابر ځوان و چې بيا يې هم په خوله څه ونه ويل: حماد ورته بيا په غوږ کې وويل: «ايلک خانه! گوره زه خپل لاس په هوا کې پورته کوم او خپل عمليات پيلوم. بيا به ته وگورې چې زه څنگه د سترگو په رپ کې خاورې په کيميا بدلوم. او دغه څوکسه په شمار فرعونيان به چې زمونږ شاوخوا ته ولاړ دي مونږ ته هيڅ ډول زيان را ونشي رسولې.»

حماد خپل بڼې لاس په هوا کې پورته کړ. سمدلاسه لرې ولاړ گيان او دهغه څلورو ملگرو په دې ساتونکو او گاډي بان باندې غشي وويشتل او بيا يې په نندار چيانو غشي وويشتل، گڼ شمير کسان په کې ووژل شول او په نورو کې گډوډي را منځته شوه او هر څوک چې په کومه تنبتيدي لې شو په همغه لاره و تنبتيدي.

حماد سمدلاسه توره را وويستله، هغه رسۍ يې ټولې پريکړې چې ايلک خان پرې تړل شوې و، بيا حما په يوه ټوپ سره په خپل آس سپور شو او شاته يې غوښتل چې ايلک خان ته څه ووايي چې ايلک خان هم لکه د خونړي زمري په خيږ د حماد په آس ور سپور شوې و دهغه شاته ناست و او ويې ويل:

«زه نه پوهيږم چې ته به څوک يې، خو ددې سره بيا هم اوس مې که دوزخ ته هم بوځې در سره تللو ته تياريم.»

حماد خپله توره او ډال ايلک خان ته ورکړل او ورته يې وويل «زما توره او ډال سنبال کړه، زه آس ځغوم، هر څوک چې زمونږ دلاري د نيولو هڅه وکړي سمدلاسه يې له منځه يوسه.»

ايلک خان توره او ډال سنبال کړل، حماد په بڼي لاس د آس واگې ونيولې او په چپ لاس يې د آس د زين څخه را څرپيدلې دورند گرز را پرانست او سنبال يې کړ او آس يې نور هم تيز کړ. اس د دواړو سره يو ځای په پوره چټکتيا سره ځغليده او هر چا چې هڅه کوله ددوې تر مخه راشي هغه د حماد د گرز او د ايلک خان د تورې بنکار گرځيده. په دې توگه هغوې د بناره ووتل او دخپلو ملگرو سره يو ځای د يوې بلې لارې په واسطه د جمننا په لور ولاړل.

شلمه برخه

د ماښام بې نوره تورو تیارو هرې لورې ته خپل وزرونه غوړولي و... فضا د ویده شوي چمن په خیر خاموشه او اسمان د خپلې مینې نه ډکې سپوږمۍ څخه بې برخې و ، ترڅنگ یې د اسمان فضا د وریځو د گردو غبار څخه ډکه وه. د جمن د توري تیارې غاړې ترڅنگ څنگ حماد په پوره کوشش او اخلاص سره خپل آس ځغلاوه. او دهغې سرکشه آس هم دوي دواړو ته د گټې او زیان دپه نظر کې نیولو پرته بې پروا د ازاد خیاله په خیر پرواز کاوه. بې خوبه او بې سپوږمۍ شپه دمرگ په سکوت کې ډوبه شوې وه.

تر پنځه میله واټن پورې د جمن په غاړه غاړه د جنوب په لور سفر نه وروسته حماد خپل آس په دریاب کې ور وغورځاوه ، آس هم په خپل ځواک سره د دریاب هغه لورې ته ووت. گیان هم د خپلو ملگرو سره یو ځای دهغوي شاته روان و. بلې غاړې ته د وراوختلو سره سم حماد هملته تم شو او د خپلو ملگرو په انتظار کې کیناست. لږه شیبه وروسته گیان هم د خپلو ملگرو سره هلته ور رسید. او هغه ټولو خلکو د ایلیک خان سره داسې روغې او درنښت وکړ لکه څنگه چې دیوه لښکر عسکر د خپل جنریل تر مخه په ډیر احترام او درنښت سره را ځي.

د خپل آس نه د کیوتلو په وخت کې گیان ایلیک خان ته وویل: «یا امیره !ته زما آس درواخله ، دهغه دزین سره فالتو توره او ډال دواړه را ځورند دي. زه به د کوم ملگري سره په آس باندې سپور شم.» ایلیک خان د حماد ډال دهغه د آس د زین سره را وځړاوه او توره یې دهغه د ملا په پټۍ کې را وځړوله او بیا یې ترې وپوښتل:

«راته دې تر اوسه ونه ویل چې څوک یې. او د کومه ځایه راغلې یې... د نیشاپور سره څه اړیکې لرې... ناصرالدین دې څه ډول پیژني ، او دا خبره دې ولې راته وکړه چې د بدري نات اصلي نوم ابو الفتح دې» ایلیک خان د آسه را بنکته شو او د خپلو پوښتنو د ځواب اخستو منتظر شو. حماد ورته په خند شو او ویی ویل: لا تر اوسه ددې پوښتنو د ځواب وخت نه دې راغلی. مونږ باید سمدلاسه ددې ځایه کوچ وکړو. ددې ټولو پوښتنو ځواب به ته د بدري نات او یا هم د گیان دخولې واورې. دوي دواړه زما د ټولو رازونو او اصلیت نه ښه خبر دي.»

حماد په خپل آس سپور شو او یو ځل بیا د جمن د دریاب د غاړې په کږو ورو لارو یې خپل اسونه وځغلول.

پنځه مايله نور هم مخته ولاړل او یو ځل بیا یې د جمن څخه آسونه را تیر کړل او د بهیم سیم په لور یې مخه کړه. په شرق کې لرې لرې د سپوږمۍ د راختلو نښې هم را څرگندې شوې. د ځنگل ونې بوتې

د نیشاپور شاهین

د سپوږمۍ په دې رڼا کې ډیر غمژن او مړژواندي بنکاریدل ، داسې لکه د لمر د پریوتو په وخت کې چې د بنديخانې کوم بندي دخپلې بې وسۍ څخه پرده لرې کوي...یا...یا د کلونو کلونو پخوانیو وړانو ویجاړو خانقاه گانو کې غمژنه سپوږمۍ په سلگیو سلگیو ژړا کوي ، بلکل همغسې لکه د ځنگل هر بوټې چې د سپوږمۍ په شپه زړه نیونکې او غمزده وي او داسې ولاړ وي لکه څوک چې دمشیته دهغه کار کوونکو مامورینو انتظار کوي چې دخپلو لارو څخه بې لارې او بې درکه شوي وي.

حماد ناڅاپه خپل آس تم کړ او دخپلو ملگرو په لور یې په غور سره وکتل او ورته یې وویل: «تم شیء»

دهغه په اواز کې داسې فکري ژورتیا وه لکه څوک چې یو ډیر زیات مکروه خیزو ویني او د شر څخه یې دخپلو ملگرو د ژغورولو او ساتنې اراده لری. په ځنگل کې یې په ډیره نا کراری او غور سره مخته داسې په زیر سره وکتل لکه یوه روژه نیونکي چې په بې کراری سره د ما بنام په لور ویني. په همدې وخت کې ایلیک خان د حماد په لور مخ کړ او ورته یې وویل:

«ولې تم شوې؟ ایا کومه خطره درته تر سترگو کیږي؟» حماد خپل غوږ په لاس کې ونیوه او بیایي وویل:

«ایلیک خان! واوره ، غور سره ورته غوږ شه ، تاته په ځنگله کې د آسونو د پښو د قدمونو اواز تر غوږو کیږی؟»

ایلیک خان تر ډیره پورې غوږ نیولي و تر څو دغه اوازونه واورې ، بیایي په اندیښنې سره حماد ته وویل: «ستا خبره سهې ده ، په ځنگل کې په یوه وار د ډیرو آسونو د پښو اواز تر غوږو کیږي. اودا اواز هره شیبه رالندیږي. ددې مقصد دادې چې دا خلک هم زمونږ په لور را روان دی.»

اوس نو د آسونو د پښو اوازونه په ازاده توگه اوریدل کیدل. حماد یو ځل بیا ددې اوازونو په اوریدو سره وویل: «ایلیک خانه واوره! ددې راتلونکو سپرو شمیره د لسو کسانو څخه کمه نه ده. زه به ددوې په راتلو کې په دې غلطۍ کې نه لویږم چې ووايم چې دمتهدا عسکر په لږو لږو ډلو کې په څلورو خواو کې خپاره شوي دي او زمونږ لټون به کوي. خو ایلیک خانه واوره چې: ... (الحب لله و البغض لله) ترهغې چې زما په جسم کې د ویني اخري څاڅکې هم وي زه به د اوسۍ په خیر دبنکاری او دمرغې په خیر دمرغۍ خورو نه ستاسو د ټولو ساتنه کوم. ایلیک خانه ، حوصله او همت له لاسه مه ورکوه.....»

ایلیک خان سینه تانده کړه او ویی ویل: «اې زما نوم ورکی او اجنبي دوسته او لارښوده! کله چې د بنمن پر مونږ حمله وکړي نو ته به وویښې چې ایلیک به د پنځو اوو کسانو د وژلو پرته مرگ ته زړه

بڼه نه کړي. زما دې دمجاهدینو د پښو د آسونو په گردونو سوگند وي چې ایلک خان به په جنگ کې خپل دوست هیڅکله هم ناهیلې نه کړي».....

ایلک خان خاموشه شو. ځکه مخې ته څو کسه سپاره راغلل. او هغوی ټولو ددوې د کلابند کولو هڅې پیل کړې. ایلک خان وشمیرل او ویی کتل چې دحماد دخبرې سره سم هغه لس کسان و. ایلک خان وکتل چې دحماد یو لاس کې ډال او په بل کې یی دروند گرز نیولې دي. ایلک خان او نورو ملگرو یی هم خپلې خپلې وسلې په لاسو کې نیولې وې، بیا حماد هغو سپرو ته ورغږ کړ او ورته یی وویل: «تاسو څوک یاست او ولې موزمونږ د کلابندی کولو هڅې وکړې»

دهغوی څخه یوه یی د ایلک خان په لور اشاره وکړه او ویی ویل «دمتهداغه بندي به په داسې اسانۍ سره زمونږ له لاسو په تینسته بریالی نه شي. تا ددې په ازادولو کې دخپلې خاورې او وطن سره خیانت کړې، زمونږ په لاسو د مړینې نه مخته مونږ ته وواياست چې تاسو د کومو سیمو پورې اړوند یاست او د کوم ځای اوسیدونکي یاست»

د حماد څخه داسې څیرونکې او افغی مار جوړ شوي و چې هره ثانیه یی زړه غوښتل دوې وچپچي، خپل او سپنیز گرز یی دماهي نیونکو د جالونو په څیر په هوا کې خوځاوه او دهغه مار په څیر یی غږ ویست چې دخپل قهر په وخت کې دخپل قهرجن روح دژورتیا نه چیغه وهي.

«ستاسې خبرې دومره بې کاره او بې حقیقته دي لکه دیوه احمق دخولې نه چې د حماقت او از راوځي. زه به مو په څیرو باندي د غم، قهر او تیارو ناهیلۍ راخپری کړم. ستاسو په هډوکو کې به بې کراری او دیوه نوي قهر سره به پرتاسو دخپل گرز باران واوروم. په دې تیاره شپه کې به زه تاسو ته د فنا ننداره وبنایم او تاسو ته به د ځنگلې خنزیرانو په څیر په پوزه کې دمرگ نټکی درواچوم او زه به در څخه دخپل منزل په لور روان شم. زما رب زما سره دې او همغه به ماته برې اوسرفرازی راپه برخه کوي.

مخته راغلي سپرو لا تر اوسه خپله کلابندي نه وه پوره کړې چې حماد د غصې او قهر څخه د سکرو سکروته وگرځید، خپل گرز یی وگرځاوه... آس ته یی پونده ورکړه او په ټولو دښمنانو یی سرگرځونکې د تکبیر غږ (الله اکبر) پورته کړ او دهغه جویان په څیر یی پرې حمله وکړه چې تر مخه یی رمي ته څوک د زیان د ورسولو هڅه کوي. هغه په ټولو یوه وحشتناکه حمله وکړه او په همغه لمړۍ حمله کې یی دخپلو درې کسو دښمنانو سر و نه پرې کړل.

دهغه شاته ایلک خان، گیان او دهغه ملگري هم په دې جنگ کې راگډ شوي و، د ایلک خان د جنگ کړچار داسې ولکه په یوه وران ځنگل کې چې لوږې اخیستې څیرونکي په قهر شوي وي،

د نيشاپور شاهين

هغه هم په خپله لمړنۍ حمله کې د دښمن دوه کسان له منځه وړي و، کله چې حماد بيا ځل د الله اکبر غږ وکړ نو ايلک خان په عجيبه جوش او ولولې سره د حماد په لور وکتل او ورته يې وويل:

«زما دوسته، زما حبيبېه! وايه وايه... بيا يې ووايه... دغه مقدس غږ يو ځل بيا پورته کړه...»

حماد يو ځل بيا د تکبير غږ پورته کړ، دا ځل ايلک خان د گيان او ملگرو په لور يې په کتلو سره وويل...:

«دوستانو! تاسو هم دا غږ پورته کړئ، هو! د همدې څخه د اسم اعظم غږ پورته کړئ...»

گيان او ملگري يې د ايلک خان سره يو ځای شو او د تکبير داسې غږونه يې پورته کړل چې ځنگل يې په لرزه واخست او کله چې دوي خپل اړخونه بدل کړل او بيا يې حمله کوله نو ويې کتل چې حماد د څو نورو دشمنانو سره هم ورپرېکړي دي. اوس نو درې کسان پاته و. دهغوي د ډلې نه يو د ايلک خان بنکار وگرځيد او هغه نور دواړه يې د گيان او ملگرو په لاسو د ژوند نه بيغمه شول.

۲۱ مه برخه

د سپوږمۍ په دې نيمايي رڼا شپه کې ايلک خان د حماد لورې ته راژرې شو د حماد د ټاټ کالي او دهغه گرزپه وينو ککړو. ايلک خان په ډير درنښت او احترام سره د حماد په لور وکتل او ورته يې وويل: «زما محسنه! زما حبيبه! دخداي له پاره را ته ووايه چې څوک يې او دکومه ځايه راغلي يې. ما په خپل ژوند کې د لمړي ځل له پاره ستا په خير افسانوي جنگجو کتلې دې. زه همدا اوس له تانه دهغه څه په اړه ډير څه اوريدل غواړم چې په متهره کې دې هغه غوايي گادې تم کړ چې د متهره خلکو پر ما باندې لکه د غوايي په خير راښکود.

حماد خپل آس د ايلک خان څنگ ته راوړ او هغه يې په اوږه و تپاوه او ورته يې وويل: «ايلک خانه! ته په دې اړه فکر مه کوه. د بهيم سيم په کلي کې به د بدري نات کور ته ورځو او هملته به در ته په ارام سره هر څه ووايم. له ما سره ستا په نامه يو ليک هم شته، چې ماته دهرات والي ناصر الدين را کړې. راځه چې لمړې دغه ټول لاشونه ښخ کړو او د وينې دغه څاڅکي پاک کړو ترڅو ددې وينو په کتلو سره څوک زمونږ د آسونو تعقيب و نه کولې شي. ټولو يو ځای هغه لاشونه ښخ کړل او د پښو په مښودو سره يې د وينو هغه نښې نښانې هم له منځه يوړې بيا يې د شمال غرب په لور د بهيم سيم کلي ته مخه کړه.

۲۲ مه برخه

سهار ته لا تر اوسه ډیر وخت پاته و چې گیان د بدري نات د کور دروازه ورو وټکوله. حماد ، ایلک خان او نور ملگري یی تر شا ولاړ وو. لږه شیبه وروسته د حویلی دننه د سپی اواز پیدا شو ، خو سمدلاسه څوک راپورته شو او سپی یی بند کړ او بیا یی د حویلی دروازه پرانیسته. د دروازی پرانیستونکې د حویلی یوه ملازم و. ټول حویلی ته ورننوتل. د گیان ملگرو ټول آسونه د اصطلب په لور یوړل. خو گیان ، حماد او ایلک خان د خپله ځانه سره خپلې کمږې ته یوړل. لږه شیبه وروسته بدري نات هم د کوره راووت. په لاسو کې یی روڼ مشال نیولی و ، د اصطلب په لور د تللو په وخت کې یی هغه ملازم ته ورغږ کړ چې دروازه یی پرانیستی وه. کله چې هغه ملازم په یوه منډه د بدري نات خواته راغی نو بدري نات ترې په پلټونکې توگه وپوښتل: «د حویلی دروازه چا وټکوله».. ملازم ورته په خوشحالی سره وویل: «مالکه! گیان د خپلو ملگرو سره را ستون شوی دې»

بدري نات ترې په ډیر شوق سره وپوښتل: «ایا حماد هم ورسره شته؟»

ملازم ورته په خندا کې وویل: «مالکه! یواځي حماد نه چې ایلک خان هم ورسره دې»

بدري نات د گیان د کوټي په لور ورغی او ویی ویل «زما زړه د پخوانه ویل چې د نیشاپور دا شاهین چې هر کار ته لاس واچوي ، ناکامیږي نه» .

حماد ، ایلک خان او گیان درې واړه ناست و او خبرې یی کولې ، چې بدري نات هم ورننوت. دهغه دکتلو سره سم ایلک خان راپورته شو او د بدري نات سره یی غیږه ورکړه. او ویی ویل «زه هم ستا منتظر وم» بیا یی د حماد په لور اشاره وکړه او ویی ویل «زه ددغه ورور په برخه کې معلومات تر لاسه کول غواړم خو هغه د خپل ځان په اړه تر اوسه ماته څه نه دي ویلي»....

پخوا له دې چې بدري نات څه ووايي ، حماد د خپل سر څخه خود لرې کړ او دهغې د لاندې ایښودل شوي څرمني د منځ څخه یی یولیک را وویست او ایلک خان ته یی ورکړ او ورته یی وویل: «دا ولوله ، دا ستا په نامه د ناصرالدین لیک دې»...

بدري نات او ایلک دواړو د مشال په رڼا لیک ولوست ، د لوست نه وروسته ایلک خان لاندې ښکته شو او د حماد دواړه زنگونونه یی ونيول او ورته یی وویل: «د نن نه وروسته ته زما امیری اوزه ستا یو ډیر ادني سپاهي»

حماد ورته په ډیره عاجزی سره وویل: «نه ددې ځای امارت به له همتا سره وي زه به ستا تر لاسه لاندې په کار کولو خوشحالی محسوسوم».

د نيشاپور شاهين

ايلک خان ورته په ډير درنښت وويل: «دا به څنگه شوني وي ، ستا په شتون کې ايلک خان بلکل دامارت وړتيا نه لری. ته زما څخه ډير ځواکمن او د جنگي امورو ماهر يی. ما ته د خوبښې ځاي دې چې ستا په خير ديوه امير تر لاس لاندي کار وکړم. په خداي قسم چې ايلک خان د حکم کولو له پاره نه بلکه د اتباع له پاره پيدا شوې دې»

حماد راپورته شو او ايلک خان ته يی وويل: «دسهار د لمانځه وخت داخل شوې دې ، راځئ چې لمړی لمونځ اداء کړو بيا به دواړه دخپلو نورو امورو په لور توجه کوو»
بدری نات ترې په انديښنې سره وپوښتل «کوم نوي امور...»

حماد ورته وويل: «نگر کوټ... چيرې چې زما د ملت يوه لور د پندتانو په بند کې پرته ده... که چيرې هغه ژوندی وي نوزه به دهغې دخلاصون او بيرته راوړو په برخه کې هرو مرو بريالی کېږم. خو که چيرې هغو قصابانو هغه په خپلو بتانو قرباني کړي وي نو خداي تعالي دې دهغې روح ته سکون اوراحت ورکړي...»

حماد لږ څه تم شو او ويی ويل: «دهغې مسلمانې نجلۍ نوم څه دې؟ تا ماته ويلی و خو زما د ذهن نه يی نوم وتلې دې».

بدری نات ورته وويل: «دهغې نوم اوما دې او دنگر کوټ په مندر کې خدمتگاره وه ، ډيره صابره او ذهينه پيغله ده ، که چيرې د وزې په خير يی هم پوست وويستل شی بيا به هم دخپلو ملگرو او پټ تحريک په اړه يوه خبره هم ونه کړی. هغه داسې پيغله ده چې هر ډول باور ، وياړ او اعتماد پرې کيدې شی».

حماد په دعايه توگه وويل: «خداي دې وکړې چې زما تر ورسيدو پورې زما د قوم دغه لور ژوندې او سلامتې اوسي ، نوزه به هغه د دې دوزخ څخه دهغې په راويستلو بريالی شم او...»
بدری نات يی په منع کې راټوپ کړ او ويی ويل: «دهغې پيغلې سره يو بل راز هم ترلې دې...»
حماد ورته وکتل او ويی پوښتل «څه ډول راز..؟»

بدری نات دايلک خان په لور وکتل او په نرۍ شانتته خداي وويل: «هغه پيغله چې اوما نومېږي ، دايلک خان سره ډيره زياته مينه کوي ، ايلک خان يی هم هغه خوبښوي ، نژدې و چې ددواړو تر منځ نکاح وکړل شي ، چې دا پيښه وشوه».

حماد وخنډل او ايلک خان ته يی وکتل او ويی ويل: «غم مه کوه ، هغه به هرو مرو ددې جهنم څخه راباسم او دهغې نه وروسته به په همدې حويلۍ کې ستا دنبځي په خير له تاسره اوسېږي».
بدری نات يو ځل بيا وپوښتل: «نگر کوټ ته به څه وخت روانيږئ ، ترڅو ستاسو د خوراک څښاک بندوبست وکړم. ايا داسې به شوني نه وي چې...»

د نيشاپور شاهين

حماد ورته په منځ کې راتوپ کړ او ويی ويل «د سهار دلمانځه وروسته ددې ځايه روانيږم، له ماسره به يواځې ايلک خان سفر کوي، اوس راځئ چې ناوخته کيږي. لمونځ وکړئ»
ټولو او د سونه وکړل، بيا هغوي ټولو د گيان په کوټه کې د بدري نات په امامت سره د سهار لمونځ اداء کړ.»

۲۳ مه برخه

د خو ورځو پرلپسې سفر کولو وروسته حماد او ایلک خان یوه ورځ د نگرکوټ کلا ډوله مندر ته د نژدې پنځه مایله واټن په لرېوالي سره ور رسیدلي و. په دې وخت کې لمر د سپاسه ولاړ و، دوی هم د خپلو اسونو رفتار کم کړې و، ځکه چې هغوی غوښتل چې د شپې په تیاره کې مندر ته ورسېږي او هلته شپینۍ حمله وکړي. په همدې خاطر هغوی کرار کرار د کوهستان په نالو او ښکته پورته ځایو کې پټ پټ د شمال په لور مخته روان وو.

کله چې لمر پریوت نو هغوی د کلاشکله مندر د شرقي برخې څخه تیر شوي و او ډیر مخته تللي و. هغوی د مندر څخه یو دوه مایله نور هم لرې ولاړل او بیا بیرته د غرب په لور وروگرځیدل او د کوهستاني درياب هغې غاړې ته راغلل چې د دیوال شکله غرونو د درې برخو څخه تیریده او په سړي مندر پروت و. هغوی وکتل چې د یخۍ په واسطه د درياب اوبه ډیرې کمې او غاړې یې پوره وچې شوي دي، حماد او ایلک خان دواړو د درياب په همدې وچو غاړو باندې خپل آسونه ځغلول او بیرته د مندر په لور را روان وو.

د مندر شاته د غره نه لاندې یې په یوه تیاره ځای کې خپل آسونه وتړل، دواړو لمړۍ د ماسختن لمونځ اداء کړ، بیا حماد خپله او سپنیزه پنجه را وویستله، د غره په سرد مندر په کتلو سره یې دهغه ځای د پورتوالي اندازه واخسته او بیا یې د زین څخه رسۍ را پرانسته او ددې او سپنیزې پنجې سره یې وتړله. دهغه ټول کار ته ایلک خان په ډیر غور او دلچسپۍ سره کتل.

بیا د ایلک خان د سترگو تر مخه حماد خپله رسۍ د او سپنیزې پنجې سره یو ځای تاو راتاوه کړه او پورته یې ور گزار کړه. په همغه لمړي ځل دغه او سپنیزه پنجه ددی دیوال شکله غره په کوم ځای کې کلکه و نښتله. حماد د پنجې سره تړلې رسۍ ښه کش را کش کړه او دهغې د ټینګښت اندازه یې واخسته، بیا د خپل آس څنګ ته راغې، د غشو ډک ملا بند یې د ملا و تړه، ډال او کمان یې په اوبه و اچاوه او بیرته درسی خواته راغې او ودرید. ایلک خان هم د حماد په خیر خپل ځان په وسله سنبال کړ.

زما تر شا د راتلو هڅه کوه، یاد ساته چې کوم اوزار پیدا نه شی. او که نه زمونږ دا خطرناک عملیات به د ناکامۍ سره مخ شی. دواړه د خپلو لاسو، پښو او زنگونو په مرسته په ډیره چټکتیا سره پورته وختل، حماد خپله رسۍ په دواړو لاسو و نیوله یو ټوپ یې وواهه، او بیا یې رسۍ د خپلو دواړو پښو تر منځ کلکه و نیوله او پورته پرې خوت، ایلک خان ته یې هم وویل: «ایلک

خانه ! لکه څنگه چې زه پورته ځم په همدې توگه ته هم زما تر شا د راتلو هڅه کوه. خو یاد ساته چې کوم او زرا پیدا نه شی او کنه زمونږ دا خطرناک پروگرام به دناکامی سره مخ شی.

کله چې هغه ځای ته را ورسید چیرې چې او سپنیزه پنجه د یوې تیرې ترمنځ نښتې وه ، حماد ترڅو لمحو پورې اخوا دیخوا وکتل او بیا یې په تیاره کې سترگو رڼا وکړه ، په کوم ځای کې چې پنجه نښتې وه ، دهغې څخه لږ څه پورته د غره ډیره برخه مخته را وتلې وه ، حماد ایلک خان ته په اشارې کولو سره د پورته راتلو وویل ، او بیا دواړه د غره په دغه را وتلې برخې باندې ودریدل ، بیا حماد پنجه د غره د سترو تیرو څخه را خلاصه کړه او هغه یې د تړل شوې رسی سره را ټوله او یو ځل بیا پورته ور وغورځوله. پنجه یو ځل بیا د غره په کومه ستره تیره کې نښتې وه او دوی دواړه بیا د پنجه اوسې په مرسته پورته وختل. په همدې توگه یې دوه ځله نور هم پنجه پورته گذار کړه او دوی ددغې دیوال شکله غر ، چې په سړی بهیم نومې مندر و ، په ورختلو بریالی شول. (د نگر کوټ دا کلا شکل مندر د بهیم په نامه مشهور شوې و. هغه په یوه ډیر لوړ او ددرې خواو نه دنقابل تسخیر غرونو د پاسه د مشهور راجه بهیم په لاسو تعمیر شوې و. په هندوستان کې دا د بتانو تر ټولو ستر مرکز و. او ددې ځای پروهت په ټولو هندو راجاگانو باندې خپل اغیز درلود. ددې مندر د بتانو په سترگو کې لعل او جوهر ایښوول شوي و)

د غره د پاسه د راختلو وروسته حماد پنجه په یوه ستره تیره کې ونښلوله او رسی یې ترې لاندې را وځړوله ، بیا یې په پټه ایلک خان ته وویل: (ایلکه ایلکه ! کومې لورې ته چې مونږ را غلي یو دا خود مندر شاتنی برخه ده ، خوددې سره سره به بیا هم دلته وسله وال ساتونکي اوسی. مونږ باید دلته پریوځو او د مار په خیر په سینه هغه لورې ته ور وښویږو.

سمدلاسه دواړه په دغه تیر لور په زمکه باندې پریوتل ، بیا ایلک خان حماد ته وویل « یا امیره ! زه ددې مندر دهرې برخې په اړه معلومات لرم. ستا اندازه سهی ده ددې مندر په شاتنی برخه کې هم ساتونکي شته. زه به مخته مخته ښویږم ته زما شاته راځه. »

حماد یې وړاندیز ومانه او ورته یې وویل: « یو بل کار هم وکړه ایلکه. خپل ډال شاته وټره ، ترڅو د ښویدو په وخت کې او زونه کړي.»

حماد او ایلک مخته ښویدل ، کله چې د مندر شاتنی برخې کې دتورو تیرو څخه جوړ کړل شوي دیوال ته ور نژدې شول نو حماد ایلک خان د اوږې څخه ونيوه او تم یې کړ ، ورته یې وویل « تم شه ، ایلک خانه ! خپل ښي او کین لورې ته وینه. ددواړو خواو څخه ساتونکي را روان دي ، سر ټیټ کړه او ساه دې بنده کړه»

حماد او ایلک خان دواړو خپل سرونه په زمکه ایښودې و. او خپلې ساه گانې یې ودرولې ، خو سترگي یې په دغو وسلوالو ساتونکو نښتې وې چې دښي او کین لورې څخه راتلل. دواړه ساتونکې راغلل ، یو دبل سره یو ځای شول او بیا بیرته په مختلفو سمتونو روان شول. کله چې هغوي لري ولاړل نو حماد ورته وویل: « ایلکه ! ددې مندر د شاتنې برخې دغه دواړه ساتونکې بیرته راځي او یو دبل سره بیا ویني او بیرته ستنیږي ، ددوي د ساتنې او پهرې همدا طریق ده. ایلکه... ایلکه ! راځه لږ څه نور هم مخته ورځو او په زمکه پریوځو. خو اووره ! داخل چې هغوي دواړه یو ځای شی او بیا بیرته دمختلفو سمتو په لور روان شي نو په ښي لور تلونکې باندي په زه او په کین لور تلونکې باندي ته حمله وکړه. پت پت دهغه شاته ولاړه شه. لمړۍ یې خوله وربنده کړه او بیا یې کار و خلاص کړه.»

ایلک خان هم ورته په ځواب کې وویل: « ای امیره ! په دې اړه فکر مه کوه. زه به ستا د هدایت سره سم عمل کوم» لږه شیبه وروسته بیا هغه دواړه ساتونکې را وگرځیدل په همغه ځای کې یو دبل سره یو ځای شول او بیرته په مخالفو سمتونو روان شول. حماد او ایلک خان ورته په سنگر کې ناست و او د زمريو په څیر پسې را ووتل او په کرار کرار یې تر شا روان شول او بیا یې پرې ورتوب کړ ، لمړۍ یې ددوي خولې وربندي کړې بیا یې دهغوي په سینو کې د زهر وخنجر ورننویست ، بیا یې ددواړو ساتونکو لاشونه واخستل او شاته یې کړل ، بیا یې شاوخوا وکتل ، ترڅنگ یې ورته د ونو بوټو یو ځنگل شاتنه ترسترگو شو ، دهغوي دواړو لاشونه یې په همغه ځنگل کې وراچول او بیرته دمندر لوري ته راستانه شول.

اوس نو هغوي دمندر د جنوبي دیوال تر څنگ څنگ د شرقي برخې په لور وروان و. او همدا مندر ته د ورننوتلو لاره وه. ددیوال اخري سرته په رارسیدو سره حماد د مندر شرقي برخې په لور وکتل ، دمندر په دغې برخې کې دې شمیره ستونو څخه جوړ شوي دهلیز و چې د شمال په لور تر لري لري پورې غځیدلي و. ددې دهلیز دننه بې شمیره ډيوې بلې شوې وې او دهمدې ډيوو په رڼا کې هلته ساتونکو خپله دنده تر سره کوله. حماد او ایلک خان دواړه د یوې ستني سره څنگ ته شول او دساتونکو دراتلو انتظار یې پیل کړ.

څنگه چې پهره دار د ستني تر څنگ په تیریدو شو نو حماد او ایلک خان پرې د زمريو په څیر ورو ولویدل ، دهغه خوله یې وربنده کړه او په ډیره چټکۍ سره یې هغه رانېکود او دمندر د جنوبي دیوال په تیارو کې یې وروغورځاوه.

هغوي بیرته همدې ستر دهلیز ته راستانه شول او شاوخوا یې وڅارله ، دمندر تر مخه شرقي لوري چیرې چې یو نشیبي لاره دمندر په لور راتلله هلته دمندر څو کسه وسلوال پهره داران ولاړ و. د

ستنې شاته ولاړ حماد په پټه وويل: «ايلکه ، ايلکه ! ايا دا ويلې شې چې او ما به په کومه کمره کې بنده وي»

ايلک دڅو لمخو دخاموشۍ وروسته وويل: «که چيرې ژوندۍ وي او په ديوي او ديوتاو باندي يې قرباني کړي نه وي نو هغه به ددې مندر په تاخانه کې وي».

حماد ترې بيا وپوښتل: «تاخانه کومې لورې ته دي»

«دلته خويوه نه بلکه بې شميره تاخاني دي او هيڅ نابنده انسان ددې تاخانو څخه نه شی وتلې.

خوبيا هم زه فکر کوم چې هغه به دمندر د ستر پروهت په ذاتي تاخاني کې وي».

«ايا ته دهغې تاخاني په اړه معلومات لري؟»

هو ! اميره ما هغه تاخانه کتلې ده» .

«نو بيا واوړه ايلکه ! ددهليز د ديوال سره نښتې نښتې مخته دهغې تاخاني په لور ولاړ شه. زه هم درسره ملگرې يم ، «دواړه دهغه دهليز د ديوال سره نښتې کرار کرار مخته ولاړل ، يوې دروازې ته په رسيدو سره ايلک خان تم شو ، بيا يې هغه دروازې ته لږ څه زور ورکړ او ويې کتل چې دروازه پرانيستې ده ، دهغې يوه پله يې لږ څه خلاصه کړه. ايلک خان ورته په پټه وويل: «يا اميره ! قدرت په مکمله توگه زمونږ سره ملگرې دي . تاخاني ته تلونکې دا لاره پرانيستې ده . اوس زما شا شاته راځه»

دواړو دروازه پرانيسته او دننه ورغلل ، دروازه يې تر شا بيرته بنده کړه ، کوم ځای چې دوې ولاړو هغه پاتخې وې چې لاندي کوزيدې ، د پاتخو په دواړو خواو کې د ديوالونو سره مشالونه لږيدلې و چې د همدې له کبله پاتخې په پوره اسانۍ سره څرگنديدې.

دواړو بې له دې چې شور وزوگ را پيدا کړي لاندي کيوتل ، د نژدې شلو پاتکو نه د کيوتلو وروسته هغوي د تورو تيږو نه په جوړ شوي فرش باندي ولاړو . دا يوه پرانيستې لاره وه چې مخامخ د غرب په لورې تلله . دواړه خو قدمه مخته ولاړل چې ويې کتل چې دا لاره ديوي بلې لارې سره يو ځای کيږي چې شمال جنوب لورې ته غځيدلې وه . دا ددې ټولو تاخانو دهليزونو و ، ځکه چې ددې دهليزونو دواړو خواو ته گڼ شميرې کوټې وې او ټولې په تيارو کې ډوبې وې خوبيا هم د شمال په لورې پرتو کوټو کې لږ څه روښنايي تر سترگو کيدله .

دواړو په ډير غور سره يو بل ته وکتل . بيا مخته ولاړل ، دواړو د يوې روښانه کمرې دننه وکتل ، هلته په کمره کې د کرشن مراري د تيږو څخه جوړ کړل شوي يو ستر بُت ايسوول شوي و ، او دهغې بُت د سر سره نژدې ديوال باندي يو ستر مشال هم نښلول شوي و . ددې نه وروسته هغه دخلورو کمرو پلټنه وکړه خو هغه ټولې خالي وې خو د ديوي گانو او ديوتاگانو د بوتانو نه ډکې

وي او دهر بُت سره نژدې مشالونه ايښوول شوي و. داکمري په ښه عطر و خوشبويه شوې وي ، تر څنگ يې د شمال او جنوب پورې غځيدلې دهليزونه هم دهمداسې خوشبو څخه ډک و.

حماد او ايلک خان مخته ولاړل.... اوس دهغوې تر مخه داسې يوه کمره راغله چې دپخوانيو کمرو په نسبت ډيره روښانه وه ، حماد لکه د يوه ځناور په څير په زوره زوره ساه واخسته او ايلک خان ته يې وويل «ايلک خانه ! هوبنياره اوسه ماته ددې کمري څخه تيز انساني بوي راځي».

ايلک خان ورته هم په اشارې سره وويل: «يا اميره ! همدا د مندر د ستر پروهت کمره ده»

حماد او ايلک خان همدې کمري ته وروکتل ، هلته د مندر ستر پروهت د يوه بُت تر مخه ناست وو ، يوه ښايسته او ډيره حسينه خدمتگار ه ښځه يې تر څنگ وه چې د بُت په سري گلان شيندل او شمعي يې پرې روښانه کولې. د پروهت سرتيت و او داسې څرگنديده چې په سکون او انجماد کې په مراقبې کې ډوب شوي وي ، د پروهت تر مخه او د بُت ښيي لوري ته ، چيرې چې انساني ځان په بُت باندي د قربانۍ له پاره ځآريده ، يو قربان ځآي هم موجود و. په زمکه کې يو ډير ستر موگې بنخ کړل شوې و او اوما يې په هغې پورې کلکه تړلې وه. ايلک خان همغې لوري ته اشاره وکړه او ويې ويل: «يا اميره ! دغه مخته چې کومه نجلۍ وينې چې په رسيو تړل شوې ، همدا اوما ده».

حماد وکتل چې هغه يوه ډيره حسينه او ښايسته ، دښه قد خاونده او سترگې وړونکې پيغله وه. په تاخانه کې بنده او په تورو تيارو کې غمژنه ولاړه وه ، هغه اندينمنه وه ، دکوتي په تيارو کې لکه د ماتې شوې ډيوې په څير گرځيدلې وه. سترگې يې بندې وې ، داسې معلوميده لکه د ډيرې مودې راهيسې چې خوب ته نه وي پريښوول شوي او اوس قربان ځآي ته په ورختلو باندي هم د کلک خوب کولو اراده لري.

حماد او ايلک خان يو بل ته وکتل ، په سترگو سترگو کې يې پريکړه وکړه ، بيا دواړه د يوه توپان په څير دننه ورننوتل ، حماد د تاخانې دروازه د دننه څخه وتړله ، د مندر د يوداسي چې کله دوي دواړه وکتل نو وجود يې په لړزان راغې ، حماد يې په لور توره و خوځوله او ورته يې وويل:

«که چيرې دخولې څخه دې لږ څه اواز هم وويست نو په دې توره به دې ستوني پريکړم.» هغه د يوداسي گونگه شوه او د بُت تر څنگ په لږزيدلې وجود ولاړه پاته شوه.

اوما سترگې پرانيستې ، کله يې چې په تاخانې کې ايلک خان وکوت ، نو حيرانه شوه ، لږه شيبه مخته يې په مخ د غم او مرگ څپې تلې راتلې خواوس يې مخ دخوشحالي نه وغورځيد ، داسې بريښيده لکه دايلک خان په کتلو سره يې هلته د وجود په هلو کو کې سمدلاسه شفا پيدا شوې وي.

د نیشاپور شاهین

په ارتکاز او ذکر کې ډوب پروهت خپل سر و څرخاوه او د ایلک خان په لور یی د کتلو په وخت کې په سختې لهجې وویل: «تاسو دواړه څوک یاست او ولې دلته دې مقدسې خونې ته را ننوتې یاست؟»

حماد د پروهت خبره هسې واخسته او ایلک خان ته یی وویل: «ایلک خان! د او ما رسی پرانیزه او په ځای یی د مندر دیوداسی و تره او په خوله کې یی ورته دخپلو کالیو څخه څه ورومنده ترڅو اوازونه شی کړای.»

ایلک خان ور مخته شو او لږزانده دیوداسی یی دبت د اړخ څخه را و نیوله او هلته په قربان ځای کې یی د او ما په ځای و تړله او د او ما رسی یی را پرانیستی «....»

پروهت یو ځل بیا په خپلو غضبناکو سترگو حماد ته وکتل او په خپل قهرجن اوازی یی وپوښتل «... ما له تاسې وپوښتل چې تاسو څوک یاست چې په خپل سر مندر ته را ننوتې یاست. زه وینم چې ستاسو د ظاهر او باطن ترمنځ یو شرارت شتون لري او هغه انسان، چې دهغه په روح کې شیطان وی، هغه دې مندر ته نه شی داخلیدی.»

حماد په داسې بڼه هغه پروهت ته ورنژدې شو، لکه څنگه چې یو وحشی دخپل یوه ښکار په لور ورنژدې کیږي. تر دې وخته پورې پروهت دخپله ځایه راپورته شوې و، حماد یی هم مخته ولاړ و. «ته نه شې کولې مونږ دې مندر ته د راننوتلو څخه مننه کړې»

پروهت په ډیره حیرانتیا سره د ایلک خان په لور وکتل او ویی وویل: «او ه... ته خو همغه یی چې د او ما سره دې ددې وطن دخاورې سره دخیانته اراده کړې وه او بیا و نیول شوې. تو خو هلته متهرا کې بندي وې، دهغه ځایه څه ډول را خلاص شوې یی. حماد د پروهت په خوله یوه درنده سپیره ورکړه او ورته یی وویل: «په دې خاطر د متهرا د بندیکانې څخه را و تښتید چې ستا په خیر یی روح ناولې نه و»

پروهت ډیر په غضب سره و غرمبید او ویی وویل «هلکه! دخپلې ژبې او دخپلې خولې مزی دې و تره او که نه په همدې تاخانې کې به دې داسې ټوټې ټوټې کړم چې...» بیا یی د ایلک خان په لور وکتل او لږ څه په سره لهجه یی ورته وویل: «دا ستاملگرې او زما د وطن دښمن دلته څه کوي. د مندر کومه دیوداسی یی چې نیولې ده هغه د دیوتاگانو لویه عبات کونکي ده. که چیرې هغې ته لږ څه زیان هم وورسیږي نو دیوتاگان به تاسو یو هم ونه ښی. هغه بله نجلۍ چې او ما نومیرې او دکومې رسی یی چې پرانیستی دي دهغې په اړه پریکړه شوې چې هغه به په دیوتاگانو څارول کیږي... واورئ! دا ستاسو د لوبو کار نه دې، دا به ستاسو په کار رانشي، خو مونږ به یی په خپلو دیوتاگانو باندي څار کړو او اودهغوي د غضب او قهر نه به خپلې خاورې ته نجات ورکړو.»

د نيشاپور شاهين

حماد نور هم قهرورې شو او پروهت يې د اوږې څخه ونيوه ، سخت ټکان يې ورکړ او ورته يې وويل : «رونده انسانه ! ماته وگوره ! زه ستا د مرگ دهغه ديوتا په څير راغلي يم چې ستا دهرم له مخې خپلې متي يې په پوره توگه غځولې وي ، که چيرې ستا کوم بُت ، کوم ديوتا ، اويا کوم بل څه تاله ماڅخه خوندي کولې شي نو همغه ته ورغږ کړه» .

پروهت دا ځل لږ څه په عبثيا تو سره وويل : «اې هلکه واوره ! حوصله وکړه او په صبر سره زما خبره واوره ! همدا اوس دې خپله ملا سمه کړه او سترگې دې پرانيزه او ددې ځايه ووځه ، او که نه زه به دې داسې زخمي کړم چې خپل پيدايننت به دې هم له ياده ووځي» .

په دغه داسرارو نه دې څې تاخاني کې حماد يو ځل بيا په قهر وويل : «کاشکې چې ته دهندو دهرم د پروهت په ځاې کوم کشتري واي نو تر اوسه به مې ستا خټ و هلې و . مونږ د مذهب د مشرانو درنښت کوو . زما د څو پوښتنو ځواب راکړه ، خو که چيرې انکار دې وکړ اويا دې درواغ وويل نو زه به دخپلې تورې په کارولو مجبور کړل شم» .

پروهت د سختې کرکې په بڼه وويل : «ته تر اوسه هلک يې ، ورکېږه . په خپله لاره ځه ، زه ستا دهيش سوال ځواب نه شم ورکولې ، ته داسې په لوان نه يې چې زه دې تر مخه مات شم او خپله ماتې ومنم» .

حماد دخپلې درنې تورې څو که د پروهت په ستوني کې ورنښخه کړه او ورته يې وويل «گورم چې ته څنگه زما د پوښتنو ځواب نه شې ويلې»

پروهت د ويرې او وحشت نه په لږزه شو ، تر ډيره پورې يې خبرې نه شوې کولې ، حالت يې داسې گرځيدلې ولکه ژبه يې چې په ستونې کې نښتې وي ، بيا يې په ډيره ستونزمنه توگه خپله ژبه پرانيسته او په ترټرې ژبه يې وويل :

«ځوانه ! زه ستا خدمتگار او غلام يم ، ستا دهرې خبرې خيال به ساتم او دهرې پوښتنې ځواب به دې وايم ، خو ما مه وژنه»

حماد ترې په قهر سره وپوښتل : «ستا هغه ناما تيدونکې غرور چيرې ولاړ» ...

پروهت ورته په ډيره بې وسې سره وويل : «مهارجه ! بنسټه وکړه ،زه هم انسان يم ، له ماڅخه غفلت شوې دې»

حماد يې په ستوني باندې دتورې د څوکې فشار را کم کړ او ورته يې وويل : «دهغه څه پوښتنه چې کوم سهي ځواب به يې راکوې او که نه په همدې تاخاني کې به دې خټ در پرې کړم اوزه به په پوره خوندي توگه ددې ځايه ووځم» .

پروهت په لږزانده اواز سره وويل : «وپوښته ، وپوښته مهاراجه ! زه به درته درواغ ونه وايم»

حماد د پروهټ په سترگو کې سترگې ورننويستلې او ورڅخه يې وپوښتل: «که چيرې د غزني کوم حکمران دلته په هند باندې حمله وکړي نو د کوهستان د شوالک ټول راجه گان به يو ځای دهغه په مقابل کې څومره لښکر راټول کړاې شي؟»

پروهټ په غمژن او از سره وويل: «شاوخوا څلوېښت زره کسان»
«دمتېرا او تانيسر څخه د څومره کسانو د راټولو توقع کيدې شي؟»

«شاوخوا پنځلس زره کسان»..

«د کشمير او شمالي سيمو څخه...؟»

«شاوخوا پنځه ويشت زره کسان»...

حماد خاموشه شو، بيا يو ځل بيا د پروهټ په څټ توره کيښوده او په غوریدونکې او ازبې وويل: «ته هم دهغې قربان ځای په لور ورځه، چيرې دې چې زما د قوم يوه لور په خپلو بتانو د قربانۍ له پاره په رسيو کې ترلې وه. پروهټه واوره چې! ما به هرو مرو ته اوستا دا ديوداسی بښلې وای، خو اوس تاسو دواړو ايلک خان و پيژانده په دې خاطر ستاسو د دواړو وژل را ته اړين دي»

پروهټ د قربانځای په لور د تللو په وخت کې په زوره زوره چغې کړې «تباهي ده، تباهي ده...»
حماد پرې توره را تاوه کړه او په يوه گزار يې دهغه څټ ور پرې کړ، دبله اړخه ايلک خان هم په رسيو کې ترلې ديوداسی د ژوند نه لاس په سر کړې وه او سړی ترې پرې کړې و. په همدې وخت کې د مندر بيروني برخه کې شور و غوغا او اوريدل شوه. حماد ايلک خان ته وويل:

«ايلکه ايلکه! او ما له ځانه سره را واخله او زما تر شاشا راځه، کيدې شی ددې پروهټ او از بيرون پهره دارانو او اريدلې وی، هغوی به هرو مرو تا خانې ته راځي، زه به د پاتخو سره نژدې هغوی تم کړم، ته او ما له ځانه سره را واخله او را ځه.»

حماد په يوه منډه تر پاتخو پورې راغې او په پاتخو کې شته مشالونه يې مړه کړل او په دريم پاتکي باندې منتظر پاته شو. ايلک او او ما هم خپل ځانونه همتله ورو رسول، تر دې وخته پورې څلور ساتونکې په منډه را ورسيدل او د تاخانو دروازه يې پرانيسته او د پاتخو څخه لاندې را کيوتل، حماد، ايلک او او ما د ديوال پورې نښتې و، په دې خاطر ساتونکو ونه شو کتلاي، کله چې هغوی څلور واړه د پاتخو څخه ښکته شول نو ايلک خان غوښتل حمله پرې وکړې خو حماد يې لاس ونيو.

کله چې هغه څلور واړه د پاتخو څخه ښکته شول او د تاخانې په لور ولاړل نو حماد دروازه پرانيسته او بيرون يې وکتل، بيرون هرې لورې ته خاموشی خپره وه. حماد ايلک ته په پټه وويل: «... تاسو دواړه زما شاته راځئ»

د نیشاپور شاهین

درې واړو دروازو پرانیسته ، د دروازې څخه ووتل ، بیا حماد دروازو د شانه و ترله او د دهلیز د دیوال سره څنگ کې په تیارو کې د جنوبي دهلیز په لور مخته ولاړل. حماد هغوي د واړو ته د تینبتي حکم وکړ او پخپله هم په پوره قوت سره په ځغاسته شو . هغه ځای ته یې ځانونه ورسول چېرې یې چې او سپینیزه پنجه په غره کې ځړولې پرې ایښې وه . ایلک خان هم او ما له لاسه نیولې وه او په پوره منډه راوړو .

ناڅاپه د مندر د شرقي برخې یوه ساتونکې شور و غوغا جوړه کړه : « هغوي و تینبیدل و

تینبیدل یواځې دوه کسان دي ، او ما هم ورسره ده او تینبتي یې ... »

د مندر د شرقي برخې ساتونکو ټولو شور او غوغا پیل کړه .

خپلې رسی ته د ورسیدو سره سم حماد سمدلاسه سنگر و نیوه ، کمان یې د غشونه ډک کړ او ایلک خان ته یې وویل ، « او ما له ځآنه سره کړه او لاندې یې کیباسه . زه به د تعقیبوونکو د مخنیوي هڅې وکړم »

ایلک خان د ډیر محبت څرگندونه وکړه او وویي ویل :

« یا امیره ! زه دې د دښمن تر مخه ځانته نه شم پریښوولې ، زه به ستا سره اوږه په اوږه دهغوي مقابله کوم . »

حماد په سخت او از سره ورته وویل : « ایلک خان ! دا زما حکم دي ، او ما له ځآنه سره واخله او لاندې یې ښکته کړه . او واوړه ! چې د کیوتلو وخت کې چې کله د دوو رسیو جوړ راشي نو هلته کوم مناسب ځای وگوره او او ما هملته په کوم ځای کې ودره ، هلته رسی په خپل ځای پرېږده ، ځکه چې زه د در کیوتلو په وخت کې خپله او سپینیزه پنجه هم له ځآنه سره در کیباسم . او په هماغه وخت کې به تاسو ته ووايم چې څه وخت د رسی په مرسته نور هم ښکته ولاړ شئ او کوم وخت په غونډۍ باندې ودرېږئ او رسی پرېږدئ ، اوس او ما له ځآنه سره واخله او لاندې یې ښکته کړه گوره هغه ساتونکې په منډه منډه را روان دي ، زه به هغوي هملته لري تم کړم »

ایلک خان لمړی او ما سره مرسته وکړه او هغه یې درسی له لارې لاندې کیوستله ، پخپله یې هم رسی و نیوله او لاندې کیوت ، درې څلور گزه لاندې کیوتو سره ایلک خان او ما ته وویل : « او ما ته کرار کرار لاندې کیوزه ، زه به همدلته پاته شم او دامیر ساتنه به وکړم . که چیرې د حمله راوړونکو شمیره زیاته شوه نو زه به بیرته ور ستون شم او دهغه سره به مرسته وکړم . »

او ما ترې په پلټونکو سترگو وپوښتل « دا امیر څوک دي او د کومه ځایه راغلې دي ؟ »

ایلک خان ورته په پټه توگه وویل : « دا په هندوستان کې د ټولو کارکوونکو له پاره نوې امیر ټاکل شوې دي ، د غزني د حکومت له اړخه دلته را استول شوې دي ، د نیشاپور او سیدونکې دي

او حماد بن خلدون نومیري. اوس ته وخت مه ضایع کوه او بنکته ولاړه شه. زه همدلته پاته کیرم او دامیر څارنه به کوم. ته چې په څومره چټکتیا سره کیوتلې شې هغومره ژر کیوزه، واوره! که چیرې مونږ دواړو ته دلته کومه پیښه رامخته شوه یا زموږ په درکیوتو کې ځنډ را پیدا شو، نو هلته لاندې زموږ دواړو آسونه ترلې دي د هغوي څنگ ته ورشه».

او ما لاندې بنکته شوه او ایلک خان لږ څه نور هم پورته ولاړ او د حماد څارنه یې پیل کړه. هغې رسی پرې ایښې وه او د یوې راوتلې تیرې په سر ناست و او د حماد په لور یې کتل.

کله چې د مندر ساتونکې په منډو منډو د حماد لورې ته راغلل نو حماد د یوه تیرې شاته کیناست او په هغوي یې د غشو باران و اورا وو. تر ټولو مخکې راتلونکې پنځه کسه ساتونکې دهغه د غشو بنکار وگرځیدل او له منځه ولاړل. دوو نورو ساتونکو هم هغه وخت سر و خور چې د حماد په لور یې د راتلو هڅې کولې. دهغوي شاته څو نور ساتونکې و چې د حماد په لور د راتلو هڅې یې کولې هغوي بیرته شاته و تښتیدل او مندر ته ورننوتل.

په تیره ناست ایلک خان وکتل چې د مندر پنځه ساتونکې دخپلو تورو سره یو ځای د حماد په لور دهغه تر شا حمله کونکې دي هغوي حماد ته ډیر را نژدې شوي وو، کیدې شي چې دا دهغو ساتونکو چال وو چې حماد یې په خپله مخکینۍ برخه کې مصروف و ساته او د فریب نه یې په کار اخستو سره دهغه تر شا پرې د حملې کولو هڅه وکړه.

ایلک خان په یوه ټوپ ځانته پورته وخیژاوه او چغه یې کړه «یا امیره! شاته دې وگوره چې دښمن درباندي حمله کونکې دي»

حماد د برق په څیر را وگرځیدل او خپله توره او ډال یې سنبال کړل، تردې وخته پورې ایلک خان هم هلته ور رسیدلې و. دواړو یو ځای ددغو ساتونکو حمله ناکامه کړه.

ددې پنځو کسانو سترگې د حماد د اوسپنې په پنځې ورنښتې وې، ځکه ددې پنځې سره رسی هم نښتې وه، دهغوي څخه یو ځان په بنویدو بنویدو هغې ته ورساوه او هغه یې په پښو ووهله او لاندې یې پرېښته. پنجه لاندې و بنویده. ددې سره سم په فضا کې یوه هولناکه چیغه واوریدل شوه، حماد او ایلک پوه شول چې دا د او ما چیغه ده... په پښو باندې د پنځې د و هوونکې ساتونکې په خلاف حماد داسې غصیلې شوي و چې په یوه گذار یې توره دهغه د پښتو څخه تیره کړې وه. او هملته یې ځای په ځای وژلې و. حماد را وگرزید او دریم محافظ یې هم دخپلې تورې خوراک وگرځاوه.

په دې وخت کې حماد وکتل چې دده د غشو څخه ویریدلې تښتیدلې ساتونکې چې مندر ته ننوتلې و یو ځل بیا په منډو منډو دهغه په لور را روان دی، حماد لږ څه شاته شو او سمدلاسه یې

خپل سنگرو نيو او ايلک ته يې وويل: «دا دواړه سنبال کره ايلکه! زه به دمندر له لورې د راتلونکو سره معامله خلاصه کړم».

حماد په زمکه گونډه ووهله او بيا يې دمندر څخه په راتلونکو ساتونکو باندې د غشو باران پيل کړ، هغوي يو ځل بيا وتبستيدل او مندر ته ننوتل. حماد را پورته شو، خپله توره يې سنبال کره او د ايلک خان سره په جنگ کې دنبتو ساتونکو په لور ورغې، په هغوي يې حمله وکړه او دواړه يې د تيغه تير کړل.

حماد هغه ځای ته راغې چې او سپينيزه پنجه نښتې وه. خو هغه په ډيرې ناهيلۍ سره وويل: ايلکه! رسي! لاندې پريوتې ده. زه د او ما د ژوندانه څخه هم ناهيلي شوي يم. راځه چې په تيرو پښې ږدو او لاندې ښکته شو. هسې نه چې دمندر ساتونکې يو او ږد چکر ووهې او دشمال له اړخه د غره دغې لاندې برخې ته راشي او زموږ مخه ونيسي او زموږ د دواړو د ژوندانه هيلي هم له منځه ولاړې شي. زه ستا ممنون يم چې زه دې د شال له اړخه د دښمن د حملې څخه وژغورلم. ايلک خان ورته په ډيره انکسارۍ سره وويل: «يا اميره! دا زما فرض و، تا ته زما د شکر يې د اداء کولو ضرورت نه شته».

دواړه کينې خوا ته راغلل او په تيرو يې پښې ايښودې او په ډير احتياط سره لاندې کيوتل. نژدې شل ديرش لويشتې لاندې ايلک خان غږ کړ «يا اميره! ستا او سپينيزه پنجه دلته په دې غره کې نښتې ده. او رسي ترې لاندې ځانگي».

حماد وکتل چې ريښتيا هم پنجه په يوې سترې تيره کې نښتې وه، بيا دواړو رسي ونيوله او په ډيره بيره لاندې کيوتل.

کله چې دواړه د دوو رسيو جوړه ته را رسيدل نو حماد ايلک خان ته وويل «ايلک خانه! په کوم نژدې تيره باندې و دريره ترڅو دا پنجه د پاسه را خلاصه کړم».

ايلک خان په کينې اړخ کې تيرو باندې خپله پښه کلکه کړه او و دريد، حماد دښي لورې تيرو باندې پښې کيښودې او و دريد. بيا يې د پنجۍ سره تړلۍ رسي په زوره و څرخوله او يوه جټکه يې ورکړه.

پاس په غره کې نښتې پنجه لاندې را پريوته، دهغې رسي د حماد په لاسو کې وه، هغه دوباره پنجه په تيره کې و نښلوله او په دې توگه لاندې را ښکته شول.

لاندې د راکيو تلو سره سم هغوي وکتل چې او ما د درياب په غاړه په تير لور په زمکه باندې چپه پرته ده، حماد ورمونده کړه ترڅو وويني چې ژوندۍ ده او که مړه شوې ده. خو ويې کتل چې نبض يې چليري، خو بې هوشه وه. حماد ايلک خان ته وکتل او ورته يې وويل:

د نیشاپور شاهین

«ایلیک، ایلیکه! او ما را واخله او د آسونو په لور راخته، زه د اړسی تاووم او درخم. مونږ باید سمدلاسه د دې ځایه حرکت وکړو، د دریاب نه اخوا بلې غاړې ته ولاړ شو. هر څومره زیات چې دلته تم کیرو همغومره خطرات زیاتیري.

حماد په بیړه اړسی را تاوه کړه، ایلیک خان او ما په خپلو لاسو کې را پورته کړه او د آسونو ځای ته یی راوسته. هلته یی د دریاب په غاړه په او ما اوبه و شیندلې ترڅو په هوش کې راشي خو هغه همغسې بې هوشه پرته وه خو ساه یی اخسته. ایلیک آس را پرانست، او ما یی د زمکې څخه را پورته کړه او په آس یی له ځانه سره واچوله او سپور شو او د حماد انتظار یی پیل کړ.

لږه شیبه وروسته حماد هم راغې، خپله او سپنیزه پنجه یی د آس د زین سره را وځړوله، اړسی یی د زین سره وتړلې او په آس باندی سپور شو او ایلیک ته یی وویل:

«زما شاشا ته راخته، دا کوهستانی دریاب دومره ژور نه دې، زیات نه زیات درې لاسه اوبه لری، او مونږ کولی شو د خپلو آسونو سره یو ځای ترې په آسانی سره هغه بلې غاړې ته تیر شو. د دې خبرې سره سم حماد خپل آس دریاب ته ورو غورځاوه او ایلیک یی هم تر شاشا په دریاب کې روان و.

د دریاب هغه بلې غاړې ته د ورسیدو سره سم د جنوب په لور روان شول او آسونه یی تر خپله و سه ځغلول، د ایلیک په یوه لاس کې د آس واگې او په بل کې یی د او ما نبض نیولې و. هغه احساسوله چې د او ما نبض لا تر اوسه پورې کار کوي.

پنځه میله لرې یو ناڅاپه ایلیک خان چغه کړه «حماده، حماده! تم شه، ... د او ما نبض ډوب شوی دې.» حماد آس تم کړ او لاندې ترې را بنکته شو، ایلیک خان هم او ما د آسه را بنکته کړه او په زمکه یی واچوله. خو کله چې ایلیک خان د او ما په نبض لاس کیښود نو ناهیلې شو. ځکه د او ما نبض ولاړ و او د خپلې ساه اخري اه یی وړاندې کړې و.

ایلیک نیغ و درید. او د حماد په لور یی په کتلو سره وویل «یا امیره! او ما ساه ورکړې ده» حماد هم راغې او دهغې نبض یی وکوت، ویی کتل چې رینستیا هم او ما مړه شوې وه. حماد هم ډیر غمگین شوې و. د ایلیک خان سترگې دغم او ویر نه ډکې وې، دواړو یو ځای د خپلو تېرونو په واسطه زمکه ژوره کړه، قبر یی وویست او او ما یی هملته بنځه کړه، او دوباره یی خپل سفر پیل کړ.

۲۴ مه برخه

یوه ورځ په داسې حال کې چې لمر د غرب په تاخانو کې پتیدونکې و ، حماد او ایلک خان د سرسوتي د درياب په غاړه غاړه د جنوب لورې ته روا وو. هغوي د بهیم سیم نه څو مایله لرې د خپلو آسونو څخه را بنکته شول ، آسونه یی ازاد پرېښوول او پخپله او د سونه وکړله تر څو د مابنام لمونځ ادا کړي، دلمانځه د اداء کولو وروسته یی دوباره خپل سفر پیل کړ. خو دواړه ډیر غمژن او اندیښمن و.

د بدري نات حویلی ته د ور رسیدو په وخت کې شپه پوره تیاره شوې وه، پخپله بدري نات او گیان یی ښه راغلاست ته راغلل. د کور دننه د بدري نات ښځه ساوترې او لوریی بملا هم په منډه دروازي ته راغلل. خو د پشپال او رتنا درک نه لگیده.

کله چې حماد ایلک خان له ځانه سره یو ځای کړ او د گیان د کمري په لور روان شول نو بدري نات منعه کړل او ورته یی وویل « هلته نه ، بلکه دننه حویلی ته به ځی »

حماد ورته په پوره انکسار سره وویل « زما له پاره همغه کمره مناسبه ده. او بیا رتنا ».....

بدري نات یی دخبرو په منع کې راټوپ کړ او ویی ویل « هغه دواړه خور او ورور دلته نه شته ».

حماد ترې په اندیښنې سره وپوښتل « هغوي چیرې تللي...؟ »

بدري نات ورته په غمژنه توگه وویل « هر څه به درته ووايم ، خو لمړی تاسو راته وواياست چې اوما مو څه کړه ؟ » په ځواب کې یی ورته حماد د نگر کوټ د مندر ټوله پېښه بیان کړه او داوما د مړیني داستان یی ورته واوروو. بدري نات ، ساوتری او بملا درې واړه ډیر پریشانه او غمژن شول

گیان د ټول داستان د اوریدو نه وروسته د حماد او ایلک خان آسونو ته د خورا اچولو په خاطر اصطبل ته ورغې ، بدري نات ، ساوترې او بملا ، حماد او ایلک خان له ځانه سره واخستل او هغه کمري ته ورغلل چیرې چې زخمي پشپال په کې پروت و. خو اوس په دې کمري کې درې پاکې بستري غوړیدلې وې، داسې معلومیده چې د حماد او ایلک خان د اوسیدو له پاره همدا ځای ټاکل شوې و.

په مخامخ بستره باندي د کیناستو وروسته حماد بدري نات ته وویل « تا غوښتل د پشپال او رتنا په اړه را ته څه ووايي »

بدري نات د حماد تر مخه د ایلک خان سره څنگ کې کیناست په دې وخت کې بدري نات په خپل غمژن او از سره وویل: « رتنا خو د اجمیر د راجه پتهوراې خلکو له دې ځایه تنبولې ده »

حماد د حیرانتیا نه په خپل ځای کې پورته شو او بیرته کیناست او ترې ویی پوښتل «څنگه او کله ...؟»

بدرې نات ورته په خپل لړزان او از سره وویل: «ددې ځایه ستا د تللو څو ورځې وروسته د پشپال زخمونه لږ څه را ښه شوي و. او هغه د اسماعیل سره دهغه د کلي په لور ولاړ. دهغه په نشت کې رتتا د خپل بل ماما او زما دورور لیکهراج کورته ورغله. زما د همدې ورور زوی راجن د رتتا سره نکاح هم شوې ده. کیدې شي چې تاسو په دې خبر یاستئ چې رای پتهورا د یوې مودې راهیسي درتتا پسې دې تر څو ځانته یی واده کړي، په همدې خاطر یی دهغې مور او پلار دواړه وژلي دي. هلته د لیکهراج په کور کې لاد رتتا دوه ورځې نه وې تیرې شوې چې د رای پتهورا کسان بهیم سیم ته داخل شول، بدقسمتی سره چې رتتا هغه وخت په کوڅه کې وه. د رای پتهورا کسانو هغه وکتله او ویی پیژندله. رتتا هم هغوی و پیژندل او په منډه یی ځان دخپل ماما کورته ورساوه. خو د راجه کسان هغه کور ته ورننوتل او رتتا یی دهغه ځایه په زور وویستله. زما ورور او دهغه د کورنیو نورو خلکو د راجه دخلکو سره مقابله وکړه خو هغوی یی ټول ووژل او رتتا یی ترې پورته کړه او اجمیر ته یی له ځانه سره یوړه.

ما د پشپال د راغونښتو له پاره خپل یو کس د اسماعیل کلي ته ولیږه، بله ورځ پشپال هم را ورسید او بیا دلته د تم کیدو پرته د اجمیر په لور روان شو. ویل یی: یا د رتتا عزت خوندي کوم او یا به دهغې په عزت باندي ځان څار کړم. خو کله چې پشپال دهغه ځایه راستون شو نو دهغه دخبرو څخه داسې ډاگیزیده چې د مسلمانانو څخه یی ډیر اغیز اخستې دې.»

حماد ورته ډاگیزه کړه چې «پشپال مسلمان دې، او هغه زما په لاسو مسلمان شوې دې، هغه اسلام منلې دې»

بدرې نات په عجیبه توگه ساوترې او بملا ته وکتل او بیا یی خپله خبره د حماد په لور راوگرځوله «ما څو کسان اجمیر ته استولی و، هغوی بیرته راستانه شوي او ویی ویل چې یوه میاشت وروسته راجه پتهورا دخپلې لور سوئمبر لمانځي او بیا ددې راج کنیا د سوئمبر په دویمه ورځ رای پتهورا د رتتا سره واده کول غواړی. دبیرته راغلیو هغو خلکو وینا ده چې رتتا هلته په اجمیر کې دیوې بندۍ په خیر او سپرې خو د پشپال درک تر اوسه نه دې معلوم چې هغه هلته په اجمیر کې په کوم ځای کې دې. دوی به یو ځل بیا اجمیر ته لیږم تر څو درتتا دخلاصون له پاره څه وکړای شی. حماد په ژورو فکرونو کې ډوب ناست و او ویی ویل: «رتتا او پشپال باید ځانته پرې نه ښوول شي، زه به سبا د ایلک خان سره یو ځای هغه لورې ته ورځم. زه به هڅه وکړم چې هغه د سوئمبر د لمانځلو نه مخته را خلاصه کړم. خو که بریالی نه شوم نو بیا به دکشترې په کالیو کې په دغه

د نيشاپور شاهين

سوټمبر کې برخه اخلم که چيرې سوټمبر مې وگتته او د راجه لور کرشنا يې ماته واده کړه نو بيا به را ته درتنا ازادول اسانه وي.

ساوترې او بملا بيرون ووتلې ، بدرې نات حماد ته وويل : « که چيرې تاسو دواړه هغې لورې ته ورځئ نو د احتياط نه به کار اخلي ، او که چيرې د چا سره مو جنگ پيدا شو نو دهغه د ملا لاندې گزار مه کوئ ، ځکه په کشتري دهرم کې د ملا لاندې ځاي باندې گزار کول گناه ده » ايلک خان خاموشه شو ، ځکه ساوترې او بملا له خپله ځانه سره د خوراک خبناک شيان راوړې و او بيا ټول په همدې کوټه کې کيناستل او يو ځای يې ډوډۍ و خوره.

۲۵ مه (وروستی) برخه

بله ورځ حماد او ایلک خان دواړه د اجمیر په لور روان شول. بدرې نات ورته مناسب کالي او لباس تهیه کړ. او اوس هغوی په دې کالیو کې د کشتري په څیر بنکاریدل. د بهیم سیم څخه د وتلو وروسته هغوی د هستناپور په لور مخه کړه، یوه شپه هملته تم شول او آرام یی وکړ. بیا یی دهغه ځایه حرکت وکړ او په ډیره چټکتیا سره د ساتگر، بهرت پور، جې پور، کشن گر، څخه تیر او د اجمیر ښار ته ورسیدل، په دې وخت کې لمر د غروب په حال کې و. دوی د ښاره بیرون په یوه ځانته ځای کې جوړ شوي سراي کې ځانته یوه کوټه و نیوله او درتنا د ازادیدو له پاره یی په مختلفو تدبیرونو کار پیل کړ.

حماد او ایلک خان په اجمیر کې نژدې یوه میاشت و اوسیدل، خو په دې ټوله موده کې هغوی نه رتنا پیدا کړای شوه او نه یی د پشپال کوم درک خرکو موند. ان تردې چې اجمیر ته په رارسیدو سره یی د رتنا مخ هم ونه شو کتلاي. ان تردې چې هغه ورځ هم را ورسیده په کومه چې راجه دخپلې کرشنا سوئمبر لمانځه.

د رای پتهورا د محل سره نژدې چې د پهلوانانو د مقابلو او دښه ویشتونکو د جنگ له پاره چې کوم ډگر جوړ کړل شوې و، دهغې نه بیرون په یوه خلاص میدان کې، تر هغو چې سترگو کتلاي شو څیمي ښځې کړل شوې وې، تر څنګ یی لوی لوی څیمي او شامیانې هم نصب کړل شوې وې. د راج فیل چې زري ستر ستر څادرونه پرې غوړول شوي وو دخپلو پالونکو په اشارو په ازاده توګه هلته ګرځیده. د کلي کلي او ښار ښار څخه کشتري پهلوانان او ښه ویشتونکي په دې سوئمبر کې د برخې اخستو له پاره دلته راغلي و. په دې ډله کې حماد هم شامل و. په داسې حال کې چې ایلک خان په خپلو لاسو کې نیزه نیولې وه او د حماد تر څنګ ولاړ و او دا ټول منظریی کوت.

لږه شیبه وروسته راجه پتهورا دخپله محله راووت. په طلايي ګاډۍ کې سپور و. شاوخوا یی لعل رنگه پردې راڅړول شوې وې، ګاډۍ دمیدان په هغه ځای کې تم شوه چیرې چې د سور کاني څخه اویا اتیا فته لوړ مینار جوړ کړل شوې و. ددې مینار د پاسه لس فته پورته د لرګي څخه جوړه کړل شوې پیشو نصب کړل شوې وه. د لرګیو ددې جوړې کړل شوې پیشو د پاسه د سور رنگ یوه لرګیزه تخته ایښودل شوې وه. ددې تختې تر منځ یوه کوچنې شانته دایره وه او په سوئمبر کې برخه اخستونکو ښه ویشتونکو به همدا سپین ګول دایروي شکله ځای دخپلو غشو ښه ګرځوله. کله چې د طلايي رنگ دغه ګاډۍ په خپل ځای کې و دریده نو تر ټولو لمړۍ راجه پتهورا ترې رابښکته شو، بیا راج کماری کرشنا ترې را ووتله. هغې د سور رنگه ورینمو کالي اغوستې و او په

د نیشاپور شاهین

مخ بی نازکه پوډر هم وهلي و. اخر د همدې گاډۍ څخه رتنا هم په داسې حال کې را کیوته لکه چا چې په زور را کیوستې وي او یا بی ورته په ډیره سختۍ سره د گاډۍ څخه د راوتلو حکم کړې وي. هغه غمژنه وه. د مرژواندي او رژیډلي گلاب په خیر گرځیدلې وه. دهغې په بنایسته مخ باندي د دردونکو احساساتو نښې نښانې د وراهه خرگندیډې.

راجه پتهورا، راج کماری کرشنا او رتنا له ځانه سره کړې او شانشین په لور ورغې. هلته بی د سوئمبر د پیلولو اعلان کاوه. د راج کماری کرشنا په لاسو کې درنگا رنگ گلانو یوه غنچه وه او د راجه په بڼې لورې کې ناسته وه، او دخپل مخ څخه بی هغه نرې شال هم لرې کړې و.

دندار چیانو یو هجوم راهول شوې وټولو غوښتل د راجکماری بنایست له نژدې و ویني، راجه رتنا ته په خپل کین لورې کې د کیناستو حکم وکړ هغه هم مجبوره وه چې د حکم سره سم عمل وکړي او هملته په ورنښوول شوي ځای کې کیناسته. که څه هم هغه غمگینه وه خو دهغې حسن د راجکماری بنایست تراغیز لاندې راوستې و او دندار چیانو په زړونو کې بی خاص اغیز شیندلې و.

حماد هملته د رتنا تر څنگ ولاړ و، هغه په دې خاطر په خپل مخ او سر باندي او سپینز نقاب ایښودې و چې رتنا بی و نه پیژني او دخپل فطرت له مخې دهغه راز را و نه سپري، راجه پتهورا د لاس په اشارې سره د سوئمبر د پیلیدو حکم وکړ. په سوئمبر کې برخه اخیستونکې ټول نښه ویشتونکې کشتریان په کتار ولاړو. د راجه پتهورا کارکوونکي هم هملته د شانشین تر څنگ ولاړ و او ددې نښه ویشتونکو تر منځ بی غشي ویشل.

هر نښه ویشتونکې به چې د شاه نشین څخه تیریده نو د راجه مامورینو به ورته پنځه غشي ورکول، هغوی به یو اوږود چکر واهه او بیا به د هغه برج څخه په لږ واټن د شرق په لورې دریده د کوم د پاسه چې هغه تخته ایښوول شوې وه. هغه ځای کې به چې په سوئمبر کې برخه اخیستونکې دریدل هلته د لرگیو په یوه کوچني شاه نشین باندي یو دروند او وزني کمان ایښوول شوې و او بیا به په همدې شاه نشین د دریدو وروسته د برج د سرې تختې په گول دایره باندي هدف ویشتل کیده.

حماد په داسې حال کې چې په خپلې څهرې بی خود را اچولې و د شاه نشین تر مخه تیر شو، رتنا هغه و نه شو پیژاندې ځکه چې هغه خپل د تپات لباس هم بدل کړې و. کله چې د راجه مامورینو ورته پنځه غشي و نیول نو هغه دغه ټول غشي راواخیستل، ویی کتل او بیا بی ترې یو خوښ کړ او نور بی بیرته هغو مامورینو ته ورکړل. راجه ددې وضعیت په کتلو سره ډیر حیران پاته و، په دې خاطر بی دهغه څخه وپوښتل:

«اې نښه ویشتونکيه! تا ولې یواځي یو غشي راواخیست. په داسې حال کې چې دغه پنځه واړه غشي ستا حق دي. ټول واخله او گټه ترې پورته کړه.»

حماد خپل سر بنکته کړ او په ټیټه اوازی وویل: «مهاراجه! که چیرې زما فن، زما جنگي مهارت او ریاضت پوخ وي نو زما له پاره همدا یو غشې بس دې، په نورو څلورو به څه وکړم؟»
 راجه ورته یو ځل بیا وویل: «ته یو زړه وراو میړنې ځوان بنکاري، دخپل مخ نه دې دغه نقاب لرې کړه چې زه دې ووینم.»

حماد ورته په منت کونکې توگه وویل: «مهاراجه! ما د کرشن د بت تر مخه سوگند کړې چې زه به دخپل مخ نه تر هغې نقاب نه لرې کوم ترڅو مې چې دا سوئمبر نه وي گټلې، که چیرې ناکام شوم نو چاته دخپل مخ د بنولو پرته به بیرته نگر کوټ ته ستنیږم. چیرې چې زما گورور د غره په سر ولاړ او هره ورځ زما لارې څاري. خو که چیرې بریالی شوم نو دخپل مخ څخه به پخپله نقاب لرې کوم» راجه خاموشه شو... حماد یې ددې خاموشۍ څخه گټه پورته کړه او مخته ولاړ.

دهغه کمان په واسطه چې غشې ویشتل کیده هغه دومره سخت و چې عام انسان دهغې څخه غشې نه شو ویشتلای. خوبیا هم په سوئمبر کې برخه اخیستونکو ځوانانو بیا هغه راواخست او خپل پنځه غشې یې دهمغې په واسطه په نښې وویشتل. دحماد نوبت تر رارسیدو پورې یواځې دوه کسه ځوانان دغسې وول چې دخپلو پنځو پنځو غشو نه یې یواځې یو په نښې لگیدلې و کله چې دحماد نوبت راورسید نو هغه په شاه نشین باندې ایښودې کمان راواخیست، یو ځل یې کش کړ، دهغې جایزه یې واخیسته، بیا یې غشې په کې کینښود، نښه یې و نیوله. او په پټه ژبه یې وویل: «اې زما خدایه! په دې ازمینښت کې راته هم بریا په برخه کړه.» بیا حماد کمان را کش کړ، د سترگو یوه کره زاویه یې و نیوله، خپله ساه یې تم کړه او تیز تلونکې غشې یې دنښې په لور ور خوشې کړ، غشې دنښې په منځ کې ولگید.

دحماد دغه لمړنې غشې په نښې په لگیدو سره په خلکو کې یو هیجان را پیدا شو هر ځای خلکو لاسونه پر کول او د خوشحالی نه یې بنکته پورته ټوپونه وهل. د شاه نشین په یوې لور کې ولاړ ایلک خان هم دحماد په دغه نښه ویشتلو باندې ډیر خوشحاله و، دحماد نه وروسته دوه نورو ځوانانو هم دنښې منځ وویشت. او په دې توگه دحماد تر څنګ څلور نور کسان هم دنښې ویشتلو دویم پړاو ته ورسیدل.

کله چې اخري ځوان پخپل هدف د سهې گزار کولو وروسته فارغه شو نو نندار چیان دخپلو ځایو څخه پورته شول او دراجه دمحل سره دنښې میدان په هغو تیرلورپه پاتخو کیناستل چیرې چې د نښو ویشتونکو تر منځ د تورې مقابله کیدونکې وه. په دې خاطر چې دحماد تر څنګ چې څلور نور ځوانان په نښه ویشتلو کې بریالی شوي و دهغوې څخه یواځې د یوه د انتخاب له پاره د تورې وهلو مقابله کیدونکې وه. او دهمدې مقابله کې ټیټو کې ته بنایسته کرشنان واده کول وو.

د نیشاپور شاهین

راجه پتهورا د کرشنا او رتنا لاسونه و نیول او دهغې میدان د پاسه د جوړ شوي شاه نشین په لور راغلل او کیناستل ، چیرې چې دغه مقابلې کیدونکې وې. دا میدان د کوهي په خیر گول شکله و. د میدان څلورو خواو ته د خلکو د کیناستو له پاره د تیرو پاتخې جوړې کرل شوې وې. د تر ټولو بنکته پاتخې تر مخه یې چې د میدان دننه برخه راتله د اوسپني د سیخونو جنگلې او تر څنگ یې اوسپنيزې پنجرې هم را تاوې شوي وې. د دغو مضبوطو سیخونو د جنگلو لوړوالي د دولسو یا پنځلسو لاسو څخه په هیڅ صورت کم نه و. د دې پنجرو څخه یې په یوې کې یو زمرې بند پروت و خو نورې پنجرې خالي ولاړې وې.

حماد او هغه نور څلور کسه ځوانان یې د مرگ دغه کوهي ته راوستل ، لمړۍ یې حماد یوې لورې ته ودراره او دهغو څلورو ځوانانو تر منځ یې مقابله پیل کړه. دهغوې څخه دوو دوو پخپلو کې د تورې وهلو مقابله وکړه ، خو دا مقابله دومره اوږده نه شوه ځکه دهغوې څخه دوه ځوانانو خپل مقابل لورې په اسانۍ سره لاندې کړې و. بیلونکې او نامراده ځوانان ټیټه سره یوې خواته ولاړل او و دریدل. اوس نو د بريالي شوو دوو ځوانانو تر منځ مقابله پیل شوه. دې مقابلې کرار کرار په زړه پورې والې پیدا کړې او تر څنگ یې وخت هم واخیست. بالاخره د نیم ساعت کشمکش وروسته د دې دوو ځوانانو څخه یې یو بريالي شو.

بريالي ځوان په ډیرې خوښۍ سره اوږده اوږده ساه اخیسته ، داسې بریښیده چې هغه به پوره ستومانه شوي و. د راجه مامورینو هغه یوې لورې ته کیناوه. اوس نو ناکامو شوو درې واړو ځوانانو په نوبت سره د حماد سره مقابله پیل کړه. حماد ډیر کم وخت کې درې واړه تر پښو لاندې کړل. تر دې وخته پورې هغه گټونکې ځوان هم تازه شوې و.

تر یوه وخته پورې دا مقابله و ځنډیده ځکه چې حماد ته هم د ساه اخیستلو او آرام ورکولو اړتیا وه . د څه وخت وروسته د حماد او دهغه بريالي شوي ځوان تر منځ مقابله پیل شوه. په لمړیو کې هغه ځوان په حماد باندې را غوړیدلې و او دخپلې دفاع نه په وتلو سره یې په حماد باندې جارحانه حملې پیل کړې وې. او حماد یې په خپل مخ کې په میدان کې گرد گرځاوه. په میدان کې ولاړ ایلک خان ډیر پریشانته او غمژن ولاړ و. ځکه چې حماد یواځې دخپلې دفاع پورې ځان را نغاړلې و.

خو یو ناڅاپه نندار چیان حیران پاته شول ، ځکه حماد اوس د یوه وحشي په څیر توپانې بڼه خپله کړې وه. د دفاع نه ووت او په جارحانه توگه یې په خپل حریف برید پیل کړ. دهغه په حملو کې دومره تیزوالي او سختوالي راغلې و چې حریف یې دخپل ځان له پاره ډیرې خطرناکه او تباه کونکې وگڼلې. اوس نو حماد هغه تر خپلې مخې نڅاوه او په ټول میدان کې یې گرځاوه ، داسې

لكه كوم وينه زيبسونكي حيوان چې خپل بنكار دميدان د يوې برخې نه بلې برخې ته په خفاسته وړي.

په يوه ځاي کې حماد په خپل رقيب باندې ډير خطرناکه گذار وکړ چې هغه په ډيره ستونزمنه توگه په خپل ډال واخيست. حماد سمدلاسه خپل ډال را پورته کړ او غوښتل يې په هغه مرگون گذار وکړي خو هغه د حماد ډال هم په خپل ډال باندې واخيست ، دا د حماد يو چال و ځکه کله چې دواړه ډالونه يو د بل سره ټکر شول نو حماد دخپل ډال په زور حريف دومره زيات شاته ټيل واهه چې هغه په هوا کې پورته شو او لاندې په زمکه را پريوت. کله چې حماد ورمخته شو او غوښتل يې گذار پرې وکړي نو هغه ځوان سمدلاسه خپله توره وغورځوله او په ملاسته ملاسته يې خپل مخ په خپل ډال کې پټ کړ ، ددې معنا دا وه چې هغه خپله ماتې منلې ده.

د حماد په برياليتوب باندې ميدان د شور او ځوگ نه ډک شو ، هرې لورې ته دخوشالي نعرې وې ، په دې هر څه کې ايلک خان تر ټولو مخته و. هغه خپل او سپنيزه نيزه په تخرگ کې نيولې وه او په دواړو لاسو يې چکچکې کولې او دخوشحالي او ډاډ خرگندونه يې کوله. کله چې د راجه مامورينو په هوا کې د لاسونو په خوځولو نندار چيان خاموشه کړل نو راجه پتهورا دخپله ځايه پورته شو او په لوړ اوازي يې حماد ته په وينا کې وويل:

«اې نښه ويشتونکيه ! ته يوزره ور او بهادر انسان يې ، تا دا سوئمبر گتلي دې اوس ته زما د لور کرشنا خاوند يې ، دخپل مخ نه دې نقاب لرې کړه ترڅو ووينم چې زما دلور راتلونکې ميره څه ډول شکل و صورت لري.

حماد خپل سر را پورته کړ او د مخ څخه يې نقاب لرې کړ ، راجه پتهورا وکوت او په ډيره خوشحالي يې وويل: بلکل همغسې څهره او انځور دې کوم چې ما دخپلې لور د راتلونکې ميره له پاره په ذهن کې ويستلې و.

اې بې جوړه پهلوانه ! خپل او دخپل پلار نوم دې را ته ډاگيزه کړه ترڅو په دغه ډک ميدان کې زه ستا او ستا د پلار په نوم ستا دغه فتحه اعلان کړم. ستاسو دعزت ډيرنست وکړم او ددې اعلان سره سم».....

راجه پتهورا خپلې خبرې تم کړې ځکه دهغې دخبرو په منځ کې رتنا په ډيره غصه را پورته شوې وه او په خپل پوره قوت سره چغې کړې او ويې ويل «دا دوکه او فريب دې فريب دې دراج کنيا په سوئمبر کې د قاعدې مطابق يواځي کشتريان برخه اخستلې شي ... دغه ځوان چې سوئمبر يې گتلي دې دا نه کسترې دې او نه دهندو دهرم سره کومه اړيکه لريزه يې ډير ښه پيژنم

... دامسلمان دې او حماد بن خلدون نومېرې د نیشاپور او سیدونکې دې او دلته د سوداگرۍ کار وکسب کوي» ...

درتنا په دې انکشاف سره ټوله میله په خاموشۍ او غم بدله شوه. د کرشنا په منځ باندې هم ترڅو لمحو پورې د غم لیکې را خپرې شوې وې خو ډیر ژر یې خپل ځان سبنال کړ او د هغې په سترگو کې یو ځل بیا د پخوا په خیر خدا او خوشالی نڅا کوله. راجه پتهورا ترڅو لمحو پورې په حیرانتیا کې ولاړ او حماد ته یې کتل، خو بیا معلومه نه شوه چې هغه به څه فکر کړي و چې د هغې کوهې شکله میدان د پاتخو څخه راکیوت او کرار کرار مخته راغې.

کله چې راجه پتهورا نژدې دولس پاتکي راکیوتې و نو یوناڅاپه د هجوم تر منځ پشپال هم را پیدا شو او دهغه شاه نشین خواته راغې چې راجه پتهورا ناست و. د هغې دکتلو سره سم رتنا را پورته شوه او په ډیره خوشحالی یې وویل: «راځه وروره! پشپال را نژدې شو نو په لاسو کې لوڅې توري نیونکو ساتونکو دهغه مخه ونه نیوله ځکه هغه ته رتنا د ورور غږ کړې و». پشپال د رتنا خواته راغې، د راتلو سره سم یې رتنا د لاسو څخه و نیوله او هملته یې په زمکه را وویشته او ورته یې وویل «ته زما خور نه یې ... ته زما د مورد گیدې نه یې پیدا شوې ... که چیرې داسې وای نو نن به دې په دې ډک میدان کې زما او خپل محسن داسې نه رسوا کاوه ... کمینې، ذلیلي! هغې ستا د خلاصون په خاطر په دې سوئمبر کې برخه اخستې ده ... هغه غوښتل سوئمبر وگټي او راجه ته ځان را نژدې کړې او دموقع او فرصت نه په گټې سره تاله دې ځایه و تښتوي ... دماما څو کسه کار کوونکې هم دلته راغلي دي ... هغوی له ماسره کتلي او ټول داستان یې راته ویلي دي، او دا یې هم راته ډاگیزه کړې چې حماد ولې او د څه له پاره په دې سوئمبر کې برخه اخلي. هغه دا ټوله ډرامه ستا د خلاصون په خاطر پیل کړې ده» ...

پشپال رتنا په سوکانو او لغتو باندې ښه پسته کړې وه، رتنا د درد د شدت له لاسه چينغې سوري وهلې، دلاندې کیوتونکې راجه قدمونه هملته تم شول، بیرته راستون شو او په دریم پاتکي و درید او خپلو ساتونکو ته یې په سخته لهجه وویل «تاسو څه ته گورئ، ختم یې کړئ، هغې په داسې برېښده توگه د راج محل په ناوې باندې تیرې کړې دي، داسې ناوې چې په دې ورځو کې به ددې ولس له پاره ملکه وگرځي».

ساتونکې ورمخته شول او په یوه ځل یې څو توري په پشپال باندې را پرېښودې. رتنا د دردونو له لاسه شور و فریاد هم کاوه او ساتونکې یې هم په پشپال د حملې کولو څخه منعه کول. خو اوس به څه شوي و. د پشپال ټول وجود په وینو رنگ شوې و او په زمکه پروت و.

رتنا د پشپال سره په خپله غیږ کې کینود او ورته یې وویل: «وروره، وروره! داڅه وشول»

د نیشاپور شاهین

ساتونکې او راجه ټول حیران ولاړ وو. پشپال سترگې پرانیستې او په مړژواندې اواز یې وویل: «کاشکې... چې ته مې خور نه وای، حماد زموږ ددواړو محسن دې، تا هغه سپک کړ... هغه یو سهې سلامت مندر دې... کاشکې ته دهغې مندر دیوداسې وای،... هغه دنیکی او زړه ورتیا دیوتا دې. کاشکې ته دهغې دیوتا لمانځونکې وای... ما خو فکر کړې و چې د ارج په ځای دې دحماد سره واده وکړم خو تا زما په ټولو هیلو او به وشیندلې،... که چیرې دهغې سره دې مینه نه شوه کولې نو بیا خو دې دهغې څخه د نفرت کولو هم حق نه درلود. ځکه چې هغه زموږ ددواړو محسن دې.»

دپشپال ساه خرابه شوې وه. رتتا خپل دواړه نازک لاسونه جوړه کړل او ویی ویل: وروره! له ما خطا شوې ده، اخر زه هم انسانه یم، زه له تانه بښنه غواړم...»

پشپال تم تم کیدو کې وویل: «اه... نه یم خبر چې حماد ته به څه پېښېږي،... که چیرې هغه ژوندې پاته شو نو بیا دهمغه څه دخپلو گناهونو بښنه وغواړه... که چیرې هغه دې وېښي نو زما روح به ارام شي...»

رتتا وربښکته شوه او خپله خوله یې د پشپال په غوږ کېښوده او په ډیر خوږ اواز یې ورته وویل: «وروره! زه درسره ژمنه کوم چې د حماد څخه به بښنه غواړم. زه به ستا روح ارام وساتم. زه به دا ژمنه هم درسره وکړم چې زه به دهغه سره داسې مینه او محبت وکړم چې هغه به دخپل ژوند ټول ترخه یادونه له یاده وکارې. وروره! زه به یې ددې ځایه د ازادیدو هڅې وکړم. وروره! تا غوښتل زه دهغې سره واده وکړم. زه به نن ستا تر مخه هغه ته د میړه غږ وکړم، بس وروره! اوس ته خوشحاله اوسه. دنن نه وروسته دارجن سره زما هیڅ ډول اړیکې اویا واسطه نه شته. زه دهغه سره خپله نکاح ماتوم.»

دپشپال له اړخه کوم ځواب رانغې، هغې واپورا واپوو، خو پشپال مړ شوې و. رتتا په چغو چغو ژړل، راجه پتهورا خپلو ساتونکو ته حکم وکړ، هغوی راغلل او دپشپال لاش یې واخیست او دهغه ځایه یې یوږ، رتتا هم غوښتل ددې لاش سره یو ځای ولاړه شي خو د راجه کسانو هغه ونيوله او په زور یې کینوله، درتتا حالت ډیر خراب شوې و او په لوړ اواز یې سلگۍ وهلې، خلک هم پریشان شوي وو، هغوی په هیڅ نه پوهیدل چې څنگه ژرداسې یو انقلاب مخته راغی.

پای

د لراوبر برېښنايي کتابتون

قدرمنو لوستونکو !

تاسو کولای سئ د لراوبر ويبپاڼي په برېښنايي کتابتون کي زيات شمېر ارزښتناک او په زړه پوري آثار په خپل تفريحي وخت کي مطالعه کړئ .
د لراوبر انلاين کتابتون ستاسو لپاره د لاندینيو موضوعگانو اړوند آثار پر ليکه کوي :

- اسلام او مذهب
- ساينس او تخنيک
- سپورټ او روغتيا
- تاريخ او سياست
- هنر او ادبيات
- د ماشومانو لپاره
- بېلابېل آثار

www.Larawbar.net/library

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**